

SAMMANTRÄDESHANDLINGAR
LANDSTINGSSTYRELSEN
25 SEPTEMBER 2014

Likviditetsrapport 2014-08-31

Version: 1

Ansvarig: Helena Edström

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1.	2014-09-16	Första utgåva till ekonomiutskottet		

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

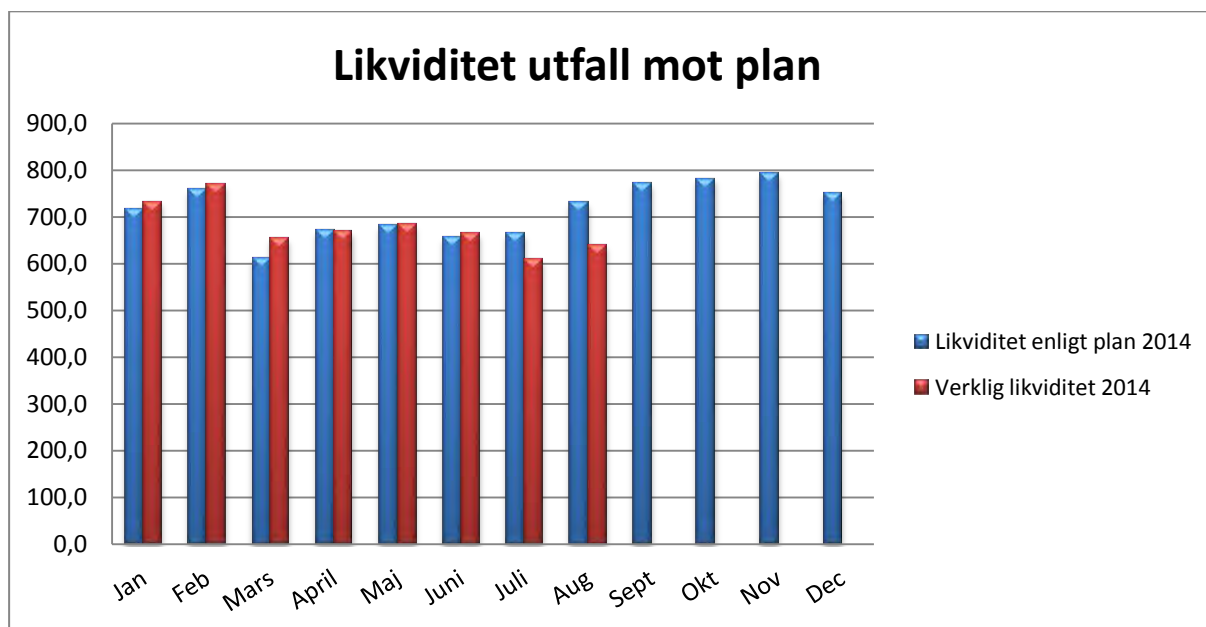
1	LIKVIDITETEN UNDER 2014	4
2	DEN KORTA PORTFÖLJEN PER 2014-08-31.....	5
2.1	Den korta portföljens utveckling	6
2.1.1	Portföljens duration och utveckling	6
2.1.2	Ränteutvecklingen för räntepapper med kortare löptider	6
2.2	Betalningsberedskap	7
2.3	Kreditrating	8
2.4	Etisk klausul	8
2.5	Förvaltningskostnader	8
3	LANDSTINGETS PENSIONSPLACERINGAR	9
3.1	Utvecklingen på aktiemarknaderna	9
3.2	Ränteutvecklingen för värdepapper med längre löptider	9
3.3	Förvaltningen av pensionsportföljen	11
3.3.1	Placeringar/försäljningar av värdepapper	11
3.3.2	Placering i Vindkraft	11
3.4	Pensionsportföljens utveckling	11
3.5	Portföljinnehavet per 31 augusti 2014	11
3.6	Kreditrating	12
3.6.1	Eksportfinans fondobligation	12
3.7	Etisk klausul	13
3.8	Konsolideringsgrad	13
4	DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN AUGUSTI 2014	14

1 LIKVIDITETEN UNDER 2014

Likvida tillgångar per 31 augusti 2014	Belopp i svenska kronor
Behållning kassa, bank, plusgiro	291 700 000
Kortfristiga placeringar(Bokfört värde)	348 700 000
Summa likvida medel att avstämma mot likviditetsplanen	640 400 000

Bilden visar planerad och verklig likviditet under 2014.

Bild 1:1 Prognostiserad och verklig likviditet 2014-04-30 till 2014-08-31

Likviditeten består av medel i kassa och bank samt de lätt omsättningsbara värdepapperen i den kortsiktigt förvaldade likviditetsportföljen. Likviditetsplanen har justerats med de verkliga förändringarna i pensionsportföljen under året. Den verkliga likviditeten blev ca 91 miljoner kronor sämre än prognostiserad likviditet enligt likviditetsplanen. Differensen förklaras i huvudsak av överinvesteringar på ca 25 miljoner, att resultatet är 53 miljoner sämre än budgeterat, vilket till stor del påverkar likviditeten och 12 miljoner i nettominskning av kortfristiga skulder.

2 DEN KORTA PORTFÖLJEN PER 2014-08-31

TILLGÅNGAR	Nominellt belopp Antal andelar 2014-08-31	Marknadsvärde 2014-08-31	Månads- avkastning	Löptid	Rating (Moody's S&P)	Vikt	Duration
NOMINELLA RÄNTOR							
DNB Bank ASA FRN 2015-10-20	4 000 000	4 242 110	0,1%	2015-10-20	A1 A+	1%	1,1
DNB Nor FRN 2018-05-07	5 973 819	6 050 035	-0,2%	2018-05-07	A1 A+	2%	0,2
General Electric 3,875% 2015-09-21	5 000 000	5 347 377	0,1%	2015-09-21	A1 AA+	2%	1,0
Handelsbanken Kreditcertifikat iTraxx 170710	5 000 000	5 165 000	0,3%	2017-07-10	WR NR	1%	2,9
Industrivärden FRN 2015-11-20	5 974 872	6 023 419	-0,4%	2015-11-20	WR A-	2%	0,2
Landshypotek FRN 2018-04-27	8 000 000	8 113 477	0,1%	2018-04-27	WR AAA	2%	0,1
Länsförsäkringar Bank 4,75% 2015-02-10	11 000 000	11 491 202	0,1%	2015-02-10	A3 A	3%	0,4
Länsförsäkringar Bank FRN 2015-07-06	10 000 000	10 134 290	0,1%	2015-07-06	A3 A	3%	0,1
Länsförsäkringar FRN 2018-05-15	10 000 000	10 121 374	-0,4%	2018-05-15	A3 A	3%	0,2
Nordea Bank Finland FRN CDS Atlas Copco 2018-07-20	5 000 000	4 910 500	-0,1%	2018-07-20	Aa3 AA-	1%	0,0
Nordea Bank Finland FRN CDS SKF 2018-07-20	5 000 000	4 920 000	-0,1%	2018-07-20	Aa3 AA-	1%	0,0
Nordea fondobl 17 Bluebay EM Bonds	2 000 000	2 064 600	-0,7%	2017-11-07	Aa3 AA-	1%	3,2
Nordea Hypotek AB 3,25% 2015-06-17	10 000 000	10 295 311	0,1%	2015-06-17	Aaa AAA	3%	0,8
Nordea Hypotek AB FRN 2019-02-26	20 000 000	20 139 538	-0,2%	2019-02-26	Aaa NR	6%	0,2
Nordea kupongobl europeiska utdelningar	2 000 000	1 962 200	-2,9%	2016-12-30	Aa3 AA-	1%	2,3
Riksbank Cert 140918	7 000 000	6 999 029	0,0%	2014-09-18	WR A-	2%	0,1
SEK Kreditobligation iTraxx 2015-04-22 - lån 142	3 000 000	2 976 000	0,1%	2015-04-22	Aa1 AA+	1%	0,6
SEK Kreditobligation iTraxx 2016-06-09 - lån 158	3 500 000	4 781 000	0,1%	2016-06-09	Aa1 AA+	1%	1,8
SEK Trends Indexobligation 2015-04-15 - lån 169	5 000 000	5 640 000	0,1%	2015-04-15	Aa1 AA+	2%	1,8
Sveaskog 3,3 % 2015-10-12	12 600 000	13 333 887	0,1%	2015-10-12	WR NR	4%	1,1
Sveaskog FRN 2015-10-12	9 000 000	9 117 862	0,1%	2015-10-12	WR NR	3%	0,1
Sveriges Sakerställda Obligationer AB 4,0 % 2015-04-15	20 000 000	20 754 467	0,1%	2015-04-15	Aaa AAA	6%	0,6
Sveriges Sakerställda Obligationer AB 4,0 % 2017-06-21	20 000 000	22 018 600	0,4%	2017-06-21	Aaa AAA	6%	2,7
Svebank FRN 3,234% 2014-11-03	10 000 000	10 048 361	0,1%	2014-11-03	A1 A+	3%	0,2
Svebank Hypotek AB 3,75 % 2017-12-20	40 000 000	44 939 767	0,6%	2017-12-20	Aaa AAA	13%	3,1
Swedish Covered 131* 2015-11-18	10 000 000	10 748 367	0,1%	2015-11-18	Aaa AAA	3%	1,2
TeliaSonera 4,50 % 2014-12-17	10 000 000	10 432 520	0,1%	2014-12-17	A3 A-	3%	0,3
TeliaSonera Kreditcertifikat	50 000	5 180 000	0,0%	2015-10-05	A3 A-	1%	1,1
Vaskronan FRN 2015-03-09	10 000 000	10 114 531	0,1%	2015-03-09	WR NR	3%	0,0
Vaskronan FRN-lån, STIBOR 90 + 0,67%-enhet	10 000 000	10 061 603	0,2%	2019-03-19	WR NR	3%	0,0
Västerås stad FRN 2017-08-28	10 000 000	10 065 340	-0,3%	2017-08-28	WR AA+	3%	0,2
World Bank Green Bond 3,5 % 2014-11-12	13 500 000	13 960 325	0,0%	2014-11-12	Aaa AAA	4%	0,2
Ålänssbanken FRN 3M stibor + 100bps 2017-06-12	8 000 000	8 173 374	0,1%	2017-06-12	WR AA	2%	0,0
Totalt nominella räntor		330 325 466	0,1%			93%	1,0
Totalt räntor		330 325 466	0,1%			93%	1,0
GLOBALA STRUKTURERADE PRODUKTER							
Handelsbanken AIO världen 2018-10-28	14 000 000	14 067 200	1,6%	2018-10-28	Aa3 AA-	4%	4,2
Totalt globala strukturerade produkter		14 067 200	1,6%			4%	4,2
Totalt utländska aktier inkl. strukturerade produkter		14 067 200	1,6%			4%	
Totalt aktier		14 067 200	1,6%			4%	
ALTERNATIVA TILLGÅNGAR							
Carlsson & Norén Macro Fund	43 652	5 125 311	-0,2%			1%	3,5
RO 4 Brummer och Partners	5 000 000	5 205 500	0,1%	2016-07-28	Aa3 AA-	1%	1,9
Totalt alternativa tillgångar		10 330 811	0,0%			3%	2,7
LIKVIDA MEDEL							
Likvida medel		0				0%	
Totalt likvida medel		0				0%	

TOTALT
354 723 477 0,2%
100% 1,0

Instrumenten är indelade efter huvudsaklig exponering. Avkastningen per instrument är beräknat utifrån att instrumentet innehåvs oavbrutet från den första dagen i månaden till den sista, inklusive eventuella utdelningar och kuponger. Avkastningen per delportfölj och totalportföljen är justerad för eventuella transaktioner som har gjorts under perioden, vilket gör att den kan skilja sig från genomsnittet av avkastningen på de enskilda instrumenten. Totaldurationen beräknas exklusive strukturerade produkter.

2.1 Den korta portföljens utveckling

2.1.1 Portföljens duration och utveckling

Placeringarnas duration per 31 aug 2014 var 1,0 år. Sedan årsskiftet fram till 2014-08-31 gav portföljen en avkastning på ca 0,81%. Det innebär en avkastning som var i linje med målet STIBOR en vecka plus 0,10 procentenheter, vilket motsvarar en snittränta under perioden om 0,8%.

Bild 2:1 Landstingets måluppfyllelse - avkastning på likviditetsförvaltning

Avkastning	Utfall	Mål	Avvikelse
I procent på förvaltad kapital (årstakt)	+0,81%	+0,8%	+0,01%
I kronor			

2.1.2 Ränteutvecklingen för räntepapper med kortare löptider

Riksbanken har sedan likviditetsrapporten i april sänkt reporäntan med 0,5 %. Vid mötet i september lämnade Riksbanken reporäntan oförändrad på 0,25 %.

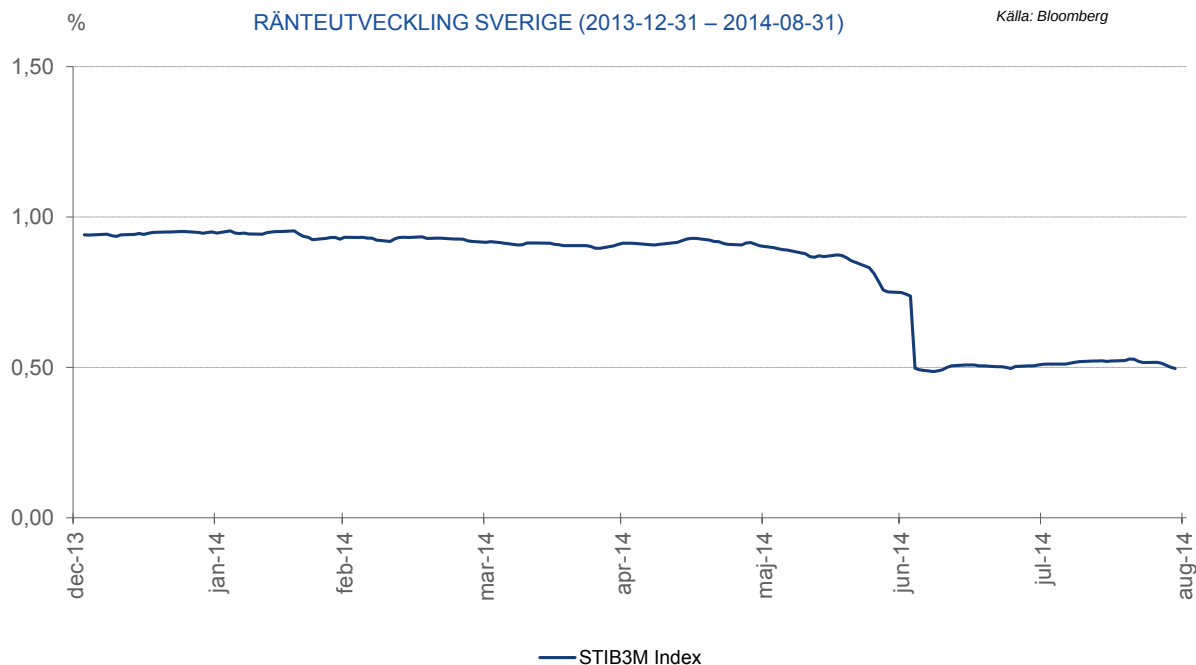
Riksbankens uppfattning är att konjunkturen fortsätter att stärkas i svensk ekonomi. Inflationen är fortsatt låg men har de senaste månaderna blivit lite högre än väntat. Prognosen för inflationen i närtid är något uppreviderad till följd av en svagare krona och något högre arbetskostnader. Den låga räntan bidrar till att efterfrågan i ekonomin ökar, vilket leder till att inflationen stiger.

Den samlade bilden av konjunktur- och inflationsutsikterna för svensk ekonomi är i stort sett oförändrad sedan den penningpolitiska rapporten i juli. För att inflationen ska stiga mot målet behöver reporäntan vara låg en lång tid framöver. Liksom i föregående prognos är det först mot slutet av 2015, när inflationen är tydligt högre, som det bedöms vara lämpligt att börja höja räntan.

Den svagare utvecklingen i omvärlden innebär att reporäntebanan är marginellt lägre från mitten av 2016 jämfört med bedömningen i juli. I slutet av prognosperioden bedöms reporäntan uppgå till drygt 2%. I ett historiskt perspektiv är det en ovanligt låg reporänta i ett skede då konjunkturen är relativt god.

Bild 2:2 Utveckling av 3 månaders STIBOR-ränta 2013-12-31 till 2014-08-31.

Källa: Bloomberg

2.2 Betalningsberedskap

Betalningsberedskapen per 31 augusti 2014 visas nedan.

Bild: 2:3 Landstingets betalningsberedskap 31 augusti 2014 i kronor

Tillgångar	Utfall	Mål
Kassa och bank	291 700 000	
Kortfristiga placeringar(marknadsvärde)	354 723 477	
Checkräkningskredit	50 000 000	
Medel som kan betalas ut inom två dagar	437 317 088	65 000 000
Kortfristiga placeringar, obligationer > 365 dagar	183 200 600	
Medel som kan betalas ut inom tre dagar	620 517 688	300 000 000
Medel som kan betalas ut efter mer än 3 dagar	75 905 789	

2.3 Kreditrating

Kreditratingen för värdepapperen i den korta portföljen har under 2014 hållit sig inom de limiter som anges i *Reglemente för kortsiktig likviditetsförvaltning, finansiering och skuldförvaltning*.

2.4 Etisk klausul

Placeringarna har följt den etiska klausulen i placeringsreglementet, som innebär att landstinget inte får köpa värdepapper utgivna av företag vars huvudsakliga verksamhet är produktion och/eller försäljning av krigsmateriel, tobak eller alkoholvaror eller som har verksamheter kopplade till sexindustrin. Landstinget får inte heller köpa placeringar vars avkastning är beroende av utvecklingen av marknadspriserna på livsmedel.

2.5 Förvaltningskostnader

Kostnaderna för förvaltningen av den kortsiktiga portföljen och pensionsportföljen uppgick under perioden till 68 000 kr. Däri ingår både interna och externa kostnader. I en del av värdepappershandeln tillkommer courtage vid köp och försäljning av värdepapper. Enligt gällande bokföringsregler räknas courtaget in i anskaffningsvärdet och dras ifrån vid försäljning varför denna kostnad inte kan särredovisas.

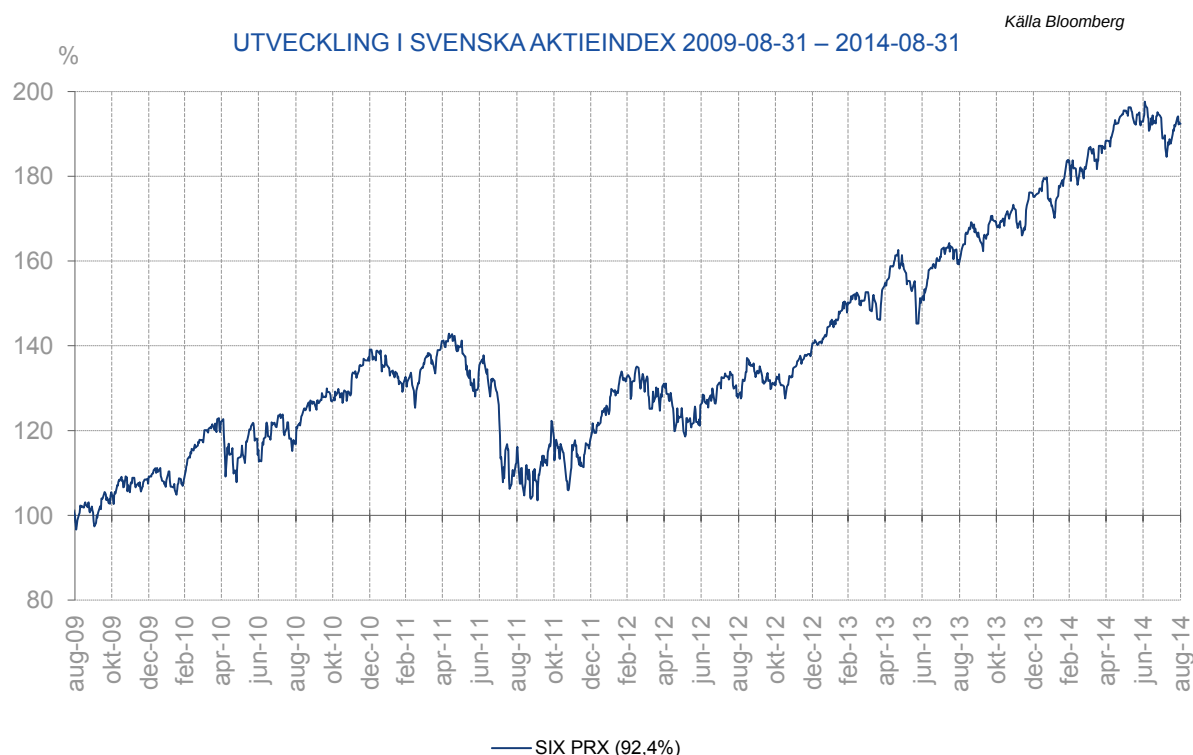
3 LANDSTINGETS PENSIONSPLACERINGAR

3.1 Utvecklingen på aktiemarknaderna

Den svenska börsen (SIX PRX) har hittills i år fram till 2014-08-31 stigit med ca 9,5%. En lägre tillväxt i euroområdet dämpar den redan svaga exportutvecklingen i Sverige. Det bidrar till att BNP-tillväxten väntas bli något lägre jämfört med i tidigare bedömning, 1,7% jämfört med 2,2% under 2014. Samtidigt väntas konsumtion och bostadsinvesteringarna fortsätta att öka i god takt. Arbetsmarknaden har utvecklats något bättre än väntat under sommaren och arbetslösheten har börjat minska.

Bild 3:1 Utvecklingen på Stockholmsbörsen de senaste fem åren.

Källa: Bloomberg

3.2 Ränteutvecklingen för värdepapper med längre löptider

På räntemarknaden har de både de nominella och reala räntorna fallit kraftigt över nästintill hela kurvan under perioden 2014-04-30 till 2014-08-31. De statliga nominella obligationerna 1047 (förfall 2020) och 1053 (förfall 2039) har fallit med -125,5 respektive -129,5 räntepunkter. De svenska statliga realränteobligationerna 3102 (förfall 2020) samt den längsta realräntan 3104 (förfall 2028) har fallit med -102,5 respektive -104,5 räntepunkter. Räntekurvan har flackats rejält

i Sverige och det finns faktorer som talar för att det fortsatt kommer att vara så. På lång sikt är dock långa, och framför allt de längsta, räntorna på historiskt låga nivåer.

Bild 3:2 Utveckling av nominella räntor mellan 2013-12-31 till 2014-08-31

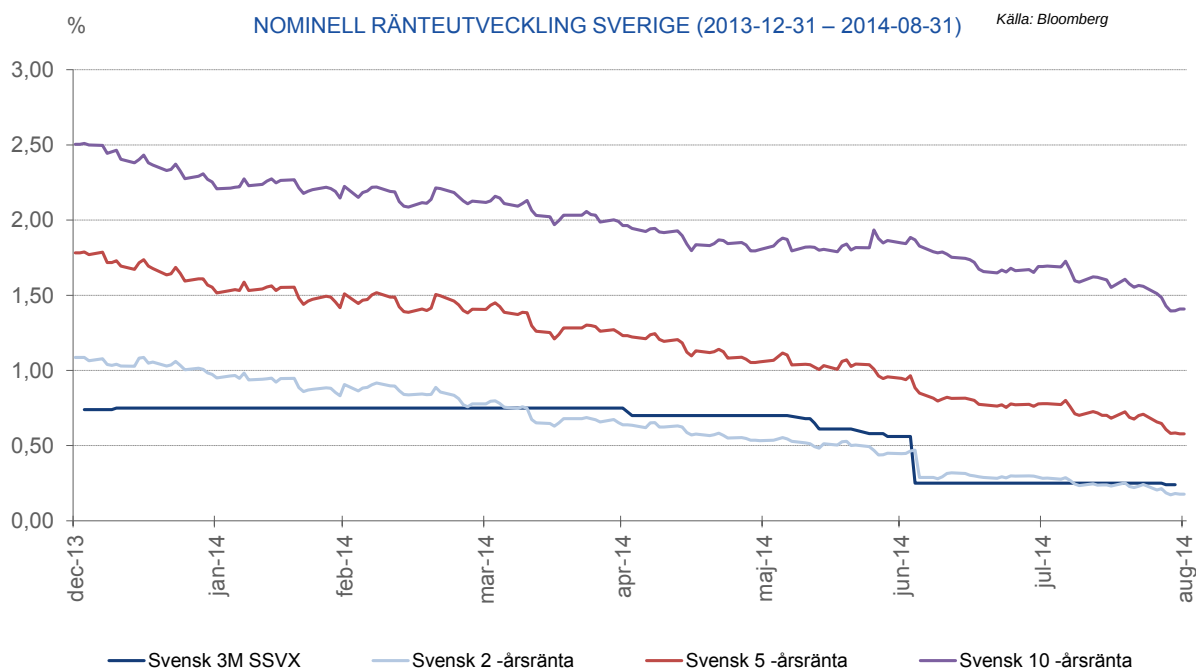
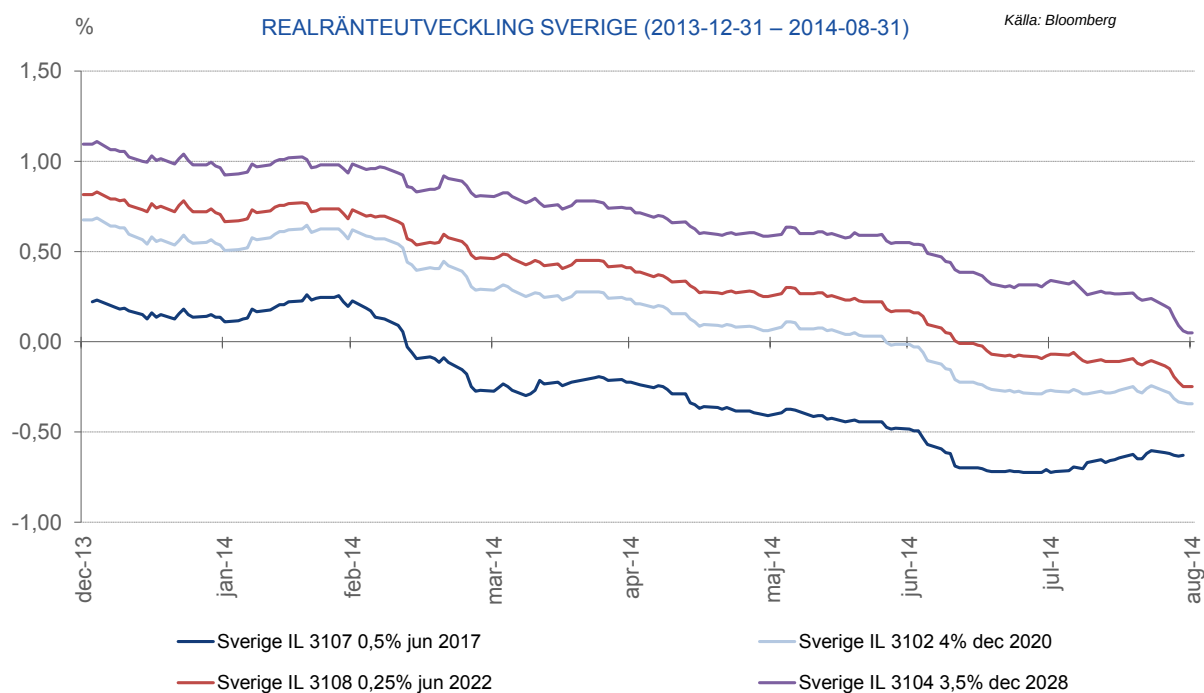

Bild 3:3 Utveckling av reala räntor mellan 2013-12-31 till 2014-08-31

3.3 Förvaltningen av pensionsportföljen

3.3.1 Placeringar/försäljningar av värdepapper

I pensionsportföljen har ingen aktiv transaktion skett sedan förra likviditetsrapporten. Dock hade portföljen ett förfall i april till ett belopp om 20,8 mkr.

3.3.2 Placering i Vindkraft

Investeringen i vindkraftsanläggning är i sitt slutskede. Till och med augusti har 36,1 miljoner kronor erlagts till vindkraftbolaget. Vindkraftverket är klart men ännu inte slutligen godkänt. När det är klart kommer investeringen att betraktas som en del i pensionsportföljen.

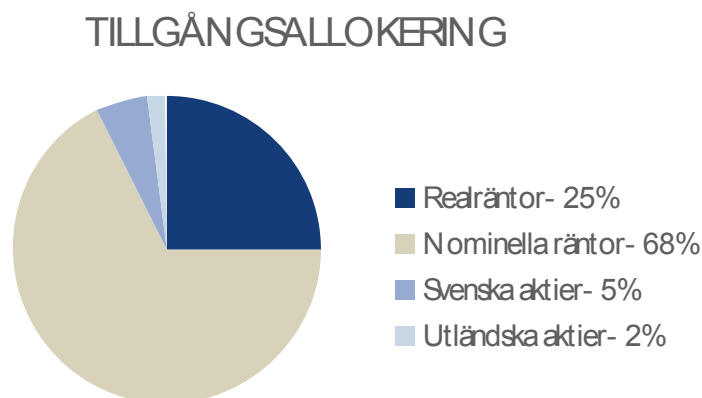
3.4 Pensionsportföljens utveckling

På grund av fallande långa räntor har obligationernas marknadsvärde stigit hittills i år. Ränteportföljen har stigit med 2,1 procent under perioden. Aktieandelen i fondinnehavet steg med 8,2 procent. Avkastningen på hela portföljen blev därmed 2,6 procent.

3.5 Portföljinnehavet per 31 augusti 2014

Pensionsportföljen hade följande tillgångsfördelning (marknadsvärderad) per 31 augusti 2014.

Bild 3:5 Pensionsportföljen per 31 augusti 2014

* Tillgångsallokeringen är baserad på den regionala fördelningen för varje enskilt

Innehavet bestod av följande värdepapper:

TILLGÅNGAR	Nominellt belopp Antal andelar 2014-08-31	Marknadsvärde 2014-08-31	Månads- avkastning	Löptid	Rating (Moody's S&P)	Vikt	Duration
NOMINELLA RÄNTOR							
Barclays Fondobligation 2019-03-10	200 000 000	200 000 000	0,0%	2019-03-10	Ba3 BB+	56%	4,5
Kommuninvest EMB obligation lån 402	5 000 000	4 925 000	0,2%	2016-01-25	- AAA	1%	1,4
Swedish Covered 131* 2015-11-18	15 000 000	16 122 550	0,1%	2015-11-18	Aaa AAA	5%	1,2
Totalt nominella räntor		221 047 550	0,0%			62%	4,2
REALRÄNTOR							
Akademiska Hus 3,5% 2015-12-01	20 000 000	26 250 512	-0,1%	2015-12-01	NR AA	7%	1,2
Svenska staten 3107 0,5% 2017-06-01	15 000 000	16 103 352	0,0%	2017-06-01	Aaa AAA	5%	2,7
Swedbank Hypotek 4,0% 2020-12-01	30 000 000	48 180 174	0,6%	2020-12-01	Aaa AAA	13%	5,6
Totalt realräntor		90 534 038	0,3%			25%	3,8
Totalt räntor		311 581 588	0,1%			87%	4,1
BLANDFONDER							
Carnegie Strategifond G	402 816	46 034 823	-0,3%			13%	
Totalt Blandfonder		46 034 823	-0,3%			13%	
LIKVIDA MEDEL							
Likvida medel		0				0%	
Totalt likvida medel		0				0%	
TOTALT		357 616 411	0,0%			100%	4,1
Instrumenten är indelade efter huvudsaklig exponering. Avkastningen per instrument är beräknat utifrån att instrumentet innehavs oavbrutet från den första dagen i månaden till den sista, inklusive eventuella utdelningar och kuponger. Avkastningen per delportfölj och totalportföljen är justerad för eventuella transaktioner som har gjorts under perioden, vilket gör att den kan skilja sig från genomsnittet av avkastningen på de enskilda instrumenten. Totaldurationen beräknas exklusive strukturerade produkter.							

3.6 Kreditrating

Sedan den förra likviditetsrapporten har inga förändringar skett av kreditbetygen för värdepapperen i pensionsportföljen.

3.6.1 Eksportfinans fondobligation

Som rapporterats i tidigare likviditetsrapporter, har landstinget en obligation utgiven av det norska bolaget Eksportfinans. I november 2011 fick bolaget sin rating sänkt till en nivå som medför att denna placering ligger utanför landstingets kreditlimiter enligt *Placeringsreglemente för förvaltning av pensionsmedel*. Kreditvärderingsinstituten motiverade sänkningen med att osäkerheten ökat om bolagets framtid, efter att en av bolagets huvudägare, den norska staten, meddelat att de planerade att avveckla bolaget under ordnade former. Den norska staten hade beslutat att själva ta över bolagets huvuduppgift – att ordna exportfinansiering för norska exportföretag.

Avvecklingen av bolaget planerades ske genom att bolaget fick leva vidare tills alla dess lån och tillgångar hade förfallit, något som i enlighet med de olika lånens och tillgångarnas löptid, beräknades ske över en lång följd av år. Innan bolaget har avslutats får inga utdelningar till ägarna ske. Sedan beslutet, har bolagets långsiktiga avveckling följt planen.

Eksportfinans har under processen gjort ett flertal uttalanden där de meddelat att deras bedömning är att finansieringssituationen är god och att kreditkvaliteten på bolagets tillgångar är goda. De har även, antingen statliga garantier eller bankgarantier på utställda lån samt en kreditvärdig likviditetsportfölj som även delvis garanteras av ägarna. Eksportfinans har

presenterat siffror för de kommande åren som visar att deras mål, att hålla det egna kapitalet intakt, kan uppnås, vilket kommer att leda till en ännu bättre soliditet under avvecklingstiden. I Eksportfinans avvecklingsplan ingår inte någon förtida inlösen av upplåning. Risker för att landstinget inte får tillbaka hela beloppet vid förfall bedöms vara mycket liten, både med hänsyn till bolagets mycket solida ställning och dess exceptionellt solida ägare, däribland den norska staten som är en av världens finansiellt starkaste nationer. Obligationen planeras att behållas i pensionsportföljen till förfall.

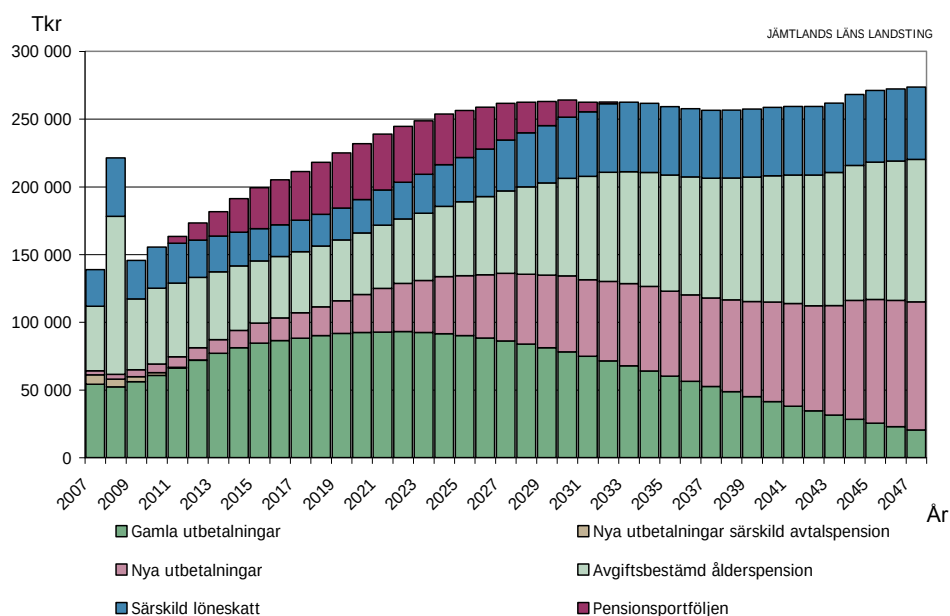
3.7 Etisk klausul

Placeringarna har följt den etiska klausulen i placeringsreglementet, som innebär att landstinget inte får köpa värdepapper utgivna av företag vars huvudsakliga verksamhet är produktion och/eller försäljning av krigsmateriel, tobak eller alkoholvaror eller som har verksamheter kopplade till sexindustrin. Landstinget får inte heller köpa placeringar vars avkastning är beroende av utvecklingen av marknadspriserna på livsmedel.

3.8 Konsolideringsgrad

Den pensionsportfölj som landstinget byggt upp ska i första hand användas till att kapa topparna på pensionsutbetalningarna under åren 2014-2032. Durationen beräknad på denna period uppgår till ca 7,6 år. Pensionsportföljens duration är 4,1 år.

Bild 3:5 Jämtningets pensionsåtagande

Pensionsförvaltningens mål är att uppnå en konsolideringsgrad på minst 95% dvs. den marknadsvärderade pensionsportföljen ska motsvara minst 95 % av den del av pensionsskulden som utgörs av yttersta delen i staplarna i bild 3:5. Konsolideringsgraden försämrades under 2014, från 97,1 procent den 31 december 2013 till 94,4 procent den sista augusti 2014. Förklaringen till fallet i konsolidering är att i april hade portföljen ett större förfall på 21 mkr vilket togs ut från

pensionsportföljen och tillfördes likvida medel. Vidare har 36,1 miljoner kronor investerats i vindkraft, vilket ännu inte aktiverats och tillförts pensionsportföljen. När det sker ökar konsolideringsgraden till över 95 %.

4 DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN AUGUSTI 2014

Hittills under året t.o.m. 2014-08-31 har den svenska börsen (SIX PRX) stigit med 9,5%. Den globala börsen (MSCI World TR) steg med 17,0% i SEK och 7,5% i lokal valuta. Tillväxtmarknaderna (MSCI Emerging Markets) har stigit med 18,1% i SEK och 8,6% i lokal valuta.

Volatiliteten på världens börser har fallit generellt sedan årsskiftet. Den svenska börsen (OMX 1Y) föll från 15,1% till 14,7% och i Europa (Eurostoxx 50) föll den från 17,3% till 17,1%. I USA (SPX 1Y) steg dock volatiliteten från 15,1% till 15,0%.

På valutamarknaden har kronan tappat mot de större valutorna. En dollar handlades vid månadsskiftet för 6,98 SEK (6,42 SEK) och den japanska yenen handlades för 6,71 SEK (6,11 SEK). Även mot euron försvagades kronan och den handlades vid månadsskiftet på 9,18 SEK (8,86 SEK) och det brittiska pundet handlades för 11,58 SEK (10,60 SEK).

Den globala tillväxten väntas enligt OECD:s senaste prognos att stärkas till 3,4% under 2014 vilket är en marginell ökning från förra årets nivå på 3,3%. De nuvarande prognoserna är lägre än vad som förutspåddes i början av året men det bekräftar samtidigt att tillväxten fortsätter om än i ett långsamt tempo.

En högre tillväxt och tilltagande aktivitet väntas i de mogna ekonomierna. BNP för OECD länderna väntas öka från 1,4% till 1,9% under 2014 för att stiga till 3,9% för 2015. I Europa väntas tillväxten i år bli positiv (0,7%) för att stärkas ytterligare under 2015 och 2016. Tillväxten i Europa är dock mer osäker delvis beroende på en svagare centralbank, stort resursutbud samt på konflikten i Ukraina och sanktioner mot Ryssland som kan få större konsekvenser. Kina och tillväxtmarknaderna leder den globala tillväxten men väntas som helhet att minska något under 2014. Trots att BNP i Kina och tillväxtmarknaderna väntas falla något är tillväxten fortfarande mer än dubbelt så hög som tillväxten i USA och mer än 6 gånger så hög som i Europa.

Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen

Version: 2

Ansvarig: Landstingsfullmäktige

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1.	2013-10-23	Nyutgåva	Landstingsfullmäktige	2013-10-23 § 184
2.	2014-10-14	Revidering med anledning av övertagande av det regionala utvecklingsansvaret	Landstingsfullmäktige	2014-10-14 § xx

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	ALLMÄNT	4
2	ÅRSARVODE	4
2.1	Årsarvode	4
2.2	Särskilda bestämmelser för regionstyrelsens ledamöter samt ordförande och vice ordföranden i nämnder	4
2.3	Särskilda bestämmelser för heltidsarvoderade förtroendemän	5
2.4	Avdrag från arvode.....	5
3	SAMMANTRÄDESVARVODE	5
4	PENSIONSFORMÅNER.....	6
5	ERSÄTTNING FÖR FÖRLORAD ARBETSFÖRTJÄNST MED MERA	6
5.1	Ersättning för förlorad arbetsförtjänst	6
5.2	Ersättning för förlorad semesterförmån.....	6
5.3	Ersättning för förlorad pensionsförmån	7
6	ANDRA ERSÄTTNINGAR.....	7
6.1	Ersättning för kostnad för barntillsyn	7
6.2	Ersättning för kostnader för person med funktionshinder	7
6.3	Ersättning till förtroendevald med funktionshinder	7
7	RESE- OCH TRAKTAMENTSBESTÄMMELSER	7
8	ÖVRIGA BESTÄMMELSER	8
8.1	Egna dagar	8
8.2	Gruppledare	8
8.3	Planering av sammanträden med mera	9
8.4	Regionens revisorer	9
8.5	Intyg mm.....	9
9	TOLKNING AV BESTÄMMELSERNA.....	9
10	TABELL ÖVER ÅRSARVODEN	10
11	IKRAFTTRÄDANDE.....	11

1 ALLMÄNT

Ersättning utgår till förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen enligt dessa regler för uppdrag i regionens organ i form av bland annat årsarvoden, förrättningsarvoden, kostnadsersättningar (restids-, traktaments- och reseersättning) eller ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

I vissa fall har förtroendevald rätt till omställningsstöd eller pension baserad på sina uppdrag, enligt bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevald, PBF, bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL) eller rätt till särskild ersättning i de fall tjänstepensionen i anställning konstateras ha minskat på grund av uppdraget som förtroendevald.

Uppräkning av arvodena sker genom en årlig uppräkning av arvodet till regionstyrelsens ordförande med den genomsnittliga löneökningen för alla anställda i regionen.

Ordföranden och vice ordförande i regionala utvecklingsnämnden bör också vara representerade i regionstyrelsen.

2 ÅRSARVODE

2.1 Årsarvode

Årsarvode utgår dels till förtroendevald med heltidsuppdrag dels till förtroendevald med deltidsuppdrag i regionstyrelsen eller som ordförande och vice ordförande i andra politiska organ i regionen. Årsarvode utgår med den % -sats av arvodet till regionstyrelsens förste vice ordförande som anges i tabell över årsarvoden. Årsarvodet utbetalas med 1/12 varje månad.

Årsarvodet inkluderar ersättning för deltagande i sammanträde med respektive organ samt övriga åtaganden/uppgifter, som är förenade med uppdraget, t ex ledning och organisation av organet, protokollsjustering och liknande.

Heltidsuppdrag har ordföranden, förste vice ordförande och andre vice ordföranden i regionstyrelsen.

2.2 Särskilda bestämmelser för regionstyrelsens ledamöter samt ordförande och vice ordföranden i nämnder

Arvodet till ledamöter i regionstyrelsen med deltidsuppdrag och ordföranden och vice ordföranden i regionala utvecklingsnämnden och vårdvalsnämnden avser alla uppdrag inom regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden respektive vårdvalsnämnden.

Regionstyrelsen kan, vid sjukdom eller andra ändrade förutsättningar som begränsar möjligheten att fullfölja uppdraget helt eller delvis, göra tillfälliga omfördelningar av arvoderingen av regionstyrelsens ledamöter och ordföranden i upp till ett år.

2.3 Särskilda bestämmelser för heltidsarvoderade förtroendemän

Arvodet till förtroendevald med heltidsuppdrag inkluderar samtliga regionuppdrag samt Egna dagar och gruppdagar.

Förtroendevald med heltidsuppdrag ska inte i något fall uppbära arvode för sådana uppdrag, till vilka regionen utsett denne och där regionen normalt utger arvode.

Förtroendevald med heltidsuppdrag får utan minskning av arvodet från regionen ha offentliga uppdrag inom Sveriges Kommuner och Landsting. För innehav av andra tidskrävande uppdrag ska regionstyrelsens medgivande inhämtas.

2.4 Avdrag från arvode

Förtroendevald med årsarvode som är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag ska anmäla detta till politisk sekreterare eller gruppledare som samråder med kanslichefen om avdrag från årsarvodet ska ske.

Avdrag ska inte göras för frånvaroperioder som är kortare än 14 dagar i följd eller vid semester.

3 SAMMANTRÄDESVARVODE

Förrättningsarvode utgår till ordinarie förtroendevald och till tjänstgörande ersättare per sammanträde med 1 % eller 1,55 % av 1/12 del av arvodet till regionstyrelsens förste vice ordförande. Den lägre ersättningen utbetalas då sammanträdet längd uppgår till högst 4 timmar. För längre tid utbetalas den högre ersättningen.

Med sammanträde jämställs förrättningar såsom kongress (inte partiernas årliga kongresser), konferens, informationsmöte, kursverksamhet, studiebesök och förrättningar under förutsättning att deltagandet har beslutats av respektive organ eller dess ordförande.

Sammanträde eller förrättning som försiggår samma dag berättigar endast till ett förrättningsarvode.

Förrättningsarvode utgår till förtroendevald i organ som inte finns med i tabell och som beslutats av fullmäktige, styrelse eller nämnd.

4 PENSIONSFORMÅNER

Förtroendevald med årsarvode på minst 40 % av heltid ersätts enligt bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevald, PBF eller bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL). Regleringen av ersättningen bestäms när den förtroendevalde slutar sitt uppdrag inom regionen.

5 ERSÄTTNING FÖR FÖRLORAD ARBETSFÖRTJÄNST MED MERA

5.1 Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst har förtroendevald som får inkomstbortfall från sitt ordinarie arbete vid fullgörande av sina uppdrag. Ersättning utgår för inkomstbortfall för den tid som den förtroendevalde har ledighet från arbetet. Ledigheten kan infalla på annan tid än sammanträdestiden eller tiden för resa till och från sammanträdet om det behövs för att den förtroendevalde ska kunna fullgöra uppdraget på ett bra sätt. Till exempel om den förtroendevalde har nattarbete kan ledigheten infalla natten före eller efter den dag sammanträdet infaller.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår när inte tjänstgörande ersättare är närvarande vid sammanträde.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår inte till förtroendevald som har årsarvode som sammanlagt uppgår till mer än 40 % av heltid.

Ersättningen utgår per förlorad timme. Timersättningen utgår med högst 70 % av timarvudet till regionstyrelsen ordförande. I beräkningen används schablonen om att varje månad har i genomsnitt 165 timmars heltidsarbete.

För de fall arbetsförtjänsten baseras på flera olika inkomstkällor får förtroendevald dock inte uppbära högre ersättning för förlorad arbetsförtjänst än den som motsvarar den verkliga inkomstförlusten.

5.2 Ersättning för förlorad semesterförmån

Förtroendevald med rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst ersätts för förlorad semesterförmån med ett belopp som motsvarar 12 % av ersättningen för förlorad arbetsförtjänst.

5.3 Ersättning för förlorad pensionsförmån

Förtroendevald med rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst ersätts för förlorad pensionsförmån med en uppräknings av ersättningen för förlorad arbetsförtjänst och semesterförmån med den normala pensionsavgiften för anställdas tjänstepensioner i regionen.

6 ANDRA ERSÄTTNINGAR

6.1 Ersättning för kostnad för barntillsyn

Ersättning utgår för skäligen kostnader som föranletts av uppdraget vid vård och tillsyn av barn som vårdas i den förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte fyllt tolv år.

Om särskilda skäl föreligger, kan ersättning utgå även för äldre barn.

Ersättning utgår inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av sammanboende och inte heller för tid då barnet är inskrivet i barnomsorg.

6.2 Ersättning för kostnader för person med funktionshinder

Ersättning utgår för skäligen kostnader som föranletts av uppdraget vid vård och tillsyn av person med funktionshinder, som vistas i den förtroendevaldes bostad.

Ersättning utgår inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av sammanboende.

6.3 Ersättning till förtroendevald med funktionshinder

Ersättning utgår till förtroendevald med funktionshinder för de särskilda kostnader som föranletts av uppdraget. Här ingår utgifter för resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning av handlingar och liknande. Ersättning ska, för att utgå, anses skälig med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

7 RESE- OCH TRAKTAMENTSBESTÄMMELSER

Till förtroendevalda utgår rese- och traktamentsersättning enligt regiongemensamma regler för resor - regler för förtroendevalda och anställda i Region Jämtland Härjedalen.

För heltidsarvoderad förtroendevald utgår ersättning för faktiska resor mellan bostaden och arbetsplatsen. Reguljära färdmedel ska användas när så är möjligt.

Vid behov av övernattnings utgår ersättning motsvarande natttraktamente enligt regiongemensamma regler för resor - regler för förtroendevalda och anställda i Region Jämtland Härjedalen. Därför kan natttraktamente utgå om ledamot har lång väg mellan hemmet och

förrättningsstället och ska ha förrättning antingen sent på dagen eller tidigt på morgonen dagen efter.

Till förtroendevald - utom heltidsarvoderad förtroendevald - utgår restidsersättning i samband med sammanträden, förrättningar, kurser och konferenser inom länet om restiden till och från förrättningsstället sammanlagt uppgår till minst en timme. Ersättningen utgår med samma ersättning som gäller vid färdtid för regionens anställda.

Färdtidsersättning utgår inte för tid mellan kl 08.00-17.00 måndag-fredag, såvida tiden inte infaller under helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton.

8 ÖVRIGA BESTÄMMELSER

8.1 Egna dagar

Förutom för planerade sammanträden, kongresser, konferenser, informationsmöten, kursverksamhet och studiebesök där deltagandet har beslutats av respektive organ eller dess ordförande, har ordinarie förtroendevald i fullmäktige, ordinarie ledamöter i patientnämnden och regionens revisorer rätt till förrättningsarvode, ersättning för förlorad arbetsförtjänst, restids-, traktaments- och reseersättning för ytterligare 16 dagar under mandatperioden för dels att av den förtroendevalde fritt disponeras för fullgörandet av förtroendeuppdraget och dels för deltagande i partigruppsammanträden med fullmäktigegrupp. Kostnader för konferenser omfattas inte av detta reglemente.

Högst fyra av dessa tillfällen får förläggas utanför länet. Rese- och traktamentsersättning för resor utanför Sverige, Norge, Finland och Danmark utgår inte. Partigruppsammanträden med fullmäktigegrupp bör hållas inom länet.

Politiska sekreteraren och respektive gruppledare ansvarar för att uttaget av egna dagar och deltagande i partigruppsammanträden inte överstiger det tillåtna. Politiska sekreterarna ansvarar för attest av ersättningar för dessa dagar. För patientnämnden ansvarar kanslichefen och för regionens revisorer ansvarar revisionsdirektören.

8.2 Gruppledare

Gruppledare för de olika partierna i fullmäktige har rätt till ersättning för dagar för sin roll som gruppledare. Dessa dagar ska användas till att förbereda möten och aktiviteter med respektive partis grupp i regionfullmäktige, samordna och förbereda politiska frågor i regionen, samordna frågor som berör både nämnderna och regionstyrelsen, tillsammans med fullmäktiges presidium samordna frågor kring hot och våld mot förtroendevalda, ansvara för information till sin politiska regiongrupp samt leda gruppens arbete. Varje gruppledare har rätt ersättning för fem dagar per år samt 0,48 dagar per mandat och år.

8.3 Planering av sammanträden med mera

För att underlätta arbetssituationen för förtroendevalda bör planering av sammanträden och sammankomster av olika slag ske så att spridning till flera dagar än absolut nödvändigt undviks. Regionstyrelsen, beredningar, nämnder och utskott uppmanas att utnyttja tid som står till förfogande i anslutning till sammanträden för till exempel utbildning, information och studiebesök.

8.4 Regionens revisorer

Revisorernas ordförande och vice ordförande har rätt till förrättningsarvode för deltagande i förrättningar som har samband med revisorsuppdraget men inte har samband med revisorernas förvaltning.

För revisorer som fullgör uppdrag efter mandatperiodens slut utgår förrättningsarvode, ersättning för förlorad arbetsförtjänst, restids-, traktaments- och reseersättning för sammanträden fram till och med att revisionsberättelse är behandlad av fullmäktige.

8.5 Intyg mm

Den förtroendevalde ska med intyg, till exempel från arbetsgivare, eller på annat godtagbart sätt kunna visa att förutsättningar för att rätt till ersättning enligt dessa regler föreligger.

9 TOLKNING AV BESTÄMMELSERNA

Om tveksamhet uppkommer om tolkningen av dessa bestämmelser ska frågan hänskjutas till regionfullmäktiges ordförande för avgörande efter samråd med vice ordförandena.

10 TABELL ÖVER ÅRSARVODEN

Arvoden för förtroendevald är den procentsats som anges nedan av arvudet till regionstyrelsens förste vice ordförande förutom för regionstyrelsens förste och andre vice ordförande.

Uppdrag	Arvode
Regionfullmäktige	
Ordförande	15 %
1:e vice och 2:e vice ordförande	10 %
Särskilda budgetberedningen	Inget arvode utgår eftersom ledamöterna också är fullmäktiges presidium.
Tillfälliga fullmäktigeberedningar	
Ordförande	7,5 %. Arvode utgår från den särskilda beredningens första till dess sista sammanträde.
Vice ordförande	5 %. Arvode utgår från den särskilda beredningens första till dess sista sammanträde.
Revisorer	
Ordförande	15 %
Vice ordförande	10 %
Patientnämnd	
Ordförande	10 %
Vice ordförande	6,6 %
Vårdvalsnämnd	
Ordförande	20 %
Vice ordförande	13,3 %

**Gemensam nämnd för
Närvård i Frostviken**

Ordförande	25 %
Vice ordförande	16,6 %

Regional utvecklingsnämnd

Ordförande	75 %
Vice ordförande	50 %

Regionstyrelse

Ordförande	Årsarvodet fastställs genom särskilt beslut
1:e och 2:e vice ordförande	95 % av arvodet till regionstyrelsens ordförande
Ledamot	25 %

Styrelseutskott

Ordförande	15 %
Vice ordförande	10 %

Till ordförande och vice ordförande i styrelseutskott som också är ordförande, 1:e eller 2:e vice ordförande i regionstyrelsen utgår inget arvode.

11 IKRAFTTRÄDANDE

Dessa regler träder i kraft den 1 januari 2015.

Reglerna är fastställda av landstingsfullmäktige den 23 oktober 2013, § 184 och landstingsfullmäktige den 18 juni 2014, § xx

Samordningskansliet
Helge Jonsson
Tfn: 063-14 76 36
E-post: helge.jonsson@jll.se

2014-09-08

LS/386/2014

PM Beräkning av kostnadsförändringar p g a ändringar i arvodesregler och regler för partistöd

Landstingsfullmäktige beslutade 2013-10-23, § 184 om politisk organisation i Jämtlands läns landsting efter 2014. Beslutet omfattade även arvodesregler för förtroendevalda i landstinget och regler för stöd till de politiska partierna i landstinget. Arvodesreglerna bygger på den beslutade politiska organisationen som innebär att de permanenta fullmäktigeberedningarna tas bort, en vårdvalsnämnd inrättas och styrelsens utskott tas bort.

Fullmäktigeberedningarna har en budget för 2014 på 732 000 kronor respektive 535 000 kronor. Styrelseutskotten har en budget för 2014 på 55 000 kronor, 280 000 kronor respektive 350 000 kronor. Sammantaget innebär förslaget kostnadsminskningar beräknat till 1 952 000 kronor. Kostnaden för den nya vårdvalsnämnden kan beräknas till 592 000 kr, 492 000 kronor i arvoden och 100 000 i övriga kostnader, i 2014 års kostnadsnivå. Sammantagen kostnadsminskning är då 1 360 000 kronor.

Beslutet innebär också minskning av de egna dagarna med en dag per år under mandatperioden. Denna minskning innebär en kostnadsminskning om 165 000 kronor per år.

I fullmäktigebeslutet 2013-10-23, § 184 antogs regler för stöd till de politiska partierna inom Jämtlands läns landsting. Det som ändrades i förhållande till de regler som gäller nuvarande period är att ersättningen för egna dagar till ersättare utökades från 4 dagar per mandat och mandatperiod till 30 dagar och bidraget namnändrades till Stöd till fullmäktigegrupp. Ökningen är hänförligt till mandatbundet partistöd och påverkar därför fördelningen mellan fast och mandatbundet partistöd. Förändringen bedöms dock inte medföra att partistödet totalt otillbörligt gynnar eller missgynnar något parti. Ökningen kan beräknas till ca 1 150 000 kronor per år i 2014 års kostnadsnivå.

Sammantagen minskning av kostnaderna enligt beslutet uppgår till 375 000 kronor per år.

Landstinget ansökte hos regeringen om att från och med den 1 januari 2015 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630). Riksdagen har beslutat att landstinget omfattas av lagen.

Landstingsfullmäktige beslutade 2014-04-16, § 78 om ändringar i den politiska organisationen med anledning av ansökan om att få ta över det regionala utvecklingsansvaret.

Beslutet innebär att en regional utvecklings nämnd och ett Regionens samverkansråd tillsammans med kommunerna i länet inrättas. Omfattningen på uppdraget för ordföranden i Region Jämtlands län är 50 procent av en heltid. Med hänsyn till att nya uppgifter följer med övertagande av det regionala utvecklingsansvaret föreslås omfattningen på uppdraget uppgå till 75 procent av en heltid. För vice ordföranden föreslås uppdraget uppgå till 50 procent av en heltid. Enligt arvodesreglerna begränsas arvode till heltid om uppdragen för en förtroendevald sammanlagt överstiger heltid.

Kostnaden för nämnden och rådet kan beräknas, utifrån att nämnden och rådet har 10 sammanträdesdagar per år, till 2 277 000 kronor inklusive övriga kostnader med 600 000 kronor för nämnden och 65 000 kronor för regionens samverkansråd. Sammanlagt uppgår kostnaden till kostnad 2 342 000 kronor.

Landstingets andel i kostnaden för den politiska organisationen i Regionförbundet Jämtlands län ingår i anslaget till Regionförbundet. Utifrån den beräkning av kostnaden som gjordes vid bildande av förbundet och de förändringar som skett under de tre gångna åren uppgår kostnaden till 1 481 000 kronor för år 2014. Kostnadsökningen uppgår till 861 000 kronor och kan förklaras med att kommunerna har bidragit till kostnaderna för den politiska organisationen i Regionförbundet, ett bidrag som inte finns i den nya regionen.

Förrättningsarvode och årsarvoden för deltidsuppdrag beräknas idag som procent av arvode till landstingsstyrelsens ordförande förutom för ledamöter i landstingsstyrelsen där arvodet räknas i procent av arvode till landstingsstyrelsens förste vice ordföranden. Beräkningen av arvoden bör vara lika för alla arvoden varför förrättningsarvode och årsarvode för deltidsuppdrag bör räknas utifrån arvodet till landstingsstyrelsens förste vice ordförande. Arvodesreglerna föreslås anpassas till detta. Förändringen innebär en sänkning av arvoderingen för andra uppdrag än styrelseuppdrag. Uppdragen varierar i omfattning och effekten av minskningen varierar med det. Kostnadsminskningen kan beräknas till 10 000 kronor per år, per procentenhet inklusive arbetsgivaravgifter. Beräknad minskning för den nya beslutade organisationen och förslaget till arvodering av regionala utvecklingsnämnden uppgår till ca 133 000 kronor per år. För förrättningsarvodet kan kostnadsminskningen beräknas till ca 50 000 kronor.

De kostnadsmässiga förändringarna i de beslutade och nu föreslagna arvodesreglerna och reglerna för partistödet kan schematiskt beskrivas på följande sätt

Borttagna organ	Förändring Ökning – /minskning +	Delsumma	Summa
Beredning för vård och rehabilitering	732 000		
Beredning för demokrati och folkhälsa	535 000	1 267 000	
Borttagna organ	Förändring Ökning – /minskning +	Delsumma	Summa

Ekonomiutskott	55 000		
Personalpolitiskt utskott	280 000		
Etiskt utskott	35 000	685 000	1 952 000
Nytt organ			
Vårdvalsnämnd	- 592 000	- 592 000	1 360 000
Egna dagar			
Minskning egna dagar	165 000	165 000	1 525 000
Partistöd			
Ökning partistöd fullmäktigegrupp	-1 150 000	- 1 150 000	375 000
Summa förändring till följd av beslut oktober 2013			375 000
Nya organ			
Regional utvecklingsnämnd	-2 277 000		
Regionens samverkansråd	- 65 000	-2 342 000	
Anslag till regionförbundet för kostnader för politisk organisation	1 481 000	1 481 000	-861 000
Förrättningsarvoden och årsarvoden			
Sänkte förrättningsarvoden och årsarvoden	183 000	183 000	183 000
Summa förändring till följd av beslut april 2014 och förslag nu			-678 000
Summa förändring till följd av beslut oktober 2013 och förslag nu			-303 000

2014-04-01

Fullmäktiges presidium

§ 40 Fråga angående förlorad arbetsförtjänst vid inställda konferenser (LS/43/2014)**Ärendebeskrivning**

Beredningen för demokrati och folkhälsa lämnade i januari 2014 en förfrågan till fullmäktiges presidium om varför förlorad arbetsförtjänst inte utgår till ledamöter för inställda konferenser.

Enligt fullmäktiges presidiums svar kan förlorad arbetsförtjänst enligt nuvarande arvodesregler generellt sett inte utgå eftersom förlorad arbetsförtjänst enbart utges tillsammans med förrättningsarvodet. I svaret står även att situationen som beskrivits inte uppstår ofta eller regelbundet och därför inte föranleder behov av ändringar i arvodesreglerna.

Beredningen önskar nu att frågan omprövas och att en översyn av arvodesreglerna görs så att de möjliggör för fritidspolitiker att ta på sig uppdrag utan att riskera att stå utan arvode om en konferens eller ett möte hastigt ställs in.

Med anledning av bildandet av Region Jämtland Härjedalen pågår en översyn av arvodesreglerna som beräknas vara klar till fullmäktige i juni 2014. Beredningens önskan om omprövning och översyn av reglerna föreslås därför tas med i denna översyn.

Beslutsunderlag

Brev daterat 2014-03-18 från beredningen för demokrati och folkhälsa med fråga om omprövning av svar gällande förlorad arbetsinkomst vid inställda konferenser

Svar daterat 2014-01-28 från fullmäktiges presidium på brev från beredningen för demokrati och folkhälsa

Brev daterat 2014-01-08 från beredningen för demokrati och folkhälsa med fråga angående förlorad arbetsförtjänst vid inställda konferenser.

Tjänstemannaförslag

Frågan om förlorad arbetsförtjänst vid inställda konferenser tas med i pågående översyn av arvodesreglerna för Region Jämtland Härjedalen.

FULLMÄKTIGES PRESIDUMS BESLUT

Frågan om förlorad arbetsförtjänst vid inställda konferenser tas med i pågående översyn av arvodesreglerna för Region Jämtland Härjedalen.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Planerings- och beställarstaben
Monica Byvald
Tfn: 063-147637
E-post: monica.byvald@jll.se

2014-03-18

Dnr LS/43/2014

Till landstingsfullmäktiges presidium

Brev två angående förlorad arbetsförtjänst vid inställda konferenser (LS/43/2014)

Beredningen för demokrati och folkhälsa har lämnat en förfrågan till fullmäktiges presidium om varför förlorad arbetsförtjänst inte utgår till ledamöter för inställda konferenser. Frågan har aktualiserats då det i ledamöters frånvaro på arbetsplatser tagits in vikarier vars tillsättning varit för sena att avboka.

Enligt fullmäktiges presidiums svar kan förlorad arbetsförtjänst enligt nuvarande arvodesregler generellt sett inte utgå eftersom förlorad arbetsförtjänst enbart utges tillsammans med förrättningsarvodet. I svaret står även att situationen som beskriv inte uppstår ofta eller regelbundet och därför inte föranleder behov av ändringar i arvodesreglerna.

Beredningen har svårt att se att svaret på vår fråga angående arvoden är tillfredställande. Ytterst handlar det om att möjliggöra för förtroendevalda att fullfölja sina uppdrag, dvs en demokratifråga. Detta är reglerat i kommunallagen och bör därför vara överordnat våra arvodesregler som visar sig vara otillräckliga när förtroendevalda t.ex. har 6-veckorsschema eller så kallad tvättstugescheman. I detta fall är det inte meningen att man som förtroendevald ska stå utan ersättning eller bli tvungen att ta ut en semesterdag.

Beredningen önskar därför att ni omprövar frågan och ser över våra arvodesregler så att de möjliggör för fritidspolitiker att ta på sig uppdrag utan att riskera att stå utan arvode om en konferens eller ett möte hastigt ställs in.

Beredningen ber om svar på ovanstående innan nästa beredningssammanträde 3 juni.

Monica Hallquist

Ordförande

Beredningen för demokrati och folkhälsa.

CIRKULÄR 14:12

Avdelningen för juridik
Helena Linde

Ordförande i kommun-/landstings-
/regionfullmäktige
Ordförande i kommun-/landstings-
/regionstyrelser
Kommundirektörer
Landstings/regiondirektörer
Kanslichefer
Kommunsekreterare
Juridik
Ekonomi/finans
Partikanslier

Nya regler i kommunallagen om lokalt partistöd

Sammanfattning

Nya regler för kommunalt partistöd i kommunallagen har trätt i kraft den 1 februari 2014. Reglerna tillämpas fr.o.m. mandatperioden 2014-2018 och innebär följande.

Lokalt partistödet ska syfta till att stärka partierna i den kommunala demokratin. Varje kommun respektive landsting bestämmer om partistöd ska utbetalas och hur stort det ska vara. Lokalt partistöd får bara bestå av *ett grundstöd och/eller ett mandatbundet stöd*. Partistödet får bara utbetalas till *ett politiskt parti som är en juridisk person*. Det innebär att det måste finnas en registrerad lokal partiförening som kan ta emot stödet.

Rätten till partistöd är enligt lag kopplad till om ett *parti är representerat* i fullmäktige. Med de nya reglerna blir det möjligt att proportionellt begränsa partistödet för ett parti som inte kunnat bemanna en eller flera av sina platser i fullmäktige fr.o.m. 2014 års val.

Fullmäktige måste fatta beslut om att de partier som får stöd ska *redovisa* att stödet använts för sitt ändamål. Redovisning ska ske per kalenderår och vara inlämnad till kommunen senast per den 30 juni året efter det att stödet lämnats. Redovisningen av hur partistödet använts *ska dessutom granskas*. Partierna utser själva sin granskare. Granskaren ska årligen lämna en granskningsrapport med ett intyg om att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet har använts.

Fullmäktige måste också fatta årliga beslut om utbetalning av partistödet. Fullmäktige får – i de i förväg antagna reglerna för partistöd – besluta om att stöd inte ska utbetalas till ett parti som inte i tid lämnar in en redovisning respektive en granskningsrapport.

Inledning

Bestämmelserna om partistöd finns i 2 kap. 9-12 §§ kommunallagen (1991:900), KL.

De nya reglerna om lokalt partistöd¹ ska tillämpas från och med mandatperioden 2014-2018 och är resultatet av den översyn som gjordes av den parlamentariska utredningen "Vital kommunal demokrati"² och det därefter följande propositionsarbetet³.

För att de nya reglerna ska kunna tillämpas fullt ut måste fullmäktige anta vissa lokala regler för partistödet. Det förslag till lokala regler som finns i bilaga till detta cirkulär innehåller bara de *kompletterande regler* som behövs i förhållande till kommunallagen. Lagstiftningen och de lokalt antagna reglerna bildar en helhet och ska ses tillsammans.

Partistödets ändamål

I 2 kap. 9 § första stycket kommunallagen finns den grundläggande befogenheten för kommuner och landsting att använda kommunala medel för att ge stöd till partiernas arbete. I den nya utformningen av reglerna definieras begreppet partistöd samtidigt som partistödets ändamål lyfts fram som en del av definitionen.

Partistöd är ett sådant ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier som syftar till att stärka deras ställning i den kommunala demokratin. Lokalt partistöd är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet som riktar sig till kommunmedlemmarna.

Bestämmelsen är central eftersom det är i förhållande till detta ändamål som redovisning och granskning senare ska göras.

En annan konsekvens av ändamålsbestämmelsen är att medel som är avsedda för att finansiera politiska sekreterare inte ska räknas in i partistödet – eftersom det utgör stöd till det inre politiska arbetet. I den mån finansieringen av politiska sekreterare tidigare år hanterats som en del av partistödet ska detta upphöra fr.o.m. 15 oktober 2014. Beslut om politiska sekreterare får istället hanteras och redovisas som ett eget ärende vid sidan av partistödet.

Representationskravet

I 2 kap. 9 § andra stycket kommunallagen knyts rätten för en kommun eller ett landsting att lämna partistöd till att partiet är representerat i fullmäktige med minst en vald ledamot. Bestämmelsen har funnits tidigare – men genom den ändrade lydelsen förtydligas begreppet att "vara representerad" i fullmäktige. Med lagtextens ord är ett parti representerat "om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är

¹ Lag om ändring i kommunallagen (1991:900), SFS 2013:1053.

² Vital kommunal demokrati, SOU (2012:30).

³ Vital kommunal demokrati, prop. 2013/14:5.

fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837)". Har ett parti en "tom" stol har också partiets representation minskat i motsvarande mån.

En frivillig regel om att begränsa partistödet för "tomma stolar"

Om fullmäktige vill utnyttja utrymmet att begränsa partistödet i förhållande till ett parti som under mandatperioden får en "tom" stol i fullmäktige måste kommunen respektive landstinget anta en egen bestämmelse om att tillämpa möjligheten som finns i 2 kap. 10 § andra stycket KL. Där står att fullmäktige "får besluta att endast mandat för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837) ska *beaktas vid fördelningen av partistödet.*" I lagens mening är en stol alltså "tom" först när länsstyrelsen inte har något namn att tillgå när det behöver göras en ny sammanräkning efter en avsägelse från en ledamot i fullmäktige.

En frivillig regel om avtrappning

Bestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket ska läsas så att det finns utrymme att begränsa det mandatbundna stödet proportionellt i förhållande till antalet tomma stolar. Utnyttjas denna bestämmelse är det viktigt att hålla i minnet att kommunen eller landstinget samtidigt i sina regler för partistöd måste ta ställning till om stödet ska upphöra i samma stund som representationen upphör – eller om det ska utgå helt eller delvis under det efterföljande året. Grunden för detta finns i 2 kap. 9 § tredje stycket där det framgår sedan tidigare att partistöd får ges som längst i ett år efter det att ett parti upphört att vara representerat.

Transparens

De nya reglerna är också avsedda att göra beslutsfattandet, utbetalningarna och uppföljningen av det lokala partistödet mer transparent. Lagstiftningen innehåller relativt detaljerade krav på redovisning och granskning av hur partistödets används – men avsikten är inte att handläggningen av det årliga beslutet om utbetalning ska innefatta en materiell prövning av hur ett enskilt parti faktiskt brukat sitt partistöd. Genom den årliga hanteringen får partierna ett ansvar för att själva redovisa användningen av stödet – i former partiet väljer. De nya reglerna bidrar till att synliggöra partiernas överväganden så att de blir tillgängliga för medborgarna inom ramen för den offentlighet som är naturligt förknippad med att ett ärende läggs på fullmäktiges bord.

Frågor

Frågor eller synpunkter med anledning av detta cirkulär kan i första hand ställas till förbundsjuristen Helena Linde, 08-452 79 76, helena.linde@skl.se eller förbundsjuristen Staffan Wikell, 08-452 75 51, staffan.wikell@skl.se.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för juridik

Germund Persson

Helena Linde

Bilagor:

Regler för kommunalt partistöd kommun/landsting
Kommentarer till underlaget för regler om partistöd
Svensk författningssamling, SFS 2013:1053

Avdelningen för juridik
Helena Linde

Regler för kommunalt partistöd X kommun/landsting

Antagna av fullmäktige den XX-XX- XX § Z

I kommunallagen (1991:900) finns de grundläggande bestämmelserna om kommunalt partistöd.

I X kommun/landsting ska därutöver följande gälla.

1 § Rätt till partistöd

Det lokala partistödet i X kommun/landsting utgår till partier som är representerade i enlighet med vad som föreskrivs i 2 kap. 9 andra stycket kommunallagen.

2 § Grundstöd och mandatstöd

Partistödet består av

- ett grundstöd, som uppgår till om X kronor per parti och år, samt
- ett mandatstöd, som uppgår till Y kronor per mandat och år.

3 § Fördelning av partistöd

Vid fördelningen av partistöd beaktas endast mandat för vilken en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837).

Partistöd utgår under x månader efter det att representationen upphört.

Alternativt: "Upphör ett parti att vara representerat under ett verksamhetsår ska partistödet dock utbetalas ett år efter det att representationen upphört."

4 § Redovisning och granskning

En mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 2 kap. 9 § första stycket kommunallagen. Till redovisningen ska fogas ett granskningsintyg.

5 § Årlig utbetalning

Partistöd betalas ut årligen i förskott under x månad efter beslut av fullmäktige.

Har redovisning och granskningsrapport enligt 2 kap. 11 § andra stycket kommunallagen inte lämnats in till kommunstyrelsen/landstingsstyrelsen inom föreskriven tid utbetalas inget stöd för nästkommande år.

Avdelningen för juridik
Helena Linde

Kommentarer till underlaget för regler om partistöd

En allmän bakgrund

I 2 kap. 9 § första stycket kommunallagen finns den grundläggande befogenheten för kommuner och landsting att använda kommunala medel för att ge stöd till partiernas arbete. Partistödets **ändamål** framhålls genom lagtextens definition som innebär att med partistöd avses "ekonomiskt bidrag och stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin.

I 2 kap. 9 § andra stycket kommunallagen knyts rätten till partistöd till att **partiet är representerat** i fullmäktige. Den bestämmelsen har funnits tidigare – men är förtydligad. Att vara representerad är detsamma som att länsstyrelsen kan utse en ledamot i sin sammanräkning. Med lagtextens ord är partiet representerat "om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837)".

I 2 kap. 9 § tredje stycket framgår sedan tidigare att partistöd får ges som längst i ett år efter det att ett parti upphört att vara representerat.

Om fullmäktige vill utnyttja utrymmet att **begränsa partistödet** i förhållande till partier som under mandatperioden får "**tomma stolar**" i fullmäktige behöver kommunen införa en sådan regel. Stödet för att skapa en lokal regel finns i 2 kap. 10 § andra stycket KL där det står att fullmäktige "får besluta att endast mandat för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837) ska **beaktas vid fördelningen** av partistödet." En stol är "tom" först när länsstyrelsen inte har något namn att tillgå när det behöver göras en ny sammanräkning efter en avsägelse från en ledamot i fullmäktige.

Frågan om **transparens** i partistödet lyfts fram som särskilt viktig. Lagstiftaren har därför i lag utvecklat krav på årlig redovisning och på egenkontroll av hur partistödet utnyttjas av respektive parti. Handläggningen av sådana ärenden kan innehålla en lång rad svårigheter – men utgångspunkten måste vara att prövningen för göras så schabloniserat och enkelt som möjligt med ledning av de få propositionsuttalanden som finns och som citeras i det följande.

Kommentarer till underlaget för lokala regler om partistöd

1 § Rätten till partistöd

Bestämmelsen i 1 § i de lokala reglerna innehåller det grundläggande ställningstagandet att lokalt partistöd ska lämnas. Genom bestämmelsen knyts det lokala partistödet till kommunallagens regler.

Ändamålet med stödet är att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin. Avsikten med en så öppen skrivning i lagstiftningen är att fånga in all verksamhet som tillgodoser det syfte som angetts för systemet med partistöd. Följande propositionsuttalande¹ ger en samlad beskrivning av detta syfte.

"När den kommunala kompetensen vidgades genom att kommuner och landsting fick befogenheten att ge partistöd avsågs fortfarande den s.k. lokaliseringsprincipen upprätthållas som innebär att kommuners och landstings verksamhet ska tillgodose ett till kommunen respektive landstinget knutet intresse (prop. 1969:126 s. 20). I de ursprungliga förarbetena betonades även att stödet skulle främja partiernas informationsverksamhet (prop. 1969:126 s. 17–21). Senare har det uttalats att partistödet bör ses som ett allmänt samhälleligt stöd för att förbättra partiernas möjlighet att utveckla en aktiv medverkan i opinionsbildningen bland medborgarna och därigenom stärka den kommunala demokratin (prop. 1991/92:66 s. 8)."

2 § Grundstöd och mandatstöd

Av 2 kap. 10 § kommunallagen följer att fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Kommuner, landsting och regioner har en relativt stor frihet att utforma stödet från sina lokala förutsättningar – exempelvis när det gäller storleksrelationerna mellan grundstöd och mandatbundet stöd². Partistödet får dock inte utformas så att det på ett otillbörligt sätt gynnar eller missgynnar ett parti. Detta följer direkt av 2 kap. 10 § första stycket kommunallagen.

Regeringen har gjort bedömningen att det inte behövs någon mer preciserad reglering i lag av vad stödet får användas till – och ytterligare precisering i lokala regler framstår inte heller som nödvändiga.

3 § Årlig utbetalning

Av 2 kap. 12 § kommunallagen följer att beslut om utbetalning av partistöd ska fattas i fullmäktige varje år. När beslutet lämpligast fattas – för att stämma överens med kommunens budgetsprocess – är ett övervägande för den enskilda kommunen eller

¹ Prop. 2012/13:5 sid 69.

² Prop. 1991/92:66 sid 8.

landstinget. Detsamma gäller om beslutet om att betala partistödet ska gälla som en förskotts- eller en efterskottsbetalning.

Kravet på årligt beslut tar sikte på själva utbetalningsåtgärden. Det innebär inte att det är nödvändigt att årligen ta ställning till stödets nivåer.

4 § Begränsningar i rätten till partistöd

Vid den årliga fördelningen av partistöd är det möjligt att ta hänsyn till om partiet lyckats bemanna sina platser eller inte. Om det ska vara möjligt att avstå från att betala ut fullt partistöd till partier med "tomma stolar" behövs en lokal regel för det. Ett sådant förslag finns i underlagets 4 § *första stycket*.

Har ett parti minst ett mandat som uppbärs av en ledamot är partiet representerat och har rätt till partistöd i form av både grundstöd och mandatstöd. Har partiet flera platser utan att alla är bemannade kan det mandatbundna partistödet minskas i motsvarande grad. Lyckas partiet inte bemanna någon plats kan också grundstödet dras in.

Det kommer i så fall att innebära att partistöd ska utgå i förhållande till valresultatet under hela mandatperioden. Fullmäktige måste dock likafullt fatta årliga beslut om utbetalning. Om kommunen väljer att avstå från möjligheten att begränsa partistödet vid bristande representation i fullmäktige kan därför både första och andra stycket i 4 § i underlaget uteslutas.

4 § *andra stycket* i underlaget innehåller ett förslag till utformning av en regel som gör det möjligt att förlänga partistödet för en viss period efter det att representationen upphört. Om en sådan avtrappningsregel är önskvärd och under hur lång avtrappningen ska pågå är en lokal fråga. Av lag följer dock att perioden inte får vara längre än ett år. Väljer man helt att avstå från en reglering kommer partistödet att upphöra samtidigt som representationen upphör.

5 § Redovisning, granskning och utbetalning

Om kommunen eller landstinget ska ge partistöd ska fullmäktige årligen besluta att parti som får partistöd ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för sitt avsedda ändamål. Redovisningen ska gälla perioden 1 januari–31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter räkenskapsårets utgång. Det följer av 2 kap. 11 § första och andra stycket kommunallagen.

Fullmäktige får besluta att partistöd inte ska betalas ut om ett parti som inte lämnat redovisning föregående år.

Eftersom partistöd normalt betalas ut i förskott kommer det att bli det en fördröjning innan partistödet kan begränsas i förhållande till ett parti som inte fullgör sin redovisningsskyldighet – eller som inte lyckas fylla sina platser.

Lagstiftningen är utformad så att det **ålägger** en kommun eller ett landsting som avser att lämna partistöd att ställa krav på redovisning av stödets användning. Om några krav på redovisning inte ställs, eller om kraven utformas på ett sätt som strider mot bestämmelserna i KL innebär det att partistödet inte är kompetensenligt³.

Fullmäktige får – under vissa förutsättningar – besluta att stöd inte ska betalas ut. Det följer av 2 kap. 11 § tredje stycket kommunallagen.

Närmare om innehållet i redovisningen

Den närmare utformningen av redovisningen är inte lagreglerad. I propositionen finns vissa vägledande uttalanden⁴.

"Det väsentliga är att redovisningen är utformad på ett sådant sätt att den ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Det innebär bl.a. att redovisningen bör omfatta allt det partistöd som har använts, både det som har mottagits för det senaste året och det som eventuellt sparats från tidigare år. Däremot kan naturligtvis inte partierna tvingas att redovisa användningen av partistöd som har mottagits för tid före det att de föreslagna redovisningsbestämmelserna ska tillämpas."

Redovisningen behöver innehålla mer än ett uttalande att stödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Av redovisningen bör bl.a. framgå i vilken mån överföringar har gjorts till delar av partiorganisationen utanför den utbetalande kommunen eller landstinget samt vilka motprestationer som i så fall har erhållits.

Handläggning av det årliga beslutet om utbetalning av partistöd

Syftet med reglerna om redovisning och granskning är att göra underlag och beslut kring det lokala partistödet öppnare och mer tillgängliga för allmänhet och media. Hur partierna väljer att presentera hur de utnyttjar sitt stöd i förhållande till medborgare och media är en fråga för respektive parti. De handläggningsåtgärder som ingår i den sedvanliga beredningen inför ett beslut i fullmäktige bör därför ta sikte på att i lag och lokala regler föreskrivna formkrav är uppfyllda. Har inte redovisning lämnats eller saknas ett granskningsintyg ska fullmäktige besluta att stöd inte ska utbetalas. Eftersom partistöd i många kommuner/landsting utbetalas i början verksamhetsåret kommer ordningen i praktiken att leda till en eftersläpning i eventuella återkrav. Varje kommun/landsting får för egen del ta ställning till om förskottsvis utbetalat stöd ska återkrävas eller om beslut att dra in partistöd ska tillämpas på kommande verksamhetsår.

³ Prop. 2013/14:5 sid 80

⁴ Se prop. 2013/14:5, sid 78-79.

Lag om ändring i kommunallagen (1991:900);

SFS 2013:1053

Utkom från trycket
den 17 december 2013

utfärdad den 5 december 2013.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om kommunallagen (1991:900)² dels att 2 kap. 9 och 10 §§, 4 kap. 1 §, 5 kap. 1, 5, 6, 46 och 64 §§ samt 6 kap. 15 och 32 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 2 kap. 11 och 12 §§ samt 5 kap. 38 a §, av följande lydelse.

2 kap.

9 § Kommuner och landsting får ge ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd).

Partistöd får ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige. Ett parti är representerat om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837).

Partistöd får ges också till ett parti som har upphört att vara representerat i fullmäktige, dock endast under ett år efter det att representationen upphörde.

Partistöd får bara ges till ett parti som är en juridisk person.

10 §³ Fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så, att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti.

Fullmäktige får besluta att endast mandat för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837) ska beaktas vid fördelningen av partistödet.

11 § Fullmäktige ska besluta att en mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 9 § första stycket.

Redovisningen ska avse perioden 1 januari–31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång. En av mottagaren utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Granskarens rapport över granskningen ska bifogas redovisningen.

¹ Prop. 2013/14:5, bet. 2013/14:KU7, rskr. 2013/14:71.

² Lagen omtryckt 2004:93.

³ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

Fullmäktige får besluta att stöd inte ska betalas till parti som inte lämnar redovisning och granskningsrapport enligt första och andra styckena.

12 § Beslut om att betala ut partistöd ska fattas av fullmäktige minst en gång per år.

4 kap.

1 §⁴ Med förtroendevalda avses i denna lag ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer.

Med förtroendevalda avses också ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen, förbundsstyrelsen eller annan nämnd, de beslutande församlingarnas beredningar samt revisorer i ett kommunalförbund.

En förtroendevald som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid ska ha benämningen kommunalråd, landstingsråd eller oppositionsråd eller en annan benämning som fullmäktige bestämmer.

5 kap.

1 § Fullmäktige bestämmer hur många ledamöter som fullmäktige ska ha.

Antalet ska bestämmas till ett udda tal och till minst

21 i kommuner med 8 000 röstberättigade invånare eller därunder,

31 i kommuner med över 8 000 till och med 16 000 röstberättigade invånare och i landsting med 140 000 röstberättigade invånare eller därunder,

41 i kommuner med över 16 000 till och med 24 000 röstberättigade invånare,

51 i kommuner med över 24 000 till och med 36 000 röstberättigade invånare och i landsting med över 140 000 till och med 200 000 röstberättigade invånare,

61 i kommuner med över 36 000 röstberättigade invånare, och

71 i landsting med över 200 000 röstberättigade invånare.

I Stockholms kommun och i landsting med över 300 000 röstberättigade invånare ska dock antalet ledamöter bestämmas till minst 101.

5 §⁵ Ledamöterna och ersättarna i fullmäktige ska väljas för fyra år räknat från och med den 15 oktober valåret.

Om Valprövningsnämnden har beslutat om omval enligt 14 kap. 27 § vallagen (2005:837), ska dock mandattiden förlängas till dess omvalet har avslutats.

6 § Fullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och en eller flera vice ordförande, som tillsammans utgör fullmäktiges presidium.

Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

38 a § Ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans, om fullmäktige har beslutat det och det sker genom ljud- och bildöverföring i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

⁴ Senaste lydelse 2006:369.

⁵ Senaste lydelse 2005:842.

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid fullmäktiges sammanträde.

SFS 2013:1053

46 §⁶ Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska följande val vara proportionella:

1. val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
2. val av revisorer som avses i 9 kap. 1 och 2 §§,
3. val av ledamöter och suppleanter i styrelsen för aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser eller revisorer och revisorssuppleanter samt lekmanarevisorer som ska granska en sådan styrelses förvaltning och
4. val av ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen samt revisorer i kommunalförbund.

Om inte något annat följer av förbundsordningen, ska det som sägs i första stycket tillämpas, när den beslutande församlingen i ett kommunalförbund väljer ledamöter och ersättare i förbundsstyrelsen, andra nämnder, de beslutande organens beredningar samt revisorer.

Första stycket 1 ska inte gälla vid val till en nämnd som avses i 3 kap. 4 § första stycket 2, om två tredjedelar av de närvarande ledamöterna i fullmäktige vid inrättandet av nämnden har röstat för att ledamöter i nämnden ska väljas på någon annan grund än partipolitisk.

64 § Arbetsordningen ska alltid innehålla föreskrifter om

1. antalet ledamöter i fullmäktige,
2. när sammanträden ska hållas,
3. anmälan av hinder att delta i sammanträden,
4. inkallande av ersättare och deras tjänstgöring,
5. vem som ska föra ordet, tills ordförande utsetts,
6. rätten att delta i fullmäktiges överläggningar,
7. förfarandet vid omröstningar,
8. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor,
9. formerna för justeringen av protokollet, samt
10. fullmäktigepresidiets arbetsuppgifter.

Om fullmäktige med stöd av 23 § 5 har beslutat att medborgarförslag får väckas, ska arbetsordningen innehålla föreskrifter om hur sådana förslag ska handläggas.

Om fullmäktige har beslutat att ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans, ska arbetsordningen innehålla föreskrifter om i vilken utsträckning sådant deltagande får ske.

6 kap.

15 § Fullmäktige ska bland nämndens ledamöter välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Dessa utgör tillsammans nämndens presidium. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

Om den politiska majoriteten i fullmäktige har förändrats på ett sådant sätt att det parti som nämndens ordförande företräder inte längre ingår i den politiska majoriteten, får fullmäktige välja ett nytt presidium.

⁶ Senaste lydelse 2006:369.

32 § Fullmäktige ska utfärda reglementen med närmare föreskrifter om nämndernas verksamhet och arbetsformer.

Fullmäktige ska besluta i vilken utsträckning ledamöter får delta i en nämnds sammanträden på distans. Deltagande på distans ska ske på det sätt som anges i 5 kap. 38 a §.

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid nämndens sammanträde.

Reglementet för en gemensam nämnd ska antas av fullmäktige i var och en av de samverkande kommunerna eller landstingen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2014.

2. Äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla för partistöd som avser tid före den 15 oktober 2014.

På regeringens vägnar

PETER NORMAN

Rikard Jermsten
(Finansdepartementet)

Regler för stöd till de politiska partierna i Region Jämtland Härjedalen

Version: 1

Ansvarig: Regionfullmäktige

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Versi on	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1.	2013-09-06	Nyutgåva	Landstingsfullmäktige	2013-10-23 § 184
2.	2014-10-14	Ändring med anledning av ändringar i kommunallagen	Landstingsfullmäktige	2014-10-14 § XX

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	ALLMÄNT OM PARTISTÖD.....	4
2	GRUNDSTÖD.....	4
3	MANDATBUNDET STÖD	4
4	FÖRTROENDEMANNAUTBILDNING I RESPEKTIVE PARTIS EGEN REGI	4
5	STÖD TILL REGIONGRUPP	4
6	UPPRÄKNING	5
7	REDOVISNING OCH GRANSKNING	5
8	UTBETALNING	5
9	IKRAFTTRÄDANDE	5

1 ALLMÄNT OM PARTISTÖD

Enligt 2 kap 9 och 10 §§ kommunallagen får kommuner och landsting ge ekonomiskt bidrag och annat stöd för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd).

Partistöd får ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige. Ett parti är representerat om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen.

Fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så, att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti. Fullmäktige får besluta att endast mandat för vilket en vald ledamot fastställts enligt 14 kap vallagen ska beaktas vid fördelningen av partistödet. De år allmänna val sker till landstinget i hela landet bedöms rätten till partistöd dels för tiden före den 15 oktober och dels för resterande tid av året.

2 GRUNDSTÖD

Till varje parti som är representerat i regionfullmäktige och för vilket vald ledamot är fastställd för mandat enligt 14 kap vallagen utgår årligt ett grundstöd. Grundstödet uppgår för år 2014 till 100 889 konor.

3 MANDATBUNDET STÖD

För varje mandat i regionfullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen utgår årligt ett mandatbundet partistöd. Stödet uppgår för år 2014 till 82 593 kronor per mandat.

4 FÖRTROENDEMANNAUTBILDNING I RESPEKTIVE PARTIS EGEN REGI

Ett särskilt riktat partistöd utgår årligen till kostnader för förtroendemannautbildning i respektive partis egen regi. Stödet uppgår för år 2014 till 1 637 kronor per mandat i regionfullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen.

5 STÖD TILL REGIONGRUPP

För mandatperioden utgår partistöd för användning till egna dagar till ordinarie ledamot och ersättare i fullmäktige. Stödet motsvarar 30 dagar per mandat för ordinarie ledamot i fullmäktige. Stödet motsvarar det som ordinarie ledamot har rätt till för sina egna dagar; förrättningsarvode, förlorad arbetsförtjänst, restids-, traktaments- och reseersättning. Kostnader för konferenser och liknande ingår inte.

6 UPPRÄKNING

Grundstöd, mandatbundet stöd, partistöd för förtroendemannautbildning och stöd till regiongrupp uppräknas årligen från och med 2015 med den procentsats som regionfullmäktige för varje budgetår fastställer att gälla för uppräknings av övriga kostnader.

7 REDOVISNING OCH GRANSKNING

Parti som har fått partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har används för det ändamål som anges i 2 kap 9 § första stycket kommunallagen. Till redovisningen ska fogas ett granskningsintyg.

8 UTBETALNING

Partistödet utbetalas efter beslut i fullmäktige halvårsvis i förskott. Utbetalning sker i början på januari och juli månader. De år allmänna val sker till landstinget i hela landet ska utbetalningen för andra halvåret avse till den fram till 15 oktober. Utbetalningen för resterande tid av halvåret sker tillsammans med utbetalningen för första halvåret året därpå.

Har redovisning och granskningsrapport enligt 2 kap 11 § andra stycket kommunallagen inte lämnats in till regionen inom föreskriven tid utbetalas inget partistöd för nästkommande år.

9 IKRAFTTRÄDANDE

Dessa regler träder i kraft den 15 oktober 2014.

Reglerna är fastställda av landstingsfullmäktige den 23 oktober 2013, § 184 och 18 juni 2014, § xx

Riktlinjer för direktupphandling

Version: 1

Ansvarig: Landstingsfullmäktige

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1.	2014-07-01	Nyutgåva	Landstings fullmäktige	2014-10-14 § x

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 ALLMÄNT	4
1.1 Upphandlingspolicy.....	4
1.2 Delegationsbestämmelser	4
2 AFFÄRSMÄSSIGHET	4
3 DIREKTUPPHANDLING	4
3.1 Synnerliga skäl	4
3.1.1 Direktupphandling på grund av synnerlig brådska.....	5
3.1.2 Direktupphandling på grund av att det inte är lämpligt att begära in anbud genom annonsering.....	5
3.2 Gränsvärde för direktupphandling.....	6
3.3 Att göra före direktupphandling.....	6
3.4 Genomförande	6
3.4.1 Annonsering via databas.....	6
3.4.2 Tillkännagivande på regionens hemsida	6
3.4.3 Förfrågan ställd direkt till potentiella anbudsgivare	7
3.5 Anbudsförfrågan	7
3.6 Beslut	7
4 AVTAL	7
5 DOKUMENTATIONSPLIKT	8

1 ALLMÄNT

All upphandling ska utgå från regionens behov av varor och tjänster och ske med utgångspunkten; god hushållning av regionens resurser samt vara ett verktyg i arbetet med att uppnå en socialt och miljömässigt hållbar utveckling till nytta för medborgarna.

Upphandling ska genomföras i enlighet med gällande lagstiftning och regelverk och med iakttagande av regionens politiska beslut, inriktningsdokument och policys.

De grundläggande principerna om affärsmässighet, konkurrens och objektivitet som gäller för upphandlingar över tröskelvärdena ska enligt LOU även tillämpas vid direktupphandlingar. Lag (2007:1091), Lagen om offentlig upphandling (LOU) reglerar köp som genomförs av myndigheter och vissa andra organisationer som finansieras av allmänna medel.

1.1 Upphandlingspolicy

Regionens grundläggande värderingar för upphandling finns i regionens upphandlingspolicy.

1.2 Delegationsbestämmelser

Vem som har behörighet att genomföra upphandlingar i regionen utgår från landstingsdirektörens befogenhetsplan.

2 AFFÄRSMÄSSIGHET

Direktupphandling ska på samma sätt som övrig upphandling, genomföras affärsmässigt och med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns.

Det bör vid varje direktupphandling övervägas på vilket sätt konkurrensen bäst kan tas till vara, genom annonsering alternativt genom tillkännagivande på regionens hemsida eller förfrågan direkt till potentiella anbudsgivare.

Har direktupphandlingen ett gränsöverskridande intresse, såsom att utnyttja konkurrensen över gränserna eller främja internationell handel, bör upphandlingen annonseras och förfrågningsunderlaget baseras på objektiva kriterier. Genom god kännedom om marknaden och dess leverantörer kan den internationella konkurrensen tas till vara och nyttjas i direktupphandling.

3 DIREKTUPPHANDLING

Med direktupphandling avses en upphandling utan krav på anbud i viss form.

3.1 Synnerliga skäl

Direktupphandling över gränsvärdet är tillåten om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan åberopas i undantagssituationer.

3.1.1 Direktupphandling på grund av synnerlig brådska

Med synnerlig brådska avser brådskande eller oförutsedda händelser som den upphandlande myndigheten inte själv kunnat råda över. En synnerlig brådska gör att normala tidsfrister inte kan hållas.

Brådskan ska vara förorsakad av omständigheter som inte har kunnat förutses av den upphandlande myndigheten och det ska vara absolut nödvändigt att genomföra upphandlingen.

3.1.2 Direktupphandling på grund av att det inte är lämpligt att begära in anbud genom annonsering.

Detta gäller förutom att det som ska upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt endast kan tillhandahållas av en viss leverantör. Det gäller också kompletterande leveranser av varor (inte tjänster eller byggtreprenader) från den ursprungliga leverantören.

För detta ställs två krav:

- Varorna ska vara avsedda för delvis utbyte av eller tillägg till tidigare leveranser.

För att kravet ska anses vara uppfyllt krävs att den upphandlande myndigheten kan visa att varorna som anskaffas har koppling till det ursprungliga köpet och inte är att anse som en ren nyanskaffning.

- Ett byte av leverantör skulle medföra att den upphandlande myndigheten tvingades anskaffa varor som skulle vara tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller leda till oproportionerliga tekniska svårigheter avseende drift och underhåll.

Båda punkterna måste vara uppfyllda.

Direktupphandling är även tillåtet då det handlar om vissa hälso- och sjukvårdstjänster samt socialtjänster. Så kan vara fallet om

- relationen mellan vårdgivare och vård- eller omsorgstagare annars skulle störas och vården eller omsorgen därmed försämrats eller
- det endast finns ett möjligt vård- och boendalternativ på grund av vårdbehov eller anhöriganknytning eller
- patientens fria val av vårdgivare omöjliggör annonserad upphandling

Direktupphandling får inte tillämpas generellt vid upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster och socialtjänster. Direktupphandling får bara ske i enstaka fall och det måste vara fråga om mycket speciella omständigheter, exempelvis enstaka fall av vård av mycket vårdkrävande patienter.

3.2 Gränsvärde för direktupphandling

Direktupphandling får användas om kontraktets värde uppgår till högst 28 procent av det belopp (tröskelvärde) som Europeiska kommissionen vid varje tid har beslutat eller lämnat meddelande om.

En upphandling får inte delas upp i syfte att kringgå bestämmelserna i LOU. Det är organisationens samlade behov som ska beräknas vid genomförandet av upphandling.

Vid beräkningen ska även options- och förlängningsklausuler beaktas som om de utnyttjats.

Om behovet är återkommande över tid ska värdet beräknas på fyra år.

Direktupphandling får även användas då förutsättningarna för förhandlat förfarande utan föregående annonsering som avses i 4 kap 5-9 §§ LOU är uppfyllda eller om det finns synnerliga skäl.

3.3 Att göra före direktupphandling

Innan beslut om att direktupphandling ska genomföras ska följande åtgärder vidtas:

- Kontroll av att varan/tjänsten inte finns på ramavtal
- Kontroll av om andra verksamheter har samma behov
- Uppskatta värdet av det som ska upphandlas
- Säkerställa att inte upphandlingens värde är högre än gränsvärdet för direktupphandling

3.4 Genomförande

Hur en direktupphandling bör genomföras beror på varför direktupphandlingen genomförs, vad som ska upphandlas och det totala värdet av upphandlingen.

I vissa direktupphandlingar måste den upphandlande myndigheten vända sig direkt till en leverantör eftersom det inte finns några andra alternativ. Vid flertalet direktupphandlingar är någon form av konkurrensutsättning möjlig och då bör konkurrensen tas tillvara.

3.4.1 Annonsering via databas

Lagstiftningen kräver inte att en direktupphandling ska annonseras. Däremot kan det i vissa fall ändå vara lämpligt att välja att annonsera upphandlingen. Det kan ske för att få ökad konkurrens eller om det exempelvis inte finns kunskap om vilka leverantörer som finns på marknaden och vad de kan erbjuda.

3.4.2 Tillkännagivande på regionens hemsida

Ett annat sätt för att utnyttja konkurrensen är att tillkännage aktuella upphandlingar på regionens hemsida. Potentiella leverantörer har då möjlighet att lämna sitt intresse för att delta i anbudsgivningen.

3.4.3 Förfrågan ställd direkt till potentiella anbudsgivare

I det fall den upphandlande myndigheten har god kännedom om de leverantörer som finns på marknaden kan en anbudsförfrågan skickas direkt till potentiella anbudsgivare för att på så sätt utnyttja den konkurrens som finns.

3.5 Anbudsförfrågan

Vid direktupphandling av högre värde är det lämpligt att skicka ut en skriftlig anbudsförfrågan.

En anbudsförfrågan ska förutom vad som ska köpas och upphandlingens omfattning, innehålla uppgifter som säkerställer uppdragets innehåll och utförande.

Exempelvis:

- Krav på varan/tjänsten
- Tid för uppdragets utförande/avtalstid/leveranstid
- Prisuppgift
- Ev. garantitid/service
- Datum för när offerten senast ska lämnas till myndigheten
- Myndighetens betalningsvillkor

3.6 Beslut

När regionen fattat beslut om vilken leverantör som tilldelats avtalet ska samtliga anbudsgivare underrättas så snart som möjligt. Det finns ingen skyldighet i lagen att ange skäl till beslutet men detta bör ändå ske då de anbudsgivare som deltagit i upphandlingen lagt ned tid på att lämna ett anbud.

När anbudsgivarna har underrättats om valet av leverantör kan avtal tecknas. Avtalsspärr gäller inte vid direktupphandling utan avtal kan tecknas direkt.

4 AVTAL

En direktupphandling kan resultera i enbart en beställning. Det är viktigt att antingen hänvisa till det anbud som ligger till grund för beställningen alternativt att skriva in samtliga gällande villkor.

En direktupphandling som omfattar ett högre värde alternativt om det avser ett ramavtal över tid, ska resultera i ett skriftligt avtal. På samma sätt som för en enskild beställning bör offerten ligga till grund för avtalet. Upphandlingsenheten har avtalsmallar som är utformade i syfte att erhålla likartade förutsättningar avseende betalning, fakturering etc. I vissa fall kan avtalsförslaget skickas med redan vid anbudsförfrågan.

5 DOKUMENTATIONSPLIKT

Upphandling omfattas liksom annan regionverksamhet av generella regler för dokumentation för offentliga organ. Därutöver gäller nedanstående regler för direktupphandling.

Dokumentationsplikt gäller om direktupphandlingens värde överstiger 100 000 kronor. Den upphandlande myndigheten ska anteckna skälen för sina beslut och även annat av betydelse.

Grundläggande dokumenterade uppgifter

- Myndighetens namn
- Myndighetens organisationsnummer
- Föremålet för direktupphandlingen
- På vilket sätt upphandlingen tillkännages (annonsering eller publicering på regionens hemsida)
- Vilka leverantörer som tillfrågades och varför
- Hur många som lämnade anbud
- Vem som tilldelades kontraktet
- Skälet för tilldelningen
- Avtalets uppskattade värde
- Tidpunkten för avtalets genomförande (datum för undertecknande) alt. avtalets löptid

De angivna momenten ska ses som ett minimum av uppgifter som ska framgå av dokumentationen, inget hindrar således att dokumentera fler uppgifter.

Den grundläggande dokumentationen är en förutsättning och ett verktyg för generella uppföljningsmöjligheter.

Prislista

Gäller från den 1 september 2014

Folktandvården, Jämtlands läns landsting

ATB, Allmänt TandvårdsBidrag 20 - 29 år samt 75 år och äldre = 300 kr per år.

ATB, Allmänt TandvårdsBidrag 30 - 74 år = 150 kr per år.

STB, Särskilt TandvårdsBidrag = 600 kr per 1/2 år

Högekostnadsskydd: 3 000 kr till 15 000kr av referenspriset ger 50% lägre pris

Högekostnadsskydd: över 15 000 kr av referenspriset ger 85% lägre pris

Garanti:

Två års garanti lämnas på fastsittande kronor och broar.

Ett års garanti lämnas på fyllningar, rotfyllningar och avtagbara proteser.

Garantin gäller ej för behandlingar som patienten väljer mot tandläkarens rekommendation.

På begäran lämnas skriftligt intyg med uppgifter om vilka material som använts.

Beslut om avvikelser från TLV's referenspriser

Beslut LF 2009 taxa avseende implantatkomponenter, åtgärd 420, 3 400 kronor.

Beslut LF 2011 taxa avseende fyllningsåtgärderna nr 701, 702, 703, 704, 705, 706 och 707 referenspris TLV+ 7 %.

2013-01-01 införde TLV referenspriser för specialisttandvården. Beslut LF 2013 att införa referensprislista + 5%.

Vid fördyrande materialval läggs den extra kostnaden till på priset

Vid behandling på lör-, sön- och helgdagar uttages en merkostnad på 50% av normalpriset.

Kursiverade priser avser förslag till höjning av protetiska åtgärder utöver referenspris,

ex. åtgärd 861 där referenspris sänkts

Undersökning, riskbedömning o hälsofrämjande åtgärder

		Allmäntandvård			Specialisttandvård		
Åtg.	Typ av behandling	Pris JLL	Nytt Referens-pris TLV	Tidigare Referens-pris TLV	Pris JLL	Nytt Referens-pris TLV	Tidigare Referens-pris TLV
101	Basundersökning av tandläkare	775	775	745	775	775	745
103	Akut eller kompletterande undersökning av tandläkare	340	340	335	441	420	400
107	Omfatt eller komplett undersökning av tandläkare	970	970	955	1 481	1 410	1 145
108	Utredning av tandläkare	1 595	1 595	1 570	2 352	2 240	1 975
111	Basundersökning av tandhygienist	570	570	ny åtg 1/9			
112	Basundersökning med fullst parodus av tandhygienist	755	755	ny åtg 1/9			
113	Mindre eller akut undersökning av tandhygienist	240	240	ny åtg 1/9			
114	Kompletterande parod undersök el. kariesutred av tandhygienist	520	520	ny åtg 1/9			
115	Konsultation av specialisttandläkare				861	820	710
116	Omfattande konsultation av specialisttandläkare				1 722	1 640	1 185

Röntgenåtgärder							
121	Röntgen-undersökning av en tand	45	45	40	58	55	50
122	Röntgen-undersökning, delstatus	220	220	215	368	350	255
123	Röntgen-undersökning, komplett för munhålan	755	755	740	1 171	1 115	870
124	Panoramaröntgen	485	485	495	772	735	590
125	Röntgen-undersökning, extraoral (utanför munnen)	475	475	470	761	725	565
126	Röntgen-undersökning, omfattande	915	915	900	1 381	1 315	1 060
131	Tomografiundersökning, en kvadrant	905	905	895	1 160	1 105	1 050
132	Tomografiundersökning, två kvadranter	1 175	1 175	1 155	1 565	1 490	1 410
133	Tomografiundersökning, tre kvadranter, bihåla, käkled, traumautred	1 440	1 440	1 420	1 974	1 880	1 760
134	Tomografiundersökning, fyra kvadranter	1 710	1 710	1 685	2 378	2 265	2 115
141	Studiemodell, för behandlingsplanering	575	575	560	575	575	560
161	Salivsekretionsmätning	530	530	520	530	530	520
162	Laboratoriekostnader vid mikrobiologisk undersökning	300	300	245	300	300	245
163	Biopsi inkl. laboratorieundersökning (PAD)	1 390	1 390	1 415	1 628	1 550	1 540
Sjukdomsförebyggande åtgärder							
201	Information och instruktion vid risk för karies, gingival/parodontal sjukdom och/eller käkfunktionsstörning	410	410	415	410	410	415
204	Profylaxskena, per skena	715	715	700	715	715	700
205	Fluor-beh. inkl. rengöring i kombination med undersökning	150	150	145	150	150	145
206	Fluor-behandling inkl. professionell rengöring	300	300	285	300	300	285
Sjukdomsbehandling							
301	Sjukdomsbehandlande åtgärder, mindre	375	375	370	478	455	435
302	Sjukdomsbehandlande åtgärder	700	700	680	903	860	805
303	Sjukdomsbehandlande åtgärder, omfattande	1 505	1 505	1 485	1 964	1 870	1 765
311	Information och/eller instruktion vid tand- och munsjukdom	420	420	425	420	420	425
312	Uppföljning av information eller instruktion	165	150	165	150	150	165
313	Beteendemedicinsk behandling, 60 min eller mer	920	920	ny åtg 1/9	1 925	1 925	ny åtg 1/9
314	Beteendemedicinsk behandling	165	425	ny åtg 1/9	880	880	ny åtg 1/9
321	Icke operativ behandling av kariessjukdom	455	455	425	455	455	425
322	Stegvis excavering (borttagande av karies)	1 025	1 025	1 000	1 025	1 025	1 000
341 E	Behandl. av parodontal sjukdom el periimplantit, enkel	205	205	200	205	205	200
341	Behandl. av parodontal sjukdom el periimplantit, mindre	440	440	435	630	630	435
341K	Behandl. av parodontal sjukdom el periimplantit,	750	440	430	940	630	430
342	Behandl. av parodontal sjukdom el periimplantit, större	900	900	825	1 615	1 615	825
343	Behandl. av parodontal sjd el periimplantit, särskilt	1 325	1 325	1 210	3 565	3 565	1 210
362	Lustgassedering/per gång	780	780	775	780	780	775
Kirurgiska åtgärder							
401	Tanduttagning, en tand	925	925	820	1 202	1 145	980
402	Tanduttagning, en tand, komplicerad	1 555	1 555	1 550	2 011	1 915	1 835
403	Tanduttagning, tillkommande enkel	170	170	160	221	210	185
404	Operativt avlägsn. av en eller flera tänder eller annan väv	2 860	2 860	2 785	3 638	3 465	3 260
405	Omfattande dentoalveolär kirurgi	3 815	3 815	3 720	4 851	4 620	4 385
406	Tanduttagning av övertalig tand	925	925	1 130	1 202	1 145	1 355
407	Övrig dentoalveolär kirurgi eller plastik	1 880	1 880	ny åtg 1/9	2 357	2 245	ny åtg 1/9

Kirurgiska åtgärder vid implantatprotetik							
420	Implantat per styck	3 400	2 220	2 155	3 400	2 220	2 155
421	Operation avseende käkbensförankrade implantat, ett in	3 305	3 305	3 450	4 106	3 910	3 925
422	Kirurgisk friläggning av ett implantat	1 370	1 370	1 385	1 696	1 615	1 575
423	Op. avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre	4 405	4 405	4 695	5 471	5 210	5 360
424	Kirurgisk friläggning två - tre implantat	1 540	1 540	1 550	1 911	1 820	1 770
425	Op. avseende käkbensförank. implantat, fyra eller fler in	6 075	6 075	6 655	7 523	7 165	7 605
426	Kirurgisk friläggning fyra eller flera implantat	2 060	2 060	2 060	2 583	2 460	2 375
427	Benaugmentation egen benvävnad	4 575	4 575	4 640	5 817	5 540	5 455
428	Benaugmentation benersättmat	6 160	6 160	6 225	7 481	7 125	7 040
429	Borttagande av implantat	3 595	3 595	3 580	4 541	4 325	4 150
430	Peri-operativ kirurgi vid implantatkirurgi	945	945	930	1 244	1 185	1 120
435	Avlägsnande av ett implantat	925	925	820	1 202	1 145	980
436	Avlägsnande av ett implantat, enkel	170	170	160	210	200	185
Parodontalkirurgiska åtgärder							
441	Plastik-kir vid parod, peri-implantit enklare, 1 implantat	2 325	2 325	1 855	2 951	2 810	2 140
442	Kirugisk behandling av parodontit vid 3-6 tänder	3 295	3 295	3 250	4 221	4 020	3 820
443	Kirurgisk beh peri-implantit vid 2-4 implantat	3 135	3 135	2 785	4 011	3 820	3 260
444	Omfatt kir av parodontit, 7 el fler tänder, 3 t vid annan kir	4 270	4 270	5 150	5 502	5 240	6 100
445	Omfatt kir av periimpl., 5+ implant, 3 implant vid annan ki	4 270	4 270	5 150	5 502	5 240	6 100
446	Rekostruktiv behandling membran eller emaljmatrixprote	1 705	1 705	ny åtg 1/9	1 916	1 825	ny åtg 1/9
447	Rekostruktiv behandling benersättningsmtrl, tillägg	1 150	1 150	ny åtg 1/10	1 292	1 230	ny åtg 1/10
448	Bindvävstransplantat vi lambåop, tillägg	685	685	ny åtg 1/11	887	845	ny åtg 1/11
480	Kontroll av koagulation, tilläggsåtgärd	290	290	290	290	290	290
Rotbehandling							
501	Upprensning och rotfyllning en kanal	3 145	3 145	3 280	3 932	3 745	3 785
502	Upprensning och rotfyllning två kanaler	3 845	3 845	3 670	4 799	4 570	4 210
503	Upprensning och rotfyllning tre kanaler	4 705	4 705	4 690	5 870	5 590	5 390
504	Upprensning och rotfyllning fyra eller fler kanaler	5 230	5 230	5 230	6 505	6 195	5 990
521	Akut endodontisk behandling (rotbehandling)	720	720	700	924	880	825
522	Komplicerad kanallokalisation	705	705	695	908	865	820
523	Stiftborttagning	1 070	1 070	1 030	1 376	1 310	1 220
541	Rotspetsoperation	3 345	3 345	3 165	4 274	4 070	3 640
542	Rotspetsoperation, ytterligare tand vid samma operation	935	935	ny åtg 1/11	1 197	1 140	ny åtg 1/11
Bettfysiologiska åtgärder							
601	Bettskena i hård akrylat överkäke pga bettfys. problem, p	3 200	3 200	ny åtg 1/11	4 457	4 245	ny åtg 1/11
602	Bettskena i hård akrylat underkäke pga bettfys. problem,	3 200	3 200	ny åtg 1/11	4 457	4 245	ny åtg 1/11
603	Reponeringsskena, per skena	4 840	4 840	ny åtg 1/11	5 969	5 685	ny åtg 1/11
604	Mjukplastskena för bettfysiologisk behandling, per skena	1 975	1 975	2 100	2 410	2 295	2 385
606	Motorisk aktivering	450	450	ny åtg 1/11	588	560	ny åtg 1/11
607	Bettslipning för ocklusal stabilisering	665	665	ny åtg 1/11	866	825	ny åtg 1/11
Reparativa åtgärder							
701	Fyllning av en yta på framtand eller hörntand	594	555	555	594	555	555
702	Fyllning av två ytor på framtand eller hörntand	947	885	870	947	885	870
703	Fyllning av tre eller fler ytor på framtand eller hörntand	1 129	1 055	1 030	1 129	1 055	1 030
704	Fyllning av en yta på molar eller premolar	765	715	705	765	715	705
705	Fyllning två ytor på molar eller premolar	1 118	1 045	1 040	1 118	1 045	1 040
706	Fyllning tre eller flera ytor på molar eller premolar	1 493	1 395	1 355	1 493	1 395	1 355
707	Krona i plastiskt material, klinikframställd	1 701	1 590	1 575	1 701	1 590	1 575
708	Stiftförankring i rotkanal	505	505	500	505	505	500
Protetiska åtgärder, tillägg för fördyrande material							
800	Laboratorieframställd krona, metall-keramisk, en per käk	5 800	5 435	ny åtg 1/11	6 552	6 240	ny åtg 1/11

800 B	Laboratorieframställd krona, hel-keramisk, en per käke	6 100	5 435	ny åtg 1/11	6 852	6 240	ny åtg 1/11
801	Laboratorieframställd krona, metall-keramisk, flera i sam	4 500	3 920	4 885	5 525	4 525	4 885
801 B	Laboratorieframställd krona, hel-keramisk, flera i samma	4 800	3 920	4 885	5 825	4 525	4 885
802	Laboratorieframställd pelare	2 990	2 900	2 995	3 549	3 380	3 375
803	Klinikframställd pelare	1 380	1 380	1 205	1 748	1 665	1 400
804	Hängande broled tandstödd protetik, metall-keramisk, pe	2 060	2 060	2 130	2 331	2 220	2 255
804 B	Hängande broled tandstödd protetik, hel-keramisk, per le	2 360	2 060	2 130	2 631	2 220	2 255
805	Emaljretinerad konstruktion, per stöd	1 700	1 645	1 650	1 979	1 885	1 845
806	Radikulärförankring vid avtagbar protes	3 630	3 125	3 520	4 220	3 605	3 905
807	Semipermanent krona/bro, per led	2 180	2 180	2 080	2 541	2 420	2 505
808	Innerkrona för teleskop- och konuskonstruktioner	3 390	3 090	3 210	3 750	3 575	3 590
809	Långtidstemporär lab. krona eller hängande led, per led	1 100	930	1 070	1 260	1 050	1 165
Reparativa åtgärder vid tandstödd protetik							
811	Cementering av lossnad krona/fasad, per krona/fasad	420	420	345	546	520	410
812	Broreparation 1	1 360	1 360	1 320	1 764	1 680	1 570
813	Broreparation 2	4 140	4 140	4 090	5 192	4 945	4 725
814	Broreparation 3	8 690	7 160	3 435	10 560	8 450	9 765
815	Sadelkrona	5 030	4 810	4 885	5 930	5 535	5 485
Avtagbar protes							
822	Partiell protes för temporärt bruk, 1-3 tänder	3 700	3 445	3 595	4 300	3 925	3 975
823	Partiell protes för temporärt bruk, 4 eller fler tänder	5 200	4 775	5 045	6 010	5 420	5 555
824	Partiell protes med gjutet skelett, 2 klamrar	10 500	10 170	9 985	12 400	11 300	10 870
824 B	Partiell protes med gjutet skelett, 3 klamrar	10 900	10 170	ny åtg 1/11	12 800	11 300	ny åtg 1/11
824 C	Partiell protes med gjutet skelett, 4 eller fler klamrar	11 300	10 170	ny åtg 1/11	13 200	11 300	ny åtg 1/11
825	Komplic. partiell protes med stöd av urtags-, innerkrona,	11 300	11 165	10 535	13 500	12 850	11 485
825 B	Komplic. partiell protes med stöd av urtags-, innerkrona,	11 700	11 165	ny åtg 1/11	13 900	12 850	ny åtg 1/11
825 C	Komplic. partiell protes med stöd av urtags-, innerkrona,	12 100	11 165	ny åtg 1/11	14 100	12 850	ny åtg 1/11
826	Attachments, per styck	90	90	90	90	90	90
827	Hel underkäksprotes	8 850	8 475	8 840	10 726	10 215	9 980
828	Hel överkäksprotes	8 850	8 475	8 590	10 726	10 215	9 665
829	Immediatprotes	7 450	6 415	7 235	8 650	7 300	7 995
831	Justering av avtagbar protes	345	345	325	446	425	390
832	Lagning av protes eller tillsättning av protestand	1 160	1 160	500	500	1 320	500
832 E	Lagning av protes mycket enkel	500	1 160	1 155	1 386	1 320	1 280
833	Rebasering av protes	2 360	2 360	2 250	2 861	2 725	2 500
834	Lagning av protes där avtryck behövs	1 820	1 820	1 885	2 168	2 065	2 080
835	Rebasering o lagning av protes	3 060	2 790	2 970	3 560	3 195	3 290
836	Komplicerad lagning av protes med svetsning av nya fäs	3 840	3 585	3 725	4 370	3 990	4 545
837	Komplicerad lagning av protes där ny del svetsas till bef	6 510	6 030	6 325	7 460	6 755	6 895
839	Inmontering av förankringselement	3 060	2 710	2 970	3 560	3 115	3 290
Övriga åtgärder i samband med protetisk behandling							
845	Ocklusionskorrigering bettslipning	1 790	1 790	1 800	2 216	2 110	2 035
846	Skena för vertikal platsberedning	4 970	4 970	4 875	5 807	5 530	5 255
847	Klammerplåt	3 580	3 580	3 255	4 352	4 145	3 635
848	Betthöjning med fyllnings material	505	505	480	656	625	575

Protetiska åtgärder vid fast implantatbehandling							
850	Implantatförankrad krona, en per käke	7 600	7 295	ny åtg 1/11	8 678	8 265	ny åtg 1/11
852	Implantatförankrad krona, flera i samma käke	6 200	5 415	7 745	7 300	6 100	8 445
853	Hängande led vid implantatförankrad bro	2 060	2 060	2 130	2 331	2 220	2 255
854	Semipermeabel krona /häng led på implantat	1 805	1 805	1 800	2 111	2 010	1 895
855	Fästskruv, cylinder vid semipermeabel krona på implantat	410	410	290	410	410	290
856	Långt.temp.krona/häng på implantat	1 090	1 090	1 070	1 313	1 250	1 165
857	Fästskruv, cylinder vid långtidstemporär lab. krona på im	360	360	250	360	360	250
858	Distans inkl. centrumskruv, per styck	1 240	1 240	ny åtg 1/11	1 240	1 240	ny åtg 1/11
861	Implantatförankrad bro överkäke, 4 implantat	32 410	29 380	36 280	36 080	31 800	38 180
862	Implantatförankrad bro överkäke, 5 implantat	33 750	31 230	38 790	37 490	33 650	40 685
863	Implantatförankrad bro överkäke, 6 implantat	35 180	32 665	41 380	38 990	35 080	43 280
865	Implantatförankrad bro underkäke, 4 implantat	31 350	28 435	35 255	34 800	30 610	36 995
871	Implantatstödd täckprotes, 2 implantat	16 060	16 060	16 020	18 680	17 790	17 380
872	Implantatstödd täckprotes, överkäke, 3 implantat	17 950	17 950	17 970	20 664	19 680	19 330
873	Implantatstödd täckprotes, överkäke, 4 implantat	20 480	20 480	20 520	23 321	22 210	21 925
874	Tillägg för alveolarbar vid implantat, 2 implantat	2 920	2 920	2 860	3 318	3 160	3 050
875	Tillägg för alveolarbar vid implantat, 3 implantat	3 230	3 230	3 170	3 649	3 475	3 360
876	Tillägg för alveolarbar vid implantat, 4 implantat	4 270	4 270	4 180	4 741	4 515	4 370
877	Implant.stödd täckprotes exkl. implant, komp, förankrings	13 460	12 865	13 065	15 325	14 595	14 425
878	Förankringselement täckprotes, tillägg, per styck	265	265	260	265	265	260
Reparation av implantat och implantatstödd protetik							
880	Av- och påmontering av implantatförankrad bro 1 - 2 imp	1 955	1 955	ny åtg 1/11	2 562	2 440	ny åtg 1/11
881	Reparation av implantatförankrad konstrukt., mindre omf	1 015	1 015	1 000	1 318	1 255	1 190
882	Av- och påmontering av implantatförankrad bro	2 985	2 985	2 870	3 896	3 710	3 440
883	Reparation/ombyggnad av implantatförankrad konstruktio	4 340	4 340	4 055	5 318	5 065	4 625
884	Rep/ombyggnad av implantatförank konstrukt, omfattand	9 880	9 880	9 670	11 639	11 085	10 695
888	Fästskruv, per styck	170	170	165	170	170	165
889	Centrumskruv, per styck	590	590	575	590	590	575
890	Implantatförankrad krona på befintlig distans/kopplingsde	6 710	6 165	6 515	7 800	6 965	7 215
Tandreglering							
901	Tandregl 1 käke enkel behandling	12 070	12 070	11 920	15 719	14 970	14 180
902	Tandregl 1 käke , okomplicerad behandling 1-1,5 år	15 515	15 515	15 420	20 391	19 420	18 465
903	Tandregl 1 käke normal behandling 1,5 - 2 år	18 185	18 185	17 940	23 951	22 810	21 550
904	Tandregl 1 käke komplicerad behandling	22 860	22 860	22 540	30 251	28 810	27 190
905	Tandregl 2 käke enkel behandling	16 235	16 235	16 040	20 906	19 910	18 900
906	Tandregl 2 käke okomplicerad behandling 1 - 1,5 år	20 340	20 340	20 085	26 439	25 180	23 855
907	Tandregl 2 käke normal behandling 1,5 - 2 år	23 300	23 300	23 005	30 392	28 945	27 405
908	Tandregl 2 käke komplicerad behandling	28 115	28 115	28 430	37 863	36 060	34 085
Utbytesåtgärder							
921	MK-krona isf fylln på fram- eller hörntand (i s f åtgärd 703	5 800	1 055	1 030	6 552	1 055	1 030
921 B	Keram-krona isf fylln på fram- eller hörntand (i s f 703)	6 100	1 055	1 030	6 852	1 055	1 030
922	MK-krona isf fylln på kindtand (i s f 706)	5 800	1 395	1 355	6 552	1 395	1 355
922 B	Keram-krona isf fylln på kindtand (i s f åtgärd 706)	6 100	1 395	1 355	6 852	1 395	1 355
925	Operation ett implantat, isf krona (i s f åtgärd 801)	6 705	3 920	4 885	7 506	4 525	5 485
926	Implantat-krona isf krona (i s f åtgärd 801+804)	8 840	5 980	7 015	9 918	6 745	7 740
928	Operation ett implantat, tidigare krona (i s f åtgärd 804)	6 705	2 060	2 130	7 506	2 220	2 255
929	Impantat.-krona isf krona, tidigare krona (i s f åtgärd 801	8 840	3 920	4 885	9 918	4 525	5 485
940	Tandregl. av entandslucka, isf bro (i s f åtgärd 801x2+80	18 185	9 900	11 900	23 951	11 270	13 225
941	Tandregl. av lucka isf bro, tidigare krona (isf åtgärd 801+	18 185	5 980	7 015	23 951	6 745	7 740

Övrigt

S 1	Tandskydd enkelt inkl. tandteknik	890					
S 2	Tandskydd i kombination med tandteknisk faktura	562					
S 5	Snarsskena	8 374			8 625		
K 1	Blekning av rotbehandlad tand	1 148			1 183		
K 2	Blekning av tänder, en käke inkl. material och skena	1 288					
K 3	Blekskena	876					
K 9	Tandsmycke, fastsättning	521					
T 1	Tandläkartid per timma	2 220					
T 2	Tandhygienist per timma	1 140					
T 3	Tandskötsketid per timma	540					
T 4	Specialist tandläkare tid per timma				2 640		
T 5	Tandhålsvårdande behandling (tandsköterska)	397					
N 1	Narkos. Merkostnad	2 220			2 640		
N 2	Tandvårdsrädde extra tid per tandläkartimme	2 220			2 640		
N 3	Tandvårdsrädde extra tid per tandhygienisttimme	1 140					
N 4	Peroral sedering	560			560		
N 5	Tandvårdsrädde extra tid per tandhygienisttimme	280			280		
O 6	Fastsättning av retainer	736			865		
O 6B	Fastsättning ny retainer i komb. med tandtekniker faktura	922			1 107		
O 7	Retentionskontroll				479		
O8	Slutkontroll				1 025		
O9	Borttappad tandställning	enl. tandtek.fakt.			faktura		
I 1	Skriftligt intyg	515			644		
I 3	Rättsintyg	1 050			1 250		
J 1	Journalkopior, grundavgift	50			50		
Uteblivande/sent återbud							
	Uteblivande/Sent återbud till Specialisttandvården vuxen				300		
	Uteblivande/Sent återbud allmän tandvården vuxen	250					
	Uteblivande/Sent återbud Barn- och ungdom till Specialis				150		
	Uteblivande/Sent återbud Barn- och ungdom allmän tand	100					

Kapitaltillskott och inlösen av lån till Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LS/1085/2014)

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Bolagsstyrelsen för Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag beslutade 2014-05-14 att *"begära att Patientförsäkringen LÖF:s delägare löser föreliggande reverser samt tillskjuter ytterligare 1200 MSEK i garantikapital för att kapitalisera upp bolaget inför Solvens II"*

Styrelsen informerade ägarna vid bolagsstämman den 2014-05-14 om behovet av nytt kapitaltillskott till bolaget och inlösen av de lån landstingen har gentemot LÖF. Styrelsen fick i uppdrag att hantera frågan vidare. En arbetsgrupp har på uppdrag av landstingens ekonomidirektörer och tillsammans med LÖF arbetat fram underlagen för beslut. En av LÖF upprättad promemoria beskriver förutsättningarna och de tekniska detaljerna kring förslaget.

Solvens II

Orsaken till begäran om kapitaltillskott är ett nytt regelverk från Europeiska kommissionen, Solvens II med införande senast 2016-01-01, som kommer att ersätta det nuvarande regelverket, Solvens I. Regelverken ställer krav på försäkringsbolagen att förbättra konsumentskyddet genom att framförallt säkerställa att bolagen har tillgångar som garanterar försäkringstagarnas skydd. Solvens II ställer högre krav än nuvarande regelverk genom att i högre utsträckning täcka in framtida risker, vilka för LÖF huvudsakligen utgörs av skadeförsäkringsrisken, att intäktsräntorna på reverserna inte tidsmässigt matchar skuldens utbetalningar (ränterisk) och att bolaget har allt för stor koncentration av sina placeringar gentemot landstingen.

Finansinspektionen, som ger tillstånd och utövar tillsyn över försäkringsbolag, har medverkat i processen med tolkningar av regelverkets krav på bolaget, vilket resulterat i att nytt kapital måste tillföras från alla landstingen om totalt 1 200 miljoner kronor under förutsättning att reverserna om sammanlagt 6 000 miljoner kronor samtidigt inlöses. Kapitaltillskottet skulle med nuvarande förutsättningar bli cirka 450 miljoner kronor högre om reverserna inte inlöses samtidigt som risken ökar för att ovan nämnda matchningsproblematik kan ställa krav på ytterligare kapitaltillskott framöver. Erhåller inte LÖF kapitaltillskottet riskeras att Finansinspektionen påbörjar tvångslikvidering av bolaget.

Jämtlands läns landstings andel av kapitaltillskottet utgör 15 734 000 kronor efter en fördelning i förhållande till folkmängden 2013-12-31. Reversens storlek uppgår i Jämtlands läns landsting till 82 255 000 kronor.

Kapitaltillskottet kommer att ske i form av garantikapital. LÖF har utrett olika sätt att tillföra bolaget nytt kapital varvid garantikapitaltillskott bedömts som fördelaktigast. Genom att tillföra kapitalet som garantikapital kan bolaget återbetala tillskottet till landstingen om förutsättningarna förändras så att tillskottet inte längre behövs. Som en konsekvens av att tillskott sker genom garantikapital måste bolagsordningen ändras på denna punkt.

Tidplan

De nya reglerna Solvens 2 träder i kraft 2016-01-01. För att klara tidsgränsen förutsätts att 50 procent av garantikapitalet är registrerat hos Bolagsverket senast maj 2015 vilket i sin tur förutsätter att bolagsordningen i LÖF har ändrats. En extra bolagsstämma kommer att hållas i november 2014 för att ändra bolagsordningen i tid för inbetalningen till bolaget. Resterande 50 procent av garantikapitalet ska vara inbetalat i november 2015 medan reverserna inlöses senast december 2015.

Bolagsstämma

För att bolagsstämman ska kunna anta ny bolagsordning krävs minst 21 röstberättigade fullmäktige. Varje delägare har enligt bolagsordningen rätt att utse högst två fullmäktige, vilka i Jämtlands läns landsting utgörs av Harriet Jorderud (S) och Joakim Persson (M) för perioden 2011-01-01–2014-12-31.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Reverserna

LÖF har per 2013-12-31 ett placerat kapital om 8,2 miljarder kronor varav reverserna mot landstingen utgör 6,0 miljarder kronor. Mellanskillnaden om 2,2 miljarder utgörs i huvudsak av placeringar i Svenska staten, kommuner och bostadsinstitut. Finansinspektionens krav enligt Solvens II innebär att andelen placeringar i andra tillgångar än landstingsreverserna ska utökas, framförallt andelen i säkra placeringar som svenska staten. Avkastningen för LÖF på reverserna från landstingen utgår från en kort ränta, stibor 3 månader, med ett tillägg om 0,5 procentenheter. Stibor 3 månader ligger i början på juli månad på nivån 0,5 procent, vilket totalt innebär en avkastning på 1,0 procent för LÖF. Avkastningen för statsobligationer med en löptid på 10 år, som är ett godtagbart alternativ för LÖF för att få en bättre matchning av skulder och tillgångar, uppgår till cirka 1,7 procent. Andra placeringar med högre kreditrisk innebär högre avkastning. Sammantaget innebär det att LÖF i nuläget inte skulle tappa någon avkastning genom att landstingen löser in reverserna.

Den kvarvarande löptiden för lånen är 5 år från tidpunkten för inlösen 2015-12-31 till ursprungligt förfall 2020-12-31. För landsting som måste ersätta lånet från LÖF med annat lån kan konstateras att räntan för alternativ upplåning i marknaden med en löptid om 5 år för närvarande uppgår till stibor med ett tillägg om 0,3-0,5 procentenheter, det vill säga cirka 0,9 procent exklusive avgifter. Nuvarande ränteindikationer innebär att kostnaden för alternativ upplåning för landstingen inte bedöms bli dyrare än nuvarande lösning med reverserna gentemot LÖF.

Löser landstingen reverserna med befintlig likviditet är kalkylen på marginalen något mer gynnsam, förutsatt att placering av likviditeten genomförts med samma löptid och risk. Jämtlands läns landsting bedöms klara att lösa reversen med egen likviditet och har under 2014 en stor andel förfall på kortfristiga placeringar. När dessa medel placeras på nytt kan löptider planeras så de överensstämmer med tidpunkten för lösen av reversen till LÖF. Det är svårt att i nuläget prognostisera vilken alternativ avkastning landstinget går miste om (som skulle erhållas om de 82 255 000 kronorna skulle placeras i marknaden i stället för att utbetalas till LÖF i december 2015.) När reversen är löst behöver landstinget inte längre betala cirka 1,2 miljoner kronor i årlig kostnadsränta till LÖF (1,421 % enligt senaste faktura).

Ovanstående resonemang bygger på nuvarande kreditmarginaler och ränteläge, vilka kan komma att ändras under tiden tills reverserna ska lösas. Oavsett hur lösen av reverserna finansieras torde denna inlösen endast ha marginell inverkan på landstingens resultat.

Garantikapital

Kravet att förstärka LÖF:s kapital med 1 200 miljoner kronor kan bedömas ekonomiskt i likhet med ovanstående kalkyl. För LÖF innebär tillskottet att 1 200 miljoner kronor kan placeras i framförallt statsobligationer med 1,7 procent i avkastning, cirka 20 miljoner kronor. Avkastningen förstärker LÖF:s resultat och innebär att avkastningen på sikt kommer ägarna till del.

För landstingen innebär garantikapitaltillskottet att likvida medel måste tillföras LÖF som måste lånas upp eller utbetalas ur tillgängliga likvida medel. Räntan på lånet eller uteblivna intäktsräntor på likvida medel kommer att belasta landstingens resultat. Storleken av räntan är beroende av hur kapitalet lånas eller hur likviditeten varit placerad.

Garantikapitaltillskottet upptas som finansiell tillgång i landstingens balansräkningar, vilket är avstämt med expertgruppen inom Rådet för kommunal redovisning. Därigenom belastar inte tillskottet landstingens resultat så länge som bolagets egna kapital överstiger tillskjutna medel.

2007-2008 genomfördes senast kapitaltillskott till LÖF, ett kapitaltillskott som vid den tidpunkten skrevs ned i bokföringen. Utredning pågår för närvarande för att undersöka om nedskrivningen med nuvarande synsätt kan återföras med totalt 200 miljoner kronor eller 1 404 000 kronor för Jämtlands läns landsting. En eventuell återföring bokförs som en intäkt och förbättrar resultatet.

Utdrag ur
Styrelseprotokoll LÖF
140514

Tid: 2014-05-14, kl. 13.00 - 14.00

Plats: Hotel Hilton Slussen i Stockholm (Jökel Platon + Arisödeleg)

Närvarande styrelseledamöter:

Kenn Christensson, ordförande,
Lars-Olof Rönngvist, vice ordförande,
Henrik Ask,
Ingrid Bergman,
Rickard Sjöström,
Jens Svanström,
Boje Wänberg,
Kerstin Winberg, arbetstagarrepresentant,
Megan Mörén, arbetsgagarrepresentant

Också närvarande:

Marie-Louise Zetterström, VD,
Roger Wijkström, "marknad" (§§ 3-8)
Agnete Laurén, Chaffarist, styrelsens sekreterare

§ 1 Mötes öppnande

Ordförande hälsade alla välkomna samt förklarade mötet öppnat

Förbund härmed tackade ordföranden övriga styrelsen för ett väl utfört arbete under året. Ett särskilt tack riktades till Henrik Ask. Detta officiella styrelsemöte var Henrik Asks sista styrelsemöte som medlem i styrelsen då Henrik Ask tackat ut till att istället bli vice VD och avdelningschef för Patientförsäkringen LÖF.

§ 2 Fastställande av dagordning

Förslaget dagordning (bilaga 1) godkändes och ledes till handlingarna

§ 3 Val av protokolljusterare och jämte ordföranden underteckna protokoll

Närvarande officiella arbetstagarrepresentanterna har full rätt att på styrelsesammanträdena så anses det heller inte finnas några hinder mot att dessa även får sitta till vid protokolljustering

Styrelsens beslut

Protokoll justeras av protokolljusterare utsedd av ordföranden, på förslag av arbetsgagarrepresentanten Kerstin Wijkström

§ 5 Finansieringsplan medellång sikt

Noterades att inför sammanträdet hade Patientförsäkringen LÖFs Finansieringsplan (bilaga 2) sänts ut till ledamöterna och ansågs därmed föredragen.

Styrelsens beslut

Efter en kortare avstämning och diskussion kring den dialog med Patientförsäkringen LÖFs delägare som förevarit innan styrelsemötet beslöt styrelsen att begära att Patientförsäkringen LÖFs delägare löser föreliggande reverser och tillskjuter ytterligare 1 200 MSEK i garantikapital för att kapitalisera upp bolaget inför Solvens II.

§ 7 Dagordning extra stämma

Noterades att inför sammanträdet hade förslag till dagordning inför extra stämma den 16 september 2014 (bilaga 5) sänts ut till ledamöterna och ansågs därmed föredragen.

Ordförande informerade om den arbetsgrupp som bildats av ekonomidirektörerna inom landstingen för att bereda frågan om extra kapitaltillskott bland Patientförsäkringen LÖFs delägare och uppgav samtidigt att det finns en stor förståelse för att bolaget kommer att behöva kapital inför Solvens II. Frågan behöver dock beslutas av landstingsfullmäktige respektive regionfullmäktige både inför den extra bolagsstämman, för att kunna ändra Patientförsäkringen LÖFs bolagsordning, och med hänsyn till att reverserna tecknats mellan Patientförsäkringen LÖF och varje enskilt landsting/region.

Styrelsen beslutar

Styrelsen antog innehållet i föreslagen dagordning men beslöt att flytta den extra bolagsstämman till november 2014. Ordförande och VD fick styrelsens mandat att slutligt fastställa exakt datum.

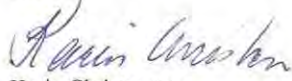
§ 8 Övriga frågor

Noterades att inga övriga frågor anmälts.

§ 9 Mötets avslutande

Ordförande förklarade sammanträdet avslutat.

Justeras

Karin Christensson
Kerstin Winberg

Vid protokollet

Agneta Laurén

Protokoll fört vid ordinarie
bolagsstämma (fullmäktige-
sammanträde) den 14 maj 2014
i Landstingens Ömsesidiga
Försäkringsbolag (LÖF),
organisationsnr. 516401-8557

Plats: Guldgränd 8

Hotell Hilton Slussen i Stockholm (lokal Platon + Aristoteles)

Tid: 14 maj 2013 kl 14.00–15.00

Närvarande fullmäktige, tillika röstlängd:

Antal röster:

Dag Larsson	Stockholms läns landsting	1
Lars Joakim Lundquist	Stockholms läns landsting	1
Rolf Edlund	Landstinget i Uppsala län	1
Sören Bergqvist	Landstinget i Uppsala län	1
Christer Kax Sundberg	Landstinget Sörmland	1
Susan Ols	Landstinget i Östergötland	1
Carina Ödebrink	Landstinget i Jönköping	1
Håkan Jansson	Landstinget i Jönköping	1
Anna Fransson	Landstinget Kronoberg	1
Eva-Lena Fungmark	Landstinget i Kalmar län	1
Anders Henriksson	Landstinget i Kalmar län	1
Kalle Sandström	Landstinget i Blekinge	1
Liselott Bensköld Olsson	Landstinget Halland	1
Gösta Bergenheim	Landstinget Halland	1
Helèn Eliasson	Västra Götalands regionen	1
Monica Selin	Västra Götalands regionen	1
Ola Karlsson	Örebro läns landsting	1
Marie-Louise Forsberg	Örebro läns landsting	1
Fransson		
Maria Dellham	Landstinget Västmanland	1
Lilian Palm	Landstinget Dalarna	1
Ulf Berg	Landstinget Dalarna	1
Per Wahlberg	Landstinget Västernorrland	1
Nicklas Sandström	Landstinget Västerbotten	1
Carola Fransson	Norrbottnens läns landsting	1
Lena Celion	Region Gotland	1
<u>Jerker Swanstein</u>	<u>Region Skåne</u>	<u>1</u>
Summa		26

14 m SP

Dessutom närvarade:

Karin Christensson, styrelsens ordförande LÖF,
Ingrid Bergman, styrelseledamot LÖF,
Henrik Ask, styrelseledamot LÖF,
Börje Wennberg, styrelseledamot LÖF,
Rickard Simonsson, styrelseledamot LÖF,
Kerstin Winberg, arbetstagarrepresentant LÖF,
Kristian Wennerström, suppleant arbetstagarrepresentant LÖF,
Mats Eriksson, valberedningens ordförande, Landstinget Halland,
Marie-Louise Zetterström, verkställande direktör LÖF,
Magnus Fagerstedt, huvudansvarig revisor, Ernst & Young,
Lena Lindberg, VD assistent LÖF,
Lena Evangelisti, ekonomichef LÖF,
Helena Olsson, kommunikationschef LÖF, och
Agneta Laurén, chefjurist LÖF.

§ 1**Ordinarie stämma öppnas**

Stämman öppnades av styrelsens ordförande Karin Christensson.

§ 2**Val av ordförande vid stämman**

Till ordförande vid stämman valdes Lars Joakim Lundquist.

§ 3**Utseende av protokollförare vid stämman**

Till protokollförare utsågs Agneta Laurén.

§ 4**Anmälan om förrättade val av fullmäktige**

Anmälades att samtliga landsting och regioner förrättat val av fullmäktige till stämman. Samtliga delägare hade tillsänt Patientförsäkringen LÖF protokoll över förrättade val av fullmäktige i enlighet med § 10 i bolagsordningen.

Nyval hade sedan förra ordinarie stämma skett av;
Lise-Lott Bensköld Olsson (istället för Per Persson) Landstinget Halland
Carina Ödmark (istället för Anna-Carin Magnusson) Landstinget i Jönköping
Rolf Edlund (istället för Erik Weiman) Landstinget i Uppsala län

Stämman noterade informationen om förrättade val av fullmäktige.

§ 5

Upprättande och godkännande av röstlängden

Anmälades att stämman är beslutsför när minst hälften av antalet valda fullmäktige är närvarande. Det noterades att av 41 utsedda fullmäktige var 26 närvarande, varvid det konstaterades att stämman var beslutsför.

Stämman beslöt att förteckningen över närvarande fullmäktige skall gälla som röstlängd och godkände densamma.

§ 6

Val av två justeringspersoner, tillika rösträknare

Stämman valde Helen Eliasson och Gösta Bergenheim att jämte ordföranden justera protokollet samt att vara rösträknare.

§ 7

Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad

Stämman förklarades behörigen sammankallad.

§ 8

Godkännande av dagordningen

Stämman godkände den utsända dagordningen, bilaga 1.

§ 9

Information om verksamheten 2012

Patientförsäkringen LÖFs styrelseordförande Karin Christensson och VD Marie-Louise Zetterström informerade om verksamheten under verksamhetsåret 2013 i enlighet med, bilaga 2.

§ 10

Föredragning av årsredovisningen och revisionsberättelser

Patientförsäkringen LÖFs styrelseordförande Karin Christensson föredrog årsredovisningen för verksamhetsåret 2013 i enlighet med handlingarna och bilaga 3.

Auktoriserade revisorn Magnus Fagerstedt redogjorde för den av honom undertecknade revisionsberättelsen och Johan Edstav redogjorde för lekmannarevisoremas granskningsrapport.

Stämman noterade informationen.

§ 11

Fastställande av resultaträkningen och balansräkningen

Stämman beslöt att fastställa resultaträkningen och balansräkningen.

§ 12

Dispositioner i anledning av vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen

Stämman beslöt i enlighet med styrelsens och verkställande direktörens förslag, vilket tillstyrks av revisorerna, att överskottet om 230 557 kkr skall balanseras i ny räkning.

Noterades att Jerker Swanstein inte deltog i beslutet.

§ 13

Beviljande av ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och verkställande direktören

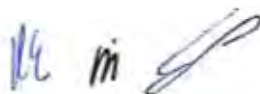
Stämman beslöt att bevilja styrelseledamöter och verkställande direktör ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2013.

Noterades att Jerker Swanstein inte deltog i beslutet.

§14

Framtida finansieringsbehov Solvens II

Patientförsäkringen LÖFs styrelseordförande Karin Christensson föredrog Patientförsäkringen LÖFs framtida finansieringsbehov med anledning av kommande regelverk Solvens II, i enlighet med bilaga 4, varvid framkom att Patientförsäkringens LÖFs styrelse tidigare fattat beslut om att lösa reverseerna samt begära in ytterligare garantikapital om 1 200 MSEK av Patientförsäkringen LÖFs delägare vid en extra bolagsstämma november 2014.

Stämman beslöt att uppdra åt styrelsen att Patientförsäkringen LÖF att ta erforderliga kontakter med landstingen och regionerna som förberedelse inför den planerade extra bolagsstämman november 2014.

§ 15

Bestämmande av arvoden åt styrelsen och revisorerna

Valberedningen, företräd av Mats Eriksson, lämnade följande förslag:

Att arvode till styrelsen skall utgå med 85 000 SEK/år till ordföranden, 70 000 SEK/år till vice ordförande och 55 000 SEK/år till övriga styrelseledamöter. Arvode skall inte utgå till anställda i LÖF.

Att arvodet till revisorn skall utgå enligt avtal.

Att arvoden till lekmannarevisorerna skall utgå med 12 000 kr/år.

Arvodena skall utgå för tiden fram till och med nästa ordinarie stämma.

Stämman beslöt i enlighet med valberedningens förslag.

Noterades att Jerker Swanstein inte deltog i beslutet.

§ 16

Fastställande av antalet styrelseledamöter

Valberedningen, företräd av Mats Eriksson, förslag att styrelsen skall bestå av sju ledamöter valda av stämman för tiden fram till och med nästa ordinarie stämma. Stämman informerades att utöver dessa har fackklubbarna FTF och SACO i enlighet med reglerna om styrelserepresentation för anställda rätt att utse en ordinarie ledamot och en suppleant vardera.

Stämman beslöt i enlighet med valberedningens förslag.

§ 17

Val av styrelseledamöter

Valberedningen, företräd av Mats Eriksson, lämnade följande förslag:

Omval:

Karin Christensson, Chef Regionservice (Region Skåne),
Lars-Olof Rönqvist, senior advisor, (Västra Götalandsregionen),
Ingrid Bergman, koncernredovisningschef (Stockholms läns landsting),
Rickard Simonsson, landstingsdirektör (Örebro läns landsting),
Jerker Swanstein, advokat (Limhamn), och

Börje Wennberg, landstingsråd (Landstinget i Uppsala län).

Nyval:

Jesper Andersson, VD Tre Kronor Försäkring AB.

Styrelsens skall väljas för tiden intill slutet av nästa ordinarie stämma. Styrelsen skall inom sig utse ordförande och vice ordförande.

Val av ny ledamot är beroende av Finansinspektionens godkännande.

I samband härmed lämnade även ordförande uppgift till stämman om vilka uppdrag den som valet gäller har i andra företag (bilaga 5).

Styrelsen beslöt i enlighet med valberedningens förslag under förutsättning av Finansinspektionens godkännande av nya ledamöter.

Noterades att Jerker Swanstein inte deltog i beslutet.

§ 18

Val av revisorer

Valberedningen, företrädd av Mats Eriksson uppgav att Magnus Fagerstedt inte ställde upp för omval på årets bolagsstämma. Detta eftersom Patientförsäkringen LÖFs pågående Solvens II projekt medfört att det uppstått en intressekonflikt i uppdragen.

För att lösa den uppkomna situationen lämnade valberedningen följande förslag:

Att till revisor välja revisionsbolaget Deloitte med Henrik Nilsson som huvudansvarig revisor.

Att till lekmannarevisorer omvälja Johan Edstav, Landstinget i Uppsala län och Thomas Nordenstam, Västerbottens läns landsting.

Revisorerna skall väljas för tiden intill slutet av nästa ordinarie stämma.

Stämman beslöt i enlighet med valberedningens förslag och uppdrog åt Patientförsäkringen LÖF att upprätta revisionsavtal i enlighet med det avtalsförslag som skickades ut inför stämman (bilaga 6).

§ 19

Val av valberedning

Ordföranden informerade att enligt bolagets bolagsordning ska Patientförsäkringen LÖFs valberedning bestå av 3-5 ledamöter vilka väljs för en tid av två år.

Vid bolagsstämman den 15 maj 2013 valdes Mats Eriksson, Ingrid Lennerwald och Birgitta Rydberg till ledamöter i valberedningen för en tid av två år. Mats Eriksson utsågs till ordförande.

Ordföranden uppgav att då samtliga ledamöter kvarstod oförändrade ska val ske först nästa bolagsstämma.

Stämman noterade informationen.

§ 20

Fastställande av ägardirektiv

Ordförande hänvisade till gällande ägardirektiv för Patientförsäkringen LÖF och frågade om stämman hade något att anföra eller ändra gällande detta eller om ägardirektivet skulle fastställas utan ändringar.

Stämman beslöt fastställa föreliggande ägardirektiv utan ändringar.

§ 21

Avslutande av stämman

Då inga ytterligare ärenden hänskjutits till stämman förklarade ordföranden stämman avslutad.

Vid protokollet

Agneta Laurén

Justeras:

Lars Joakim Lundquist, ordförande vid stämman

Helena Eliasson

Gösta Bergenheim

Landstingen Ömsesidiga Försäkringsbolag Solvens II

Solvens I VS Solvens II

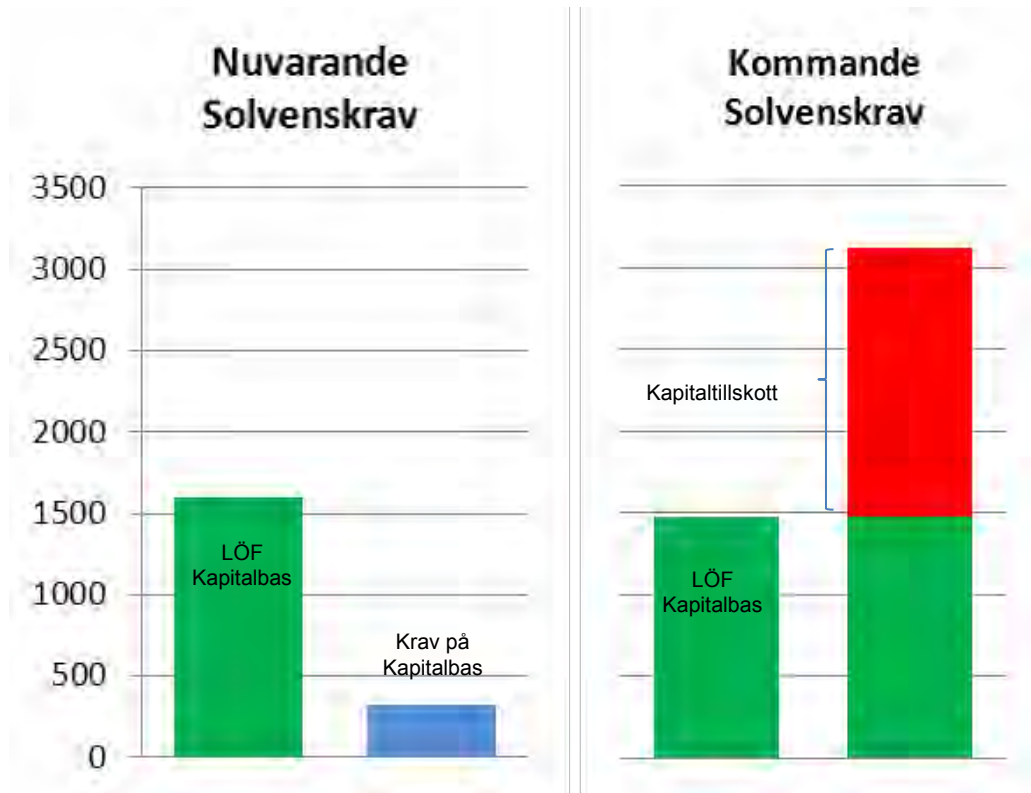
Solvens I (Nuvarande finansiella regelverk för försäkringsbolag)

Solvens II (2016-01-01)

- Ökat kundskydd
- Skydd för den finansiella stabiliteten i en orolig marknadstid
- Riskbaserat utifrån enskilda bolagsåtaganden

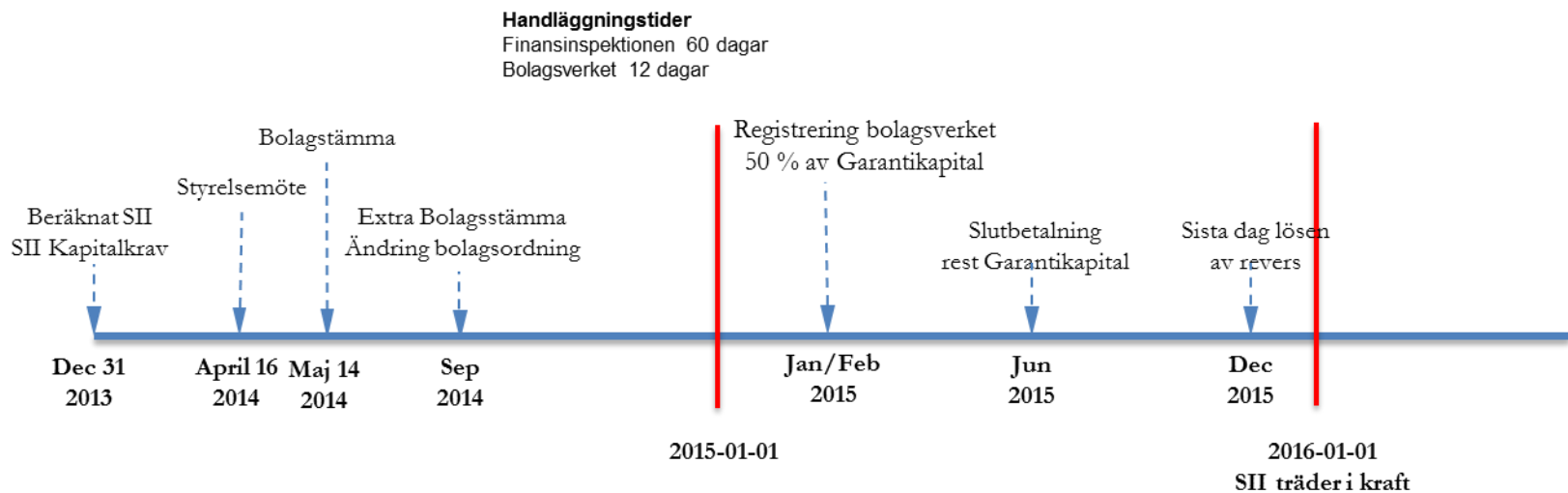

Solvenskrav beräknade per 2013-12-31

Kommande Solvens Kapitalkrav	3120
Kapialbas	1470
Kapitaltillskott	-1650
Skuldebrev	450
Kapitaltillskott	-1200

Tidslinje

Redovisning kapitaltillskott Landsting

- Redovisas som Finansiell Anläggningstillgång
- Ingen indikation på att värde behöver skrivas ner
- Nedskrivning från 2007-2008 kan eventuellt återföras
- Stämmas av hos rådet för Kommunal redovisning

Bolagsordning för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag

(organisationsnummer 516401-8557)

§ 1

Bolagets firma är Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag.

§ 2

Styrelsen skall ha sitt säte i Stockholm.

§ 3

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att meddela följande slag av direkt försäkring:
Allmän ansvarighet (klass 13).

Bolaget bedriver direkt försäkringsrörelse i hela riket.

§ 4

Bolaget får icke för egen räkning, vad avser ersättning enligt patientskadelagen (1996:799), ikläda sig ansvarighet som bedöms kunna leda till att bolagets skadekostnad överstiger något av följande belopp, nämligen för varje händelse 1 000 gånger det prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gäller när ersättningen bestäms samt för varje skadad patient 200 gånger detta basbelopp för varje skadehändelse.

För att säkerställa en skälig levnadsstandard, enligt definition fastställd av bolagets styrelse, för patient som fått kroppsskada/personskada som kan medföra att ersättning enligt gällande försäkringsvillkor, lagstiftning eller vad som anges i första stycket får styrelsen medge ex gratia ett överskridande av de begränsningar som anges i första stycket.

För skador där vållande enligt skadeståndslagen (1972:207) fastställts får bolaget ikläda sig ansvarighet för fastställt skadeståndsbelopp utan återförsäkring.
Det belopp som anges i första stycket innefattar inte ränta eller ersättning för rättegångskostnader.

§ 5

Delägare i bolaget är försäkringstagarna. Delägarna svarar som juridiska personer var för sig för bolagets förbindelser, envar till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie han har haft att erlagga under det år förlusten uppkommit.

§ 6

Styrelsen skall bestå av lägst sju och högst nio av bolagsstämman valda ledamöter. Dessa utses årligen på ordinarie bolagsstämma för tiden till slutet av nästa ordinarie bolagsstämma.

Utöver ovan angivna ledamöter kan i styrelsen ingå ytterligare ledamöter och suppleanter för dessa enligt gällande lagstiftning om styrelserepresentation för anställda.

Styrelsen utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande när inte bolagsstämman valt dessa funktionärer.

§ 7

Styrelsen är beslutsför då fler än hälften av hela antalet ledamöter är närvarande. Som styrelsens beslut gäller den mening för vilken vid sammanträdet fler än hälften av de närvarande röstar eller vid lika röstetal den mening som ordföranden ansluter sig till.

§ 8

Bolagets firma tecknas, förutom av styrelsen, på det sätt som styrelsen bestämmer av minst två personer i förening.

§ 9

För granskning av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt bolagets årsredovisning och räkenskaper utses årligen på ordinarie bolagsstämma för tiden till slutet av nästa ordinarie stämma en revisor med högst en suppleant för denne eller ett registrerat revisionsbolag. Bolagets revisorer skall vara auktoriserade revisorer.

Härutöver kan stämman utse minst en och högst två lekmannarevisorer med uppgift att utföra sådan allmän granskning som anges i 12 kap försäkringsrörelselagen (2010:2043).

§ 10

Bolagsstämmans befogenheter utövas av lägst 21 fullmäktige som utses enskilt av delägarna. Varje delägare har rätt att utse högst två fullmäktige.

Uppdraget som fullmäktig gäller för en tid av fyra år och löper från det att ordinarie bolagsstämma hållits närmast efter det valet ägt rum till dess ordinarie bolagsstämma hållits under fjärde kalenderåret därefter. Om en fullmäktigs uppdrag upphör i förtid äger den delägare som utsett honom utse ersättare för återstående mandatperiod.

Delägare skall skriftligen underrätta bolagets styrelse om vilka som utsetts till fullmäktige.

§ 11

Kallelse till bolagsstämma skall ske tidigast fyra och senast två veckor före stämman. Kallelse till bolagsstämma och andra meddelanden till fullmäktige skall ske i brev.

§ 12

På ordinarie bolagsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling:

1. Val av ordförande vid stämman
2. Upprättande och godkännande av röstlängden
3. Val av två justeringsmän som tillsammans med ordföranden skall underteckna protokollet
4. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad
5. Godkännande av dagordning
6. Föredragning av årsredovisningen och revisionsberättelsen
7. Beslut om
 - a) fastställande av resultaträkningen och balansräkningen
 - b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen och
 - c) ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktören
8. Bestämmande av arvoden och annan ersättning åt styrelsen och revisorerna
9. Val av styrelseledamöter och i förekommande fall val av styrelsens ordförande och vice ordförande
10. Val av revisorer
11. Val av valberedning
12. Anmälan om förrättat val av fullmäktige

13. Annat ärende som skall tas upp på bolagsstämman enligt försäkringsrörelselagen eller bolagsordningen.

En fullmäktig har rätt att få ett ärende behandlat vid en bolagsstämma om denne skriftligen framställer sin begäran hos styrelsen i så god tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till stämman.

§ 13

På bolagsstämma har varje fullmäktig en röst.

Bolagsstämman är beslutsför när minst hälften av hela antalet valda fullmäktige är närvarande.

Beslut på bolagsstämma avgörs genom enkel röstövertikt utom i de fall då försäkringsrörelselagen föreskriver annat.

Omröstning sker öppet, dock skall slutna omröstning ske om yrkande därom framställs.

Vid lika röstetal avgörs personval genom lottning. I övriga frågor gäller den mening som biträds av stämmans ordförande.

§ 14

Bolagsstämman skall utse ledamöter till en valberedning som skall bestå av lägst tre och högst fem ledamöter. Ordföranden utses av bolagsstämman. För valberedningen skall gälla en särskild instruktion som fastställs av bolagsstämman.

Ledamöterna väljs på ordinarie bolagsstämma. Uppdraget gäller för en tid av två år och löper från den bolagsstämma vid vilken valet ägt rum till slutet av den bolagsstämma som hålls under andra kalenderåret därefter. Avgår ledamot under mandatperioden skall valberedningen utse ersättare för denne för tiden till slutet av nästkommande bolagsstämma.

§ 15

Bolagets garantikapital som mottagits under rörelsens gång ska uppgå till 1 200 MSEK. Tillskottet av garantikapital ska göras av bolagets respektive delägare efter en fördelning i förhållande till folkmängden 2013-12-31.

På garantikapitalet ska inte utgå någon ränta.

Av 12 kap. 10 § försäkringsrörelselagen följer att ett inbetalt garantikapital ska återbetalas om det inte behövs för att bedriva rörelsen ändamålsenligt och en återbetalning är förenlig med bestämmelserna om kapitalbasens storlek och sammansättning. Eventuell återbetalning ska fördelas proportionerligt mellan garanterna i förhållande till inbetald andel.

§ 16

Bolagets årsvinst står, med beaktande av försäkringsrörelselagens bestämmelser med därtill anslutande författningar, till bolagsstämmans förfogande.

§ 17

Vid likvidation av bolaget skall vid skifte av bolagets tillgångar de som var delägare på dagen för likvidationsbeslutet få del av tillgångarna i förhållande till det sammanlagda beloppet av varje delägarers premier, som netto, som i enlighet med delägarnas gällande försäkringsavtal ha inbetalats till bolaget under innevarande år.

Patientförsäkringen LÖF står inför ett finansieringsbehov

2014-06-26

Patentförsäkringen LÖF står inför ett finansieringsbehov

- Frågor och svar

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	VAD ÄR ETT FÖRSÄKRINGSBOLAG?	2
1.1	Vad är ett ömsesidigt försäkringsbolag?	2
1.2	Vilken nytta fyller Patientförsäkringen LÖF?	2
1.3	Hur ser balans- och resultaträkning ut för ett försäkringsbolag?	3
2	VARFÖR BEHÖVS KAPITAL?	4
2.1	Vad kan orsaka förändring av kapitalbasen?	4
2.1.1	<i>Hur påverkas kapitalet av risker som realiserats?</i>	<i>4</i>
2.2	Vad är skillnaden mellan Solvens I, Trafikljuset och Solvens II?	5
2.2.1	<i>Varför behövde man se över Solvens I?</i>	<i>5</i>
2.2.2	<i>Vad är målet med Solvens II?</i>	<i>5</i>
2.2.3	<i>Vad är skillnaden på behovet av kapital mellan Solvens I, Trafikljuset och Solvens II?</i>	<i>6</i>
3	HUR SER DET UT IDAG FÖR LÖF?	8
3.1	Vad är LÖFs kapitalkrav idag enligt Solvens I, Trafikljuset och Solvens II?	8
3.1	Huvudsakliga risker:	9
3.1.1	<i>Riskrådet</i>	<i>9</i>
3.1.2	<i>Hur påverkas LÖFs tillgångar och skulder av räntan?</i>	<i>10</i>
4	KAPITALSITUATIONEN FÖR PATIENTFÖRSÄKRINGEN LÖF?	11
4.1	Vad innebär det att förtidsinlösa reverserna och utöka kapitaltillskottet?	11
4.2	Hur mycket pengar behövs?	12
4.3	Vad är garantikapital och hur redovisas garantikapitalet?	13
4.4	Vilka datum är viktiga att känna till?	13
4.5	Vad händer om LÖF ej erhåller kapitaltillskott?	13
4.6	Bilaga 1 Kapitaltillskott per Landsting och Region	14
4.7	Bilaga 2 Reversstorlek per Landsting och Region	15

1 VAD ÄR ETT FÖRSÄKRINGSBOLAG?

Ett försäkringsbolags verksamhet är att mot en förskottsbetalning (premie) ta över risken för en viss händelse som kan leda till framtida utbetalningar.

1.1 Vad är ett ömsesidigt försäkringsbolag?

Försäkringsgivare kan bedriva verksamhet i olika bolagsformer, antingen som försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag eller understödsföreningar. I ömsesidiga försäkringsbolag är försäkringstagarna både delägare och kunder och verksamheten ska därmed bedrivas i försäkringstagarnas intresse. Möjligheterna för ett ömsesidigt bolag att skaffa nytt kapital är begränsade och därför har sådana skadeförsäkringsbolag rätt att kräva in ytterligare kapital från sina delägare. En sådan uttaxeringsrätt regleras i bolagsordningen och säkerställer att en försäkringsskada kan ersättas, genom bidrag från alla delägare. Vid den omvända situationen kan det noteras att överskott i bolagen oftast kommer delägarna tillgodo i form av premiereduktion.

1.2 Vilken nytta fyller Patientförsäkringen LÖF?

Patientförsäkringen LÖF är ett ömsesidigt försäkringsbolag som är delägt av samtliga landsting och regioner. Bolaget är ett rikstäckande försäkringsbolag som har till huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av landstingen och regionerna. Patientförsäkringen LÖF har som uppgift att meddela patientskadeförsäkring enligt patientskadelagen och ansvarsförsäkring för patientskador i hälso- och sjukvården. Patientförsäkringen LÖF ska inom ramen för försäkringsverksamheten teckna försäkring med landsting och regioner där landsting och regioner betalar in premier på en regelmässig basis till Patientförsäkringsbolaget LÖF. Bolaget utreder och lämnar ersättning till patienter som drabbas av skada inom vården. Patientförsäkringen LÖF försäkrar vårdgivare som finansieras av landstingen och regionerna men slutkunder är de som drabbats av en patientskada.

1.3 Hur ser balans- och resultaträkning ut för ett försäkringsbolag?

Ett försäkringsbolags tillgångar består av placeringstillgångar, fordringar avseende direktförsäkring och förutbetalda anskaffningar. Skuldsidan består av det egna kapitalet samt skulder avseende direkt försäkringar och försäkringstekniska avsättningar. Nedan följer en mer detaljerad beskrivning av dessa poster. Beskrivningen är avsedd att konceptuellt förklara resultat- och balansräkning i ett försäkringsbolag.

Tillgångar	Skulder
Placerings-tillgångar	Eget kapital
Fordringar avseende direktförsäkring	Skulder avseende direktförsäkring
Förutbetalda anskaffnings-kostnader (DAC)	Försäkrings-tekniska avsättningar

Tillgångar	
Placeringstillgångar	Tillgångar som försäkringsbolaget har placerat i. I denna post finns bland annat LÖFs reverser
Fordringar avseende direktförsäkring	Inbetalningar (ex premier) från direktförsäkringar som inte har kommit in till försäkringsbolaget ännu.
Förutbetalda anskaffnings-kostnader (DAC)	Kostnader som uppstår när ett försäkringsföretag anskaffar eller förnyar försäkringsavtal
Skulder	
Skulder avseende direkt försäkring	Utbetalningar för direktförsäkring som inte har betalats ut ännu.
Försäkringstekniska avsättningar (FTA)	Består av ej intjänade premier, oreglerade skador och livförsäkringsavsättning

Intäkter	Kostnader
Premieinkomst	Utbetalda försäkringssät tningar (brutto)
Förändring i avsättning för ej intjänade premier	Förändring avsättning för försäkringstekni ska skulder
Premieintäkt	Driftskostnader
Kapital-avkastning, intäkter	Kapital-avkastning kostnader

Intäkter	
Premieinkomst	Total summa som försäkringstagaren betalar för ett försäkringsavtal- Premier för nästkommande försäkringsår för att täcka alla skadeutbetalningar som förväntas tillhöra försäkringsåret.
Förändringar i avsättning för ej intjänade premier	Omvärdering av värdet för premier som inte har tjänats in ännu
Kapitalavkastning, intäkter	Intäkter för investerat kapital
Premieintäkt	Den del av premien som redovisas som intäkt i den aktuella perioden
Kostnader	
Utbetalda försäkringssättningar (brutto)	Utbetalningar under aktuell period
Förändring i avsättning för försäkringstekniska skulder	Omvärdering av avsättning för försäkringstekniska skulder
Driftskostnader	Direkta som indirekta kostnader för anställd eller inhyrd personal, hyror, planenliga avskrivningar på andra tillgångar än placeringstillgångar samt andra verksamhetsrelaterade kostnader
Kapitalavkastning, kostnader	Beräknad avkastning utifrån de försäkringstekniska avsättningarna

2 VARFÖR BEHÖVS KAPITAL?

Det är skillnad på hur premier och kapital används av ett försäkringsbolag. Premierna ska täcka framtida skador i den löpande verksamheten och tas in på en regelbunden basis. Kapitalet används för att täcka risker, större investeringar och regelmässiga kapitalkrav.

2.1 Vad kan orsaka förändring av kapitalbasen?

Det finns två anledningar varför kapitalbasen minskar, att tillgångarna minskar eller att skulderna ökar. Tillgångarna kan bland annat minska genom att marknadsvärdet för tillgångarna sjunker.

Att skulderna ökar kan bero på att marknadsvärdet på reserverna för bolagets framtida försäkringsutbetalningar ökar eller att risker realiseras med följd att bolagets skulder tilldelas högre belopp än tidigare.

En kapitalbas måste vara tillräckligt stor för att bolaget ska kunna hantera de förutsedda och oförutsedda förluster som påverkar balansräkningen.

2.1.1 Hur påverkas kapitalet av risker som realiseras?

Att en risk realiseras innebär att något som tidigare var osäkert inträffar och därmed blir säkert. Det kan också bli aktuellt för bolaget att omvärdera existerande antaganden till följd av den nya informationen.

En risk som kan ha betydande påverkan på försäkringsbolags kapitalbas är ränterisk. Om räntan går ner så påverkas balansräkningen på så vis att skulderna och tillgångarna ökar. Det är däremot inte säkert att tillgångarna ökar lika mycket som skulderna. Ett exempel på detta är skuldebrev (reverserna) som är utställda av LÖF. Om värde skulder ökar mer än värde tillgångar minskar storleken på bolagets kapitalbas.

Förändringen i värde tillgångar och värde skulder beror på att både tillgångar och skulder omvärderas med en lägre diskonteringsränta.

En annan risk som påverkar balansräkningen är försäkringsrisk. Vid händelse att ett oväntat stort antal skador anmäls måste bolaget göra oväntat höga skadeutbetalningar, vilket påverkar resultatet negativt och därmed reducerar kapitalbasen. Om bolaget, utifrån dessa faktiska skador, gör bedömningen att det framtida antalet skador kommer att vara större än vad som tidigare antogs, bör även värdet på bolagets framtida utbetalningar öka. Om värdet på bolagets framtida utbetalningar ökar bör också värdet på bolagets framtida reserveringar öka. Detta medför i sin tur att bolagets skulder ökar, vilket får konsekvensen att kapitalbasen reduceras.

2.2 Vad är skillnaden mellan Solvens I, Trafikljuset och Solvens II?

Solvens I är det regelverk som försäkringsbolagen idag har att efterleva. Till det kräver Finansinspektionen även att försäkringsbolagen ska rapportera "trafikljuset". Trafikljuset är något mer sofistikerat än Solvens I då det kräver större inslag av verkligt värde i värdering av tillgångar och skulder.

2.2.1 Varför behövde man se över Solvens I?

Solvens I utgjorde ett tidigt steg till harmonisering av den europeiska försäkringsmarknaden och syftade till att säkerställa att berörda försäkringsbolag höll tillräckligt med kapital för att kunna betraktas som stabila. Med tiden gjordes bedömningen att regelverket behövde stärkas, både för att fortsätta harmoniseringen av europeiska försäkringsbolag och för att säkerställa en stabil försäkringsmarknad, men även för att ta höjd för lärdomar och nya förutsättningar.

2.2.2 Vad är målet med Solvens II?

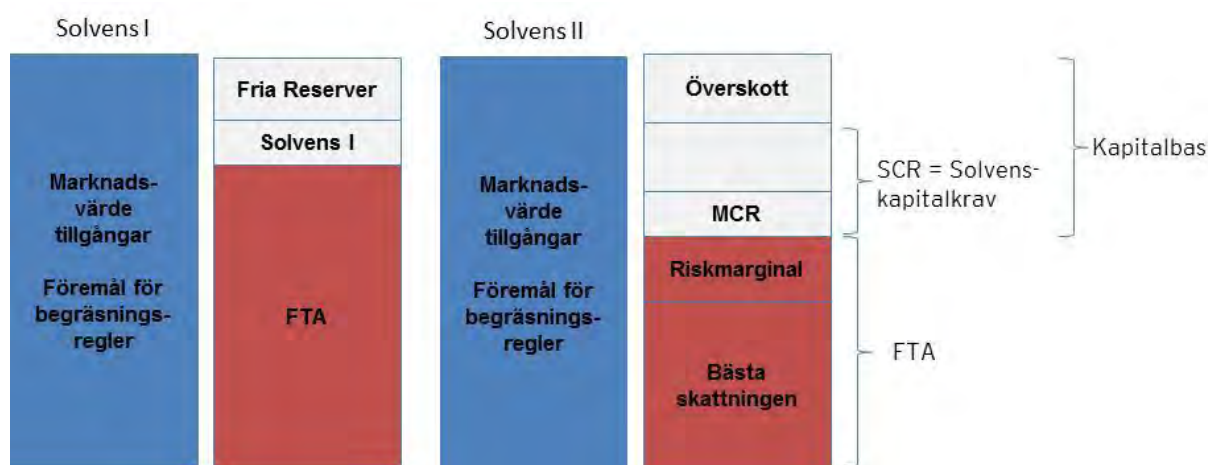
Solvens II täcker samtliga områden som Solvens I inte säkerställde. Därutöver kommer Solvens II även:

- Främja harmonisering och därmed konkurrensneutralitet
- Säkerställa att försäkringsbolagen klarar av stora oförutsedda förluster och därmed skydda försäkringstagarnas och andra intressenters fordringar.
- Ersätta dagens volymbaserade system med ett system som tar hänsyn till de verkliga risker bolagen möter i sin verksamhet.
- Säkerställa att bolagen har tillräckligt med kapital för att inte gå i konkurs under den närmsta 200 års perioden.
- Ersätta dagens Solvens I-regelverkets volymbaserade system med ett system som tar hänsyn till de verkliga risker bolagen möter i sin verksamhet. Detta är ett krav som funnits från den europeiska försäkringsbranschen under lång tid.

2.2.3 Vad är skillnaden på behovet av kapital mellan Solvens I, Trafikljuset och Solvens II?

Skillnader i tillgångar och skulder

En markant skillnad mellan Solvens II kontra Solvens I och Trafikljuset återfinns i Solvens II-regelverkets krav på att både tillgångar och skulder ska marknadsvärderas. Solvens II bygger på IFRS (internationell standard för redovisning) värdering av tillgångar och skulder men kompletterar detta med flera specifika krav avseende vilka värderingsmetoder som är tillämpliga och på vilka sätt balansräkningsposter får värderas (ett exempel är immateriella tillgångar vilka enligt Solvens II ska tas upp till nollvärdet).

Försäkringstekniska avsättningar (FTA) beräknas på olika sätt under Solvens I och Solvens II. Under nuvarande regelverk, Solvens I, ska FTA motsvara det belopp som bolaget vid varje tidpunkt behöver för att kunna uppfylla alla åtaganden som "skäligen kan förväntas uppkomma" med anledning av ingångna avtal. Det betyder att alla antaganden ska vara satta så att FTA får innehålla en säkerhetsmarginal och att exempelvis antaganden om dödlighet för att beräkna livförsäkringsavsättning sätts så att risken åtminstone inte underskattas. Uträkning av FTA innehåller ingen typ av effekt på eventuella risker.

Under det nya regelverket för Solvens II, ska FTA beräknas som summan av två delar:

- Dels den **bästa skattning** som är nuvärdet av alla kommande kassaflöden hänförliga till ingångna avtal med användande av de bästa antaganden man kan göra
- Dels en beräknad **riskmarginal** enligt Cost-of-capital metoden

Skillnader i kapitalbas

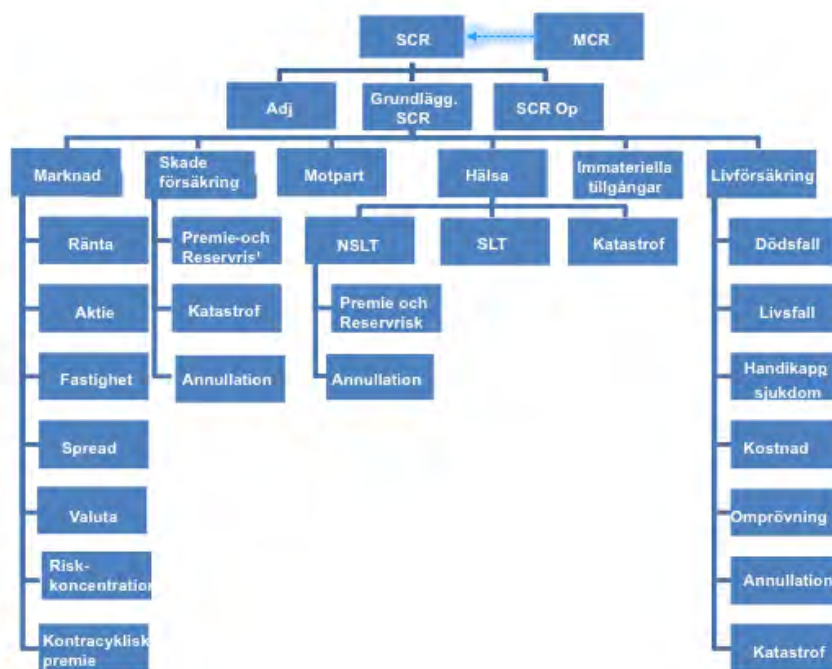
Kapitalbasen för Solvens I tar sin utgångspunkt i eget kapital inklusive obeskattade reserver enligt legalt bokslut. Därefter görs avdrag för värdet av immateriella tillgångar och tillägg med övervärden som inte bokförts avseende till exempel aktier i dotterbolag.

I Solvens II utgörs kapitalbasen av eget kapital inklusive obeskattade reserver enligt legalt bokslut med tillägg för den effekt som uppstår vid omvärdering, enligt Solvens II-regelverkets markandsvärde principer. Kapitalbasen ska också indelas i kvalitetsnivåer ("tiers"), dessa tiers avgör till vilken grad kapitalbasposterna kan användas för att täcka solvenskapitalkravet (SCR) och minimikapitalkravet (MCR).

Skillnader i kapitalkrav

Enligt Solvens I ska kapitalkrav ("solvensmarginal") beräknas som det större av ett justerat premieindex och ett justerat skadeindex. I Finansinspektionens Trafikljus-rapportering sker kapitalkravsberäkning istället utifrån risktyper, vilket är mer likt den ansats för beräkning av kapitalkrav som används inom Solvens II.

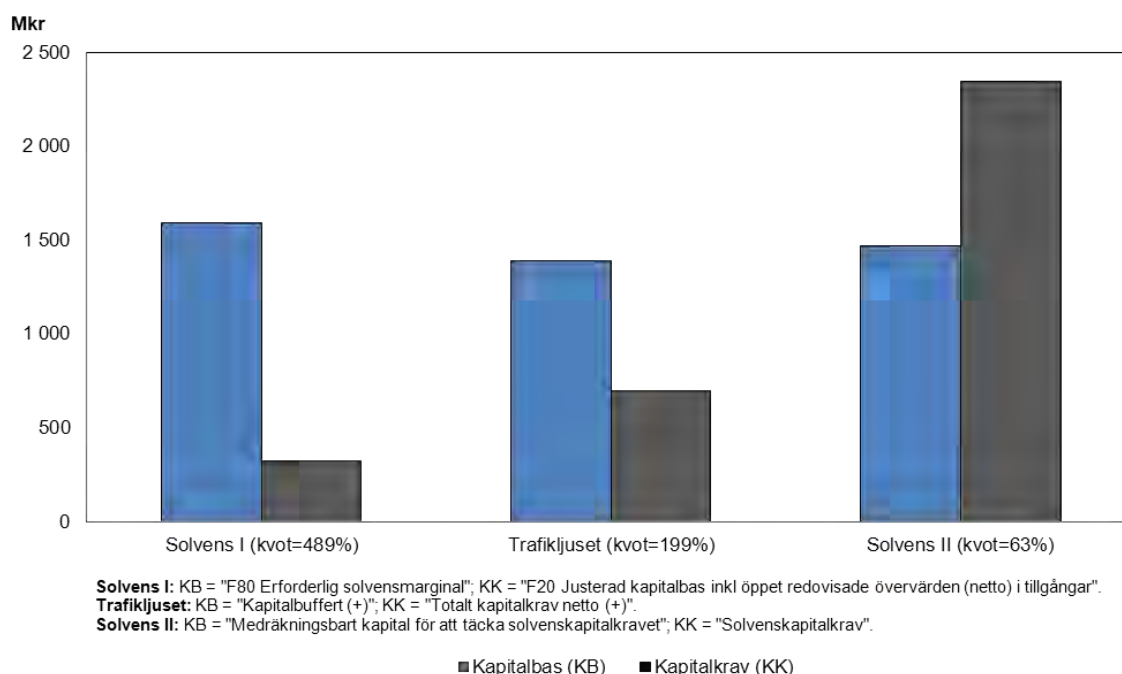
Solvenskapitalkravet, vilket utgör det huvudsakliga kapitalkravet enligt Solvens II, ska motsvara den förlust som väntas uppstå vid händelse att bolaget drabbas av det för bolaget värsta riskscenario som kan väntas inträffa under en 200-årsperiod och försäkringsbolag ska alltså hålla tillräckligt med kapital för att kunna hantera detta. Om kapitalbasen understiger solvenskapitalkravet ska bolaget vidta åtgärder för att så snabbt som möjligt återgå till att vara solvent. Det kan handla om att omstrukturera verksamheten eller genomföra kapitalinjektioner.

Modellen som används för att räkna ut solvenskapitalkravet är en så kallad stresstestbaserad riskmodell som för samtliga riskkategorier antar ett stressat scenario motsvarande vad som kan väntas inträffa i genomsnitt en gång vart 200:e år (baserat på historiska data). För aktierisk kan detta till exempel motsvara en nedgång i aktiepriser på 49 procent. I nästa avsnitt redovisas Patientförsäkringen LÖFs solvenskapitalkrav och senare i dokumentet presenteras en åtgärd som Patientförsäkringen LÖF kan göra för att minska risken, och därmed solvenskapitalkravet.

3 HUR SER DET UT IDAG FÖR LÖF?

3.1 Vad är LÖFs kapitalkrav idag enligt Solvens I, Trafikljuset och Solvens II?

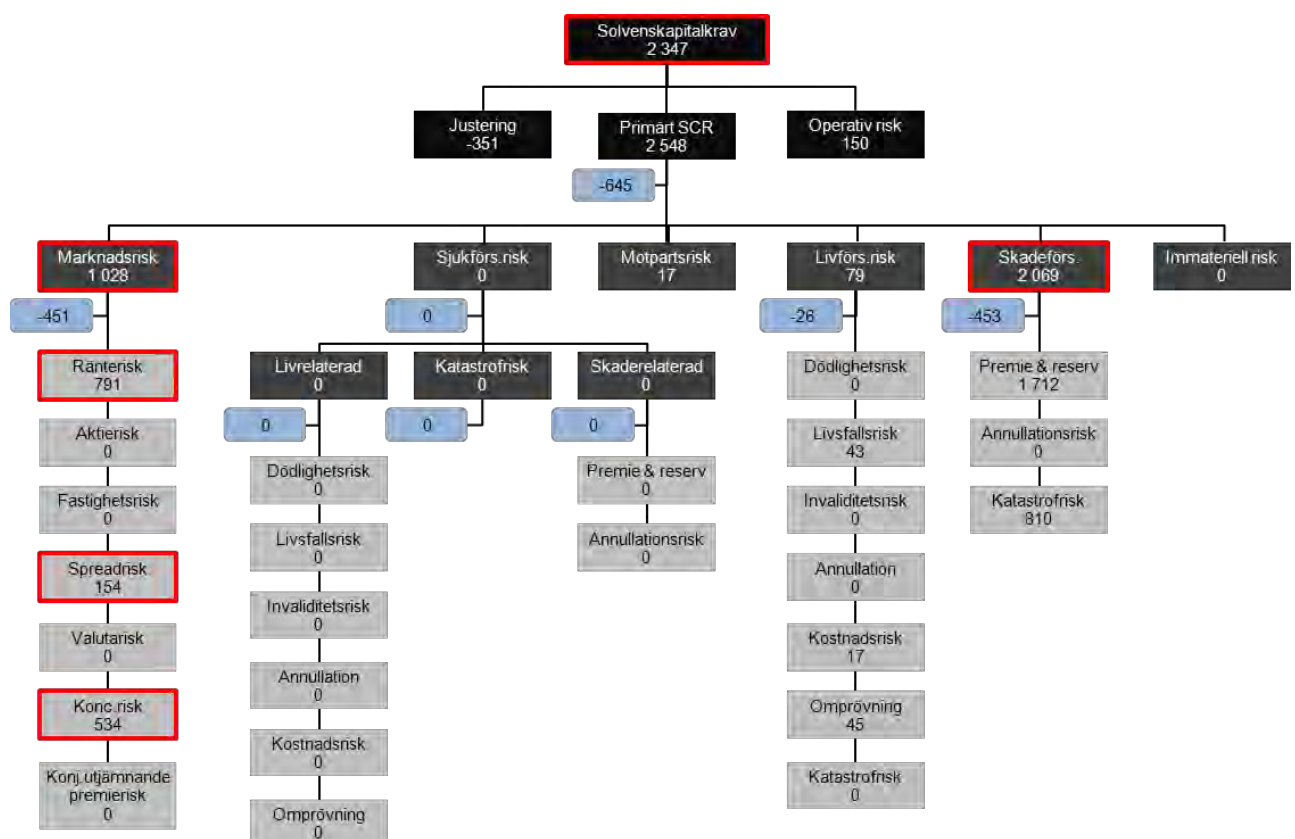
Figuren ovan visar att kraven för rapportering enligt Solvens I, Finansinspektionens Trafikljus och Solvens II medför skilda kapitalkravsbelopp. Patientförsäkringen LÖF höll per 2013-12-31 tillräckligt med kapital för att täcka kapitalkrav beräknat enligt Solvens I och Finansinspektionens Trafikljus. Kapitalbasen var däremot inte tillräckligt stor för att även täcka kapitalkravet beräknat i enlighet med det kommande Solvens II-regelverket. Gemensamt för Trafikljuset och Solvens II är att båda metoderna kräver att kapitalkravet beräknas utifrån bolagets risker. Som resultatet i figuren nedan indikerar märks däremot stora skillnader i vilka risker som beaktas i metoderna samt i hur dessa beräknas (figuren inkluderar endast risktyper som resulterar i kapitalkrav Patientförsäkringen LÖF).

3.1 Huvudsakliga risker:

3.1.1 Riskträdet

Främst bidragande till Patientförsäkringen LÖFs totala risk, mätt i form av solvenskapitalkrav i enlighet med Solvens II-regelverket, är skadeförsäkringsrisk och marknadsrisk.

Skadeförsäkringsrisken uppstår som en konsekvens av att Patientförsäkringen LÖFs framtida skadeutbetalningar idag inte med fullständig precision kan fastställas. De framtida utbetalningarna och det framtida behovet av premier går att uppskatta men osäkerheten avseende tidpunkter, antal och belopp för de framtida utbetalningarna kan inte helt elimineras. Patientförsäkringen LÖF kan inte heller med säkerhet fastställa om och när en händelse av katastrofkaraktär kommer inträffa.

Marknadsrisk uppstår som följd av Patientförsäkringen LÖFs ränterisk, spreadrisk och koncentrationsrisk.

- Ränterisken representerar risken för att räntekurvan minskar, vilket skulle få till följd att Patientförsäkringen LÖFs kapitalbas reduceras. Konsekvensen av ränteförändringar förklaras mer ingående i nästa delkapitel.
- Spreadrisk representerar risken för att värdet på Patientförsäkringen LÖFs investeringar minskar i värde till följd av att de utvecklas på sådant sätt att de med tiden bedöms som mindre säkra.
- Koncentrationsrisk representerar risken för att kreditvärdigheten hos någon av Patientförsäkringen LÖFs motparter minskar, och växer till följd av att Patientförsäkringen LÖF har relativt stora exponeringar mot ett begränsat antal motparter.

3.1.2 *Hur påverkas LÖFs tillgångar och skulder av räntan?*

Räntekänsligheten i Patientförsäkringen LÖFs tillgångar och skulder uppstår till följd av Solvens II-regelverkets krav på marknadsvärdering. Marknadsvärdering bygger på konceptet att inflöden som inträffar idag är värda mer än jämnstora inflöden som inträffar imorgon, om ett år eller om flera år. Anledningen till detta är att de inflöden som inträffar idag skulle kunna investeras riskfritt (i räntebärande statspapper) fram till dess att de framtida inflödena inträffar. Investeringarna ger upphov till räntebetalningar över tid och det investerade beloppet växer därmed från det att investering gjorts.

I försäkringssammanhang är det ofta mer intressant att bedöma vad in- och utflöden är värda idag än vad de kommer att vara värda vid ett framtida tillfälle. För att identifiera nuvärdet på in- och utflöden används samma resonemang som i föregående stycke, fast istället för att multiplicera det idag investerade beloppet med räntan (i syfte att ta höjd för framtida räntebetalningar), divideras det framtida beloppet med detsamma. Den resulterande siffran motsvarar det belopp som försäkringsbolaget skulle behöva investera idag, till den riskfria räntan (diskonteringsräntan), för att investeringens framtida värde ska motsvara värdet på det framtida inflödet. På detta sätt kan nuvärden på såväl framtida inflöden (normalt tillgångar) som framtida utflöden (normalt skulder) beräknas. Figuren nedan visar en fiktiv nuvärdesberäkning som speglar Patientförsäkringen LÖFs

karaktär på så sätt att skadeutbetalningarna till förmånstagarna generellt sett ligger längre fram i tiden än ränteinbetalningarna från Patientförsäkringen LÖFs placeringar:

Nuvärdet för framtida kassaflöden som ligger långt fram i tiden är alltså mer räntekänsligt än nuvärdet för kassaflöden som ligger nära i tiden. Patientförsäkringen LÖFs utflöden inträffar generellt längre fram i tiden än bolagets inflöden och nuvärdet av dessa är därför mer räntekänsliga. Detta innebär också att en räntenedgång medför att värdet på Patientförsäkringen LÖFs skulder ökar mer än värdet på bolagets tillgångar, med följd att kapitalbasen minskar.

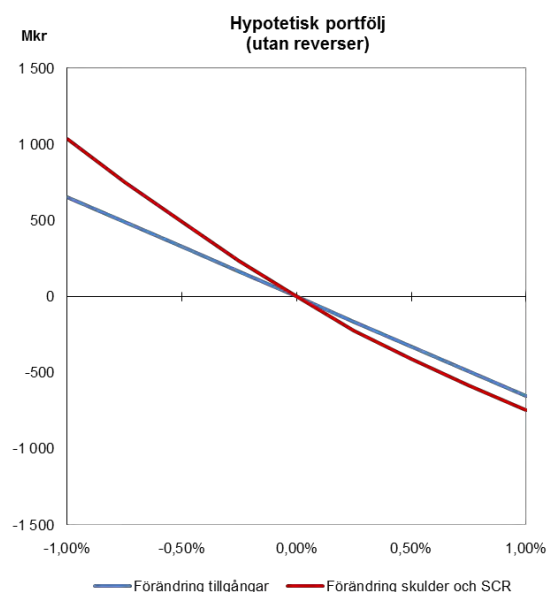
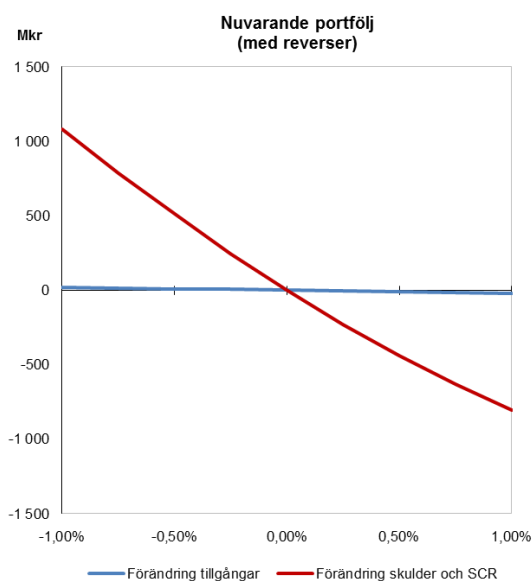
4 KAPITALSITUATIONEN FÖR PATIENTFÖRSÄKRINGEN LÖF?

Patientförsäkringen LÖF har under 2013 beräknat hur bolagets kapitalsituation bedöms vara inför kommande Solvens II regelverk. Bolaget har kommit fram till att ett kapitaltillskott kommer att krävas för att hantera det beräknade underskottet av kapital. Samt att de utställda reverserna bör lösas in för att minska det kommande solvenskravsbehovet. Kapitalet behöver dessutom utökas med en säkerhetsmarginal. Det framräknade totala kapitaltillskottet uppgår till 1 200 Mkr.

4.1 Vad innebär det att förtidsinlösa reverserna och utöka kapitaltillskottet?

Patientförsäkringen LÖFs reverser driver betydande kapitalkrav i form av marknadsrisk på grund av ett stort durationsgap mellan reverserna och skulderna. Om reverserna istället skulle ersättas av räntebärande värdepapper med en längre duration liknande den på skuldsidan och med högsta möjliga kreditbetyg skulle marknadsrisken och då även kapitalkravet minska. En annan anledning till att lösa reverserna är att de också driver kapitalkrav på grund av koncentrationsrisk.

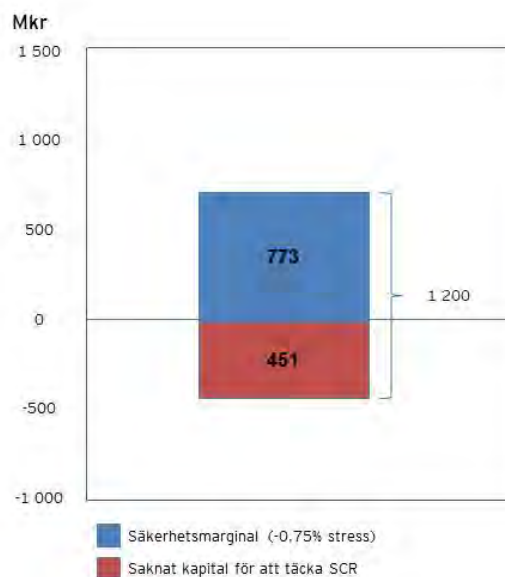
Följande grafer visar marknadskänsligheten av LÖFs tillgångar med nuvarande portfölj samt med en hypotetisk portfölj utan reverserna med värdepapper till högsta möjliga betyg. Den horisontella axeln anger storleken på förändringen av diskonteringsräntan för alla olika tidpunkter. Det innebär att diskonteringsräntan ändras med visst antal punkter oavsett förfallodag. Den lodräta axeln anger hur dessa påverkar Patientförsäkringen LÖFs tillgångar samt Patientförsäkringen LÖFs skulder inklusive solvenskapitalkrav. Som graferna tydligt visar skulle LÖF med en hypotetisk portfölj kunna placera tillgångarna mer likt skuldsidans duration och räntekänslighet och med det kunna minska ränterisken.

4.2 Hur mycket pengar behövs?

Kapitaltillskottet om 1 200 Mkr motsvarar den avrundade summan av det beräknade underskottet av kapital för att täcka solvenskapitalkravet, reducerat med den positiva kapitalkravseffekt som möjliggörs genom förtidsinlösen av reverserna, och säkerhetsmarginalen.

Den första komponenten, kapitalunderskottet, uppgår till 451 Mkr och har beräknats som de 873 Mkr som Patientförsäkringen LÖF per 31 december 2013 saknade för att följa solvenskapitalkravet, minus de 422 Mkr i kapitalkrav som bedöms vara möjliga att frigöra om reverserna förtidsinlöses och ersätts av värdepapper med längre duration och högsta möjliga kreditbetyg.

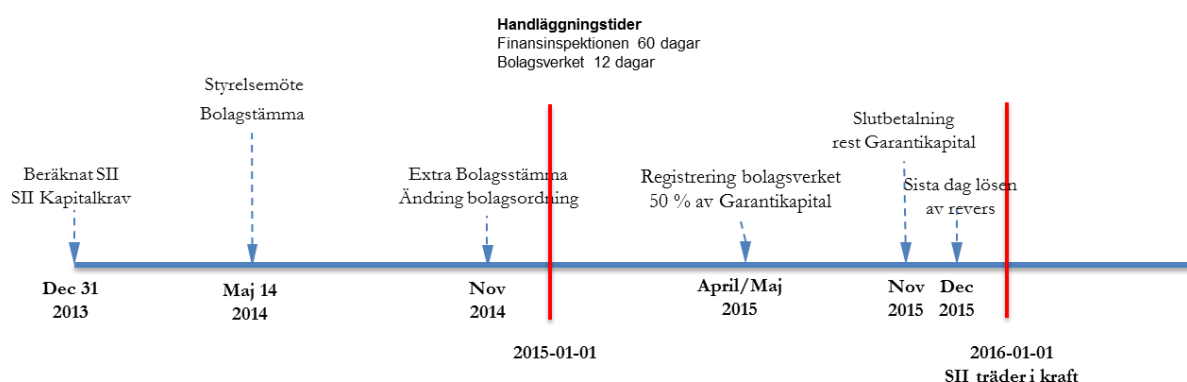
Den andra komponenten, säkerhetsmarginalen, uppgår till 773 Mkr och motsvarar den negativa kapitalbasförändring som bedöms kunna uppstå till följd av att räntan minskar med -75 punkter.

4.3 Vad är garantikapital och hur redovisas garantikapitalet?

Garantikapital som tillskjuts i syfte att kapitalisera bolaget och som redovisas som eget kapital i LÖF uppfyller definitionen på en tillgång i landstinget och ska redovisas som investering (finansiell anläggningstillgång) i landstingets balansräkning. Nedskrivningsprövning ska ske enligt gällande regelverk. Så länge bolagets eget kapital överstiger tillskjutna medel föreligger inget nedskrivningsbehov.

Befintliga reverser kommer att lösas senast 31 december 2015 och inte längre finnas kvar i balansräkningen. Redovisningskonsekvenserna är avstämde med expertgruppen inom Rådet för kommunal redovisning i maj 2014.

4.4 Vilka datum är viktiga att känna till?

4.5 Vad händer om LÖF ej erhåller kapitaltillskott?

Skulle LÖF hamna i en situation där kapital saknas i bolaget så är bolaget skyldigt att anmäla det till Finansinspektionen. I ett sådant scenario kommer Finansinspektionen att kräva en plan på hur bolaget planerar göra för att nå upp till SCR nivå. Skulle plan för detta saknas kommer Finansinspektionen påbörja tvångslikvidering av bolaget. Om scenariot är att bolaget inte ens når upp till MCR nivå kommer Finansinspektionen påbörja en tvångslikvidering omedelbart. Det skulle innebära att Sveriges landsting och regioner i ett sådant scenario skulle stå utan patientförsäkring till skadelidande patienter i vården.

4.6 Bilaga 1 Kapitaltillskott per Landsting och Region

Län	Landsting	Folkmängd 2013-12-31	Fördelnings -nyckel	Kapitaltillskott till LÖF, kkr
01 Stockholms län	Stockholms Läns Landsting	2 163 042	22,4 %	269 123
03 Uppsala län	Landstinget i Uppsala län	345 481	3,6 %	42 984
04 Södermanlands län	Landstinget Sörmland	277 569	2,9 %	34 535
05 Östergötlands län	Landstinget i Östergötland	437 848	4,5 %	54 476
06 Jönköpings län	Landstinget i Jönköpings län	341 235	3,5 %	42 456
07 Kronobergs län	Landstinget Kronoberg	187 156	1,9 %	23 286
08 Kalmar län	Landstinget i Kalmar län	233 874	2,4 %	29 098
09 Gotlands län	Region Gotland	57 161	0,6 %	7 112
10 Blekinge län	Landstinget Blekinge	152 757	1,6 %	19 006
12 Skåne län	Region Skåne	1 274 069	13,2 %	158 518
13 Hallands län	Region Halland	306 840	3,2 %	38 177
14 Västra Götalands län	Västra Götalandsregionen	1 615 084	16,7 %	200 946
17 Värmlands län	Landstinget i Värmland	273 815	2,8 %	34 068
18 Örebro län	Örebro läns landsting	285 395	3,0 %	35 508
19 Västmanlands län	Landstinget Västmanland	259 054	2,7 %	32 231
20 Dalarnas län	Landstinget Dalarna	277 349	2,9 %	34 507
21 Gävleborgs län	Landstinget Gävleborg	277 970	2,9 %	34 585
22 Västernorrlands län	Landstinget Västernorrland	242 156	2,5 %	30 129
23 Jämtlands län	Jämtlands läns landsting	126 461	1,3 %	15 734
24 Västerbottens län	Västerbottens läns landsting	261 112	2,7 %	32 487
25 Norrbottens län	Norrbottens läns landsting	249 436	2,6 %	31 034
Summa		9 644 864	100 %	1 200 000

4.7 Bilaga 2 Reversstorlek per Landsting och Region

Län	Landsting	Nominellt värde, kkr
01 Stockholms län	Stockholms Läns Landsting	1 284 262
03 Uppsala län	Landstinget i Uppsala län	212 084
04 Södermanlands län	Landstinget Sörmland	173 410
05 Östergötlands län	Landstinget i Östergötland	274 300
06 Jönköpings län	Landstinget i Jönköpings län	217 308
07 Kronobergs län	Landstinget Kronoberg	118 118
08 Kalmar län	Landstinget i Kalmar län	151 289
09 Gotlands län	Region Gotland	36 950
10 Blekinge län	Landstinget Blekinge	98 695
12 Skåne län	Region Skåne	787 411
13 Hallands län	Region Halland	190 294
14 Västra Götalands län	Västra Götalandsregionen	1 009 986
17 Värmlands län	Landstinget i Värmland	177 202
18 Örebro län	Örebro läns landsting	180 027
19 Västmanlands län	Landstinget Västmanland	162 034
20 Dalarnas län	Landstinget Dalarna	178 818
21 Gävleborgs län	Landstinget Gävleborg	178 845
22 Västernorrlands län	Landstinget Västernorrland	157 755
23 Jämtlands län	Jämtlands läns landsting	82 255
24 Västerbottens län	Västerbottens läns landsting	167 115
25 Norrbottens län	Norrbottens läns landsting	161 842
Summa		6 000 000

Styrgrupp Region 2015

2014-08-19

PROTOKOLLSUTDRAG

§ 40. Rekommendation om beslut om likvidering av regionförbundet Jämtlands län

Regionförbundet Jämtlands län bildades 2010 i avvaktan på att landstinget och kommunerna skulle bilda en region av Jämtlands län. Ett av uppdragen i förbundsordningen var att "... i sitt agerande förbereda inför en ny organisation med ett direktvalt regionfullmäktige från den 1 januari 2015.". Efter ansökan från landstinget med stöd av kommunerna under år 2013 beslutade riksdagen den 27 maj 2014 att Jämtlands läns landsting skulle få bilda en region av Jämtlands län. I och med detta upphör rättigheten för Jämtlands län att ha ett samverkansorgan enligt lag om samverkansorgan (SFS 2002:34). Den regionala utvecklingsverksamheten i Regionförbundet måste avvecklas och Regionförbundet bör likvideras. Regler för detta finns i förbundsordningen. Enligt denna ordning är det direktionen som ska verkställa likvidationen. Nuvarande direktion/styrelse är utsedd av kommunerna och landstinget för tiden fram till och med 31 december 2014. För att fullfölja förbundsordningen regler behöver således en ny direktion utses.

Andra beslut som bör ändras är beslut om arvoden. Utan ändringar i förbundsordningen kommer tre årsarvoden att utgå. Om man väljer att antingen förlänga mandatet för nuvarande direktion/styrelse eller väljer en ny så är det rimligt att det enbart utgår arvode vid förrättning eftersom själva verksamheten kommer att bedrivas i Region Jämtland Härjedalen.

Ett fullföljande av förbundsordningen kommer att innebära att regionförbundet kommer att ha intäkter och kostnader under 2015. Detta kommer i sin tur att innebära extra arbetsuppgifter för att under 2016 avsluta förbundet med statliga myndigheter.

Denna process kan förenklas om medlemmarna istället väljer att utse en likvidator. En sådan process skulle kunna innebära att det inte kommer att finnas kostnader eller intäkter i förbundet under 2015 och det inte behövs upprättas ett bokslut även för det året. Kostnaden för likvidator kan beslutas att hanteras av en av medlemmarna.

Det krävs således dels val hos medlemmarna och dels ändringar i förbundsordningen med tillhörande beslut för att kunna genomföra likvidation såsom förbundsordningen stadgar.

Fördelning av de olika kapitalen som upparbetats under regionförbundets verksamhet fördelas enligt §18 i förbundsordningen. Det finns dock kapital som överförts från f d kommunförbundet

Utdragsbestyrkande

och som använts till verksamheterna som upparbetat kapitalen. Se bilaga. Fördelningen av dessa kapital finns inte omnämnda i förbundsordningen och bör vara föremål för separat beslut av medlemmarna.

Ledningsgruppens förslag

Styrgruppen för Region 2015 rekommenderar Regionförbundet Jämtlands läns medlemmar att besluta

1. **§20 Likvidation och upplösning av förbundet i "Förbundsordning för Regionförbundet Jämtlands län"** ersätts med:
"Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens därom eller om en eller flera medlemmar utträder ur förbundet så att förutsättningarna för förbundet att uppfylla sina ändamål inte längre föreligger.
När förbundet trätt i likvidation skall skulder betalas och egendom avyttras eller fördelas enligt principerna i § 18.
Likvidation verkställs av en av medlemmarnas fullmäktige utsedd likvidator.
När likvidatorn fullgjort sitt uppdrag som likvidator skall denne avge en slutredovisning för förvaltningen. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av tillgångar och betalning av skulder.
När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts förbundsmedlemmarna är förbundet upplöst."
2. Regionförbundets arkiv överlämnas till Region Jämtland Härjedalens arkiv för slutlig förvaring.
3. Likvidationen utförs enligt dokument "Likvidering av Regionförbundet Jämtlands län år 2015".
4. Kostnaden för likvidationen och likvidatorn belastar Regionförbundet Jämtlands län.
5. Som likvidator utses

YRKANDE

Robert Uitto yrkar som ny punkt 2 "Regionförbundet Jämtlands län likvideras den 31 december 2014".

Robert Uitto yrkar att Arne Nilsson ska utses som likvidator.

PROPOSITION

Ordförande ställer proposition på R Uittos första yrkande och finner det antaget.

Ordförande ställer proposition på ledningsgruppens förslag och finner det antaget.

Ordförande ställer proposition på R Uittos andra yrkande och finner det antaget.

Styrgruppens beslut**1. §20 Likvidation och upplösning av förbundet i "Förbundsordning för**

Regionförbundet Jämtlands län" ersätts med:

"Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens därom eller om en eller flera medlemmar utträder ur förbundet så att förutsättningarna för förbundet att uppfylla sina ändamål inte längre föreligger.

När förbundet trätt i likvidation skall skulder betalas och egendom avyttras eller fördelas enligt principerna i § 18.

Likvidation verkställs av en av medlemmarnas fullmäktige utsedd likvidator.

När likvidatorn fullgjort sitt uppdrag som likvidator skall denne avge en slutredovisning för förvaltningen. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av tillgångar och betalning av skulder.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts förbundsmedlemmarna är förbundet upplöst."

2. Regionförbundet Jämtlands län likvideras den 31 december 2014.
3. Regionförbundets arkiv överlämnas till Region Jämtland Härjedalens arkiv för slutlig förvaring.
4. Likvidationen utförs enligt dokument "Likvidering av Regionförbundet Jämtlands län år 2015".
5. Kostnaden för likvidationen och likvidatorn belastar Regionförbundet Jämtlands län.
6. Som likvidator utses Arne Nilsson.

James Winoy
Verksamhetsstöd
Tfn: 063-14 65 85
E-post: james.winoy@regionjamtland.se

2014-06-18
Dnr: RS/2013-476

LIKVIDERING AV REGIONFÖRBUNDET JÄMTLANDS LÄN ÅR 2015

Bakgrund

Med anledning av att Jämtlands läns landsting ("Landstinget") och Regionförbundet Jämtlands län ("Regionförbundet") den 1 januari 2015 går samman och bildar en ny regionorganisation, Region Jämtland Härjedalen, kommer regionförbundsmedlemmarna besluta om hanteringen av regionförbundets samtliga åtaganden i Regionförbundet förs över till Region Jämtland Härjedalen samt om likvidering av Regionförbundet. Regionförbundet kommer därefter att avvecklas. Verksamheten kommer att överlåtas senast den 31 december 2014.

ÅTGÄRDER I SAMBAND MED LIKVIDATION

Avvecklingen ska ske genom likvidation. En likvidator utses som ansvarar för att årsredovisning för 2014 upprättas och granskas av Regionförbundets revisorer samt att revisorerna yttrar sig i ansvarsfrågan gällande styrelsen.

Därefter ska likvidatorn tillse att samtliga medlemmar tillställs årsredovisningen för godkännande samt att beslut i ansvarsfrågan fattas i samtliga medlemmars fullmäktige.

Likvidatorn ska vidare tillse att Regionförbundets samtliga kvarvarande skulder regleras oavsett om dessa är förfallna till betalning eller ej. Dessa ska antingen regleras genom betalning alternativt genom en uppgörelse mellan fordringsägaren, likvidatorn och Region Jämtland Härjedalen.

Samtliga överenskommelser ska dokumenteras och undertecknas av samtliga parter.

Likvidatorn ska även tillse att inga andra åtaganden finns kvar i Regionförbundet såsom hyreskontrakt, anställningsförhållanden, försäkringar och andra avtal. Om så är fallet måste dessa avvecklas eller övertas av Region Jämtland Härjedalen genom skriftlig överenskommelse mellan samtliga berörda parter. När det gäller förändringar som berör personal måste dessa sannolikt förhandlas inom ramen för MBL och gällande kollektivavtal. Sådana förhandlingar ska normalt ske innan beslut fattas.

När samtliga skulder och åtaganden är reglerade ska likvidatorn avyttra eventuellt kvarvarande tillgångar genom en överlåtelse av dessa till Region Jämtland Härjedalen med stöd av beslut taget av respektive medlems fullmäktige. Tillgångarna ska i redovisningen tas upp till marknadsvärdet. Innan en avyttring sker är det dock viktigt att likvidatorn försäkrar sig om att samtliga skulder är betalda och att inga skatteskulder, skulder till revisorn för granskning av årsredovisning och slutredovisning eller andra skulder kan uppkomma därefter.

Likvidatorn ska även avregistrera Regionförbundet från moms, återkalla och skicka tillbaka F-skattsedeln samt avregistrera Regionförbundet som arbetsgivare. Detta görs på Skatteverkets blankett SKV 4639 som finns att hämta på Skatteverkets hemsida

<http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/sjalvservice/blanketterbroschy/rer/blanketter/info/4639.4.6efe6285127ab4f1d2580003851.html>.

Likvidatorn ska därefter upprätta en slutredovisning avseende sin förvaltning som ska innehålla

- En förvaltningsberättelse avseende likvidationen i sin helhet med en redovisning av skiftet av tillgångar och betalning av skulder;
- Redovisningshandlingar för hela likvidationen. Förvaltningsberättelsen bör innehålla uppgifter om
 - Datum för när Regionförbundets medlemmar fattade beslut om att Regionförbundet skulle träda i likvidation;
 - Vilket datum som Regionförbundet trädde i likvidation;
 - Att utsetts till likvidatorer;
 - En allmän redogörelse över avvecklingen;
 - Vilken egendom som funnit att fördela i skiftet;
 - En redogörelse för skiftet

Några formkrav för hur skifteshandlingen ska se ut föreligger inte.

Samtliga slutredovisningshandlingar ska, tillsammans med Regionförbundets bokföring och verifikat för hela likvidationstiden, överlämnas till revisorn för granskning. Revisorn ska inom en månad därefter lämna en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

När likvidatorn fått tillbaka slutredovisningen från revisorn ska samtliga handlingarna delges förbundsmedlemmarna. När förbundsmedlemmarna delgetts slutredovisningshandlingarna är Regionförbundet upplöst. Det är därför viktigt att likvidatorn säkerställer att samtliga medlemmar delgivits slutredovisningen samt att dokumentation finns avseende detta.

Utöver ovanstående uppgifter åligger det även likvidatorn att bokföra samtliga transaktioner och redovisa sin förvaltning under hela likvidationstiden, att kvittera ut eventuella

delgivningshandlingar samt underteckna och lämna deklarationer och övriga handlingar för Regionförbundets räkning till dess Regionförbundet är upplöst

Styrgrupp Region 2015

2014-08-19

PROTOKOLLSUTDRAG

§ 41. Rekommendation om ändring i förbundsordning om fördelning av överskott

I samband med att kommunerna 2011 överförde Kommunförbundet Jämtlands läns verksamhet till regionförbundet överfördes också ett antal överskott i olika delverksamheter.

Förbundsordningen saknar skrivningar om hur kvarstående överskott ska hanteras. Styrgruppen förslår att eventuella överskott samlas i en pott för utvecklingsprojekt inom det primärkommunala området. Potten ska styras av Regionens samverkansråd. Eventuellt överskott från regionförbundets verksamhet och från nedläggning av AV-Media överförs till potten.

Ledningsgruppens förslag

Styrgruppen rekommenderar kommunerna och landstinget

1. Kommun/Jämtlands läns landsting godkänner ett avsteg från §18 i Förbundsordningen för Regionförbundet Jämtlands län om andelar i regionförbundets tillgångar och skulder.
2. Kvarstående upparbetade medel överförda från Kommunförbundet Jämtlands län, överskottet i Regionförbundet samt överskott vid likvidering av AV-Media Jämtlands län AB överförs till en pott för utvecklingsprojekt inom det primärkommunala området.
3. Användningen av medlen utgår från "Statuter för utvecklingspott för projekt inom det primärkommunala området".

YRKANDE

Monalisa Norrman yrkar en punkt 4 med lydelse "Kvarvarande medel från FoU-Jamt(1,2 miljoner kronor) bör riktas till stöd för forskning."

PROPOSITION

Ordförande ställer proposition på M Norrmans yrkande och finner det antaget.

Ordförande ställer proposition på ledningsgruppens förslag och finner det antaget.

Utdragsbestyrkande

Styrgruppens beslut

Styrgruppen rekommenderar kommunerna och landstinget

1. Kommun/Jämtlands läns landsting godkänner ett avsteg från §18 i Förbundsordningen för Regionförbundet Jämtlands län om andelar i regionförbundets tillgångar och skulder.
2. Kvarstående upparbetade medel överförda från Kommunförbundet Jämtlands län, överskottet i Regionförbundet samt överskott vid likvidering av AV-Media Jämtlands län AB överförs till en pott för utvecklingsprojekt inom det primärkommunala området.
3. Användningen av medlen utgår från ”Statuter för utvecklingspott för projekt inom det primärkommunala området”.
4. Kvarvarande medel från FoU-Jamt(1,2 miljoner kronor) bör riktas till stöd för forskning

James Winoy
Verksamhetsstöd
Tfn: 063-14 65 85
E-post: james.winoy@regionjamtland.se

2014-08-12

Dnr: xxxx

HANTERING AV S. K. KAPITAL I LIKVIDATIONEN AV REGIONFÖRBUNDET JÄMTLANDS LÄN ÅR 2015

Allmänt

När Regionförbundet Jämtlands län bildades 2010 överfördes resurser från landstinget, kommunerna genom kommunförbundet och staten. Från landstinget och staten överfördes främst medel för drift. I resurserna från kommunförbundet fanns även för de olika verksamheterna upparbetade kapital. I §18 i förbundsordningen preciseras att skulder och tillgångar ska fördelas i förhållande till vad man tillskjutet till förbundet. Däremot finns inte preciserat hur överförda upparbetade kapital ska hanteras vid en likvidation. I detta dokument beskriv de olika upparbetade kapitalen och hur de använts av regionförbundet.

Upparbetade kapital från Kommunerna

I samband med bildandet av Regionförbundet Jämtlands län överfördes från Kommunförbundet Jämtlands län de ekonomiska tillgångarna odelat. Detta innebär att de överskott som fanns inom olika verksamheter också följde med in i regionförbundet. Fördelningen av dessa framgår nedan.

Typ av kapital	2011-01-01	Notering
Enligt överlåtelseavtal och bokslut KFZ 2010 ”Fria projektmedel” och Fritt eget kapital	11 443 tkr	Enligt överlåtelseavtal avsatt för politiken 2011-2014, 4 192 tkr
Balanserade projektmedel Familjerådgivningen	1 004 tkr	
Balanserade projektmedel FoU Jämt	2 144 tkr	
Balanserade projektmedel Lärcentra	1 924 tkr	
Balanserade projektmedel Energikontoret	1 093 tkr	
SUMMA	17 608 tkr	

Sedan överlåtelsen har dessa medel använts i verksamheterna.

Typ av kapital	2011-01-01	Notering	Återstår 2014-04-30
Enligt överlåtelseavtal och bokslut KFZ 2010 "Fria projektmedel" och Fritt eget kapital	11 443 tkr	För politiken 2011-2014, 4 192 tkr. Primärkommunala nämnden har för olika ändamål avsatt 4 645 tkr	1 930 tkr
Balanserade projektmedel Familjerådgivningen	1 004 tkr	Resterande medel xx kr överläts till Östersunds kommun i samband med verksamhetsövergång 2015-01-01	0
Balanserade projektmedel FoU Jämt	2 144 tkr	Förbrukade medel avser uppgörelse med avgående chef.	1 272 tkr
Balanserade projektmedel Lärcentra	1 924 tkr	Bl a finansiering av statistiker och finansiering av projekt.	0
Balanserade projektmedel Energikontoret	1 093 tkr	Medel förbrukade för finansiering av regionala projekt (beslut i styrgrupp)	861 tkr
SUMMA	17 608 tkr		4 063 tkr

Av de 17,6 miljoner kronor som regionförbundet hade till sitt förfogande har således 13,5 förbrukats efter beslut i samband med överförandet 2011, av primärkommunala nämnden (se bilaga) eller av styrgrupp för verksamheten samt överförts till Östersunds kommun för verksamheten för familjerådgivningen.

Enligt den principiella överenskommelsen (kommunala referensgruppen Region 2015 den 19 maj 2014) om vilka verksamheter som ska överföras till Region Jämtland Härjedalen ska FoU-Jämt, samordning av lärcentra och Energikontoret följa med. Återstående medel för FoU-Jämt och Energikontoret följer därmed med in i regionen.

Enligt ett avtal mellankommunerna och regionförbundet från den 20 juni 2011 ska "Eventuella kvarstående medel vid mandatperioden slut den 31 december 2014 ska återbetalas till kommunerna i enlighet med ovanstående avtal." De medel som åsyftas här är de som ovan benämns "Fria projektmedel", varav det återstår 1 961 000 kronor. Detta avtal är ett avsteg ifrån förbundsordningen men är ett gällande avtal mellan parterna.

Upparbetat kapital i regionförbundet

Regionförbundet gick med överskott 2011, 2012 och 2013. Det samlade överskottet för dessa år uppgår till 1 358 000 kronor. Dessa överskott ingår i likvidationen och fördelas enligt förbundsordningen och medlemmarnas överenskommelse.

Skulder och tillgångar vid nedläggning av AV-Media Jämtlands län AB

Regionförbundet beslöt under 2013 att lägga ner AV-Media Jämtlands län AB efter det att kommunernas efterfrågan minskat väsentligt. Preliminärt kommer det att bli ett överskott när likvidationen är klar. AV-Media var ett aktiebolag som bildades under kommunförbundets tid och eventuella överskott här skulle kunna värderas på samma sätt som de överförda upparbetade kapitalen.

Förslag på hantering av överskotten

Den kommunala referensgruppen beslöt den 19 maj att "Kvarstående upparbetade medel som finns vid regionförbundets avslut avsätts till en särskild utvecklingspott för kommande projekt inom primärkommunala området.". Detta är ett avsteg ifrån det avtal om hanteringen som nämns ovan. Med utgångspunkt från avtalet kan kommunerna självständigt besluta om medlen och skapa en utvecklingspott som hanteras av Region Jämtland Härjedalen med beskrivet syfte.

Under de år som regionförbundet verkat har visat att denna typ av fria medel har haft en stor betydelse. Fortsatta möjligheter till tillgång till medel för utvecklingsprojekt är därför av stort värde. En alternativ hantering skulle kunna innebära att dessa medel tillsammans med överskottet i regionförbundet, xx kronor samt överskottet av nedläggningen av AV-Media, xx kr skulle kunna ingå i en gemensam pott för primärkommunala angelägenheter. Detta skulle kunna ge en betydligt större pott och därmed också betydligt större möjligheter till kraftfulla insatser. Ur överskottet från regionförbundet ska först kostnaderna för omställningen dras av.

Om en sådan pott ska hanteras av Region Jämtland Härjedalen kan den inte enbart gälla för primärkommunernas verksamheter. Användningen måste då riktas till aktiviteter där både kommunerna och regionen har ett intresse. Potten kan användas för verksamheter som kan rymmas inom ramen för överenskommelser som tecknats mellan kommunerna och regionen, både inom regional utveckling och hälso- och sjukvård.

Denna hantering innebär att det inte kommer att tillföras medel till potten eftersom det inte finns någon verksamhet som kan skapa överskott. Potten tillförs dock de medel som kan uppstå vid placering av kapitalet. Potten upphör när de sista medlen fördelats.

Statuter för "utvecklingspott för projekt inom det primärkommunala området"

- Regionförbundet Jämtland Härjedalen har i uppdrag att förvalta potten.
- Regionens samverkansråd beslutar om prioritering av användningen av medlen till utvecklingsnämnden inom Region Jämtland Härjedalen som tar beslut om utbetalning.
- Användningen av medlen återskapporteras efter avslutat projekt till Regionens samverkansråd.
- Kommunerna enskilt eller regionen kan söka medel ur potten.
- Medel ur potten kan betalas ut till sådan verksamhet där kommuner och regionen har ett samarbete eller inom det område som kommunerna har överenskommit med regionen att låta regionen utföra.

Regionstyrelsen

2014-04-28

PROTOKOLLSUTDRAG

§ 57. Framtida organisation för Bussgods

Dnr RS/2012-738

Ärendebeskrivning

Bussgods, som är en del av verksamheten hos Länstrafiken AB, hade under år 2013 ett underskott på dryga 1 000 tkr. Utvecklingen hittills tyder på att underskott kommer att uppstå även under år 2014. Flera skäl ligger bakom utvecklingen. Bussgods ska bedrivas på persontrafikens villkor vilket begränsar godsvolymer, bussgods avvecklas i södra Sverige, hård konkurrens från andra speditörer som kan erbjuda bättre service t ex dörr till dörr service vilket ger sämre förutsättningar för bussgods i lönsamma stråk, underskott för verksamhet i glesa delar av länet p g a för få försändelser. Regionstyrelsen har i beslut 2013-09-09 §116 avstyrkt att bussgodsverksamheten ombildas till eget aktiebolag.

Länstrafiken har redovisat nyckeltal och hur verksamheten bedrivs. Regionförbundet har uppdragit till WSP att analysera möjliga framtida utvecklingsalternativ för bussgods. WSP har redovisat tre alternativ dock ej förordat något av alternativen:

- 1 Fortsatt drift av Bussgods
- 2 Verksamheten upplåts (hyrs ut) till annan aktör
- 3 Verksamheten överläts till annan aktör.

Kortsiktigt är Länstrafiken bunden av avtal främst med trafikentreprenörer. Det innebär att oavsett val av alternativ bedöms ett, om nuvarande utveckling kvarstår, underskott komma att uppstå under år 2014. År 2015 planeras för att Jämtlands läns landsting ska ha rollen som regional kollektivtrafikmyndighet och därmed till fullo ansvara för länstrafikens verksamhet. Bussgods har en viktig funktion för varutransporterna i de yttre delarna av länet där marknadslösningar inte är sannolika. Redan idag används bussgods av privata transportaktörer för transporter till dessa delar av länet. Det finns därför ett samhällsintresse av att bussgods kan distribuera varor via länstrafikens persontrafik. En lösning för att få en stabilare ekonomi på bussgodsverksamheten kan vara att samordna den med landstingets egna transporter. Det är en lösning som till exempel Norrbottens landsting valt med gott resultat. Det är ett alternativ som bör utredas närmare. Regionförbundet föreslår därför att Jämtlands läns landsting tillsammans med länstrafiken AB gör en grundlig utredning som visar vilka förutsättningar som finns för detta både ekonomiskt och logistiskt. Därefter kan slutlig ställning tas till vilken lösning som ska väljas fr o m år 2015.

Utdragsbestyrkande

Beredningen för infrastruktur och kommunikationer har behandlat frågan 2014-04-07 och förordar att bussgods behålls under 2014, trots att ett underskott kan förutses. I och med regionbildningen kan mer av landstingets gods sändas med bussgods utan att upphandling krävs. Beredningen föreslår att regionstyrelsen begär hos landstinget att en utredning genomförs som visar på förutsättningarna för en samordning av landstingets godstransporter med Bussgods.

Beslutsunderlag

Utredning Bussgods nov 2013

Konsekvensanalyser för Bussgods i Jämtlands län, WSP rapport 2014-03-28.

Arbetsutskottets beslut

Arbetsutskottet föreslår regionstyrelsen

Regionförbundet Jämtlands län hemställer att Jämtlands läns landsting beslutar att tillsammans med länstrafiken AB utreda möjligheterna att från och med 2015 samordna landstingets godstransporter med Länstrafikens bussgods.

YRKANDE

Gudrun Hansson yrkar ”Bussgods ska behållas under 2014”.

Gudrun Hansson yrkar ”Utredningen ska också se på möjligheter till samordning med andra aktörer.”.

PROPOSITION

Ordförande ställer proposition på G Hanssons första yrkande och finner det antaget.

Ordförande ställer proposition på G Hanssons andra yrkande och finner det antaget.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner det antaget.

Thomas Hägg deltar inte i beslutet.

Regionstyrelsens beslut

1. Regionförbundet Jämtlands län hemställer att Jämtlands läns landsting beslutar att tillsammans med länstrafiken AB utreda möjligheterna att från och med 2015 samordna landstingets godstransporter med Länstrafikens bussgods.
2. Utredningen ska också se på möjligheter till samordning med andra aktörer.
3. Bussgods ska behållas under 2014.

LÄNSTRAFIKEN I JÄMTLANDS LÄN AB/
BUSSGODS JÄMTLAND/HÄRJEDALEN

UTREDNING

helt säkert

11.11.2014
pi beredningen

Bussgods

Bussgods är ett rikstäckande transportsystem som transporterar åt både företag och privatpersoner. Till största del sker detta i befintlig busstrafik, i bussar som kör efter tidtabell. Detta gör Bussgods till ett av de miljövänligaste transportalternativen, då man kör både passagerare och paket på samma gång. Vi samarbetar också med Finska bussgods, Matkahoultto, vilket gör att man kan skicka gods mellan både Sverige och Finland.

Bussgods finns nära kunden, och vårt mål är att det skall vara enkelt och lätt att använda, oavsett om man är ett företag eller privatperson, skall man alltid känna sig välkommen till Bussgods!

Samhällsnyttan

Företag kan driva sin verksamhet tack vare Bussgods leveranser varje dag. Det finns oftast inget annat alternativ på många orter. Bussgods är för många en förutsättning för att kunna verka och bo på samma ort.

Försvinner Bussgods så försvinner också servicen för dessa företag. En annan speditör ser inte till samhällsnyttan utan enbart i ett lönsamhetsperspektiv.

I miljöaspekten så har bussens utsläpp på koldioxid legat konstant lågt i 10 år medan lastbilarna fortsätter att öka.

Utbudet av infrastruktur är ofta begränsat i gles- och landsbygd. På samma sätt som för de mindre städerna leder detta till längre res- och transporttider och sämre tillgänglighet till regioner.

För glesbygden är det viktigt att det näringsliv som finns kan utvecklas samt att nya företag väljer att etablera sig i orten som därmed skapar nya arbetstillfällen. Då näringslivet blir mer tydligt i samhällena blir även behovet av att kunna transportera varor tydligare, samtidigt som det är viktigt att även kunna transportera för näringslivet. Med en synligare industri och dess transporter kan en större medvetenhet finnas i glesbygd för att infrastrukturen är viktig för både gods- och persontransporter.

Ofta begränsar transportflödenas storlek möjligheten till tillräckligt kostnadseffektiva lösningar. Här fyller samtransporter av gods och personer, som systemet med Bussgods, en viktig roll då detta ökar frekvensen av möjliga avgångar för godstransporter, vilket kan ses som ett positivt samspel samt skapa en stor del av samhällsnytta.

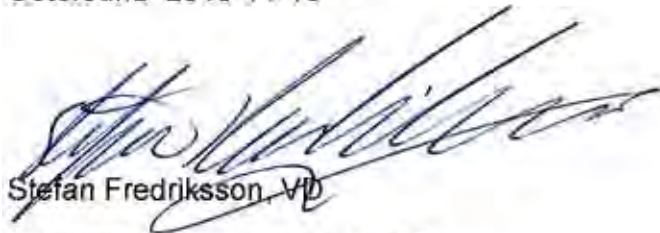
Bifogar följande citat från Bussgodsutredningen som gjordes av Trivector Traffic på uppdrag av Dalatrafik 2008.

"Samhällsekonomiskt finns det naturligtvis en nytta i att erbjuda godstransporter, främst på landsbygden, när inga andra speditörer kan åta sig att göra detta alls eller inte inom önskade tidsramar. Villkoren för att bedriva näringsverksamhet på småorter på landsbygden beror nämligen på denna möjlighet.

Det finns också en samhällsekonomisk vinst i att gods- och persontransporter samordnas i fordonen, så att man inte behöver köra två halvfulla fordon till samma plats vid ungefär samma tidpunkt. Samma sak kan också illustreras med att det är bättre att det går två dubbelturer med bussar under dagen, med både personer och gods, än att det går en tur med buss bara för personer och en annan tur bara för gods med lastbil. Turutbudet fördubblas, utan att transportarbetet förändras. Detta innebär istället en ökad attraktivitet i kollektivtrafiken, som en direkt effekt av bussgodsverksamheten.

Den ökade attraktiviteten på grund av bussgodset infinner sig främst i de glesbygdsstråk, där underlaget inte är tillräckligt för att fylla vare sig bussar med personer eller bilar för godsfrakt."

Östersund 2013-11-15

Stefan Fredriksson, VD

Länstrafiken i Jämtlands län AB

Historik

Bussgods har funnits i Jämtlands län sedan busstrafik började bedrivas och det var i mitten av 1920 talet, då med olika entreprenörer så som Postens Diligenstrafik, SJ Busstrafik och privata entreprenörer.

De hade sina egna linjer där de hade en hög service för resenärer men även för kunder som behövde transporter av allehanda gods. Godsintäkten var också en viktig del av inkomsten till de olika trafikföretagen.

För landsbygden var gods med bussen minst lika viktigt om inte viktigare än att kunna åka med bussen. Bussgods betydde att företag och privatpersoner kunde utvecklas och leva på landbygden.

Om vi flyttar fram till 1970 talet fanns i Östersund tre godsterminaler som hanterade Bussgods. Det var Busscentralen som låg på Gustav den tredjes torg (busstorget), Postens Diligenstrafik som låg på Rådhusgatan inne på gården vid Posten och Godscentralen som låg på Storgatan.

I början av 1980 talet byggdes busstorget om och undertiden fanns Bussgods (de privata) på Rådhusgatan 100 (Nordins Bil) och Postens Diligenstrafik som blev Swebus låg i Odenskog. I början av 1980 talet kom också förändringen till Länstrafik (Z Trafik hette det början i Jämtland) som då skulle sköta all busstrafik och så även Bussgods. År 1982 öppnades åter busstorget för bussarna efter ombyggnad och den 23 augusti samma år flyttade Bussgods tillbaka till busstorget. Då slogs den privata godsterminalen och Swebus godsterminal ihop eftersom allt gick under Länstrafiken. Godsflödet ökade hela tiden efter att ha haft en nedgång under slutet av 1970 talet. Det hade också en förklaring i att spridningsmöjligheterna blev bättre eftersom samordningen inom länet blev bättre samt att det tillkom länsöverskridande linjer.

I början av 1990 hade Bussgods vuxit så terminalen på busstorget började bli för liten. Samtidigt hade det tagits beslut om en ytterligare ombyggnad av busstorget och det beslutades även att Bussgods skulle flytta från torget. Så den 11 juni 1994 flyttade Bussgods till Fagerbacken 66 i Odenskog och Bussgods fortsatte att expandera och vissa dagar hanterades runt 1000 sändningar inräknat både avgående, ankommande och omlastningar.

Bussgods hade bara marklastning till bussarna visserligen fanns en truck men en kaj var vad som behövdes och år 2000 kom möjligheten till en kaj när en flytt till Voltvägen 33 erbjöds och år 2001 flyttade Bussgods i Östersund till de lokaler de fortfarande har år 2013.

Bussgods i Jämtland/Härjedalen hade som mest 73 godsombud och 5 terminaler i dagsläget är det 3 terminaler och ett 61 ombud i länet.

Bussgods har i alla tider och så är det även 2013 en stor betydelse för att företag och privatpersoner på landsbygden skall kunna finnas och verka på ett bra sätt.

Bussgods transporterar alla dagar bröd och andra färskvaror till butiker som annars skulle få dessa varor en eller två dagar i veckan. Andra typer av företagare skulle om möjligt få sitt gods en dag i veckan och privatpersonerna fick till stor del räkna med att ta egen bil för att få hem sitt gods.

Många småskaliga företagare skulle inte kunna verka om inte Bussgods fanns eftersom de inte skickar stora så kvantiteter som andra transportföretag kräver.

Busstrafik med bussar som både tar passagerare och gods är det mest och nästan det enda miljövänliga alternativet för transporter på landsbygden.

Bussgods det enda alternativet för en levande landsbygd och det gynnar också större orter.

Innehåll

Nyckeltal Bussgods

- Totala Intäkter
- Intäkt kontantkund
- Intäkt kreditkund
- Totala antal sändningar
- Antal sändningar kontantkund
- Antal sändningar kreditkund
- Snittintäkt/sändning kontantkund
- Snittintäkt/sändning kreditkund

OH-kostnader Bussgods

- Personalkostnader
- Ombudskostnader
- Terminalkostnader
- Fordonskostnader

Personal - Ombud – Terminaler

- Antal anställda
- Antal timvikarier
- Antal ombud
- Antal upphandlade terminaler
- Antal mindre terminaler

Sändningar till/från länet

Från andra län

Totalt Jämtland

Totalt inom Jämtland

Kreditkund inom länet

Kontantkund utom länet

Kreditkund utom länet

Kontantkund utom länet

Linjer som förändrats

Kunder som påverkats av förändring på linje 63/40

Våra största kunder

Scenarier 1, 2, 3

Internkalkyl

Tidplan

Förslag

Bilaga 1 Bussgodsombud Jämtland/Härjedalen

Bilaga 2 Transportsektorns koldioxidutsläpp i Sverige

Bilaga 3 Historik vinst och kostnad internkalkyl

Bilaga 4 Internkalkylen-varför finns den

Bilaga 5 Bussgodsutredning för Dalatrafik 2008:92

Bilaga 6 Kartläggning av godstransporter med buss 2007-2011 PM 2012:6

Bilaga 7 Godstransporter i Sverige redovisning av ett regeringsuppdrag 2012:7

Bilaga 8 Intäkter och sändningar övriga landet 2011-2013

Bilaga 9 Linjekarta lönsamma och olönsamma linjer

Nyckeltal Bussgods

	2011	2012	2013 prog	%
Totala Intäkter	14 037 415	13 445 066	12 185 140	-13
Intäkt Kontantkund	1 662 052	1 545 856	1 343 965	-19
Intäkt Kreditkund	12 375 363	11 899 210	10 841 175	-12
Totalt Antal	93 403	86 696	81 099	-13
Kontant- Antal sändningar	9 629	7 776	6 697	-30
Kredit – Antal sändningar	83 774	78 920	74 402	-11
Snittintäkt/sändning Kontantkund	172,61	198,80	200,68	+16
Snittintät/sändning Kreditkund	147,72	150,78	145,71*	-1

**Minskning beror på att bonuskunder är omgjorda till avtalskunder*

OH-kostnader Bussgods

Omsättning

	2011	2012	2013
Personalkostnader	3 906 000	3 680 000	3 554 000
Ombudskostnader	1 203 325	1 190 837	1 110 818
Terminalkostnader	1 945 728	1 945 728	1 945 728
Fordonskostnader*	276 000	284 000	285 600

*Fordonen avskrivna

Personal – Ombud – Terminaler

	2011	2012	2013
Antal Anställda	10	10	9
Antal Timvikarier	5	4	2
Antal Ombud	64	62	61
Terminaler egna	Östersund	Östersund	Östersund
Terminaler upphandlade	Sveg Strömsund	Sveg Strömsund	Sveg Strömsund
Mindre Terminaler	Hammarstrand Funäsdalen Järpen	Hammarstrand Funäsdalen Järpen	Hammarstrand Funäsdalen Järpen

Sändningar till/från länet

Sändningar	2011	2012	2013 prog	%
Sändningar från andra län till Jämtland	38 725	36 510	36 954	-5
Totalt antal sändningar från Jämtland till andra län	37 407	34 254	32 142	-13
Totalt antal sändningar inom Jämtland	56 103	52 499	48 977	-13
Totalt hanterade sändningar i Jämtland	132 235	123 263	118 073	-11
Totalt antal sändningar inom länet Kreditkund	54 564	51 251	47 932	-12
Totalt antal sändningar inom länet Kontantkund	1 539	1 248	1 045	-32
Totalt antal sändningar utom länet Kreditkund	27 778	27 726	24 209	-13
Totalt antal sändningar utom länet Kontantkund	8 090	6 528	5 652	-30

Linjer som förändrats

	2011	2012	2013	Noteringar
Buss 2010	Oförändrat	Oförändrat	Oförändrat	
Linje 45 norr Ösd-Gällivare	2 turer	2 turer	2 turer	Mindre godsvolym på de nya bussarna dec 2012
Linje 45 söder Ösd-Mora	2 turer	2 turer	2 turer	Anslutning till Värmland borta fr.o.m. dec 2012
Linje 63/45norr Ösd-Umeå	2 turer	2 turer	0 turer	Volymen lastutrymme har minskat till 0. Gods till Umeå ska få plats med goods på L45N, de nya bussarna är dessutom mindre. Omlastning från linje 45 i Dorotea
Linje 40 Ösd-Ö-vik	4 turer	4 turer	2 turer	Omloppet på bussarna påverkar godskapaciteten från Ösd. Mer än 50% av goodsutrymmet borta

Kunder som påverkats av linje 63/40

Kunder	2011		2012		2013		%
Omsättning	63	40	63	40	63	40	Förändring totalt
Däcknor*	105206	14008	43360	14389	33367	8613	-65
Bilbolaget		27968		24198		18616	-33
Wist&Last		7702		8485		7179	-7
Engcon*	50777	7883	18408	6518	2335	4145	-89
Kontantkund	155318	79717	35735	104084	36070	90430	-46
Alcontrol*	68328		33488		27455		-60
Mähler&Söner	60872		31558		14196		-77

* Däcknor och Engcon har mer gods att skicka, men inte med oss då det ej finns utrymme på bussen längre.

*Alcontrol hinner inte få vattenproverna inom 24 timmar från Härjedalen längre p.g.a. förändring av linje 63.

Linjer Omsättning	2011	2012	2013	% 2011/2013
142 Strömsund	1 791 112	1 538 243	1 363 328	-24
45 Ösd-Gällivare	1 586 088	1 976 128	1 599 572	-0,1
164 Funäsdalen	1 072 837	1 065 658	1 092 557	+0,2
452 Ösd-Sveg-Ljusdal	1 019 524	1 019 896	922 719	-10
63 Umeå	989 182	349 761	296 343	-71
451 Ösd-Mora	937 490	1 214 224	622 408	-34
40 Ösd-Örnsköldsvik	763 767	941 862	787 008	+3
30 Ösd-Hstrand-Sundsvall	499 716	252 834	158 984	-68
157 Ösd-Åre/Duved/Järpen	447 474	437 516	385 576	-14
600 Åre Direkt	485 194	495 174	445 272	-8
153 Ösd-Föllinge	345 964	323 356	316 816	-8
132 Ösd-Hammarstrand	303 060	304 803	261 435	-14
156 Ösd-Kallsedet	269 362	224 091	200 187	-26
163 Ösd-Vigge-	230 101	244 531	207 835	-10
162 Ösd-Hallen-Höglekardalen	192 094	196 586	167 961	-13
425 Gäddede-St.Blåsjön	163 243	127 179	115 385	-29
228 Sörbygden-Hammarstrand	161 605	156 933	167 916	+4
56 Sveg-Ljusdal	123 227	107 812	86 540	-30
631 Sveg-Funäsdalen	120 640	115 218	116 669	-9
127 Ösd-Bräcke	113 498	105 938	106 949	-6
633 Sveg-Lofsdalen	79 663	135 880	203 920	+156
154 Ösd-Offerdal	79 456	77 933	82 304	+4
E14 Ösd-Sundsvall	0	487 609	1 356 429	+100
868 Sthlm-Göteborg-Finland	1 220 678	649 798	394 955	-78

Våra största Kunder	2011	2012	2013	% 2011/2013
Kontantkund	1 650 368	1 518 151	1 327 397	-20
Elektroskandia AB	513 569	376 178	386 704	-25*
Fresks XL Bygg AB	390 008	354 049	287 612	-26
Collicare Logistik Ösd	285 358	325 877	271 948	-5
Däcknor AB Strömsund	249 006	183 173	120 513	-52
Bilbolaget Nord AB	205 020	152 979	123 421	-40
Schenker BTL	203 003	213 133	156 893	-23
Autotjänst-Laitis AB	195 791	225 204	234 809	+20
Dahl Sverige AB	194 897	196 956	202 369	+4
Engcon Nordic AB	193 255	154 005	117 009	-40
Posten Logistik AB	187 315	191 290	206 213	+10
Jämtl. Bildemontering AB	180 253	204 447	221 831	+23
MECA AB	165 024	222 475	253 257	+85
Grindelit AB	163 202	161 743	182 303	+12
Skoterdelen Klövsjö	154 544	211 801	213 281	+38
BPM Transport (Fixarn)	149 115	151 341	191 061	+28*
Börtnans Fjällvattenfisk AB	143 657	148 038	130 052	-9
Jämtl.Läns Landsting*	141 298	177 548	178 380	+26
Mr Sushi	138 560	114 115	143 456	+4
Entrack Nord AB	138 008	138 417	152 107	+10
Motorhuset	136 710	154 070	131 333	-4
Powerboots AB	123 788	114 270	72 189	-42
Bruksvallarnas Rökeri AB	119 837	144 532	89 360	-25
AV-Media	82 819	89 748	72 320	-13*

Elektroskandia kund omgjord från bonusstege till avtalskund

BPM rabatt borttagen

AV-Media kommer att försvinna

Hälsocentralen Gäddede har tillkommit med provväska till labbet

1. Samverkan grannlän + Översyn organisationen

De 4 nordligaste länen samverkar idag med:

Annonser gemensamma kampanjer
Prislista
Kunder
Avtalsskrivningar

Ytterligare skulle kunna fungera

Skadehandläggare

Dagliga rutiner som utbetalning efterkrav

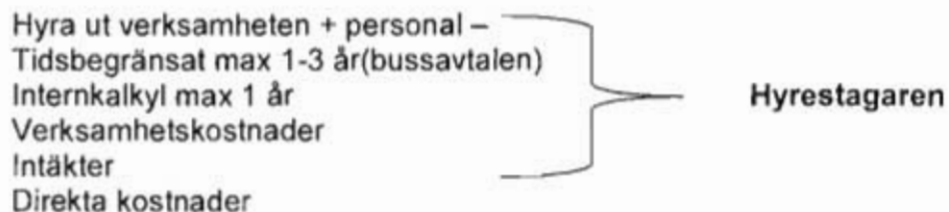
Bilda Bussgodsbolag hela Norrland

Effekter	Kort sikt	Lång sikt	Noteringar
Godsförsörjning inom länet	Oförändrat	Ökar	
Kundreaktion Kreditkund	Oförändrat	Kunder ökar	
Kundreaktion Kontantkund	Oförändrat	Kunder ökar	
OH-kostnader	Oförändrat	Minskar	
Personalkostnader	Oförändrat	Minskar	2-3 personalminskningar
Antal Ombud /Terminaler	Oförändrat	Oförändrat	Terminaler minskar
Lokalkännedom	Oförändrat	Oförändrat/minskar	Ingen trygghet att inte tala med eget län

- Nuläge: Grannlänen AB, inte Jämtland

2. Hyra ut godsrum och transport + organisation

Till annat Bussgodsbolag

Personalkostnader → Länstrafiken

Garanti för godsförsörjningen måste regleras med avtal

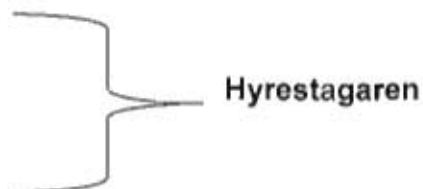
Effekter	Kort sikt	Lång sikt	Notering
Samhällsnyttan	Oförändrat	Oförändrat / ökar	
Godsförsörjning inom länet	Oförändrat	Ökar	
Bussgodskunder kredit	Oförändrat	Ökar	
Bussgodskunder kontant	Oförändrat	Ökar	
Lokalkännedom	Oförändrat	Oförändrat	
Ombud	Oförändrat	Oförändrat	
Terminaler	Oförändrat	Oförändrat	
Personal	Minskar	Minskar	
OH-kostnader	Minskar	Minskar	

- Efter uthyrning bör det övergå i köp, inför nya Bussavtal
- Varumärket Bussgods kvar
- Fortsatt utveckling mellan gods och persontrafik
- Fortsatt hög samhällsnytta

2. Hyra ut godsrum och transport + organisation

Till speditör – Schenker, DSV, DHL, Posten, Enskild åkare, Bussbolag

Hyra ut verksamheten + personal –
Tidsbegränsat max 1-3 år(bussavtalen)
Internkalkyl max 1 år
Verksamhetskostnader
Intäkter
Direkta kostnader

Personalkostnader

Länstrafiken

Garanti för godsförsörjningen måste regleras med avtal

Effekter	Kort sikt	Lång sikt	Notering
Samhällsnyttan	Oförändrad	Minskar	Speditör ser bara kronor
Godsförsörjning inom länet	Ökar	Minskar/Ökar	Bussgods minskar
Bussgodskunder kredit	Oförändrat	Minskar/Försvinner	Speditör tar över kunderna, då vi idag har samma kunder
Bussgodskunder kontant	Oförändrat	Minskar/försvinner	Personlig kontakt försvinner
Lokalkännedom	Oförändrat	Försämras	Speditör har centrala system
Ombud	Oförändrat	Minskar	
Terminaler	Oförändrat	Försvinner	Speditör har egna
Personal	Minskar	Försvinner	
OH-kostnader	Oförändrad år 1	Ökar	Internkalkyl, bussavtal etc.

- Varumärket Bussgods måste säkerställas
- Annan typ av internkalkyl/kostnad för att frakta gods i fordonen
- Måste bli medlem i Bussgods Sverige Ek Förening för att få tillgång till Bussgods gemensamma system (hur länge?)
- Nya förhandlingar i samband med nya avtal, antal godsfordon ökar för att säkerställa reservfordon

3. Hyra ut godsrum + transport + avveckla egna organisationen

Till Bussbolag

Effekter	Kort sikt	Lång sikt	Notering
Samhällsnyttan	Oförändrat	Oförändrat/ökar	
Godsförsörjning	Oförändrat	Oförändrat	
Kunder kredit	Oförändrat	Oförändrat/minskar	Beror på hur de organiserar verksamheten
Kunder kontant	Oförändrat	Oförändrat/minskar	Beror på hur de organiserar verksamheten
Lokalkännedom	Oförändrat	Oförändrat	
Ombud	Oförändrat	Oförändrat/minskar	
Terminaler	Oförändrat	Oförändrat/minskar	
Personal	Oförändrat	Minskar	
OH-kostnader	Oförändrat	Minskar	

- **Kostnad - Interkalkyl enligt avtal**
- **Säkerställa godsförsörjning med avtal, minsta nät = gällande trafik**
- **Skaffar egna ombud och terminaler**
- **Nya förhandlingar i samband med nya avtal, antal godsfordon ökar för att säkerställa reservfordon**
- **Nya lastnings- och lossningsplatser**
- **Varumärket Bussgods kvar?**
- **Måste samarbeta med övriga Bussgodsbolag**
- **Måste vara medlem i Bussgods Sverige Ek För för att få tillgång till systemen vi äger gemensamt**
- **Efter uthyrning bör det övergå i köp inför nya bussavtal**

3. Hyra ut godsrum + transport + avveckla egna organisationen

Till Speditör

Effekter	Kort sikt	Lång sikt	Notering
Samhällsnyttan	Minskar	Försvinner	
Godsförsörjning inom länet	Oförändrat	Försvinner	
Bussgodskunder kredit	Oförändrat	Försvinner	
Bussgodskunder kontant	Oförändrat	Försvinner	
Lokalkännedom	Oförändrat	Försvinner	
Ombud	Oförändrat	Försvinner	
Terminaler	Oförändrat	Försvinner	
Personal	Oförändrat	Försvinner	
OH-kostnader	Oförändrat	Ökar	Bussavtal etc

- Ifrågasättande av internkalkylen – ny lösning
- Bussgodsombud är idag ombud för DHL, Schenker, DSV, Posten-ombud
- Stora krav på transportören/operatören, utlovat fordon måste hållas
- Anbuden blir dyrare för att säkerställa reservfordon hos operatören
- Varumärket Bussgods försvinner
- Skaffar egna ombud/terminaler
- Nya lastnings- och lossningsplatser
- Godsförsörjningen måste säkerställas med avtal, minsta nät=gällande trafik
- Förhandlingar i samband med nya bussavtal
- Speditör vill snabbt komma igång för att öka sina marknadsandelar
- Efter uthyrning bör det övergå i köp inför nya bussavtal
- Efter köp så kan speditören lägga ner verksamheten
- Nya förhandlingar i samband med nya avtal, antal godsfordon ökar för att säkerställa reservfordon

TIDPLAN

1	3 månader bilda eget AB 6 -12 månader mer gemensamma funktioner 12- 24 månader bilda gemensamt Bussgodsbolag 4 norrlänen
1,5	6 månader - Försäljning av verksamhet
2	6 -12 månader Hyra ut till annat Bussgodsbolag 6 – 18 månader Hyra ut till annan speditör
3	36 månader nuvarande organisation 12 -18 månader om AB bildas under 1.

Förslag

- 1. Bussgods Jämtland/Härjedalen bör bilda Aktiebolag**
 - 2. Bussgods Jämtland/Härjedalen bör säljas till Bussgods Västernorrland AB**
 - 3. Bussgods Jämtland/Härjedalen bör hyras ut till Bussgods Västernorrland AB**
- Bussgods Jämtland/Härjedalen är ett rent inlands län och Bussgods Västernorrland AB ett rent kust län. Vi skulle bli starka tillsammans p.g.a. många gemensamma kunder, gemensamt transportnät, mycket gods kust till inland och vice versa, enkelt att samordna och effektivisera administration.
 - Vår bedömning är att Bussgods Västernorrland AB kommer fortsätta utveckla och stärka Bussgodsfunktionen inom regionen. Bussgods Västernorrland har för avsikt att stärka varumärket på marknaden, de utvecklar ständigt trafiken med buss och egna transportfordon. Entreprenörerna äger 51% av aktierna i bolaget och ser därför värdet av samordning.
 - Vår bedömning är att ett Bussgods Norrland är det absolut bästa alternativet men inte speciellt trovärdigt med tanke på Bussgods Västerbotten och Bussgods Norrbottens ägare, därför ser vi en sammanslagning med Bussgods Västernorrland som det näst bästa alternativet.
 - Det är viktigt att påpeka att det ändå finns en samhällsnytta med bussgods. I vår övriga genomgång av verksamheten är det tydligt att det både finns en vilja och en potential att utveckla bussgodsverksamheten –utan att persontrafiken drabbas, snarare tvärtom. Vägar bör finnas för att både utveckla gods- och persontrafiken, så att de båda "grenarnas" intressen och förutsättningar tas tillvara, och att nyttorna av de båda ökar. Detta bör man kunna pröva före det att man överväger att göra sig av med bussgodsverksamheten (och därmed förlora nyttorna med Bussgods) dvs att ska vi försälja Bussgods så ska vi göra det till ett annat Bussgodsbolag.
 - Bussgods har idag en känsla av uppgång, detta grundar vi på höstens ökade sändningar, nya kreditkunder och kunder som återkommer från våra konkurrenter. Vi tror att med lite uthållighet så kommer Bussgods fortsätta vara en konkurrenskraftig, samhällsekonomisk och lönsam funktion i länet.

Ombud i länet - kommunvis**Bilaga 1:1****Bussgodsombud i Krokoms Kommun**

Ort	Linje	Ombud
• Krokoms	153,154, lastbil	Bygg & Färg
• Föllinge	153	OK/Q8
• Kaxås	154	Birgerssons Bensin
• Kluk	156,532	L-O's Autoteknik
• (Laxsjö		Laxsjö Bensin)
• Nälden	156	ICA Nälden
• Röttviken	153	Fjällträffen
• Trångsviken	Lastbil	Bygdegården
• Valsjöbyn	153	Hermanssons Livs
• Änge	154	Affär i Änge
• Tulleråsen	154	Birgerssons Bensin

Bussgodsombud i Bergs Kommun

Ort	Linje	Ombud
• Hackås	45/161/162/163	Drivelnn
• Klövsjö	164/614	Skoterdelen
• Ljungdalen	45/163/613	ICA
• Myrviken	162/611/612	Granngården
• Orrviken	161/162/601	Orrviksbua
• Rätan	45/615	OK/Q8
• Skålan	45/163/613	Kooperativ
• Storsjö	45/163/613	Storsjö Lanthandel
• Svenstavik	45/161/163/164	Bergs Kommun
• Åsarna	45/164/613-15	Macken
• Börtnan	45/163/164/613	Börtnans Fjällvattenfisk

Bussgodsombud i Bräcke Kommun

Ort	Linje	Ombud
• Bräcke	127, lastbil	Bygg o Färg
• Gällö	127, lastbil	Kent Mede'n
• Pilgrimstad	127, lastbil	Kent Mede'n
• Kälarne	40,233,231,28	Torgnys Radio&TV
• Kälarne-	Lastbil	MST
• Sörbygden		

Bussgodsombud i Härjedalens Kommun**Bilaga 1:2**

Ort	Linje	Ombud
• Bruksvallarna	164/622/631	(Rökeriet)
• Funäsdalen	164/631/633	OKQ8
• Hede	164/631	Mitt i
• Lillhärdal	45/634	Bageriet, ej klart
• Linsell	45/633	ICA
• Lofsdalen	45/633	Franks Livs
• Sveg	45/164	Bussgods/Rent in Sveg
• Vemdalen	164/631	Ekbergs Fiske
• Vemhån	164/631	Vemhåträffen
• Ytterhogdal	45/56/639	Statoil

Bussgodsombud i Ragunda Kommun

Ort	Linje	Ombud
• Borgvattnet	132,321,323	Affärn i Borgvattnet
• Bispgården	30,40,312,315	Trafikbutiken
• Hammarstrand	30,40,132,233, 311,312,315	Ragundadalens Buss
• Stugun	40,132,231,321 322,323	Svets o Mek
• Överammer	40,132,311,322	Oves Livs AB

Bussgodsombud i Strömsunds Kommun

Ort	Linje	Ombud
• Backe	142,45,39,41 422,421	Bergvalls Maskinteknik
• Gäddede	142,425,472	Taxi
• Hammerdal	142, lastbil	OK/Q8
• Hoting	142,63,45,422 39,444	Inlandsbanan
• Jormvattnet	142,472	Jorms Lanthandel
• Lidsjöberg	142,45,63,425	Lidsjöbergs Handel
• Norråker	142,45,444,445	Preem
• Rossön	142,45,39,422	Centrumköp
• Stora Blåsjön	142,472	Ica Blåsjöfjäll
• Strömsund	142,45,63	Strömsunds Taxi
• Sikås	142,414	ICA

Bussgodsombud i Åre Kommun**Bilaga 1:3**

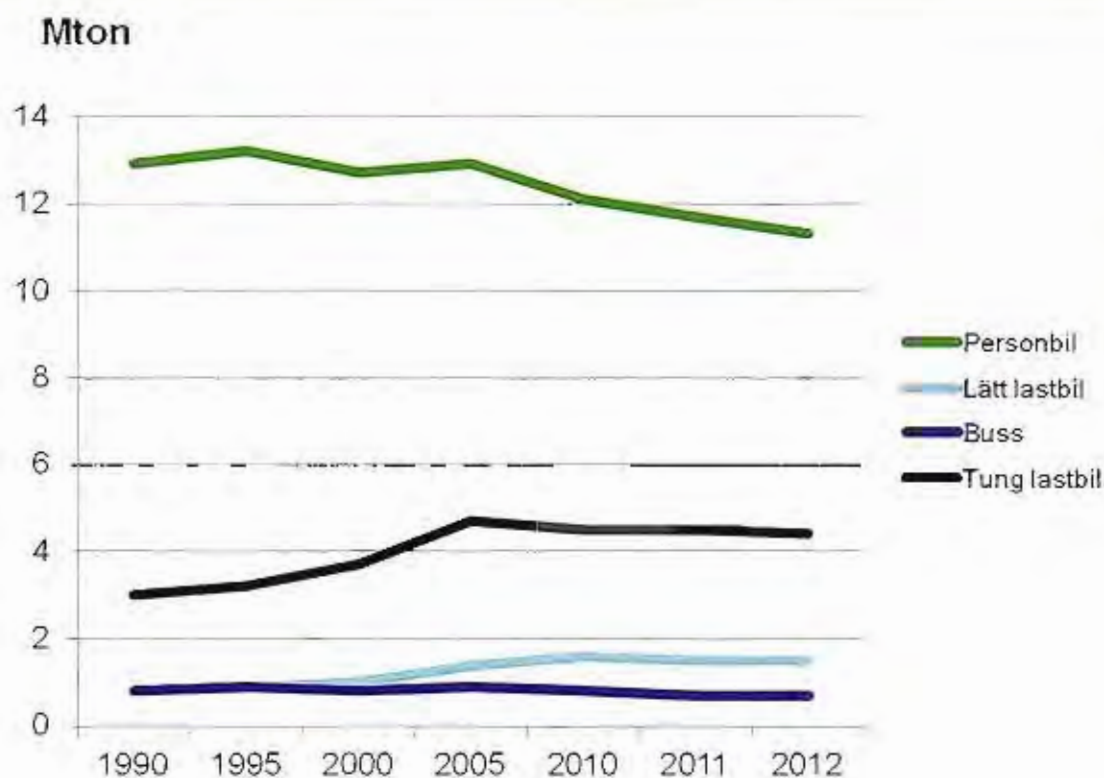
Ort	Linje	Ombud
• Hallen	162,541	Bilisten
• Huså	156,553	Huså Bröd
• Järpen	156,157,541,542 543,551,553,562	Åre Budbil
• Kall	156,551	Kalls Lanthandel
• Kallsedet	156,551	Kallsedets Lanthandel
• Mörsil	156,541,542	OK/Q8
• Storlien	156,157,571	Macken

Bussgodsombud i Östersunds Kommun

Ort	Linje	Ombud
• Brunflo	Egen Lastbil	Sedins
• Fåker	162,163,601	Fåkers Livs&Bensin
• Håggenås	142,143,143,144	ICA
• Lit	142,143,144	Depå 45 (Statoil)
• Östersund	Alla	Bussgods Jämtland/Härjedalen

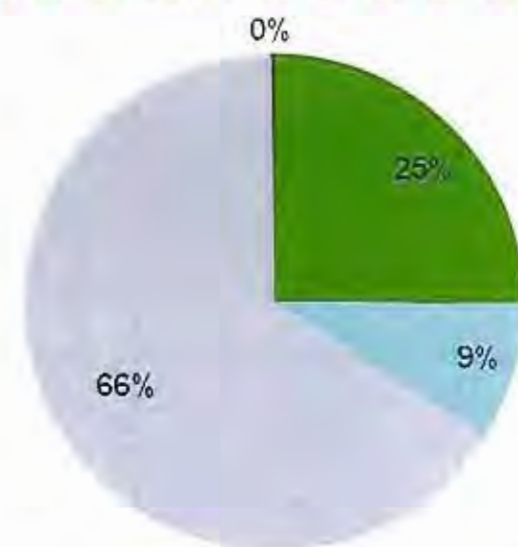

Transportsektorns koldioxidutsläpp i Sverige

Vägfrikens koldioxidutsläpp mellan 1990-2012

Vägfrikens står för den klart största andelen av koldioxidutsläppen

Transportsektorn står för ca 1/3 av Sveriges utsläpp av växthusgaser (2008)

■ Sjöfart ■ Flyg ■ Vägfrik ■ Järnvägfrik

Fördelning av koldioxidutsläpp per transportslag 2010*

* Inklusive utrikestrafik med sjö och flyg

Historik Resultat och kostnader Internkalkyl

Bilaga 3

Ar	Vinst	Internkalkyl	Total
2003	362 000:-	3 275 000:-	3 637 000:-
2004	683 000:-	3 275 000:-	3 958 000:-
2005	851 043:-	3 310 000:-	4 161 043:-
2006	1 368 399:-	3 390 000:-	4 758 399:-
2007	824 439:-	3 835 000:-	4 659 439:-
	376 239:-	3 900 000:-	4 276 239:-
2009	728 841:-	4 000 000:-	4 728 841:-
2010	522 854:-	2 040 000:-	
_Nytt Trafikavtal Buss 2010_____			
2010	522 854:-	2 040 000:-	5 125 708:-
2011	160 464:-	4 161 049:-	4 321 513:-
2012	0:-	3 398 876:-	3 398 876:-
2013	ca-1 200 000:-	3 095 376:-	3 095 376:- ???
03-11	6 400 133:-	33 226 049:-	39 626 182:-
07-11	+1 935 691:- om vi fått bilda bolag 2007 och behållit vinstkapitalet inom bolaget		

Internkalkylen – varför finns den

Bilaga 4

Internkalkylen är inte relevant längre, den kom till 1994 när Bussgods flyttade från torget upp till Odenskog och förutsättningarna såg annorlunda ut. Upphandlingen 2003 ändrades förutsättningarna rejält.

Km/Tur/Dag

1994 flyttade Bussgods från torget upp till Odenskog
Bussarna blev dirigerade upp dit för att lossa och lasta gods, detta innebar extra km/dag och tur
Efter 2003 har garagering, uppställning, städning, tankning och förarbyten ändrats, numer så måste alla bussar till och förbi Odenskog.
Någon extra km-körning på grund av gods finns ej.

Linje 154, 153 och 164 står uppställda vid Bussgods varje dag.

Enl upphandlingen ska km till från garaget och Bussgods ingå i offererat pris.
943 923:- för 2013

Tidskostnad/tim

Extra godstid var för bussar som inte hann lasta på 15 minuter hos Bussgods i Odenskog eller där det tog lång tid att loss/lasta på slutstation.
Det var linjerna 142, 63,45 norrut, 45 söderut, 156 från Östersund(Kallbussen) och 164 på morgonen från Östersund som berördes då.

Kostnad för bagagebuss

80 000:- per buss/år merkostnad för byggnationen på fordonet

1 482 933:- för 2013

Statistik andra län
Bilaga 8:0

Stockholm län 01	2010/2011	2011/2012	2012/2013	% 2011/2013
Totala Intäkter Omsättning	14 562 000	12 484 000	10 382 000	-29
Intäkt Kontantkund	2 810 842	2 808 603	2 648 583	-6
Intäkt Kreditkund	8 319 964	6 581 511	4 848 795	-42
Totalt Antalet sändningar	28 268	28 248	21 597	-24
Kontant- Antal sändningar	10 013	9 813	8 488	-15
Kredit – Antal sändningar	18 242	18 292	12 343	-32
Totala antalet sändningar inom länet	0	0	0	0
Totala antalet sändningar utom länet	28 268	28 248	21 597	-24

Uppsala län 03	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	1 948 808	1 858 328	1 930 065	-1
Intäkt Kontantkund	1 212 777	1 189 907	1 220 283	-1
Intäkt Kreditkund	736 031	668 421	709 782	-0,3
Totalt Antalet sändningar	9 786	8 213	7 489	-9,5
Kontant- Antal sändningar	5 440	4 597	4 257	-22
Kredit – Antal sändningar	4 346	3 616	3 232	-26
Totala antalet sändningar inom länet	2 577	2 159	2 132	-17
Totala antalet sändningar utom länet	7 209	6 054	5 357	-26

Södermanland län 04	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	1 846 263	1 725 619	1 616 366	-12
Intäkt Kontantkund	996 571	1 043 541	964 616	-3
Intäkt Kreditkund	849 692	682 078	651 750	-23
Totalt Antalet sändningar	9 283	7 992	6 430	-31
Kontant- Antal sändningar	5 283	5 095	4 329	-18
Kredit – Antal sändningar	4 000	2 897	2 101	-47
Totala antalet sändningar inom länet	821	691	320	-61
Totala antalet sändningar utom länet	8 462	7 301	6 110	-28

Östergötland län 05	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	3 552 963	3 289 234	3 352 363	-6
Intäkt Kontantkund	1 418 012	1 363 404	1 109 795	-22
Intäkt Kreditkund	2 134 951	1 925 830	2 242 568	+5
Totalt Antalet sändningar	15 128	11 731	10 964	-27
Kontant- Antal sändningar	7 307	6 493	5 901	-19
Kredit – Antal sändningar	7 821	5 238	5 063	-35
Totala antalet sändningar inom länet	571	448	560	-2
Totala antalet sändningar utom länet	14 557	11 283	10 404	-26

Jönköping län 06	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	5 305 677	7 490 558	5 714 155	+8
Intäkt Kontantkund	1 345 480	1 280 036	1 151 712	-14
Intäkt Kreditkund	3 960 197	6 210 522	4 562 443	+15
Totalt Antalet sändningar	30 463	39 498	28 856	-5
Kontant- Antal sändningar	7 760	6 729	5 578	-28
Kredit – Antal sändningar	22 703	32 769	28 856	+2
Totala antalet sändningar inom länet	4 971	3 829	2 540	-49
Totala antalet sändningar utom länet	25 492	35 669	26 316	+3

Kronoberg län 07	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	1 497 142	1 307 733	1 175 003	-22
Intäkt Kontantkund	728 830	727 265	677 428	-8
Intäkt Kreditkund	768 312	580 468	497 575	-35
Totalt Antalet sändningar	10 052	7 400	6 135	-39
Kontant- Antal sändningar	4 055	3 689	3 620	-11
Kredit – Antal sändningar	5 997	3 711	2 515	-58
Totala antalet sändningar inom länet	3 351	1 993	1 188	-65
Totala antalet sändningar utom länet	6 701	5 407	4 947	-26

Kalmar län 08	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	2 050 816	1 773 278	1 557 746	-24
Intäkt Kontantkund	1 021 981	992 184	898 189	--1
Intäkt Kreditkund	1 028 835	781 094	659 557	-36
Totalt Antalet sändningar	14 374	11 686	9 001	-37
Kontant- Antal sändningar	5 541	4 744	3 990	-28
Kredit – Antal sändningar	8 833	6 942	5 011	-43
Totala antalet sändningar inom länet	5 573	4 607	3 336	-40
Totala antalet sändningar utom länet	8 801	7 079	5 665	-64

Statistik andra län
Bilaga 8:7

Blekinge län 10	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	650 812	662 780	603 300	-7
Intäkt Kontantkund	556 296	555 499	508 212	-8
Intäkt Kreditkund	94 516	107 281	95 088	0,1
Totalt Antalet sändningar	3 450	2 985	2 640	-24
Kontant- Antal sändningar	2 927	2 472	2 180	-25
Kredit – Antal sändningar	523	513	460	-12
Totala antalet sändningar inom länet	41	26	37	-1
Totala antalet sändningar utom länet	3 409	2 959	2 603	-24

Halland län 13	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	1 461 476	1 260 621	1 067 532	-27
Intäkt Kontantkund	696 967	716 334	705 001	+1
Intäkt Kreditkund	764 509	544 287	362 531	-53
Totalt Antalet sändningar	8 036	5 919	4 482	-44
Kontant- Antal sändningar	3 751	3 252	3 082	-18
Kredit – Antal sändningar	4 285	2 667	1 400	-67
Totala antalet sändningar inom länet	171	96	85	-50
Totala antalet sändningar utom länet	7 865	5 823	4 397	-44

Västra Götaland län 14	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	11 597 898	9 645 381	9 188 336	-21
Intäkt Kontantkund	4 998 014	4 647 121	4 311 962	-14
Intäkt Kreditkund	6 599 884	4 998 260	4 876 374	-26
Totalt Antalet sändningar	57 459	46 353	39 022	-32
Kontant- Antal sändningar	24 177	21 675	18 381	-24
Kredit – Antal sändningar	33 282	24 678	20 641	-38
Totala antalet sändningar inom länet	10 918	7 230	5 949	-46
Totala antalet sändningar utom länet	46 541	39 123	33 073	-29

Värmland län 17	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter	4 627 439	4 329 005	3 646 995	-21
Omsättning				
Intäkt	1 610 872	1 521 759	1 450 359	-10
Kontantkund				
Intäkt	3 016 567	2 807 246	2 196 636	-27
Kreditkund				
Totalt Antalet sändningar	27 179	22 841	17 007	-37
Kontant- Antal sändningar	8 726	7 654	6 830	-22
Kredit – Antal sändningar	18 453	15 187	10 177	-45
Totala antalet sändningar inom länet	13 014	9 670	6 798	-48
Totala antalet sändningar utom länet	14 165	13 171	10 209	-28

Örebro län 18	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	2 523 101	2 492 339	2 228 962	-12
Intäkt Kontantkund	1 035 490	1 026 532	954 880	-8
Intäkt Kreditkund	1 487 611	1 465 807	1 274 082	-14
Totalt Antalet sändningar	15 298	12 981	9 162	-40
Kontant- Antal sändningar	6 722	5 902	5 410	-19
Kredit – Antal sändningar	8 576	7 079	3 752	-56
Totala antalet sändningar inom länet	2 241	1 595	1 263	-44
Totala antalet sändningar utom länet	13 057	11 386	7 899	-39

Västmanland län 19	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	1 241 753	1 099 351	1 106 894	-11
Intäkt Kontantkund	831 992	712 656	692 411	-17
Intäkt Kreditkund	309 761	386 695	414 483	+34
Totalt Antalet sändningar	6 501	5 440	4 682	-28
Kontant- Antal sändningar	4 614	3 564	2 926	-37
Kredit – Antal sändningar	1 887	1 876	1 756	-7
Totala antalet sändningar inom länet	150	104	72	-52
Totala antalet sändningar utom länet	6 351	5 336	4 610	-27

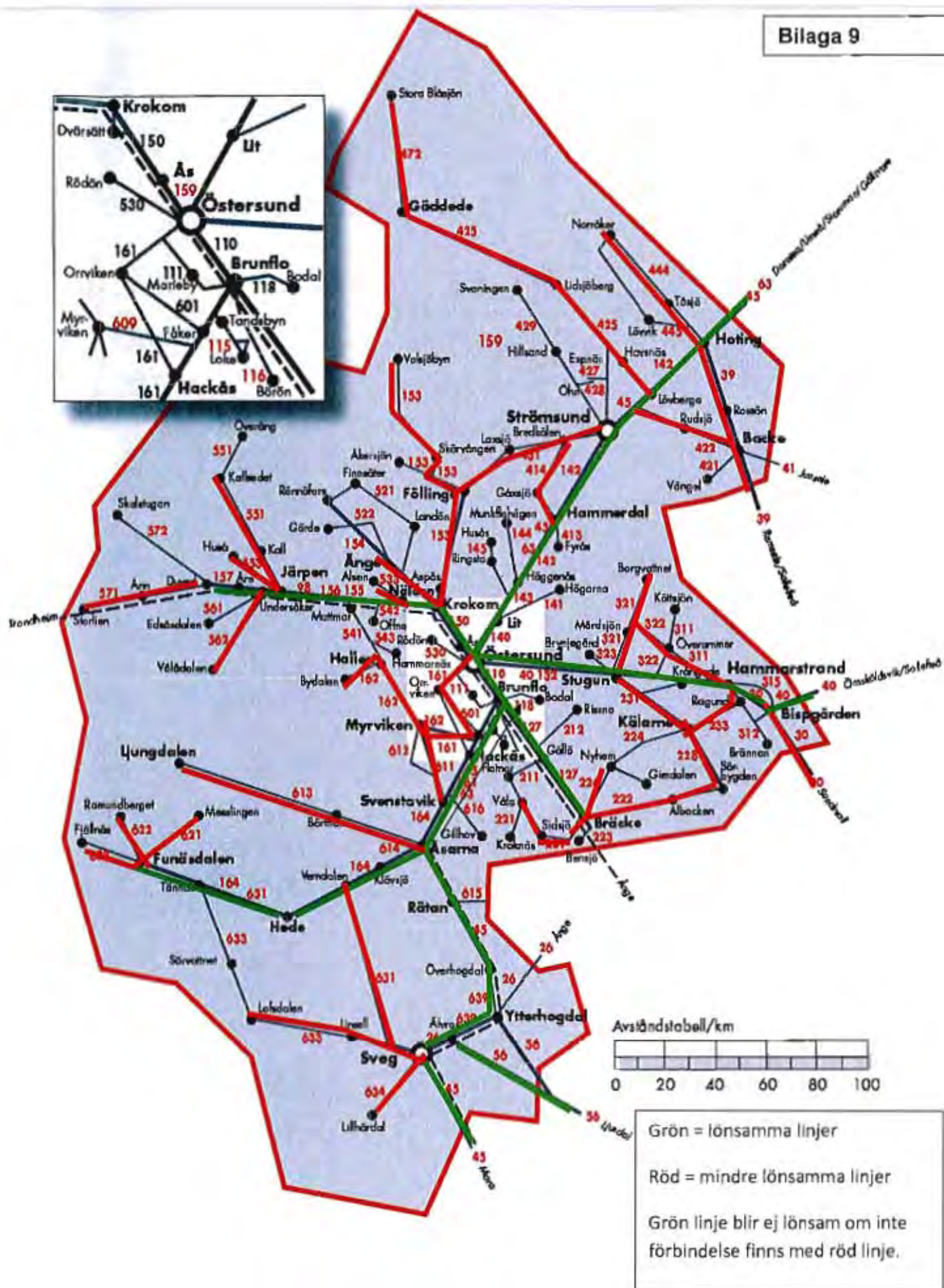
Dalarna län 20	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	12 924 000	11 932 000	11 460 000	-12
Intäkt Kontantkund	2 279 140	2 209 101	2 121 462	-7
Intäkt Kreditkund	6 940 917	6 425 903	5 999 365	-14
Totalt Antalet sändningar	62 334	53 752	48 997	-22
Kontant- Antal sändningar	15 703	12 995	11 517	-27
Kredit – Antal sändningar	46 631	40 757	37 480	-20
Totala antalet sändningar inom länet	29 521	25 844	23 853	-19
Totala antalet sändningar utom länet	32 813	27 908	25 144	-23

Gävleborg län 21	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter	Inga uppgifter	Inga uppgifter	Inga uppgifter	
Omsättning				
Intäkt				
Kontantkund				
Intäkt				
Kreditkund				
Totalt Antalet sändningar				
Kontant- Antal sändningar				
Kredit – Antal sändningar				
Totala antalet sändningar inom länet				
Totala antalet sändningar utom länet				

Västernorrland län 22	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	18 371 469	15 157 993	14 005 601	-24
Intäkt Kontantkund	2 208992	2 171 749	2 042 198	-8
Intäkt Kreditkund	16 162 457	12 986 244	11 963 403	-26
Totalt Antalet Sändningar	114 281	96 240	92 389	-19
Kontant- Antal sändningar	13 340	12 189	11 566	-13
Kredit – Antal sändningar	100 941	84 051	80 823	-20
Totala antalet sändningar inom länet	42 353	39 142	37 879	-10
Totala antalet sändningar utom länet	72 040	57 187	54 510	-24

Västerbotten län 24	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	Inga uppgifter	Inga uppgifter	Inga uppgifter	
Intäkt Kontantkund				
Intäkt Kreditkund				
Totalt Antalet sändningar				
Kontant- Antal sändningar				
Kredit – Antal sändningar				
Totala antalet sändningar inom länet				
Totala antalet sändningar utom länet				

Norrbotten län 25	2011	2012	2013	%
Totala Intäkter Omsättning	Inga uppgifter	Inga uppgifter	Inga uppgifter	
Intäkt Kontantkund				
Intäkt Kreditkund				
Totalt Antalet sändningar				
Kontant- Antal sändningar				
Kredit – Antal sändningar				
Totala antalet sändningar inom länet				
Totala antalet sändningar utom länet				

SWOT

STYRKOR

- Varsam hantering, omsorg
- Personlig service
- Bussar på vägarna, linjer
- Utkörningsbilar
- Efterkrav
- Flexibel hantering
- Tidtabellbundna linjer ex. 2 dgr/dag
- Fasta priser och paket

SVAGHETER

- Saknar telefonnr
- Vi styr inte över busslinjerna
- Svårt att förstå Prio och Garanti?
- Tillgänglighet
- Inhämtning och utkörning, dörr-dörr
- Inget homogent erbjudande, varierar i riket
- Emballagekostnad
- Scanning
- Bussgods inte homogent
- Marknadstörning

ATT UTNYTTJA

- Egen webbshop med emballage
- Identifiera samarbetspartners
- Avtal
- Bäst på de lokala webbbutikerna
- Attraktiva
- Rikskundsansvariga
- Lager
- Bevaka trafiksituation, Koll per län.
- 3-parts logistik
- Släpvagn

ATT FÖRÄNDRA

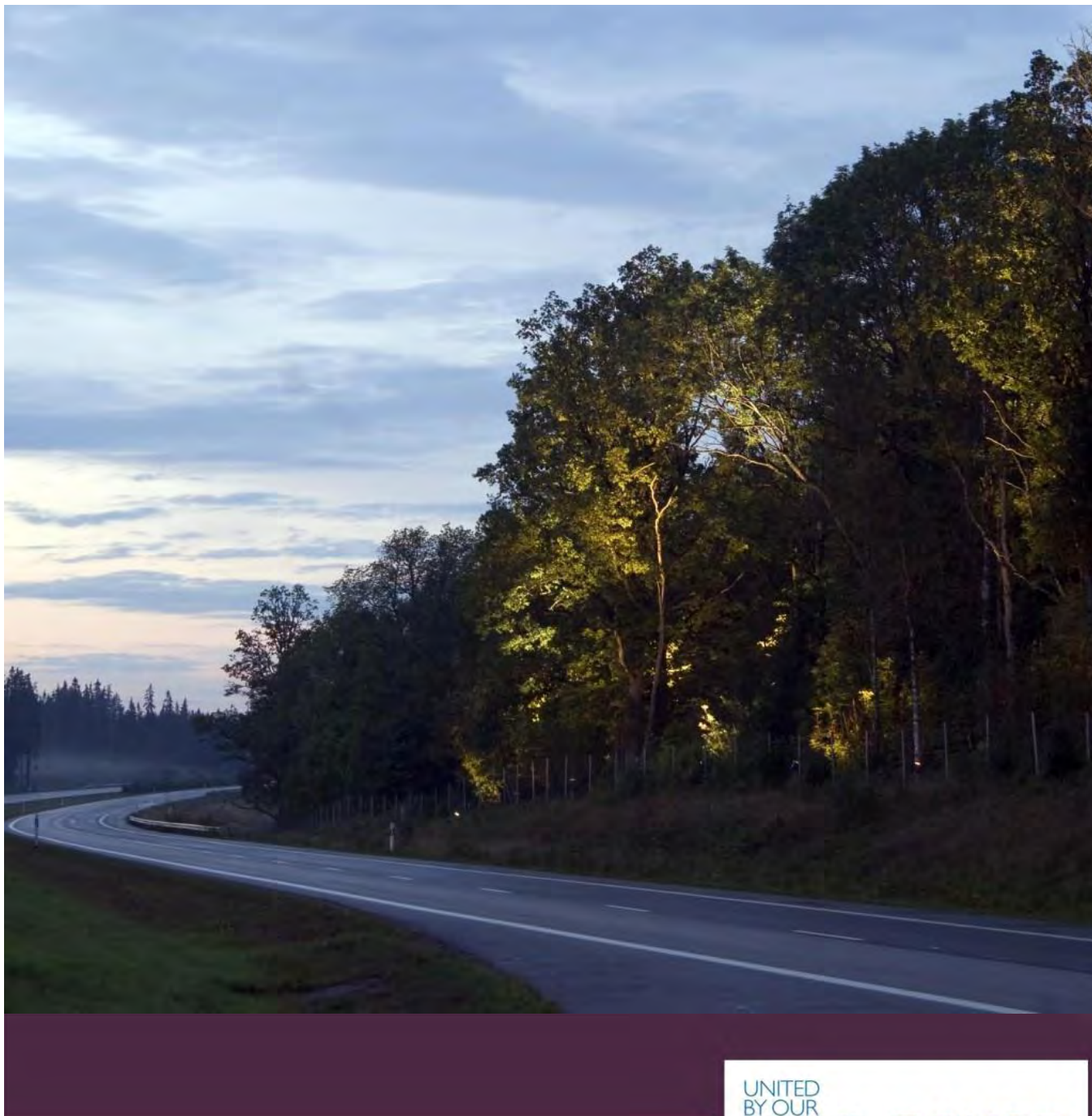
- Ett telefonnr Riks.
- Jobba om Probegreppet
- Bussgods måste ha en minsta gemensamma nämnare
- Vi måste skilja på privat och företagskunder och vad vi erbjuder
- Ta betalt för emballage
- Standardpris på volym
- Sparbarhet ska utvecklas
- Integrerad riksannonsering
- Enat budskap i nyhetsbrevet
- Privat och Företag på Hemsidan

MÖJLIGHETER

- Bäst på glesbygden
- Bli bäst på att svara i telefon
- Varumärke: tydliga/enkla att förstå/service
- Snabba beslut, snabba förändringar
- Internet, webbhandel, udda produkter
- Att erbjuda de bästa platserna i de tre storstäderna, för ökad tillgänglighet
- Godsutrymmen erbjuds konkurrenter
- Organisation/Struktur
- Skicka paket till våra grannländer

HOT

- Glesbygden avfolkas
- Linjetrafiken är föränderlig
- Bibehålla infrastrukturen
- Organisationen/Struktur
- Tekniskinvesteringar krävs
- Ökad konkurrens
- Centrala avtal ökar (Bussgods tappar Systembolaget, Apoteket, Biblioteket mm)

UNITED
BY OUR
DIFFERENCE

RAPPORT

Konsekvensanalyser för Bussgods i Jämtlands län

WSP-rapport

Rapportnummer 10191726

2014-03-28

Analys & Strategi

Konsulter inom samhällsutveckling

WSP Analys & Strategi är en konsultverksamhet inom samhällsutveckling. Vi arbetar på uppdrag av myndigheter, företag och organisationer för att bidra till ett samhälle anpassat för samtiden såväl som framtiden. Vi förstår de utmaningar som våra uppdragsgivare ställs inför, och bistår med kunskap som hjälper dem hantera det komplexa förhållandet mellan människor, natur och byggd miljö.

Titel: Konsekvensanalyser för Bussgods i Jämtlands län

Redaktör: Peter Jörgensen

WSP Sverige AB

Arenavägen 7

121 88 Stockholm-Globen

Tel: 010-722 50 00

E-post: info@wspgroup.se

Org nr: 556057-4880

Styrelsens säte: Stockholm

www.wspgroup.se/analys

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
1 INLEDNING	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Framtidsalternativ för Bussgods	5
1.3 Syfte	5
2 BUSSGODSSYSTEMET IDAG	6
3 GENOMFÖRANDE	7
3.1 Workshop	7
3.2 Tidigare rapporter	7
3.3 Intervjuer	7
4 RESULTAT	8
4.1 Workshop i Östersund 2014-02-04	8
4.2 Tidigare rapporter	10
4.3 Intervjuer	11
5 KONSEKVENSANALYS	15
5.1 Länstrafiken behåller Bussgods	15
5.2 Länstrafiken upplåter Bussgods	16
5.3 Länstrafiken överlåter Bussgods	17
5.4 Sammanställning av alternativ	19
6 SLUTSATSER	20
BILAGA 1 – NYCKELTAL FÖR BUSSGODS I JÄMTLANDS LÄN	21
BILAGA 2 – DELTAGARE PÅ WORKSHOP	22
BILAGA 3 – INTERVJUADE AKTÖRER	23

Sammanfattning

I denna rapport utreds konsekvenserna av olika framtidsalternativ för Bussgods i Jämtlands län. Analysen baseras på material från en workshop med företrädare för kommuner och landsting i Jämtlands län, material från tidigare rapporter, intervjuer med speditörer, samt företag på landsbygden.

Alternativ 1: Länstrafiken behåller Bussgods

Om Länstrafiken behåller Bussgods säkerställs i det korta perspektivet service av godstransporter på landsbygden i Jämtlands län. Vid en framtida regionbildning öppnas möjligheter att samordna vissa transporter med landstingets egen distribution i länet. Däremot innebär fortsatt drift av Bussgods att man måste hantera dagens lönsamhetsproblem, då Bussgods har svårt att konkurrera i transporter av pallgods såväl som småpaket. Bussgods utgör vissa år en nettokostnad för Landstinget (som är Länstrafikens ägare). Bussgodset begränsar rationaliseringar i kollektivtrafiken genom fordonsanpassning. På längre sikt är det problematiskt att Bussgodverksamheten är beroende av personkollektivtrafikens utveckling.

Alternativ 2: Länstrafiken upplåter Bussgods

Vid en upphandling om Bussgodsverksamheten kan länstrafiken utöva viss kontroll över transportförsörjningen på landsbygden. Dessutom bär Länstrafiken inga ekonomiska risker under avtalsperioderna. Om avtal sluts med en speditörsfirma kan samordningsvinster och högre kapacitetsutnyttjande åstadkommas vid transporter, terminalhantering, ombudsutlämning och direktleveranser. Därutöver möjliggörs renodling av fler stråk i persontrafiken, och därigenom fordonskostnadsbesparingar och ökad attraktivitet i personkollektivtrafiken. Vid upplåtande till en speditörsfirma är det troligt att Bussgodssystemet måste integreras i speditörens logistikmodell. Bussgods som ges låg prioritet kommer troligen inte att ha lika snabba leveranstider som idag.

Alternativ 3: Länstrafiken överlåter Bussgods

Om Länstrafiken överlåter Bussgods bär Länstrafiken inte längre verksamhetens ekonomiska risker. Den övertagande aktören kan åstadkomma samordningsvinster i hantering och distribution, och personkollektivtrafiken i Jämtlands län kan renodlas och fordonen anpassas efter efterfrågan. Godstransporterna sker vid överlåtelse helt efter marknadens villkor och företagsekonomiska i stället för samhällsekonomiska överväganden, vilket innebär att ett grundläggande transportutbud på landsbygd och i glesbygd inte kan garanteras.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Bussgods är en del av Länstrafiken i Jämtlands län AB som transporterar gods åt såväl företag som privatpersoner. Till störst del görs transportererna i bussar inom länstrafikens linjetrafik. Efter genomförd nulägesanalys av Bussgods har Regionförbundet Jämtlands län gett WSP Analys & Strategi i uppdrag att utföra konsekvensanalyser för olika utvecklingsalternativ för Bussgods i Jämtlands län.

1.2 Framtidsalternativ för Bussgods

Denna rapport analyserar tre utvecklingsalternativ för Bussgods i Jämtlands län. Alternativen bör betraktas som generella, då varje alternativ rymmer en mängd variationer. De alternativ som undersöks är:

Länstrafiken fortsätter att driva Bussgods verksamhet

Detta alternativ innebär att Länstrafiken även fortsättningsvis driver Bussgods, samt bär det ekonomiska ansvaret för Bussgods.

Länstrafiken upplåter Bussgods

Inom ramarna för detta alternativ kan Länstrafiken upplåta hela eller delar av Bussgods verksamhet, till en eller flera aktörer. Det kan gälla godsrum, transporter och terminalhantering separat. Det är möjligt för Länstrafiken att i upphandlingen specificera krav som motsvarar politiska mål om service på landsbygd och glesbygd.

Länstrafiken överlåter Bussgods

Detta alternativ innebär att en annan aktör övertar ägandet av Bussgods verksamhet. Den aktör till vilken Bussgods överläts bestämmer då fritt över hur verksamheten ska utvecklas.

1.3 Syfte

Konsekvensanalysen ska utgöra ett sakligt underlag för beslutsfattande i Regionförbundet Jämtlands län. De viktigaste aspekterna och nyckelfrågorna ska identifieras och belysas utifrån de olika utvecklingsalternativen. Aspekter som rör näringsliv och livsmöjligheter ska inkluderas för en samlad bedömning.

2 Bussgodssystemet idag

Jämtland är ett utpräglat glesbygdslän med stor geografisk spridning av befolkningen. Som en följd av detta är Bussgods den logistiklösning som många företag och privatpersoner använder för att skicka och ta emot gods, för långväga såväl som kortväga transporter. Bussgods har 3 terminaler och 61 ombud i Jämtlands län. Jämtland har många varutransporter i förhållande till folkmängd, men en förhållandevis liten andel firmabilar, och ett litet antal transportörer.

Bussgods Jämtland har i dagsläget trängd ekonomi¹. Intäkterna har mellan 2011 och 2013 minskat från 14 miljoner till 12,2 miljoner kronor. För 2013 har Bussgods redovisat minusresultat. Antalet sändningar har under samma period minskat, från drygt 93400 till 81100, samtidigt som de egna fordonskostnaderna har ökat. Ombuds- och personalkostnader, vilka är mer betydande, har däremot minskat. Ett antal stora kunder har förlorats, exempelvis Apoteket och Systembolaget. En potentiell orsak till det minskade antalet sändningar är omvandlandet av bonuskunder (som får större rabatter desto mer som skickas) till avtalskunder. Flera faktorer kan förklara Bussgods vikande lönsamhet. Bussgods har avvecklats i flera län i södra Sverige, vilket lett till sämre transportkedjor. Dessutom har befolkningsunderlaget i Jämtlands län försämrats, särskilt på landsbygden. Genom internethandelns framväxt har antalet försändelser dock ökat, men Bussgods har haft svårt att hävda sig i den skarpa konkurrensen mellan speditörer. Exempelvis kan man inte erbjuda dörr-till-dörr leveranser. I en egen utredning² deklarerar Länstrafiken att det idag på många håll finns större efterfrågan än utbud, men att godskapaciteten har minskat till följd av mindre godsutrymmen och förändrat stomlinjenät. Det är på stomlinjenätet, exempelvis sträckorna Östersund-Gällivare och Östersund-Umeå, som Bussgods varit mest lönsamt. Bussgods i flera norrländska län samarbetar i annonsering, prislister, kundhantering och avtalsskrivning, men inte i andra administrativa rutiner som skadehandläggning och utbetalning av efterkrav. Länstrafiken uttrycker önskan om ytterligare samordning med övriga norrlandslän, men Bussgods Västernorrland framhålls som den idag mest trovärdiga samarbetspartnern. Bussgods i övriga län har genomgående haft samma ekonomiska utveckling som i Jämtland vad gäller transportvolym och omsättning, med sjunkande marknadsandelar som resultat.

Länstrafiken har ett obligatoriskt uppdrag åt kollektivtrafikmyndigheten i att driva personkollektivtrafik. Inom ramarna för personkollektivtrafiksverksamheten är Bussgods tillåtet då det har en naturlig anknytning till grundverksamheten. Enligt kommunallagen kan landsting eller kommuner tillhandahålla transporter och service såvida det täcker sina egna kostnader. Verksamheten får inte drivas med vinstsyfte, men får heller inte utgöra s.k. illojal konkurrens. I områden där kommersiella aktörer fallerar att tillhandahålla grundläggande service för godstransporter, är det tillåtet för den offentliga sektorn att erbjuda transporter som är delvis skattefinansierade.

¹ Se bilaga 1 för nyckeltal

² Länstrafiken i Jämtlands län AB/Bussgods Jämtland Härjedalen (2013). *Utredning Bussgods Jämtland och Härjedalen: helt säkert.*

3 Genomförande

För att identifiera och analysera de viktigaste aspekterna av Bussgodsets nyttor, kostnader och framtidsmöjligheter, och för att kunna ge en väl avvägd samlad bedömning, har en workshop och ett antal intervjuer genomförts. Därutöver har ett antal underlagsrapporter analyserats för att extrahera nyckelfrågeställningar och material till workshop, intervjuer och analys.

3.1 Workshop

Workshopen genomförs med ett flertal kommunföreträdare, näringslivssamordnare från kommuner och landsting, samt företrädare för Bussgods i Jämtland. Workshopen inleds med en redogörelse för nuläget som följs av enskild övning och gruppövningar. Workshopen ger möjlighet att identifiera och jämföra övergripande politiska mål och överväganden för landsbygdens villkor vad gäller näringsliv och service.

3.2 Tidigare rapporter

Ett antal rapporter som behandlar Bussgods och transporter på landsbygden används som underlag för workshop, analys och intervjufrågor.

3.3 Intervjuer

Intervjuerna har genomförts av två personer för att säkra korrekta tolkningar av svaren. De intervjuade personerna har på förhand erhållit frågeställningarna per mail. Under intervjuerna har frågebatteriet sedan använts som grund för en fri diskussion.

De företag som intervjuas består av två grupper. En grupp är företag som är potentiella samarbetspartners till Bussgods, alternativt köpare av verksamheten. Dessa intervjuer ger en möjlighet att på en mycket konkret nivå generera information om vilka operativa lösningar som kan finnas för Bussgods i Jämtland, samt vilket bidrag som kan förväntas av företagen. Den andra gruppen är företag som verkar i Jämtlands landsbygds- och glesbygdsområden. Med dessa intervjuer kan Bussgods nytta utredas på ett konkret plan. Dessutom intervjuas en tjänsteman med ansvar för landstingets logistik inom Jämtlands län.

4 Resultat

4.1 Workshop i Östersund 2014-02-04

Framtagande av målbilder

Under workshopen³ diskuterades vilka aspekter som är viktigast för godstransportsystemet på landsbygden i Jämtland, utifrån en rad olika utgångspunkter som regional utveckling, politiska prioriteringar, ekonomi och miljö. Det kan konstateras att det finns en stark politisk ambition om en levande landsbygd och att hela länet ska ha goda villkor för företagande, service och bosättning. Ett mål med workshopen är att låta deltagarna sortera aspekterna efter hur betydelsefulla de är, samt efter hur säkra de är på deras betydelse. Sammantaget kan sägas att det finns delade meningar om prioriteringsfördelningen mellan de olika målen.

Regelbundenhet och tillförlitlighet framhålls återkommande som nyckelfaktorer för ett fungerande transportnät. Rent konkret handlar det om att även glesbebyggda delar av länet ska angöras efter tidtabell, helst dagligen. Vissa känsliga serviceverksamheter, t.ex. vårdcentraler, är beroende av tillräcklig frekvens av transporter, och korta leveranstider. Utöver regelbundenheten på daglig basis handlar det också om tillförlitlighet, dvs. att transporterna måste säkerställas över längre tid.

Vad gäller prissättning så fanns en viss spridning av åsikter bland deltagarna. Vissa anger pris som en nyckelfaktor, och menar att det i dagsläget inte finns utrymme för några prishöjningar. Andra menar att priserna är av sekundär betydelse för näringsliv och offentlig service, i jämförelse med punktlighet och leveranssäkerhet.

Synergier mellan person- och godstrafik framhålls som ett viktigt mål för Bussgods. Ett förslag uppkom om att tillsätta en tjänst som länsövergripande logistiksamordnare över alla kommuner och landstinget, för att undersöka samordningsmöjligheter genom att kartlägga samtliga transporter som går till och från nyckelorter i Jämtland, med inkluderande av både privat och offentlig verksamhet. En mycket vanlig poäng som lyfts fram är att Bussgods är en ”win-win” då busslinjetrafiken ändå går varje dag. Bussgods bör enligt några workshopdeltagare bära sina egna och kostnader, och vara kostnadseffektivt för att maximera samhällsnyttan.

Somliga framhåller lokalkännedom som en viktig aspekt vid paketutdelning i transportsystemets mest perifera delar. Kvaliteten på transporterna är också viktigt. Risken för godsskador bör minimeras, och kylsystem är nödvändiga för att transportera kylvaror till handeln i glesbygden. En annan aspekt av bussgods verksamhet som lyfts fram är möjligheten att åstadkomma miljövinster genom samordning av gods- och persontrafik. Trots att miljöaspekten i det bredare perspektivet är av yttersta vikt, anses det inte ha särskilt stark bäring för Bussgods nyttor på landsbygden.

³ Se Bilaga 2 för deltagare på workshopen

Enligt flera deltagare önskar kunden att inte använda flera transportörer, dvs. en part ska lösa uppgiften. Därför är en helhetssyn nödvändig, med samverkan mellan landsting och Bussgods.

Scenarioanalys

Utifrån två aspekter – utvecklingen av transporterna i Jämtlands län samt länets tillväxt och livskraft – har workshopdeltagarna diskuterat olika framtidsscenarier.

Ett scenario som många glesbygdskommuner är bekanta med är utflyttning och demografiska utmaningar, med skev åldersfördelning och svag skattebas för att finansiera kommunala servicefunktioner. På vissa håll läggs byaskolor ner vilket bådär illa för de berörda bygdernas utveckling. Om sådan utveckling håller i sig minskar glesbygdens attraktionskraft, och efterfrågan på godstransporter minskar. Godstransporterna och näringslivets livskraft minskar om, allt annat lika, en del av befolkningen flyttar. Om utflyttningen sker till de större orterna, företrädesvis Östersund, minskar också antalet gods-försändelser inom länet. Däremot är det inte per nödvändighet till nackdel för Jämtlands näringsliv och servicenivå på regional nivå.

Jämtland har en omfattande besöksnäring. Turismen är primärt lokaliserad utanför de större orterna, och är rimligen korrelerat med ökat transportbehov på landsbygden. Det finns på landsbygden även inslag av bosättning efter livsstilsval och med ett däromkring uppbyggt företagande. Detta bör enligt vissa deltagare beaktas mer noggrant. I områden där befolkningen ändå minskar är det vanligt att butiker lägger ner och att lokala leverantörer av sällanköpsvaror blir färre. En sådan utveckling ökar transportbehovet i området.

Utvecklingen inom IT är intressant för scenarioanalysen. Möjligheten att arbeta med människor som bor långt borta ökar, vilket kan möjliggöra för fler att kombinera kvalificerat yrkesarbete med boende i glesbygd. Det kan även göra lokalisering i länet, företrädesvis Östersund, mer intressant för företagare i kunskapsintensiva branscher. För industriföretag kan IT möjliggöra större marknadsgenomträngning och specialisering genom att man lättare tar del av en större marknad. En positiv utveckling för antal förvärvsarbete och antalet företag kommer att ställa krav på transportsystemets kapacitet.

Ett scenario där godstransportsystemet minskar i omfattning, men där livskraften i glesbygden ökar, förutsätter att stöd till transporter och service finns då den rent företagsekonomiska kalkylen inte kan motivera godstransporter till de mest perifera punkterna.

Övriga synpunkter

På workshopen framhölls att speditörer som Schenker, Bring och DHL har lagt beslag på mycket av den framväxande internethandeln. Generellt kan sägas att konkurrensen på paket upp till 15 kg är hård.

Då busslinjer omvandlats har bussgodsets omfattning på de berörda sträckorna minskat. Bussgods utbud styrs av Länstrafikens överväganden, och inte direkt av Bussgods efterfrågeutveckling. Inte sällan agerar Bussgods samordnare åt privata aktörer som finner det

fördelaktigt att skicka med Bussgods än att själva frakta godset till de yttersta noderna i länet.

Flera deltagare vid workshopen menar att det rent generellt finns en alldeles för svag godstrafikaspekt vid strategiska diskussioner om busstrafiken i Jämtland. Under workshopen yttrades dessutom ett antal förslag på att Bussgods kan samverka med lastbils-transporter vad gäller utkörning till vissa utkörningspunkter.

4.2 Tidigare rapporter

Konsultföretaget Trivector har tidigare gjort utredningar om Bussgods i Västerbottens län⁴ och Dalarnas län⁵. Även om rapporterna generellt kan sägas ha mer fokus på effektivisering och kartläggning än de utredningsalternativ som behandlas i denna rapport, finns i rapporterna en del material som är relevant för analys av Bussgods i Jämtlands län.

En grundläggande insikt i rapporten om Bussgods i Västerbotten är att det kan finnas en motsättning i person- och godstrafik, då godshantering försvårar en snabb kollektivtrafik och därmed riskerar att göra den mindre attraktiv. Vidare är det värt att nämna att det för Länstrafiken finns ett explicit mål om en belägningsgrad på minst 60 %. Målen för kollektivtrafikens attraktivitet är något som bör belysas även i en Jämtländsk kontext där det saknas högtrafikerade pendlingsstråk. Omsättningen för Bussgods Västerbotten är ca 34 miljoner kronor, vilket är nära tre gånger så mycket som i Jämtland. Det handlar således om betydligt större godsvolymer. Resultatet för Bussgods Västerbotten var år 2011 ca 6 miljoner kronor. I Norrbottens län omsätter Bussgods hela 55 miljoner kronor, med en vinst på 16,5 miljoner. Norrbotten har 54 ombud och Västerbotten 56 ombud, jämfört med 61 i Jämtland. Jämtland har ungefär hälften så stor befolkning som Norr- och Västerbotten. Norrbotten har en incitamentsbaserad struktur på avtalen med trafikoperatörerna, där förstetransportören erhåller 20 % av fraktavgiften. Detta tros säkerställa leverans-kvalitet. Utredningen om Västerbotten räknar med att länstrafiken har flera merkostnader till följd av godskapaciteten, som inte medräknas i resultatet. Det handlar framför allt om att bussar med godskapacitet har snabbare avskrivningsperioder än vanliga bussar pga. sämre andrahandsmarknad. Enligt Trivectors beräkningar uppgår de dolda kostnaderna till nästan samma summa som rörelseresultatet. Däremot tillskrivs Bussgods också kostnader som egentligen delas med Länstrafiken, framför allt vissa lokal- personal- och entreprenadkostnader. Det estimerade nettoresultatet är därför ungefär hälften så högt som det redovisade resultatet. Det är mycket viktigt att kostnadsaspekten berörs också för Bussgods Jämtland. I Trivectors rapport utförs också företagsekonomiska analyser på ett antal olika linjer med Bussgods. Resultatet är att för vältrafikerade linjer (Umeå-Skellefteå) är bussgods med råge företagsekonomiskt lönsamt, medan mindre trafikerade linjer (Klimpfjäll-Vilhelmina) utgör en minuspost. En intervjuundersökning med stor-

⁴ Trivector Traffic AB (2012). *Bussgodsutredning i Västerbottens län – översyn och effektivisering av godstransporter*. Rapport 2012:15, version 1.2.

⁵ Trivector Traffic AB (2008). *Bussgodsutredning för Dalatrafik*. Rapport 2008:92, version 1.0.

kunder visar att täckningsgrad är viktigare än pris. Dessutom uppskattas Bussgods höga leveranssäkerhet. Bussgods sägs inte konkurrera med andra speditörer med pris, utan med en speciell nisch. Rapporten framhåller ökat användande av släpvagnar som ett intressant utvecklingsalternativ med tidsbesparande effekter och större flexibilitet.

I bussgodsrapporten för Dalarnas län framgår att Landstinget Dalarna visat en viss skepticism mot Bussgods, med motiveringen att godshantering försvårar snabb regional trafik, och därigenom utgör ett hinder för landstingets trafikpolitiska mål. Bussgods Dalarna omsatte år 2007 14,3 miljoner kronor, och betjänade 49 ombud. Enligt Bussgods Dalarnas eget beräkningsunderlag för ersättning till moderbolaget Dalatrafik innebär godshanteringen merkostnader på ca 1 miljon kronor. Trivector slår i en företagsekonomisk analys fast att bussgodsverksamheten i Dalarna inte bär sina egna kostnader *trots* det positiva redovisade resultatet på 1 miljon kronor till Länstrafiken, om man tar hänsyn till kostnader för extra ändregleringstid. Bara för linje 70/270 mellan Falun och Mora räknas den kostnaden till 646 000 kronor per år. I en enkätundersökning till bussgodsombuden framgår att persontrafiken anses ge större nyttor än godstrafiken. Resenärsperspektivet torde anses tyngre i Dalarna, med sina många städer och större orter, än i det glesare Jämtland. Likafullt är godshanteringen länkad till Jämtlands utveckling av kollektivtrafiken och hänsyn till dess attraktivitet är berättigat. Samhällsnyttorna, framför allt med avseende på trafiksäkerhet, miljö, vägslitage och hälsa, bör dock inte ringaktas. För den tidigare nämnda sträckan Falun-Mora beräknas, med hjälp av siffror från Västtrafiks utredningar, nettoytan till 1,11 miljoner. Ett huvudförslag i rapporten är att linjenätet måste omstruktureras och renodlas så att vissa linjer befrias från bussgodshantering. Godsvolymnerna har nämligen vuxit sig så stora att det blivit ett operativt bekymmer.

4.3 Intervjuer

Speditörer

De intervjuade buss- och speditörsföretagen⁶ uttrycker sig positivt om Bussgods vad gäller täckningsgrad, lokalkännedom, service och leveranskvalitet. Samtliga speditörsföretag som intervjuats använder ibland själva Bussgods för att nå ut till de yttersta noderna på distributionsnätet. Däremot har ett antal nackdelar och problem för Bussgods framhållits. Bussgods har svårt att priskonkurrera. Det gäller för bulktrafiken med pallar såväl som för småpaket. Därtill finns en kapacitetsbegränsning, oavsett hur Bussgods organiseras, i det begränsade lastutrymmet för linjetrafiken i länet. Bussgods transportvolymerna är mycket små jämfört med konkurrenternas. Skillnaden har ökat markant under senare år, då Bussgods omsättning har minskat men transportvolymerna i stort har ökat. Delvis på grund av den ökade internethandeln så har transporterna ökat totalt sett (ca 10 % per år under en femårsperiod). Vidare har nämnts att de busstyper som Bussgods använder har kortare avskrivningsperioder vilket leder till högre kostnader för Bussgodsverksamheten. Bussgodshanteringens sägs också innebära längre uppehållstider för persontrafiken.

⁶ Se Bilaga 3 för intervjuade företag

Bussgods är inte ensamma om att ha god täckning i Jämtlands län. Privata speditörsfirmor och Posten når också ut långt på landsbygd och glesbygd. Däremot kör man på många håll mer sällan än Bussgods, och kan inte i samma utsträckning erbjuda leverans över dagen. De yttersta noderna är bara en del i ett större system där lands- och glesbygdens transportefterfrågan måste vägas mot de merkostnader som högre leveransfrekvens medför.

En privat speditör ser möjligheter med att överta Bussgods verksamhet. Speditören säger sig ha matchande leveranskapacitet vad gäller kylfunktion och butiksutkörningar, samt nästan lika många ombud. Speditören omsätter idag nästan tjugo gånger så mycket som Bussgods i Jämtland. Idag skickar speditören paket direkt till företag och till ombud för utlämning. Speditören framhåller vidare att man ser ett helhetsansvar och gärna samarbetar med lokala speditörer. Att köpa Bussgods ses däremot som ett alternativ som är svårt att genomföra, medan samordning genom upplåtelse av Bussgods distributions ses som en möjlighet. Man kan då bevara Bussgods som varumärke, men samordna terminalhanteringen och transporterna. Det skulle innebära en marginell förändring mot dagens geografiska lokalisering.

En annan privat speditör säger sig tvärtom *inte* vara intresserade av Bussgods verksamhet, mer än som samarbetspartner för leveranser till lågtrafikerade orter. I andra län har man utvecklat samarbete med Bussgods. Speditören ser sin egen verksamhet som väsensskild från Bussgods, och kombinationen hög servicegrad och låg beläggning som omöjlig att införliva i sin verksamhet.

Posten menar att man genom sitt stora antal ombud och sin höga täckningsgrad skulle kunna ta över Bussgods. Det finns potentiella synergier med Bussgods som idag inte aktivt eftersträvas. Posten har ett uppdrag att utföra samhällsservice, men också ett vinstkrav som måste beaktas. Med hänsyn till den omfattande och utvecklade logistikmodell som Posten använder, bedömer man det mest troligt att Bussgodshanteringen måste anpassas efter Postens övriga logistik.

Det finns ett antal potentiella problem med samordning mellan Bussgods och andra speditörsföretag, som i olika grad aktualiseras vid utvecklat samarbete, upplåtelse eller överlåtelse av Bussgods. Konkurrensregelverket tillåter inte uppdelning av marknaden. Det finns hårda regler för avräkning och fakturering till transportörer och kunder. Därutöver krävs förbättrad integration mellan aktörernas informationssystem. Investeringen i att lösa de tekniska problemen måste vägas mot fördelarna av minskade ledtider vid samordning av terminaler. En speditör menar att intresset för övertagande av Bussgods, eller förbättrat samarbete, skulle vara större om det gällde ett större område än Jämtland. Speditörerna menar genomgående att en försäljning av Bussgods till viss del skulle innebära förändringar vad gäller leveranstider och krav på kundernas anpassning.

Speditörerna har uttryckt ytterligare synpunkter på förhållandet mellan Bussgods och den övriga transportsektorn. En speditör vänder sig mot argumentet att Bussgods genom sam-

ordning av gods- och persontrafik håller utbudet av personkollektivtrafik på en högre nivå än vad som annars varit fallet. Speditören menar att fordonsanpassning är nyckeln för att garantera ett tillräckligt antal persontrafiklinjer när efterfrågan på personkollektivtrafik sviktar. Fordonsanpassning är omöjligt så länge bussarna måste ha godsutrymme. Vidare har förslag uppkommit på att oftare utnyttja smååkare som har lastutrymme över, samt att diskutera samordning av de volymmässigt betydande transporter till kommunala serviceinrättningar på landsbygden och glesbygden.

Företag på landsbygden i Jämtland

Flera företag⁷ framhåller Bussgods som absolut nödvändigt för sin verksamhet, och räknar med inkomstbortfall om funktionen försvinner. Vissa av de intervjuade företagen använder endast Bussgods för sina transporter, medan andra även använder andra aktörer. Det kan utifrån intervjuerna med företagen konstateras att Bussgods idag är ett starkt varumärke. Bussgods förknippas med korta leveranstider, tillförlitlighet, kvalitet, hög täckningsgrad och bra service. Som särskilt värdefullt framstår möjligheten att skicka och mottaga gods varje dag, vilket andra aktörer inte kan erbjuda. Prisnivån anses av vissa företag vara avgörande för val av transport, andra företag tillskriver prisnivån lägre betydelse än leveransfrekvensen. Schenker och Posten erbjuder inte samma leveransfrekvens som Bussgods för paket, och använder ibland Bussgods för att skicka paket sista sträckan mot paketets slutdestination. Bussgods förknippas också med god lokalkännedom. Leveranser med ett av de stora speditörsföretagen är dyrare när de sker till leveranspunkter som inte ligger vid europavägarna. Det finns dessutom exempel på att adressaten fått köra omvägar för att hämta paket, då speditören levererat till den punkt som strikt geografiskt legat närmast adressaten, utan hänsyn till vägnätets utformning.

En företagare som agerar ombud åt flera speditörer framhåller att de stora speditörsföretagen levererar på helger och sent på kvällen, och menar att Bussgods har ett i jämförelse med konkurrenterna krångligt system. Exempelvis anges inte priset på fraktsedeln, vilket medför extraarbete för ombudet.

De intervjuade företagen har inga utvecklade idéer om alternativ till dagens bussgodsverksamhet. På vissa håll har lokala smååkare börjar köra gods, men den verksamheten garanterar inte transportkapacitet över längre tidsperioder. För landsbygdens företag är förutsägbarhet och tillförlitlighet ledord vad gäller transportförsörjning.

Centrum för diagnostik, teknik och service, Jämtlands läns landsting

Det finns möjligheter till samordning mellan landsting och transportaktörer vad gäller landstingets transporter i Jämtlands län. Idag anser landstinget att det är tämligen komplicerat, då det måste till en upphandlingsprocess. Det har tidigare funnits en högre grad av samordning av transporter. Idag använder landstinget en kombination av upphandlad och egen trafik. Den för landstinget mest attraktiva utvecklingen är en omfattande översyn av samordningsmöjligheter med landstingets egna person- och godstransporter. Det är vik-

⁷ Se Bilaga 3 för intervjuade företag.

tigt att samordningen sker på landstingets villkor och att tidtabellerna anpassas därefter, inte minst med beaktande av de prover som ska hämtas varje dag. Att upphandla små delmängder minskar fyllnadsgraden i de egna bilarna vilket försämrar finansieringen. Det egna distributionssystemet har ofta visat sig vara billigare än undersökta distributionsalternativ med andra aktörer. Därmed är det inte uteslutet att det finns vissa regelbundna linjer där samordning är en god idé. Att helt övergå till en annan aktör, t.ex. Bussgods, är idag otänkbart. Landstingets transporter är inte helt kompatibla med Bussgods. Dessutom är det oklart om och hur samordning mellan Landstinget och Bussgods skulle förbättra transportförsörjningen till de yttersta noderna på landsbygd och i glesbygd.

5 Konsekvensanalys

Nedan följer en analys av konsekvenser för de tre utvecklingsalternativen. Alla tre alternativen rymmer en stor variation av tänkbara situationer, vilket motiverar en bred ansats och försiktiga slutsatser. I föregående kapitel har många aspekter nämnts som tangerar Bussgods verksamhet, såsom landsbygdens livsmöjligheter och företagande, miljö, länstrafikens ekonomi, transportsektorns utveckling, kollektivtrafikens attraktivitet, och logistiska samordningsvinster. Hänsyn tas till direkta såväl som indirekta konsekvenser, och fokus riktas mot tänkbara målkonflikter och målsynergier. Vidare eftersträvas tydlighet med konsekvensernas grad av osäkerhet.

5.1 Länstrafiken behåller Bussgods

+	-
Kontroll över transportförsörjningen Fortsatt samordning av person- och gods- trafik God service för hushåll och näringsliv ge- nom brett transportutbud Trygghet, Personlig service Bibehållet varumärke Transportförsörjning på lands- bygd/glesbygd Samordning med landstingets logistik (förutsatt regionbildning)	Beroende av personkollektivtrafik Beroende av passagerarfordon Höga kostnader för fordon Fortsatt minskande marknadsandel Svårt att effektivisera persontrafiken Ekonomiska risker för länstrafiken

Om Länstrafiken fortsätter att driva Bussgods som idag bibehålls tills vidare dagens prisbild, täckningsgrad, kvalitet, lokalkännedom och leveranstider. Nämnda faktorer utgör idag Bussgods säljargument, och har gjort Bussgods till ett starkt varumärke och den populäraste godstransportören för vissa företag i Jämtlands län, inte minst på landsbygd och i glesbygd. Om länstrafiken behåller Bussgods garanteras snabba, dagliga leveranser från de yttersta noderna i Jämtland, av småpaket, stora paket såväl som pallaster. Om länstrafiken i Jämtlands län ingår i en regionbildning kommer Bussgods att ingå i samma organisation som landstinget. Det skulle möjliggöra samordning med landstingets person- och godstransporter i Jämtlands län utan det upphandlingsförfarande som landstinget idag är bundna av. Inom ramarna för en regionbildning torde Bussgods verksamhet stå inför samma regler som idag. Bussgods i Länstrafikens regi utgör ett verktyg för att säkerställa en servicenivå som motsvarar politiska mål om livskvalitet och företagande på landsbygden och i glesbygden. Det bör här nämnas att renodlad godstrafik, till skillnad från kollektiv persontrafik, faller utanför den kommunala kompetensen. Renodling av godstrafik, t.ex. genom samordning med landstingets verksamhet, måste därför utredas närmare rent

juridiskt. Vidare bör beaktas att samordning med landstingets distribution inte garanterar transportförsörjning till länets mest glesbefolkade platser, samt att landstingets krav på distributionen inte är helt kompatibelt med Bussgods.

Sett över en längre tidshorisont är det däremot inte säkert att nyss nämnda fördelar kommer att kvarstå. När busslinjenätet omvandlats, och godsutrymmet minskat, har detta haft direkt påverkan på Bussgods transportutbud. I beroendet av passagerarfordon och linjetrafik ligger en av Bussgodsets fundamentala svagheter. Frågan är alltså vilken tillförlitlighet det egentligen finns för landsbygdens företag på längre sikt? Därutöver begränsar bussgodsverksamheten rationaliseringar genom fordonsanpassning inom länstrafiken.

Ett mer akut problem för Bussgods är dess dåliga lönsamhet. Fortsätter man driva Bussgods som idag kvarstår lönsamhetsproblemet. Bussgods har svårt att utveckla sitt serviceutbud, och konkurrera med Posten och privata speditörsfirmor. Beslutsfattare måste ställa Bussgods dåliga företagsekonomiska lönsamhet och genererade restidsförluster inom kollektivtrafiken mot miljövinster och nytta för de kunder som betraktar Bussgods som det enda goda alternativet.

5.2 Länstrafiken upplåter Bussgods

+	-
Kontroll över transportförsörjningen Inga ekonomiska risker för länstrafiken Säkerställa leveranspunkter Samordningsvinster för transporter Samordningsvinster för terminaler Samordning av ombud och direktleverans Miljö (utsläppsminskningar/samordnade transporter). Kostnadsbesparingar Renodla trafiken (fordonsanpassning) Brett transportutbud	Vissa transportrelationer kan ta längre tid Gemensamma IT-lösningar saknas Svårare att skicka pallgods över dagen

Det finns många lösningar för hur Länstrafiken kan upplåta Bussgods distribution till andra aktörer. Ramarna sätts av juridiska krav på hur ett sådant avtal får formas och vad som får ingå i det. Inte minst måste konkurrenslagstiftningen beaktas. Genom avtal kan verksamheten kontrolleras från en avtalsperiod till annan. Därigenom finns möjlighet att ge vissa garantier för landsbygdens företag i det korta perspektivet., vad gäller antal leveranspunkter och turfrekvens. Konsekvenserna skiljer sig beroende på vem som tar över distributionen vid upplåtande. Om bussföretag som idag är upphandlade av länstrafiken tar över distributionen kommer transporterna rimligen att i stort fungera som idag, beroende på vad som står i avtalen. Konsekvenserna beror då i hög grad på den upphandlade

distributörens rådighet över verksamheten, samt förmåga att söka samordningsfördelar tillsammans med privata speditörsfirmor.

Om Bussgods upplåts till ett privat speditörsföretag uppstår möjligheten att Bussgods distribution, inom såväl utom länet, integreras i speditörsföretagets logistiksystem. Genom samordning av Bussgods och speditörens egen verksamhet möjliggörs samordningsvinster för transporter, hantering vid terminaler, ombudsutlämning och direktleveranser. Utsläppsminskningar och kostnadsbesparingar kan åstadkommas genom högre kapacitetsutnyttjande. Det öppnar också upp för renodling av persontrafiken då bussarnas roll i distributionskedjan inte är given. Därigenom kan länstrafiken renodla fler stråk i persontrafiken och åstadkomma fordonskostnadsbesparingar och en attraktivare kollektivtrafik.

Det är svårt att förutse vilken roll bussgodset skulle få i en privat speditörsfirmas logistikmodell. Avtalens utformning sätter ramarna. Det kan dock konstateras att Bussgods transportvolym och omsättning är så liten i jämförelse med andra aktörer, att Bussgodset knappast skulle ges prioritet i logistikkedjan. Låg prioritet försvårar de snabba leveranser som många uppskattar med Bussgods, särskilt vad gäller paket som ska omlastas vid flera punkter. Dessutom är det oklart om den större transportvolym som övertagande av Bussgods distribution innebär motiverar speditören att oftare betjäna orter som man tidigare kommit till två eller tre dagar i veckan.

5.3 Länstrafiken överlåter Bussgods

+	-
Inga ekonomiska risker för Länstrafiken	Marknaden styr (bortser från samhällsnytta)
Marknaden styr (företagsekonomiska nyttor, konkurrens på lika villkor)	Länstrafiken förlorar påverkan, insyn, kontroll
Renodla trafiken (fordonsanpassning)	Svårare att skicka pallgods över dagen
Samordningsvinster för transporter	Renodla trafiken (färre bussar med gods-kapacitet)
Samordningsvinster för terminaler	Tillförlitlighet på lång sikt
Samordning av ombud och direktleverans	

Det alternativ som är behäftat med högst grad av osäkerhet för leveransmöjligheter och turtäthet är att Bussgods överlåts till en annan aktör. Det innebär först och främst att länstrafiken förlorar kontrollen över ett verktyg för godstransportförsörjning för landsbygden. Den nya ägaren kan efter företagsekonomiska överväganden lägga ner eller bygga ut bussgodsverksamheten. Det finns då inga långsiktiga garantier för glesbygdens företag vad gäller leveranstäthet, täckningsgrad och regelbundenhet. Transportförsörjningen på landsbygden styrs vid överlåtande av marknadens premisser. Landsbygden och glesbygden får då rimligen i högre grad bära kostnaden av sina transporter, utan draghjälp

från subventionerad linjetrafik. Dessutom kan den övertagande aktören prisdifferentiera på ett sådant sätt att de mest avlägset belägna orterna får högst prisnivå. Mer övergripande önskemål om en viss nivå av service för att förbättra landsbygdens livskraft kommer då inte att beaktas. Ett överlåtande av Bussgods är det ekonomiskt säkraste utvecklingsalternativet för landstinget, eller ett framtida regionförbund. Resultatet av en ett överlåtande av Bussgods kan möjligtvis bli fortsatt bussgodshantering i annan aktörs regi, men om man inte finner gemensamma nyttor blir det aktuellt för länstrafiken att renodla passagerartrafiken och anpassa fordonsflottan.

Det framstår som orimligt att övertagande part anpassar sin verksamhet efter Bussgods system. Snarare är det Bussgods som kommer att behöva integreras i den nya operatörens logistikmodell. Detta kan antas med beaktande av de små transportvolymerna som Bussgods hanterar i jämförelse med sina konkurrenter.

5.4 Sammanställning av alternativ

Aspekt	Behålla Bussgods	Upplåta Bussgods	Överlåta Bussgods
Service för näringsliv	+	+	–
Service för hushåll	+	+	0
Transportpriser	0	0	0
Geografisk täckning	0	0	-
Godsspecifika krav (kyla, värme, skadefritt)	0	0	0
Leveranstid	+	-	-
Leveransfrekvens	0	0	0
Tillförlitlighet på lång sikt	0	0	-
Miljö	0	+	0
Kostnad för Länstrafiken	-	+	+
Kollektivtrafikens attraktivitet	-	0	+
Konkurrens på lika villkor	0	0	+
Samordning person/gods	+	0	-
Samordning gods/gods	-	+	+
Fordonsanpassning	-	0	+
Samordning med landstingets logistik	+	0	0
Summering	+	++++	0

+ = Alternativet stärker aspekten

0 = Alternativet har neutral påverkan på aspekten

– = Alternativet försvagar aspekten

I tabellen ovan har en analys gjorts utifrån aspekter som lyfts fram i workshopen och intervjuerna. Aspekterna har inte värderats eller viktats. Summeringen i tabellen ovan är därför ingen slutsats, och bör tolkas försiktigt.

6 Slutsatser

- WSP avhåller sig från att ge specifika rekommendationer då vi inte vet vilka aspekter som är viktigast för beslutsfattare i Jämtlands län. I analysen har vi pekat på för- och nackdelar med de tre alternativen och vilka konsekvenser de kan få.
- Godstransportförsörjningen till hushåll och företag på landsbygden kan idag sägas fungera väl, men framtiden är osäker då underlaget för persontransporter såväl som godstransporter förändras. Detta gäller oavsett vilka beslut som fattas om Bussgods utveckling.
- För en levande landsbygd krävs kommunikation mellan kunder och transportörer för att hitta bra transportlösningar. Det finns flera sätt att tillgodose kundernas behov än genom transporterna. Det behövs bred systemsyn ur flera vinklar, som kan ge nytänkande och lösningar som inte finns idag. Exempelvis en kund som får matleveranser tre dagar i veckan, kan klara sig med två dagar i veckan med hjälp av större kylutrymmen, vilket även kan frigöra personella resurser från godshantering.
- Oavsett vilket framtidsalternativ som väljs måste verksamheten utvecklas efter grundläggande faktorer som befolkningsunderlag, Bussgods utveckling i övriga Sverige, samt konkurrenternas pris- och servicenivå.
- Om Bussgods fortsatt drivs som idag kvarstår problemen med dålig lönsamhet och konkurrensutsatthet att lösa.
- Om Bussgods upplåts eller överlåts krävs en närmare analys av hur det praktiskt ska genomföras och vilka konsekvenser det får för verksamheten. Bland annat bör det säkerställas att konkurrenslagstiftningen följs.
- Upplåtelsealternativets utfall beror på hur väl Länstrafiken förmår att strukturera avtalet efter sökta nyttor.
- Om Länstrafiken överlåter Bussgods till en annan aktör förloras ett verktyg för att påverka styrningen av godstransporter på landsbygden.

Bilaga 1 – Nyckeltal för Bussgods i Jämtlands län

Nyckeltalen är hämtade från Länstrafikens egen utredning⁸

	2011	2012	2013 prognos	% 2011-2013
Totala intäkter	14037415	13445066	12185140	-13
Intäkt kontantkund	1662052	1545856	1343965	-19
Intäkt kreditkund	12375363	11899210	10841175	-12
Totalt antal frakter	93403	86696	81099	-13
Kontant – antal sändningar	9629	6776	6697	-30
Kredit – antal sändningar	83774	78920	74402	-11
Snittintäkt/sändning kontantkund	172,61	198,80	200,68	+16
Snittintäkt/sändning kreditkund	147,72	150,78	145,71	-1
Vinst	160464	0	-1200000	

⁸ Länstrafiken i Jämtlands län AB/Bussgods Jämtland Härjedalen (2013). *Utredning Bussgods Jämtland och Härjedalen: helt säkert.*

Bilaga 2 – Deltagare på workshop

Östersund, 2014-02-04

Peter Jörgensen – WSP Analys & Strategi

Sofia Lundberg – WSP Analys & Strategi

Magnus Dahlin – Åre kommun

Maria Olofsson Strömsund Kommun

Jan Lemnert – Landstinget i Jämtlands län

Alvar Edholm – Östersund Kommun

Anne Sörenssen – Östersund Kommun

Carina Asplund – Östersund Kommun (kommunalråd)

Örjan Wiklund – Ragunda Kommun

Linda Näsén – Krokom Kommun

Anders Englund – Bergs kommun

Jan Rönngren – Regionförbundet Jämtlands län

Ruth Ericsson – Regionförbundet Jämtlands län

Carina Kälvedal – Länstrafiken/Bussgods

Håkan Lorentzen – Länstrafiken/Bussgods

Dan Kristiansson – Länstrafiken/Bussgods

Bilaga 3 – Intervjuade aktörer

Speditörer

- DB Schenker
- Posten AB
- DHL

Bussoperatörer

- Centrala Buss AB

Företag på landsbygden, svar via telefon

- Börtnans Fjällvattenfisk AB
- Frendo Myrviken
- Jorms Lanthandel
- Valsjöbua

Företag på landsbygden, svar via e-mail

- Bräcke Handelsträdgård
- Entrack Nord
- Octowood AB
- Reklamen
- Sunnestbyns Charolais
- Smååkran
- Flemmings Følgservice
- Bensjö Skog AB
- Mirma Bygg AB
- Norrebro Fårgård
- Bräcke VVS-Service
- Åsbergets Gårdsmejeri

Offentliga institutioner

- Centrum för diagnostik, teknik och service, Jämtlands läns landsting

WSP och GENIVAR har gått samman och bildar tillsammans ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi erbjuder tjänster för hållbar samhällsutveckling inom Hus & Industri, Transport & infrastruktur och Miljö & Energi. Bredd och mångfald kännetecknar våra medarbetare, kompetensområden, kunder och typer av uppdrag. Tillsammans har vi 15 000 medarbetare på över 300 kontor i 35 länder. I Sverige har vi omkring 2 500 medarbetare.

Vår verksamhet bedrivs inom WSP Analys & Strategi, WSP Brand & Risk, WSP Byggprojektering, WSP Environmental, WSP International, WSP Management, WSP Process, WSP Samhällsbyggnad och WSP Systems.

Bredd och mångfald kännetecknar våra medarbetare, kompetensområden, kunder och typer av uppdrag. Vi är *United by our difference*.

Samordning godstransporter

Version: 0.2

Ansvarig: Anneli Svensson

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
0.1	2014-09-0411	Utkast skickat till Ruth Ericsson, Stefan Fredriksson, Carina Kälvedal, Jan Lemnert, Jonas Törngren		
0.2	2014-08-29	Redaktionella förändringar och inarbetade inkomna synpunkter		

1	INLEDNING	4
2	SAMMANFATTNING	4
3	BAKGRUND BUSSGODS	4
4	LANDSTINGETS TRANSPORTENHET - NULÄGE	5
4.1	Transportenhetens organisation och ekonomi	5
4.2	Egen verksamhet	5
4.3	Verksamhet utförd av externa	6
5	BUSSGODS - NULÄGE	7
5.1	Organisation, ekonomi och verksamhet	7
5.2	Nuvarande samverkan	8
5.3	Bussgods Sverige	8
6	NORRBOTTENS LÄNS LANDSTING – NULÄGE OCH FRAMÅT	8
6.1	Organisation och omsättning	9
6.2	Upphandling	9
6.3	Framtid	9
7	DEN KOMMUNALA KOMPETENSEN	9
7.1	Kommunala kompetensen	10
7.1.1	Kommunallagen 3 kap 7 §	10
7.1.2	Kommentar	10
7.1.3	Kommunallagen 3 kap 8 §	10
7.1.4	Kommentar	10
7.2	Bedömning	11
8	DISKUSSION MELLAN TRANSPORTENHET OCH BUSSGODS	12
8.1	Inledning	12
8.2	Synpunkter från Bussgods	12
8.3	Synpunkter från transportenheten	13
9	LEDNINGENS PERSPEKTIV	14
9.1	Synpunkter från centrum diagnos, teknik och service	14
9.2	Synpunkter från Länstrafiken AB	14
10	SLUTSATSER	15
11	BILAGOR	17
12	KÄLLOR	18

1 INLEDNING

Regionstyrelsen beslutade den 28 april 2014 (§57) att hemställa att Jämtlands läns landsting tillsammans med Länstrafiken AB utreder möjligheterna att från och med 2015 samordna landstingets godstransporter med Länstrafikens Bussgods. Vidare beslutades att utredningen också skulle se på möjligheter till samordning med andra aktörer (och att Bussgods ska behållas under 2014.)

År 2015 planeras för att Region Jämtland Härjedalen ska ha rollen som regional kollektivtrafikmyndighet och därmed till fullo ansvara för länstrafikens verksamhet. Nya förutsättningar för samarbete mellan nuvarande landstingets interna transportenhet och länstrafikens Bussgods kan därmed uppstå.

2 SAMMANFATTNING

Genom diskussioner mellan landstingets och bussgods representanter har tänkbara samordningsmöjligheter försökt att hittas. Det har varit svårt att på detta sätt finna konkreta förslag i en omfattning som ger större ekonomisk vinning, och som dessutom rymmer inom den kommunala kompetensen.

3 BAKGRUND BUSSGODS

Två utredningar som gäller Bussgods finns framtagna sedan tidigare, dels Bussgods egen från november 2013, dels en konsultutredning från WSP i mars 2014. Regionstyrelsen har i beslut 2013-09-09 § 116 avstyrkt att bussgodsverksamheten ombildas till ett eget aktiebolag.

Landstinget ansvarar för att täcka underskott som uppstår för Bussgods. Det innebär att landstinget betalade ca en miljon kronor för 2013 och kommer också att få svara för 2014 års prognostiserade underskott som uppgår till ca 2,4 miljoner kronor. Tidigare år när Bussgods redovisat överskott har landstinget erhållit detta.

Sammanfattning av samtal med Ruth Ericsson, kollektivtrafikstrateg på Regionförbundet: Bussgods ska bedrivas på persontrafikens villkor. Det finns inget i den nya lagstiftningen från 2012 kring godstrafik. Godsvolymer ökar generellt i landet. Samtidigt har Bussgods förändrats/försålts i vissa län. Förutsättningarna för Bussgods i Jämtland har försämrats i och med vissa förändrade linjer, som bl. a ersatts av tåg (utan godsrum). Idag tillämpas en internkalkyl mellan Länstrafiken och Bussgods, som ska säkerställa att inte skattemedel subventionerar godstrafik. Det kan uppstå målkonflikter när person och gods ska dela fordon. Persontrafiken vill kunna erbjuda lågrentébussar av tillgänglighetsskäl, vilket godsrumsbussar inte har. På någon sträcka skulle Länstrafiken kanske kunna nyttja mindre fordon för persontransporter om inte godset fanns. Kanske dagliga turer på någon mindre ort inte skulle finnas om inte gods transporterades. Allt gods (som till viss del transporterades tidigare från industrin) är inte lämpligt för buss, väldigt tungt gods kan försämrare köregenskaperna. Idag går godsrumsbussar i flera väderstreck: Järpen, Strömsund, Hammarstrand, Bräcke, Svenstavik - Sveg - Funäsdalen, Myrviken - Hallen. Vanliga bussar har lastutrymme enbart under, t ex måste pallar delas upp om de ska kunna transporteras.

Som helhet bör det regionalpolitiska perspektivet betonas i utredningen. Syftet är ju att en samordning ska stärka bussgods. Bussgods är viktig för den regionala utvecklingen. D v s bussgods kan vara kvar och därmed en viktig service inte minst i länets glesa delar. Bussgods kan distribuera livsmedel, vilket gör att den småskaliga livsmedelsproduktionen i länet kan nyttja tjänsten. De stora distributörerna (Schenker, DHL m fl) har en delvis annan nisch och samarbetar med Bussgods för att försörja länets glesa delar med gods. De har inte heller depåer ut i länet.

Det mesta talar för att Odenskog är den mest lämpliga placeringen för Bussgods. Det är en bra placering eftersom många företag som nyttjar bussgods är lokaliserade där, många bussdepåer finns där och Odenskog är lätt att angöra från central staden och ut i länet. Önskvärt är naturligtvis med en godsdepå som samtidigt är förråd för landstingets gods.

En samordning kan inte endast ske på landstingets villkor. Bussgods ska vara en attraktiv tjänst för företag och boende i länet, görs avkall på det blir det en intern distributionsapparat. Nya rutiner som passar både vården och transportören kan skapas. Syftet med denna samordning är att kunna fortsätta upprätthålla en regional samhällstjänst i hela länet.

4 LANDSTINGETS TRANSPORTENHET - NULÄGE¹

4.1 Transportenhetens organisation och ekonomi

Transportverksamheten är organiserad inom landstingets hjälpmedel- och materialenhet i centrum för Diagnostik, teknik och service. I denna rapport används för enkelhetens skull begreppet transportenheten. Transportenheten levererar post och prover, hjälpmedel, förrådsvaror, tvätt, källsorterat och mat med schemalagda turer. Enheten har elva anställda varav en chef, en assistent (reservchaufför), fem postbilschaufförer och fyra lastbilschaufförer. Förutom transporter sköter chefen även intern hyrbilsverksamhet och fordonsförsäkringar för landstingets fordon. Förråd, terminal och personal finns i Göviken i Östersund.

Transportenheten har budgeterat en intäkt för år 2014 på 8 925 000 kr (exkl försäkringar och hyrbilsverksamheten), kostnaderna är de samma inklusive overheadkostnader.

4.2 Egen verksamhet

Transportenheten har **fyra slingbilar** som avgår fem dagar i veckan. Avgångstid mellan 0800-0900 och återkommer till Östersunds sjukhus mellan 1515-1530 för att vidaretransportera prover till olika laboratorier. De transporterar främst post/ små paket och prover. Slingbilarna kör var för sig ca 35-40 mil per dag och totalt tillsammans ca 36 000 mil per år. Slingbilarna har var och en ca 15 stopp per dag främst till landstingets inrättningar och hälsocentraler som ingår i hälsovalet. Trots att inriktningen varit att avveckla externa kunder finns ännu ett fåtal kvar (såsom Krokom och Ragunda kommun samt Polismyndigheten).

¹ Kap 4 sammanfattat av Anders Sellman och Jan Lemmert.

Slingbilarnas turer är indelade i fyra geografiska områden: Åre, Sveg, Hoting, Kälarne (se karta i bilaga).

Inom Östersunds kommun kör **en postbil** varje dag mellan 0700-1535. Ca 14 mil per dag eller 3 500 mil per år. 35 stopp per dag.

Transportenheten har **en tung godsbil** med plats för 23 vagnar som trafikerar länet måndag till torsdag med i huvudsak förrådsvaror, hjälpmedel, tvätt, matersättning från dietismottagningen och källsorterat tillbaka till sjukhuset. Turerna är ca 30 mil per dag och 7 400 mil per år. I huvudsak interna kunder men också förrådsvaror och hjälpmedel till kunder som ingår i gemensamma nämnden avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter (Jämtlands läns kommuner).

Idag kostar godsbilen totalt ca 1,1 miljoner kronor årligen, totalt inkl förare, overhead etc. Intäkter inflyter genom att förrådsvaror har transportkostnader inkluderade i priset, hjälpmedel betalar abonnemang utifrån utnyttjad golvyta, och fastighet betalar returtransporter på källsorterat material.

Transportenheten står inför ett investeringsbehov i en ny godsbil för uppskattningsvis ca 1,4 miljoner kronor.

Övriga **tre mindre lastbilar** kör gods inom Östersunds kommun. En bil går ca 6 mil per dag och de övriga två ca 14 mil var per dag eller totalt ca 8 500 mil per år. Lastbilen som kör mat levererar även lördag och söndag med hjälp av vaktmästeriets personal. Här finns även några externa kunder med liten andel av transporter, som kommer att successivt avvecklas.

4.3 Verksamhet utförd av externa

För transportenheten är det inte effektivt (logistiskt och ekonomiskt) att köra till Funäsdalen och Gäddede i egen regi, utan där kompletterar Bussgods de egna transportererna (ca 200 000 kr per år).

Transportenhetens utkörning av kostnadsfria hjälpmedel (inkontinensartiklar) körs på entreprenad av Posten för ca 1 000 000 kr per år. Avtalet löper 2012-05-01 – 2016-04-30. Enbart posten lämnade anbud. (Bussgods körde kostnadsfria hjälpmedel under juli år 2007 till mars år 2008. Transportenheten återtog dock dessa körningar då man ansåg sig klara transportererna lika bra till en lägre kostnad).

5 BUSSGODS - NULÄGE²

5.1 Organisation, ekonomi och verksamhet

Bussgods är en resultatenhet i Länstrafiken AB som omsätter ca 14 miljoner kronor 2014. I Östersund finns kontor (i en rivningsfastighet) och terminal på Voltvägen i Odenskog. Antalet anställda uppgår till nio stycken, varav tre tjänster på kontoret. Bussgods har kravet att bära sina egna kostnader. Tidigare ägardirektiv angav avkastningskrav på 5 % men det har borttagits i samband med att den regionala kollektivtrafikmyndigheten bildades 2012. Bussgods betalar internpris till Länstrafiken för att transporttjänsterna ska konkurrera på lika villkor som övriga aktörer på marknaden, och inte skattesubventioneras. Internpriset omfattar en del av länstrafikens overheadkostnader, kostnader för fordonens godsrum i stället för passagerarutrymmen samt extra körningar till/från godsombud. Verksamheten har bedrivits med plusresultat fram till och med 2012. Under 2013 uppstod underskott med drygt en miljon kronor, och prognosen 2014 är ett underskott på mer än två miljoner kronor.

Enligt Bussgods egen utredning har intäkterna minskat med 13 % från 2011 till prognos 2013. Jämförelse med andra län visar att utvecklingen varit liknande i flertalet län (14 av de 15 län som uppgifter inhämtats från), ofta har minskningen varit ännu större. (Saknas uppgifter från bl. a. Västerbotten och Norrbotten). Enligt Carina Kälvedal har de själva tidigare föreslagit att Bussgods skulle bolagiseras och den ekonomiska situationen hade inte varit lika akut nu om det hade funnits ackumulerade vinster i bolaget. Antalet sändningar har minskat från 2011 till 2013 såväl till, som från, Jämtland. Prognosen för 2014 är att minskningen av antalet sändningar fortsätter.

Intäkterna/ förutsättningarna har kraftigt försämrats under de senaste åren sedan linje 45 (Gällivare-Östersund-Mora) och 63 (Östersund - Dorotea - Umeå) har förändrats. Delvis till följd av bättre tågförbindelser Östersund-Umeå (via Sundsvall). Tåg tar inte gods. Av Bussgods 24 ”transportlinjer” har 18 minskad omsättning perioden 2011-2013. Av de sex med ökad omsättning har två en kraftig ökning (Sveg - Lofsdalen samt Östersund - Sundsvall pga. omdirigering av gods från nedlagda linjer) medan fyra stycken har en ökning med max 4%. Dessutom minskade omsättningen när Jämtlands läns landsting upphandlade transporter som Bussgods tidigare kört, vad gäller kostnadsfria hjälpmedel (inkontinensartiklar). Jämtlands läns landsting upphandlade körningen av kostnadsfria hjälpmedel (inkontinenshjälpmedel) från maj 2012. Bussgods avstod från att lämna anbud eftersom upphandlingen inte garanterade volym som kunde säkra inköp av bil och personalkostnader.

Bussgods har två lätta lastbilar som kompletterar buss vid exempelvis hämtning av Bussgods i Östersund, Frösön, Brunflo. En släpvagn till buss finns också.

Bilaga 2. Linjekarta Bussgods.

² Kap 5 är en sammanfattning av samtal med bussgodsansvarig Carina Kälvedal.

5.2 Nuvarande samverkan

Idag har Bussgods terminaler i Östersund, Sveg och Strömsund. Dessa kompletteras med ett 70-tal ombud på andra orter.

Bussgods samverkar idag med de fyra nordligaste länen vad gäller annonser och gemensamma kampanjer, prislista, kunder och avtalsskrivningar. Man arbetar med att finna samarbete med andra län när det gäller möjliga framtida gemensamma funktioner såsom skadehandläggare och kring dagliga rutiner som utbetalning efterkrav. Man samarbetar med de flesta transportörerna för att skicka gods smartast och billigast.

5.3 Bussgods Sverige

Carina Kälvedal har sammanställt hur det ser ut i olika län vad gäller ägarskap av Bussgods.

- Norrbotten är AB, Länstrafiken äger 51% och Centrala Buss ekonomisk förening äger 49 %.
- Västerbotten gjorde om till AB 1/1-13, ägare Länstrafikbolaget.
- Västernorrland är ett AB men kollektivtrafikmyndigheten äger bara 49% resten ägs av bussentreprenörerna.
- Gävleborg köptes av ett privat lokalt transportföretag 2011/12.
- Stockholm är privat, finns inga bussar i Stockholm som tar gods.
- Dalarna såldes till Sambus som tog över trafiken i Dalarna i juni 2014 men där inga godsrumsbussar fanns med i upphandlingen.
- Skåne helt privat. Finns inga bussar där heller som tar gods.
- Resten av länen går under Smartpak i Sverige som nyligen såldes till Bring, som är norska Posten.

Alla ingår i Bussgods Sverige ekonomisk förening, nio områden enligt ovan.

6 NORRBOTTENS LÄNS LANDSTING – NULÄGE OCH FRAMÅT

I Regionförbundets ärendebeskrivning till detta utredningsuppdrag står skrivet att ”en lösning för att få en stabilare ekonomi på Bussgodsverksamheten kan vara att samordna den med landstingets egna transporter. Det är en lösning som till exempel Norrbottens landsting valt med gott resultat”.

Följande avsnitt är hämtat från Peter Gillnäs , Länsservice i Boden.

6.1 Organisation och omsättning

Länstrafiken i Norrbotten AB ägs av Regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM) i Norrbotten. RKM är organiserat som ett kommunalförbund med Norrbottens läns landsting och länets 14 kommuner som medlemmar. Bussgods ägs till 51 % av Länstrafiken och till 49 % av Centrala Buss ekonomisk förening. Omsättningen uppgår till runt 55 miljoner kronor.

6.2 Upphandling

I Norrbottens läns landsting finns ingen egen transportverksamhet utan där har man valt att upphandla transporttjänster enligt lagen om offentlig upphandling, LOU. Bussgods vann den senaste upphandlingen. Två anbud inkom, från Posten och Bussgods. Bussgods har haft uppdraget i sex år och är nu inne i en förlängning. (Tidigare avtal var med Posten.) Uppdraget gäller såväl transporter av material och hjälpmedel till institutioner som till hemadresser. Posten Logistik svarar för transporter av hjälpmedel inom två kommuner, Gällivare och Kiruna kommuner.

Bussgods transporterar godset från Länservice till deras terminal i Luleå samt direkt till sjukhusen med tung lastbil. Gods till länet i övrigt sker med godsförande bussar från terminalen i Luleå till terminaler (busstationer) och ombud ute i länet. Från terminaler och ombud sker en sluttransport till hälsocentral eller brukare med lätt lastbil eller i personbil. Undantaget är Boden där den lokala terminalen hämtar allt gods från Länservice som distribueras eller återtransporteras inom kommunen.

Då det gäller hjälpmedel i Gällivare och Kiruna kommuner hämtar (respektive lämnar returer) posten godset på respektive sjukhus lokala förråd. Dessa förråd verkar då som omlastningsterminal för de artiklar som ej finns i lokalt lager utan skickas ut från Länservice i Boden.

6.3 Framtid

Inom Norrbottens läns landsting planerar man att vid årsskiftet gå ut med en offentlig upphandling av transporter från centrallagret. Parallellt utreder man nu de juridiska förutsättningarna för vilken roll Länstrafiken kan ha i framtiden vad gäller godstransporter, dvs. se om Länstrafiken skulle kunna få uppdraget att svara för alla transporter av både personer och gods. Och att sedan Länstrafiken använder lämplig entreprenör.

7 DEN KOMMUNALA KOMPETENSEN

Enligt konsultrapporten från WSP behövde de juridiska förutsättningarna utredas vidare. Helge Jonsson, landstingsjurist, redogör i detta kapitel för juridiska förutsättningar.

7.1 Kommunala kompetensen

7.1.1 Kommunallagen 3 kap 7 §

Kommuner och landsting får enligt 3 kap 7 § kommunallagen driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna i kommunen eller landstinget.

7.1.2 Kommentar

En kommun får inte inlåta sig på så kallade spekulativa företag. Regleringen innefattar dock inte något absolut vinstförbud i den meningen, att verksamheten aldrig kan tillåtas generera överskott, utan det väsentliga är, att den inte inrättas eller drivs i det huvudsakliga syftet att vara vinstbringande. Frågan om tillåtligheten av att överskott ibland uppkommer får bedömas enligt självkostnadsprincipen. Den typ av näringsverksamhet, som kommuner och landsting får ägna sig åt, brukar benämnas ”sedvanlig kommunal affärsverksamhet” (el- och gasverk, renhållningsverk, va-verk, företag för kollektiv persontrafik m.m.). Kommunernas möjligheter att agera på den öppna och konkurrensutsatta marknaden – på ”det egentliga näringslivets” område – är ytterst begränsade.

En kommun kan tillhandahålla företagen teknisk service och mark, tillgodose hantverkets och småindustrins behov av lokaler, om verksamheten inriktas på detta företagarkollektiv i allmänhet och engagera sig i utställningar, mässor och liknande.

7.1.3 Kommunallagen 3 kap 8 §

Kommuner och landsting får enligt 3 kap 8 § kommunallagen genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget.

Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas bara om det finns synnerliga skäl för det.

7.1.4 Kommentar

Det kan i undantagsfall finnas ett rättsligt utrymme för kommunala stödinsatser, vilka annars skulle anses otillåtna. I glesbygdsområden kan en kommun ha rätt att ekonomiskt stödja innehavare av t.ex. livsmedelsbutiker eller bensinstationer, om stödet är nödvändigt för att garantera en viss minimistandard av kommersiell service åt hushållen. Beslut av kommunfullmäktige om stöd till hotell- och restaurangrörelse har i visst fall ansetts kompetensenligt. Vid kommunalt stöd till näringslivet måste kommunerna beakta inte bara regleringen i kommunallagen (2 kap. 8 §) utan också EU-rättens regler om statsstöd.

I kommentaren till kommunallagen står skrivet "När det enskilda initiativet viker eller faller bort på ett visst serviceområde som normalt hävdas av den privata företagsamheten, kan det uppkomma ett rättsligt utrymme för kommunala åtgärder som annars skulle betraktas som otillåtna. När servicenivån sjunker klart under det acceptabla kan kommunen ha rätt att ekonomiskt understödja enskilda näringsidkare för att garantera kommersiell service av en viss minimistandard för hushållen." (Kommunallagen med kommentarer och praxis, 5 uppl, Lena Daleman m fl).

7.2 Bedömning

Region Jämtland Härjedalen blir från och med 2015 regional kollektivtrafikmyndighet inom Jämtlands län. Det innebär att regionen har ansvar för att det finns en tillfredsställande kollektiv trafikförsörjning för persontransporter. Något motsvarande krav på godstransporter finns inte utan det är en frivillig verksamhet. Tillåtligheten av verksamheten får därför bedömas utifrån de allmänna kommunalrättsliga regleringarna och av annan lagstiftning som berör verksamheten. Detta gäller även för verksamheten såsom den bedrivs idag. De kommunalrättsliga principerna gäller även om verksamheten bedrivs i ett kommunalt företag.

Att bedriva Bussgods så som det hittills har bedrivits anses vara kompetensenligt både utifrån reglerna om kommunal näringsverksamhet och lokaliseringsprincipen. Självkostnadsprincipen överträds heller inte även om man har ett visst överskott. Konkurrensreglerna gör att självkostnadsprincipen måste tolkas så att prissättningen ska innehålla en viss del vinst för att inte otillbörlig konkurrens uppkommer i förhållande till privata företag.

För att behålla kompetensenligheten måste verksamheten bedrivas med hjälp av transportmedlen för persontrafik. Verksamheten är då ett komplement till denna och utnyttjar de kapitalinvesteringar som gjorts för den kollektiva persontrafiken. Om verksamheterna separeras och godstransporterna bedrivs enbart med transportmedel för denna verksamhet blir verksamheten att betraktas som ren näringsverksamhet och därmed inte kompetensenlig. I undantagsfall kan även sådan verksamhet vara kompetensenlig, men då bara om det saknas godstransporter. Stödet bör i så fall i första hand ges till privata företag för att upprätthålla servicen där den inte finns.

Regionen får ha transportverksamhet för sina egna behov. Regionen väljer också om det ska ske i egen regi eller om regionen ska använda externa transportföretag. Om regionen väljer det senare måste verksamheten upphandlas. Att man organiserar Bussgods tillsammans med den egna transportverksamheten påverkar inte kompetensenligheten så länge användningen av transportmedlen för persontrafiken upprätthålls.

Om regionen väljer att använda externa transportföretag så kan man inte lägga in Bussgods i detta. Det går nämligen inte ställa krav på att externa transportföretag ska använda kollektivtrafikens transportmedel för godstransporter. Därmed går det inte heller att upprätthålla kopplingen med persontransporterna vilket är en förutsättning för att kompetensenlighet ska föreligga.

Enligt Helge Jonsson spelar det för lagligheten ingen roll hur verksamheten organiseras framåt. Det viktiga är hur den faktiskt bedrivs dvs. användningen av transportmedlen för persontrafiken

måste upprätthållas. Bussgods behöver inte vara en resultatenhet under kollektivtrafiken utan kan ligga i regionens interna transportorganisation och ligga under en annan nämnd, t ex regionstyrelsen. Den interna transportenheten kan också flyttas till Bussgods. Men kostnaderna för Bussgods måste särredovisas så man kan se att verksamheten inte "subventioneras" dvs. att priset som tas ut av externa kunder blir för lågt.

8 DISKUSSION MELLAN TRANSPORTENHET OCH BUSSGODS

8.1 Inledning

Diskussionerna har i huvudsak skett med operativ ledning för Bussgods och transportenheten, Bussgodsansvarig Carina Kälvedal och chefen för transportenheten Jan Lemnert. Vid tre tillfällen har diskuterats vilka samordningsmöjligheter som kan finnas utifrån den service och logistik som är idag, inom ramen för de juridiska förutsättningarna. Även Håkan Lorentzen, säljare på Bussgods har deltagit vid ett par tillfällen.

Kan Bussgods ta över delar av landstingets transportverksamhet? Vad kan samordnas under en gemensam ledning?

Utkörningen av post och laboratorieprover i centrala Östersund - Frösön var representanterna från såväl Bussgods som landstinget eniga om att det inte är något som är kompatibelt med Bussgods verksamhet. Diskussionerna har kommit att kretsa kring följande frågor.

- landstingets tunga godsbils körningar läggs över på Bussgods?
- utkörning av kostnadsfria hjälpmedel sköts av Bussgods?
- samordning med andra aktörer?
- gemensam terminal i Östersund? (idag har Bussgods terminal i Odenskog och landstinget i Göviken)
- gemensam organisation?

8.2 Synpunkter från Bussgods

Enligt Carina Kälvedal: Det vore positivt om landstingets tunga lastbils körningar i stället transporterades genom Bussgods. Enheterna/kunderna kan få gods dagligen om det skickas med Bussgods i stället för som nu när landstinget kör ut till varje ort en gång per vecka. En del av körningen kan eventuellt upphandlas men merparten transporteras i buss.

Idag gör transportenheten körningar med godsbil fyra dagar i veckan. Om godsbilen blir kvar men Bussgods nyttjas mer, och rutter görs om, kanske antalet dagar med utkörningar kan minskas till tre? Bussgods har idag uppdraget att transportera gods till Funäsdalen och Gäddede, fler orter efter stomlinjenätet vore intressanta.

Utkörning av kostnadsfria hjälpmedel har Bussgods prövat på tidigare, och vet vad det handlar om. Vi är intresserade av uppdraget.

Redan idag finns samverkan och samarbeten med norra länen, men det kan vidareutvecklas. Det finns också samarbeten med andra transportföretag, men samordning är svårt eftersom man samtidigt är konkurrenter. De övriga transportföretagen är privatägda. Bussgods har i sin egen utredning (2013-11-15) föreslagit tre scenarier och förslag på vilka samarbeten som ses som mest fruktbara. Innan styrelsebeslut finns på att gå vidare har inga kontakter tagits med externa aktörer, utifrån utredningen. Att vidareutveckla samarbetet med Posten skulle vi inte tjäna mera pengar på. Dessutom försvinner en del av Bussgods varumärke eftersom kunden då får en postavisering i stället för en Bussgodsavisering.

Svaret på frågan om vi kan ha en gemensam terminal i Östersund, i Odenskog alternativt i Göviken är i dagsläget nej. Bussarna är tidspressade och måste kunna angöra enkelt för lossning och lastning, och landstingets lager ryms inte heller i Bussgods lokaler. På någon mindre ort diskuteras idag eventuell möjlighet att dela terminal med annan extern part.

En gemensam organisation för transportverksamheten i länet vore det bästa för Bussgods. Vi skulle kunna samnyttja personal och ha en gemensam chef. Dessutom bli mindre sårbara, till exempel behövs färre vikarier.

8.3 Synpunkter från transportenheten

Enligt Jan Lemnert: Svårt se att godsbilsverksamheten skulle kunna bli effektivare och billigare pga. all omlastning som krävs om Bussgods skulle köra. Nu lastas gods vid förrådet i Göviken och körs ända till kund, bland annat 19 hälsocentraler i länet. Inga omlastningar till buss, och från buss till terminal eller ombud på respektive ort. Om landstinget ej ska köra i egen regi, bör det upphandlas. Måste också utredas om det är en fördel för verksamheterna att få gods varje dag, vet aldrig vilken dag de får vad då, och vad som får plats på det begränsade utrymmet i bussarna. Förskrivare vet ej vilka hjälpmedel de får för utprovning vilken dag. Om vi inte skulle ha egen godsbil tror jag det vore mest lönsamt att upphandla samma koncept som vi har idag.

Idag har landstinget upphandlat utkörningen av kostnadsfria hjälpmedel till hemadresser och institutioner. När nuvarande avtal med Posten löper ut 2016 bör det upphandlas på nytt.

Samordning med andra aktörer är inte möjligt i annan form än genom upphandling. För att få klarhet i om det vore kostnadseffektivt att upphandla mera, måste anbud infordras.

Terminalen i Göviken är för liten för Bussgods verksamhet, det gäller både lokalmässigt och ytan utomhus. Landstinget har förrådsverksamheten i Göviken idag så för den delen vore det inte effektivt att ha gemensam terminal i Odenskog.

Kontorslokalerna i Göviken är fullt utnyttjade idag men visst skulle det gå att ordna administrativ samlokalisering där och viss samordning skulle kunna göras, till exempel ledningsfunktionen.

En eventuell samordning med Bussgods måste ske på landstingets villkor, dvs. ytterst utifrån vårdens behov av service. Det kan handla om nya tider när prover hämtas eller nya rutiner för godsmottagning som påverkar vårdens dagliga rutiner. Här behövs fördjupad analys, i samverkan med t ex vårdutvecklare, av eventuella förändringars konsekvenser för patienter, vådrutiner och vårdpersonal. En sådan diskussion har initierats från transportenheten och kommer att genomföras efter sommaren.

9 LEDNINGENS PERSPEKTIV

Samtal har även förts med chefen för centrum diagnostik, teknik och service Jonas Törngren, som är ytterst ansvarig för landstingets transporter. Dessutom har vd för Länstrafiken i Jämtland AB, Stefan Fredriksson, intervjuats som ytterst ansvarig för resultatenheten Bussgods.

9.1 Synpunkter från centrum diagnos, teknik och service

Flera utredningar har löpande gjorts i syfte att säkerställa att landstingets interna transportverksamhet bedrivs effektivt. Externa utredare har lämnat förslag till förbättringar som sedan har genomförts. Befintlig organisation provas alltid i samband med pensioneringar eller inför eventuellt fordonsbyte.

I arbetet med landstingets långsiktiga utvecklingsplan (LUP 2015-2025) för god ekonomisk hushållning, har nio områden identifierats för utredning i syfte att effektivisera landstingets verksamhet. Ett av dessa områden avser en översyn av sjuktransporter, och ska göras under ledning av centrumchef Jonas Törngren, med start i augusti 2014.

Uppdraget avser effektivisering av nyttjandet av sjukresor med egen bil, buss, taxi, tåg och ordinarie flyg. Det inkluderar också utarbetande av riktlinjer för effektivaste nyttjandet av vägambulans, flygambulans och helikopter. Slutligen inkluderas effektivisering av administrationen kring beställning av dessa transporter. Syftet är att effektivisera, samordna, koordinera och ge tydliga riktlinjer för när vilket färd sätt ska nyttjas.

I samband med utredningen kommer även hjälpmedelstransporter att diskuteras och Länstrafiken är representerade i projektet. Jonas Törngren ser en möjlighet i att Bussgods organiseras under transportenheten och tror att det då skapas goda möjligheter att skapa en effektiv verksamhet för godstransporter i regionen. Att även ta med samordning av godstransporter i den utredning som ska göras vore också möjligt.

9.2 Synpunkter från Länstrafiken AB

Tidigare utredning om Bussgods innehöll flera förslag om samverkan eller försäljning/avveckling av Bussgods. Åtgärder är nödvändiga pga. Bussgods dåliga ekonomi med minskade godstransporter, en utveckling som inte bara gäller Jämtland. Samordning med Bussgods norr är en tänkbar väg, att närma sig Västernorrland har varit ett spår som ägarna hittills inte valt att gå vidare med. Helt klart är att en samverkan med landstingets interna transportverksamhet skulle ge samordningsvinster och kunna leda till en effektivare verksamhet totalt.

Infrastrukturmässigt finns inte möjlighet till en gemensam terminal i dagsläget. Placering av en gemensam terminal måste ta hänsyn till busstrafiken, därför kan Odenskog vara en bättre placering. Bussgods hyresvärd i Odenskog planerar och ritar för en ombyggnad och skulle kanske kunna bygga ett förråd om samlokalisering ska ske där. Ett ökat lagerutrymme skulle också vara positivt för Bussgods verksamhet.

Om landstingets interna transportverksamhet ska slås ihop med Bussgods är det viktiga själva sammanslagningen. Länstrafiken ser gärna att landstingets verksamhet läggs in under Bussgods men det kan vara ett lika bra alternativ att Bussgods överförs till landstingets organisation. Men då måste man vara medveten om att Bussgods är ett varumärke att vårda, med marknadsföring, avtal, ombud och terminaler att hantera på ett affärsmässigt sätt. Det regionalpolitiska perspektivet och samhällsfunktionen som Bussgods står för måste betonas.

10 SLUTSATSER

Syftet med denna utredning är att undersöka möjligheterna till samordning av landstingets godstransporter med Länstrafikens Bussgods. Vid ett flertal möten med operativt ansvariga för verksamheterna har olika förslag diskuterats. Utredningen har diskuterat möjligheter till samordning av **delar** av verksamheten men även en samordning **totalt**.

Landstinget har idag en väl utvecklad logistik med hög service till vården. Att lyfta över t ex enbart landstingets interna godsbils körningar (årlig omsättning ca 1,1 miljoner kronor) till Bussgods torde inte ge några större samordningsvinster eftersom kostnader för omlastning också tillkommer. Stora delar av landstingets övriga transporter är inte kompatibla med busstrafiken, såsom gods inom Östersund och Frösön, samt postutkörning.

Ser man däremot på en sammanslagning totalt kan nya möjligheter uppstå. Båda parter står också inför förändringar, det handlar om bland annat behov av inköp av ny lastbil, behov av nya administrativa lokaler och kommande pensionering av ledningsfunktion. Exakt vilka delar som kan komma att samordnas är svårt att se i dagsläget. Logistikens utifrån vårdens behov måste utredas närmare och ambitionsnivåer (servicenivåer, rutter, frekvens) kan behöva diskuteras.

Ingen part har förslag på nya samverkansmöjligheter med andra aktörer, än vad som redan beskrivits och presenterats i tidigare utredningar, man uppger att man försöker samverka när det är lönsamt.

Norrbottens läns landsting uppgavs (i ärendebeskrivningen till detta utredningsuppdrag) ha valt en bra lösning för samordning som skulle utredas närmare. Vid kontakter med Norrbotten har framkommit att de har ingen transportverksamhet i egen regi utan har upphandlat all godsverksamhet enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Idag är det Bussgods som har avtalet. Man planerar nu för en ny upphandling men samtidigt utreder man möjligheten att kunna uppdraga till Länstrafiken att sköta alla gods- och persontransporter i länet. Utredningen är inte klar idag (2014-07-02). Om man kommer fram till att en upphandling måste göras enligt LOU finns givetvis inga garantier för att det blir Bussgods som får uppdraget.

Ekonomistaben
Anneli Svensson

2014-08-29

Dnr:

Om Jämtlands läns landsting/regionen ska ha godstransporter i egen regi eller inte kan förstås diskuteras. Regionen skulle t ex kunna ha ett mål för hur stor del av den interna transportverksamheten som ska bedrivas i egen regi respektive upphandlas.

Är det en fördel eller nackdel för länstrafiken att Bussgods finns? Leder det till målkonflikter mellan gods- och personbefordran? WSP lyfte i sin konsultutredning fram att den godsstrategiska diskussionen varit svag vid diskussioner om busstrafiken i Jämtland.

Kan syftet med Bussgods tillgodoses på annat sätt än genom att regionen driver Bussgods? Enligt kommunallagen (2 kap 8§) kan det vara möjligt för regionen att ge stöd till företag som vill bedriva olönsamma transporter till delar av länet vilket kan vara ett sätt. Om regionen får ta över det statliga bidraget till kommersiell service så blir det kompetensenligt som ett statligt uppdrag.

Eftersom Bussgods går med underskott över tid betyder det att allmän godsverksamhet delvis finansieras med skattemedel.

Inte bara Bussgods har underskott. Landstinget totalt har ett stort budgetunderskott så en möjlig effektivisering av såväl regionens person- som godstransporter är givetvis välkommen. Samhällsbetalda resor är en stor post för skattebetalarna och en utredning kring effektivisering av sjukresor är initierad av landstinget. Kanske kan godstransporterna bli ett delprojekt i detta arbete.

Förutsättningar för att ha en gemensam terminal på någon av nuvarande platser finns inte idag, utan investeringar. Storleken på nödvändig investering, miljö- och trafikkonsekvenser av en flytt av terminal måste utredas om valet blir att samordna organisationerna. En flytt av landstingets förrådsverksamhet, inklusive hjälpmedelscentral, skulle innebära omfattande investeringar. Samt att landstingets egna lokaler i Göviken (8 067 kvm) skulle tomställas (åtminstone initialt). Så sent som 2006 färdigställdes där en investering för hjälpmedelscentralen på 18,3 miljoner kronor. Bokfört värde på lokalerna i Göviken uppgår (också) till 18,3 miljoner kronor.

Det finns en viss osäkerhet bland organisationernas representanter, och en gråzon, som gäller vad som är förenligt med kommunallagen och inte, när det gäller godstransporter. De juridiska aspekterna måste tydliggöras i samband med framtida förslag till förändringar.

Bussgods ekonomiska situation är akut och helårsprognosen för i år (per april 2014) är ett underskott på 2,4 miljoner kronor, vilket motsvarar 17 % av omsättningen. I hela landet kämpar så gott som samtliga Bussgods med ett vikande antal frakter. I Sverige har stora förändringar skett inom Bussgods ekonomisk förening, de flesta Bussgods är idag privat ägda. Kreativa förslag för att öka intäkterna är inte alltid förenliga med den kommunala kompetensen. Det kan verka hämmande på Bussgods Jämtlands utveckling jämfört med möjligheterna i län där de är privat ägda. T ex får godstrafiken bara bedrivas om den har koppling till personbefordran. Landstinget kan inte själv (eller i ägt bolag) enligt reglerna för kommunal kompetens bedriva självständig godsfrakt, en begränsning som privata företag inte har.

Man ska inte underskatta de förändringar som kan åstadkommas om två enheter kommer under samma ledning och verksamheten ses med nya ögon. Samtidigt skulle bruttoomsättningen omfatta endast 23 miljoner kronor (landstingets 9 miljoner kronor och Bussgods 14 miljoner kronor), dvs. en rätt hyfsad hypotetisk effektivisering för godstransporterna på 10 % skulle ge endast 2,3 miljoner kronor. Det skulle inte ens täcka prognostiserat underskott i år, och alla

förändringar skulle inte heller kunna genomföras och hinna få effekt förrän en bit in på nästa år. För att få en balans i ekonomin krävs således även en ökning av fraktintäkterna, dvs. ett trendbrott måste ske vad gäller Bussgods vikande fraktintäkter. Den nedåtgående trenden har varit liknande i hela landet så det är inte så troligt med en kraftig ökning just i Jämtland.

Regionstyrelsen har beslutat att Bussgods ska vara kvar under 2014. Olika scenarier för Bussgods framtid har redan presenterats i WSP:s rapport. Nu är inte uppdraget att se vilken framtidslösning som är den bästa för regionen, utan frågan är om det finns samordningsmöjligheter mellan Bussgods och landstingets transportenhet. Svaret är ja. Men det är ytterst tveksamt om de är tillräckliga för att komma till rätta med ekonomin för Bussgods och säkerställa att inte regionen får skjuta till extra skattemedel även framåt.

11BILAGOR

Bilaga 1 Karta transportenheten, Jämtlands läns landsting

Bilaga 2 Linjekarta Bussgods

12KÄLLOR

Tryckta

Länstrafiken i Jämtlands län AB

- Utredning Bussgods Jämtland Härjedalen, helt säkert (2013)
- Årsredovisning 2013

WSP, Konsekvensanalyser för Bussgods i Jämtlands län (2014)

Muntliga

Länstrafiken AB/ Bussgods

Stefan Fredriksson, vd Länstrafiken
Carina Kälvedal, bussgodsansvarig
Håkan Lorentzen, säljare bussgods
Tove Månsson, ekonomi Länstrafiken

Regionförbundet

Ruth Ericsson, kollektivtrafikstrateg

Norrbottnens läns landsting

Peter Gillnäs, Länservice Boden

Jämtlands läns landsting

Helge Jonsson, landstingsjurist
Jan Lemmert, chef hjälpmedel- och materialenheten, centrum diagnostik, teknik och service
Anders Sellman, ekonom
Jonas Törngren, chef centrum diagnostik, teknik och service

Sling- / godsbilar - Turer och avgångsdagar

Slingbilar 5 dagar /vecka

Åre, blå linje
Sveg, röd linje
Hoting, gul linje
Kälarne, grön linje

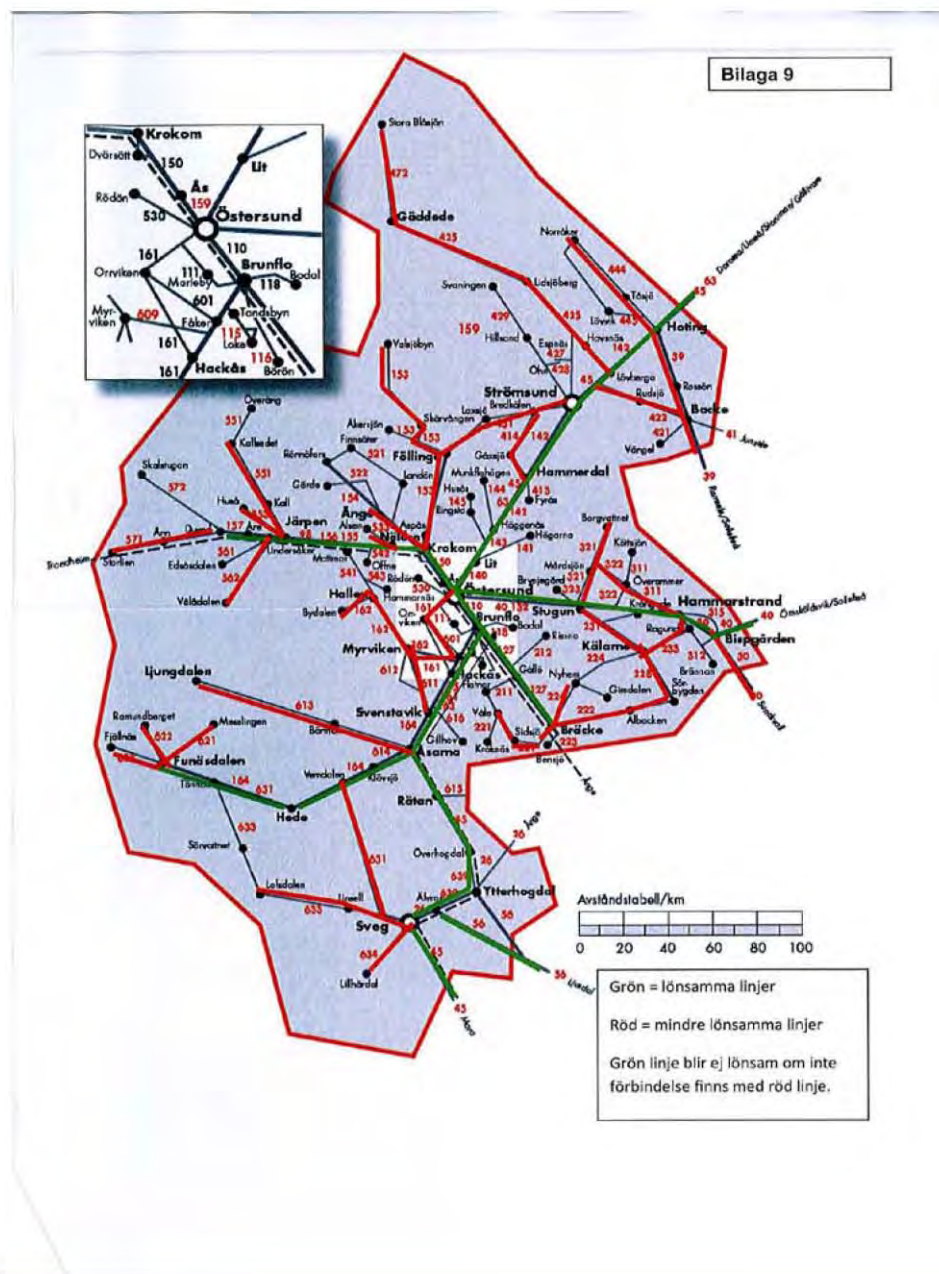
Godsbilar 1 dag /vecka

Åre, mån f.m/ Svenstavik mån e.m. – t
Sveg, onsdag – röd linje
Hoting, torsdag – gul linje
Kälarne, tisdag – grön linje

Bussgods - vit linje

Funäsdalen
Gäddede

Planerings- och beställarstaben
Ingela Jönsson
Tfn: 070-6900527
E-post: ingela.jonsson@jll.se

2014-09-16

Utredning om möjligheterna att från och med 2015 samordna landstingets godstransporter med Länstrafiken Jämtlands län AB:s bussgodsverksamhet

Regionstyrelsen beslutade den 28 april 2014 (§57) att hemställa att Jämtlands läns landsting tillsammans med Länstrafiken AB utreder möjligheterna att från och med 2015 samordna landstingets godstransporter med Länstrafikens Bussgods. Vidare beslutades att utredningen också skulle se på möjligheter till samordning med andra aktörer (och att Bussgods ska behållas under 2014.)

Utredningen har genomförts under våren/sommaren med syfte att undersöka möjligheterna till samordning av landstingets godstransporter med Länstrafikens Bussgods. Intervjuer av operativt ansvariga har genomförts för att ta reda på hur de ser på möjligheterna till samordning av **hela** eller **delar** av verksamheten.

Bussgods ekonomiska situation är akut och helårsprognosen för i år (per april 2014) är ett underskott på 2,4 miljoner kronor, vilket motsvarar 17 % av omsättningen. I hela landet kämpar så gott som samtliga Bussgods med ett vikande antal frakter. I Sverige har stora förändringar skett inom Bussgods ekonomisk förening, de flesta Bussgods är idag privat ägda.

Utredningen konstaterar att landstinget idag har en väl utvecklad logistik med hög service till vården. Att lyfta över till exempel enbart landstingets interna godsbilskörningar (årlig omsättning ca 1,1 miljoner kronor) till Bussgods torde inte ge några större samordningsvinster eftersom kostnader för omlastning också tillkommer. Stora delar av landstingets övriga transporter är inte kompatibla med busstrafiken, såsom gods inom Östersund och Frösön, samt postutkörning. Ser man däremot på en samordning totalt kan nya möjligheter uppstå. Båda parter står också inför förändringar, det handlar om bland annat behov av inköp av ny lastbil, behov av nya administrativa lokaler och kommande pensionsavgångar i ledningsfunktion.

Inte bara Bussgods har underskott. Landstinget totalt har ett stort budgetunderskott så en möjlig effektivisering av såväl regionens person- som godstransporter är givetvis intressant. Samhällsbetalda resor är en stor post för skattebetalarna och en utredning kring effektivisering av sjukresor är initierad av landstinget. Kanske kan godstransporterna bli ett delprojekt i detta arbete. Man ska inte underskatta de förändringar som kan åstadkommas om två enheter kommer under samma ledning och verksamheten ses med nya ögon.

Utredningen konstaterar dock att bruttoomsättningen omfattar endast 23 miljoner kronor (landstingets 9 miljoner kronor och Bussgods 14 miljoner kronor). För att reducera Bussgods nuvarande underskott på 2,5 mkr måste en effektivisering för godstransporterna på mer än 10 % ske. Förändringar får effekt först om något år. En så stor reduktion av kostnaderna är troligtvis inte möjlig. För att få balans i ekonomin krävs även en ökning av fraktintäkterna, det vill säga ett trendbrott måste ske vad gäller Buss-

gods vikande fraktintäkter. Den nedåtgående trenden har varit liknande i hela landet så det är inte så troligt med en ökning just i Jämtland.

Utredningen innehåller också en juridisk analys. För att Regionen lagligt ska kunna bedriva Bussgodsverksamheten måste den bedrivas med hjälp av transportmedlen för persontrafik. Fraktverksamheten är då ett komplement till persontrafiken och utnyttjar de kapitalinvesteringar som gjorts för den kollektiva persontrafiken. Om verksamheterna separeras och godstransporterna bedrivs enbart med transportmedel för denna verksamhet blir verksamheten att betraktas som ren näringsverksamhet och därmed inte kompetensenlig. I undantagsfall kan även sådan verksamhet vara kompetensenlig, men då bara om det saknas godstransporter. Stödet bör i så fall i första hand ges till privata företag för att upprätthålla servicen där den inte finns.

Utredningen visar sammantaget på att

- samordning av enbart godstransporterna inte ger några större effektiviseringar,
- samordning av landstingets hela transportorganisation med bussgodsverksamheten ger möjligheter till vissa effektiviseringar, men effekten är troligen inte så stor att den ensam räcker till för att uppnå ekonomisk balans i verksamheten. Effekten motiverar inte heller ytterligare utredningar med hänsyn till att bussgodsverksamheten under tiden fortsätter gå med underskott.

Utredningen visar också på att det finns möjligheter för Regionen att på annat sätt än genom fortsatt drift av bussgodsverksamheten lämna stöd till transportbehov som inte tillgodoses av andra aktörer, till exempel som finansiär av verksamhet för att upprätthålla grundläggande service i glesbygd. Innan en sådan verksamhet påbörjas bör det utredas närmare. Utredningen bör innehålla en analys av var godstransporter inte kan ske på kommersiella grunder och hur ett regionalpolitiskt stöd för dessa delar kan utformas.

Med hänsyn till landstingets ekonomiska situation är det inte rimligt att fortsätta täcka underskott i bussgodsverksamheten.

Den genomförda utredningen överlämnas till Regionstyrelsen med ovanstående kommentarer.

I tjänsten

Ingela Jönsson

**Tobacco Endgame, Rökfritt Sverige 2025
En plan för Jämtlands Läns Landsting**

Version: 1

**Ansvarig: Elin Khokhar, Anna Nicolaisen, Ronny Weylandt,
Folkhälsocentrum**

2014-06-04

Dnr:

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1.	2014-06-04	Nyutgåva	Björn Eriksson	20140505

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	TOBACCO ENDGAME –RÖKFRITT SVERIGE 2025	4
1.1	Mål för Jämtland med att ansluta oss till Tobacco Endgame	4
1.2	Tobakens konsekvenser på hälsan.....	4
1.3	Tobakens kostnader i Jämtlands läns landsting	5
1.4	Beräknade besparingar nationellt med en nollvision	6
1.5	Beräknade besparingar för Jämtlands läns landsting om målet nås	7
2	TOBAKSKONVENTIONEN.....	7
3	BESLUT OCH INSATSER.....	8
3.1	Politikens åtaganden och ansvar	8
3.2	Landstingsdirektörens åtagande och ansvar	9
3.2.1	För medarbetare	9
3.2.2	Hälso- och sjukvården	9
3.2.3	Kommunikationsavdelningen	10
3.2.4	Folkhälsocentrum	10
4	LITTERATURFÖRTECKNING	12

1 TOBACCO ENDGAME –RÖKFRITT SVERIGE 2025

Tobacco Endgame, TE, – Rökfritt Sverige 2025 är ett opinionsbildningsprojekt. Projektet syftar till att få till stånd ett politiskt beslut 2015 om ett slutmål för rökningen 2025. Till slutdatumet behöver en politisk plan kopplas, som steg för steg tar oss fram till målet. Utan en sådan plan riskerar målet om ett rökfritt Sverige att bara bli en vacker vision.

Tobaks- och folkhälsoexperter i Sverige föreslår att regering och riksdag beslutar om 2025 som mål för utfasningen av rökningen i vårt land och att mindre än 5 procent av befolkningen då röker. Det är en nivå som kommer att göra rökningen till ett mindre allvarligt folkhälsoproblem än i dag. Målet nås genom att Sverige på allvar och fortlöpande genomför den breda strategi som Världshälsoorganisationens tobakskonvention anvisar – och som Sverige anslutit sig till redan 2005.

1.1 Mål för Jämtland med att ansluta oss till Tobacco Endgame

Det är nu dags att vi som landsting tar ett tydligt ansvar för våra medborgare. Skadeverkningarna av rökning har varit kända i långt mer än ett halvt sekel. Vi kan inte längre se på medan en cynisk multinationell industri lägger alla krafter på att locka in våra unga medborgare i ett livslångt beroende, som bidrar till att var annan användare dör i förtid. Samtidigt hjälper vår regering tobaksindustrin att bredda sin försäljning till nya marknader internationellt och säger nej till vetenskapligt underbyggda förslag för att begränsa tobaksbruket. Det är dags att vi tar ställning för våra medborgare.

Målet för Jämtlands läns landsting med att ansluta sig till detta opinionsbildande projekt är att uppnå så god hälsa som möjligt för länets invånare, samt att begränsa undvikbar rökkningsrelaterad ohälsa och sjukdom till ett minimum. Det är ett sätt att hushålla med våra resurser och skattemedel. Rökning är betydligt vanligare hos utsatta grupper. Därmed blir arbetet med att försöka minska frekvensen av rökning också ett sätt att minska den ojämlika fördelningen av ohälsa i länets befolkning.

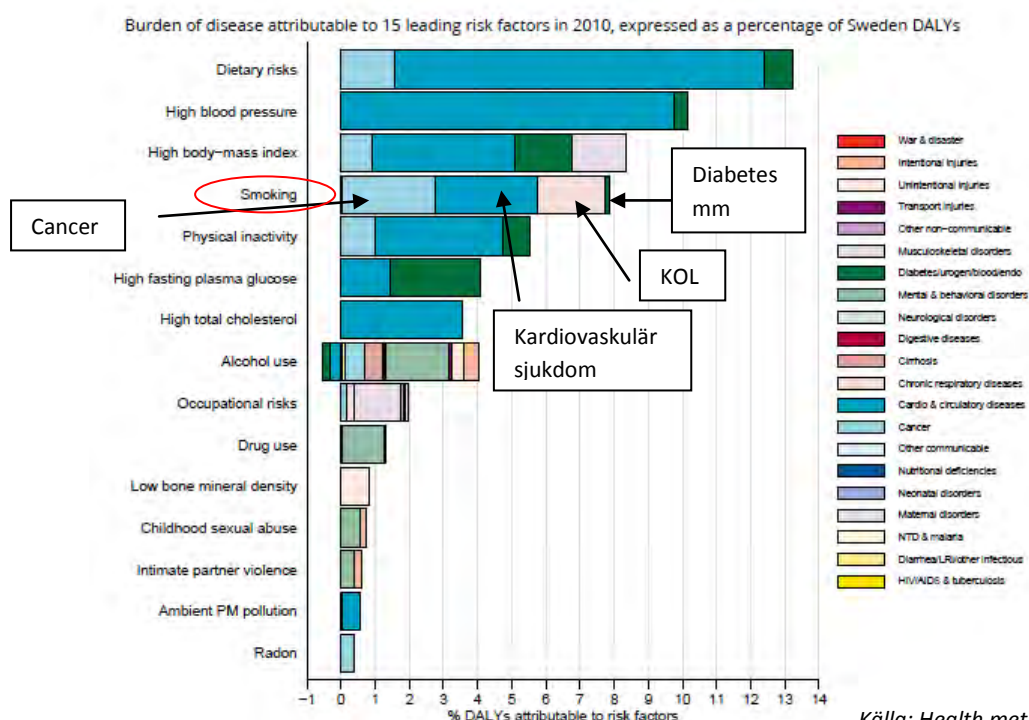
1.2 Tobakens konsekvenser på hälsan

Tobak är starkt beroendeframkallande och vanebildande och rökto bak innehåller förutom det starkt beroendeframkallande ämnet nikotin också ca 7000 farliga, av dem ett femtiotal direkt cancerframkallande ämnen. Både direkt rök och s.k. sidorök, det vi brukar kalla passiv rökning, är direkt skadlig för medborgarnas hälsa. Rökning är en stark bidragande riskfaktor till förtidig död i ischemisk hjärtsjukdom och stroke, och en mycket stark riskfaktor för Lungcancer och kroniskt obstruktiv lungsjukdom, KOL.

Redan vid Världshälsoorganisationens undersökning 1990 toppade ischemisk hjärtsjukdom och stroke listan över bidrag till förlorade livsår (YLL) i Sverige. Vid den senaste undersökningen är

2010 låg de kvar ohotade i toppen, medan lungcancer stigit från fjärde till tredje plats, och KOL från elfte till sjunde plats. Utöver detta bidrar rökning till sjukdom och ohälsa i alla kroppens organ.

Rapporten fastslår också att rökning ligger på fjärde plats i sitt bidrag till förlorade friska levnadsår (DALY) för den Svenska befolkningen (Institute for Health Metrics and Evaluation, 2014), detta trots att bara 12 procent av befolkningen var dagligrökare år 2008-2011 (Hälsa på lika villkor Folkhälsomyndigheten).

Källa: Health metrics and evaluation, 2014

1.3 Tobakens kostnader i Jämtlands läns landsting

Socialstyrelsen tillsammans med Folkhälsainstitutet har i rapporten Folkhälsa 2013 beräknat att ca 6600 människor dör årligen av rökning. Tillsammans med produktionsbortfall och sjukdomar beräknas den årliga kostnaden för detta i Sverige till 30 miljarder kronor. Yrkesföreningar mot tobak delade på ett enkelt sätt upp denna kostnad länsvis, utifrån befolkningsantal. Med denna beräkning kostar rökning Jämtlands län 396 miljoner kronor. Se tabell 1

Län	Invånare	Andel	Kostnad	Dödsfall
Jämtlands län	126 201	1,32%	396 000 000 kr	87
TOTALT	9 555 893	100,00%	30 miljarder	6600 personer

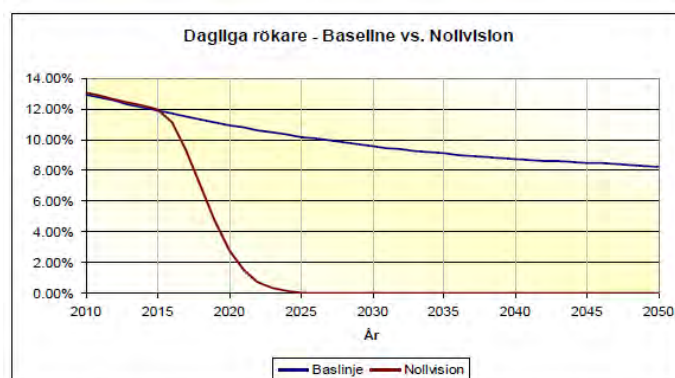
(Yrkesföreningar mot tobak, 2013-04-29)

Nu har man gjort om denna beräkning med ny forskning och den visar att rökningen dödade uppskattningsvis 12 000 rökare per år under perioden 2010–2012. De fyra stora folksjukdomarna lungcancer, kronisk obstruktiv lungsjukdom, stroke och hjärtinfarkt stod för omkring 8 000 rökorsakade dödsfall per år. Utöver detta dog omkring 4 000 rökare i drygt 40-talet andra åkommor som berodde på rökningen. Att antalet dödsfall nästan dubblerats beror på ny kunskap om fler rökrelaterade sjukdomar. Tidigare har också enbart dödsfall före 83 respektive 79 års ålder för kvinnor respektive män inräknats. Dessutom har överrisken för rökare efter hand visat sig vara större än man tidigare trott, inte minst för den dödsorsak som är starkast förknippad med rökning, lungcancer. Det betyder alltså att siffran 396 miljoner kronor i Jämtlands län är underskattad. (Socialstyrelsen, 2014)

1.4 Beräknade besparingar nationellt med en nollvision

Vad blir egentligen effekten i Sverige av en tydlig minskning av rökningen? Vi kan förvänta oss färre sjukdomsfall, fler friska år och något ökad medellivslängd. Detta påverkar inte bara sjukvården, utan även sjukförsäkringen och pensionssystemet.

Socialdepartementet presenterade 2012 en promemoria om en mikrosimulering av vad en nollvision av tobaksrökningen kan ge. Simuleringen tar utgång i att en minskning av andelen rökare börjar genomföras år 2015, och ett totalt rökstopp nås nationellt år 2025. Detta är en avancerad beräkning som tar hänsyn till förändringar år från år. Modell bygger bland annat på den lägre beräkningen ovan av antalet för tidiga dödsfall relaterade till rökning. Eftersom risken av skador av tobaksrökning först anses negerad efter 10 år, och redan permanenta skador sitter i längre än så, kan positiva effekter i befolkningen uppmätas ända fram till år 2050.

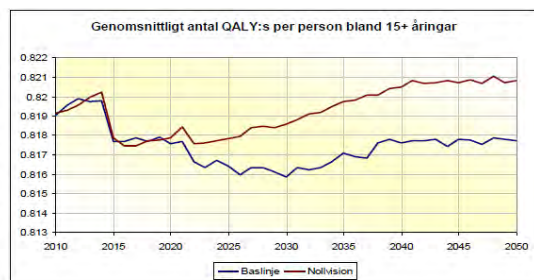

Figur 1. Andelen dagliga rökare 2010 – 2050 i baslinjen och i nollvisionen

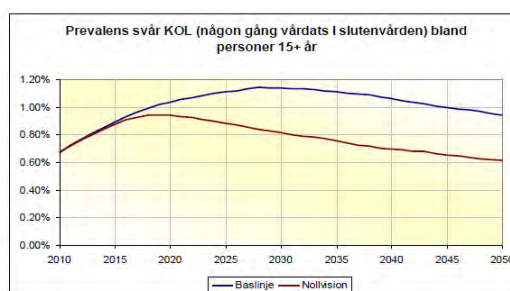
Medellivslängden beräknas öka med 0,34 år för både män och kvinnor, och antalet friska levnadsår öka med 27500 per år. Vi skulle få fler friska ålderspensionärer, vilket kostar en del. Trots detta skulle besparingen i minskade sjukvårdskostnader uppgå till 1 miljard kronor per år. Den totala besparingen för samhället då även produktionsbortfall, sjukdagar och behov av särskilt boende och hemtjänst inräknas, blir för riket som helhet, hela 4,4 miljarder kronor per genomsnittligt år mellan 2035 och 2050 (2010 års penningvärde).

2014-06-04

Dnr:

Figur 2. Den dynamiska utvecklingen av genomsnittligt antal kvalitetsjusterade levnadsår per person i två scenarier.

Figur 3. Andelen personer med svår KOL i baslinjen och nollvisionen samt utvecklingen över tid

Sammantaget underskattas alltså besparingarna, och vi skulle alltså börja hämta in vinster i både hälsa och ekonomi, redan år 2015. Kostnadsbesparingen fortsätter sedan varje år, under 35 år framöver, till 2050. (Brouwers, 2012)

1.5 Beräknade besparingar för Jämtlands läns landsting om målet nås

Ytterligare en hälsoekonomisk beräkning tillhandahålls via nätverket Hälsofrämjande Hälso- och sjukvård, HFS, där Jämtland är medlem. Där tittar man på 11 sjukdomar/sjukdomsgrupper och deras inverkan på en befolkning. Modellen tillåter bedömning som längst 10 år från dagens datum. Med siffror specifika för Jämtland så skulle om rökningen minskas från nuvarande nivå till 5% i alla köns- och åldersgrupper år 2024 totalt över dessa 10 år 718 olika svåra sjukdomsfall i dessa 11 grupper förhindras, och av dessa 137 fall av hjärtsjukdom, 436 fall av KOL och 74 fall av lungcancer. Vi skulle få nästan 230 friska levnadsår extra i Jämtland och spara nästan 45 miljoner kronor i hälso- och sjukvården. Ytterligare stora besparingar sker för kommunerna och försäkringskassan. Som de flesta andra modeller underskattas även här effekterna. En anledning är att ett ohälsosamt beteende ofta följs av flera andra ohälsosamma beteenden, t.ex. riskbruk av alkohol och rökning, rökning och fysisk inaktivitet. Om ett beteende ändras, t.ex. att sluta röka, följer ofta flera andra hälsosamma förändringar med, t.ex. ökad fysisk aktivitet.

Beräkningsmodellerna tar inte hänsyn till sådana synergieffekter. (HFS & Uppsala University, 2014)

2 TOBAKSKONVENTIONEN

Världshälsoorganisationen (WHO) antog 2003 världens första folkhälsokonvention, *Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll*. Konventionen är ett evidensbaserat internationellt juridiskt avtal som syftar till att minska den tobaksrelaterade sjukligheten och dödligheten men också tobakens samhälls- och miljöpåverkan. Bakgrunden till konventionen är att tobaksproblemet endast kan lösas genom en kombination av flera olika åtgärder på global till lokal nivå. Sverige anslöt sig till, ratificerade, konventionen den 7 juli 2005. För ett enskilt land innebär en anslutning till konventionen även en politisk viljeyttring för ett förstärkt och kontinuerligt tobaksförebyggande arbete.

Konventionen innehåller 38 artiklar och är i huvudsak uppbyggd med tre delar. De första två delarna beskriver metoder som man genom forskning vet är verksamma för att minska skadeverkningarna av rökning. Artiklarna 6-14 syftar till att minska efterfrågan av tobak. Den andra delen med artiklarna 15-17 handlar om att begränsa tillgången till tobak. Övriga artiklar är mer övergripande och handlar t.ex. om hur samarbetet mellan olika länder skall gå till. Här kommer också tobakskonventionens artikel 5:3 in. Den slår fast att det finns en oöverstiglig intressekonflikt mellan folkhälsopolitiken å ena sidan och tobaksindustrin å andra sidan. Därför är det mycket viktigt att skydda folkhälsopolitiken från tobaksindustrins subtila, ofta indirekta och mycket kraftfulla påverkan. (Statens Folkhälsoinstitut, 2009)

3 BESLUT OCH INSATSER

Det Tobacco Endgame handlar om är helt enkelt att vi som nation ska följa tobakskonventionen, som ju Sverige antog redan för 9 år sedan. Vi kan direkt använda tobakskonventionen som är en instruktion över hur vi kan begränsa skadeverkningarna av tobak, och hur vi kan arbeta på olika nivåer, från den nationella till lokala arenan.

För att vi ska nå så långt som möjligt med att begränsa skadeverkningarna av tobaksrök i vårt landsting behövs flera insatser samtidigt för att uppnå bästa möjliga effekt, då insatserna kompletterar varandra. De som redan röker behöver stöd i sin vilja att sluta, och nyrekryteringen måste begränsas i så stor utsträckning som möjligt. Till exempel kan höjda skatter på tobak och cigaretter, rökfria miljöer, begränsad exponering på försäljningsställen samt neutrala förpackningar med varningsbilder både motivera rökare att sluta, och söka rökavvänjning i hälso- och sjukvården, och motverka nyrekryteringen. Insatserna blir tillsammans mer effektiva.

3.1 Politikens åtaganden och ansvar

Flera av dessa insatserna som beskrivs ovan fattas beslut om på nationell nivå. Därför finns ett behov för politiker i Jämtlands län att gå i bräsch och även verka på det nationella planet, inom sina respektive politiska partier, och också gentemot samverkansorganisationen Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. I sin starka position är SKL mycket viktiga för att driva frågan på nationell nivå, med stor möjlighet att påverka riksdag och regering att ta beslut i enlighet med tobakskonventionen om mer restriktioner kring cigarettpaketens utformning, reklam på säljställen mm. I dagsläget har SKL gjort tydligt att man inte kommer att driva denna fråga med mindre än att medlemmarna själva begär det. Hittills har 41 organisationer, men ingen kommun eller landsting, skrivit under att man stödjer Tobacco Endgame. (Tobaksfakta oberoende tankesmedja, 2014)

3.2 Landstingsdirektörens åtagande och ansvar

Med både ansvar för hälso- och sjukvård och som en av de enskilt största arbetsgivarna i vår region/län så behöver vi arbeta både inom den egna organisationen och utåt som opinionsbildare för att genomföra lokala och regionala åtgärder i tobakskonventionen.

Tjänstemannaorganisationen har möjlighet och behöver precis som den politiska organisationen verka för att SKL tar sig an denna fråga. I det blivande region Jämtland är landstinget också en viktig förebild för kommunerna i länet. Att landstinget tar sig an denna fråga stärker också kommunerna att arbeta för t.ex. fler tobaksfria offentliga miljöer, t.ex. busshållsplatser, skolor och lekplatser.

3.2.1 För medarbetare

Ett hälsofrämjande förhållningssätt som arbetsgivare leder till friskare medarbetare och en ökad produktion. Rökavvänjning för medarbetare finns redan, men behöver förstärkas och frågan kan behöva aktualiseras mer på bredd under processen mot 2025. Rökningen uppgår till ca 13% av länets befolkning och det är en inte försumbar andel av de anställda. Sedan tidigare finns en policy i landstinget att efterfråga tobaksbruk vid nyanställning, och där sådan identifieras informera om att vi har en policy om tobaksfritt landsting, samt erbjuda avvänjning. Det kan behöva följas upp att denna policy efterlevs i alla delar av organisationen.

Dessutom behöver tobaksfria arbetsplatser inkludera utomhusmiljöerna runt samtliga landstingets lokaler, för att ytterligare stärka motivationen till att sluta hos både anställda och patienter som röker.

3.2.2 Hälso- och sjukvården

Arbetet för att nå visionen om en mycket låg andel rökning, 5%, till år 2025, måste genomsyra hela organisationen och hela vårdkedjan. Det finns idag tobaksavvänjare i varje primärvårdsområde och på nästan alla hälsocentraler. Statusen och fram för allt intensitet och frekvens av detta arbete måste höjas. De diplomerade tobaksavvänjarna behöver få avsätta tid till både fortbildning och att arbeta med tobaksavvänjningen.

Tobaksarbetet behöver få en tydlig målsättning och styrning. En tydlig rapportering och efterfrågan kring tobaksarbetet bör efterfrågas i centrala dokument, t.ex. men inte begränsat till Landstingsplanen, Landstingsdirektörens verksamhetsplan, förfrågningsunderlag i Hälsovalet samt Primärvårdens och övriga områdens verksamhetsplaner. Som exempel på mätetal kan nämnas tillgång till diplomerad tobaksavvänjare, avsatt tid för och genomförda besök för tobaksavvänjning, andelen som är rökfria vid 3, 6 respektive 12 månader efter rökstoppsdatum. Inom slutenvården bör andel av rökande patienter som remitteras till rökavvänjare i anslutning till operation eller annan slutenvård, samt rökfrihet inför och efter operation, efterfrågas i verksamhetsplanerna. Målsättning med andel som bör uppnås behöver anges.

Rutiner för att fånga upp rökare i samband med övergångar i vården bör skapas. Sjukhusvård och operationer är viktiga händelser i en persons liv, vilket öppnar ett fönster för motivation till livsstilsförändring. Forskning hittills visar att bara intensiv rökavvänjning 4-8 veckor innan operation (motsvarande samtal hos en diplomerad tobaksavvänjare) har gett effekt på både frekvensen av komplikationer samt effekt på rökfrihet efter 12 månader. Där man enbart gett en kort information om att sluta inför och efter operationen har man endast sett en begränsad effekt på rökfrekvens kring operationen, ingen effekt på rökfrekvens efter 12 månader och tyvärr inte heller någon uppmätbar effekt på minskade komplikationer. En något större insats ger alltså betydligt mer i hälsoutfall för landstinget som helhet. Att säkerställa att denna patientgrupp får kvalificerat sluta-röka-stöd är en tydlig patientsäkerhetsfråga, och ett sätt att ansvarsfullt hushålla med våra resurser. (Thomsen T, 2014)

I tobaksarbetet behöver också ett tydligt barnperspektiv tas, då det är en utsatt grupp som drabbas hårt av passiv rökning. Det gäller från det ofödda barnet och till vuxen ålder. Arbetet med att stötta blivande föräldrar och föräldrar till rökfrihet behöver intensifieras. De gravida som inte lyckas sluta själva eller efter ett kort samtal, liksom föräldrar som rökt igenom en graviditet eller börjar på nytt efter barnet fötts, har oftare ett starkare beroende. De tillhör också oftare socialt utsatta grupper. Dessa personer skall på ett så tidigt stadium som möjligt motiveras till och remitteras till kvalificerad rådgivning. (Socialstyrelsen, 2011) Personal inom Mödrahälsovården, Permaturvård, Barnhälsovården, primärvården och barnkliniken m.fl. behöver stärkas i sin kompetens att möta och motivera dessa grupper. Andel rökande gravida och föräldrar rapporteras in kontinuerligt via MHV och BHV. Till detta bör mätetal på enhetsnivå kopplas som efterfrågar andel, med angivet måltal, som remitterats till tobaksavvänjning.

Tobaksfria miljöer är också ett sätt att värna barnens rätt att slippa passiv rökning. Detta gäller inte minst för de barn som inkommer till sjukvården med tillstånd som är direkt relaterade till rökning, t.ex. akut astma, luftvägsinfektioner och allergier. Där rökfria utomhusmiljöer finns behöver efterlevnaden fortlöpande följas upp.

Tillika behöver andelen rökare både bland både personal och patienter efterfrågas, gärna på klinik/kommunnivå. Se nedan 3.3.4 om Folkhälsocentrumets roll.

3.2.3 Kommunikationsavdelningen

Ett viktigt arbete med att kommunicera detta åtagande både internt och mot allmänheten behövs för största möjliga genomslagskraft. Detta behöver uppdras till Kommunikationsavdelningen.

3.2.4 Folkhälsocentrum

Folkhälsocentrum har en viktig roll som nav i landstingets tobakspreventiva arbete. Här finns tjänsten för tobakssamordnare och här utbildas och underhålls tobaksavvänjarnas kompetens. Dessutom samordnar Folkhälsocentrum samtidiga projekt som syftar till att minska nyrekrytering av unga rökare i länet. Tobaksfri Duo kan nämnas som ett framgångsrikt projekt. Denna aktivitet

behöver utökas i samverkan med kommunerna i länet, från att idag finnas i två kommuner till att finnas och fungera på samtliga högstadieskolor i länet.

Folkhälsocentrum ansvarar för att samla in och sprida data från flera befolkningsenkäter som Jämtlands läns landsting betalar för att medverka i. Ur dessa finns möjlighet att ta fram rapporteringen kring bl.a. tobaksbruk så att speciellt utsatta grupper fångas upp, t.ex. unga vuxna, kvinnor, invandrare och ekonomiskt socialt utsatta (Hälsa på lika villkor, CAN-enkäten m.fl.). Dessa data finns redan idag tillgängliga och befolkningsenkäter genomförs regelbundet och återkommande både nationellt och på lokal nivå. Detta är ett bra underlag för att förbättra styrningen av tobaksfrågan i centrala dokument. Folkhälsocentrum kan även sprida kunskap om tobak och andra levnadsvanors förekomst, skillnader på läns- och kommunnivå och betydelse för hälso- och sjukdomspanorama, förutsatt att det efterfrågas och ges mandat till, på verksamhetsnivå.

4 LITTERATURFÖRTECKNING

Brouwers. (2012). *Nollvision 2025 -Simuleringsstudie av en tobaksintervention*. Socialdepartementet.

HFS & Uppsala University. (den 30 05 2014). *Hälsokalkylatorn*. Hämtat från Nätverket Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård: <http://www.hfsnatverket.se/sv/halsokalkylatorn/> den 04 06 2014

Hälsa på lika villkor Folkhälsomyndigheten. (u.d.). *Hälsa på lika villkor*. Hämtat från Folkhälsomyndigheten: <http://app.fhi.se/PXwebFHI/database/Folkhalsodata/111Tobak/aTobaksvanor/aTobaksvanor.asp> den 09 05 2014

Institute for Health Metrics and Evaluation. (den 09 05 2014). *Global Burden of Disease Country Profiles*. Hämtat från www.healthmetricsandevaluation.org: <http://www.healthmetricsandevaluation.org/sites/default/files/country-profiles/GBD%20Country%20Report%20-%20Sweden.pdf> den 09 05 2014

Socialstyrelsen. (2011). *Nationella riktlinjer flr sjukdomsförebyggande metoder 2011*. Västerås: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen. (2014). *Registeruppgifter om tobaksrökningens skadeverkningar*. www.socialstyrelsen.se, februari 2014.

Statens Folkhälsoinstitut. (2009). *Tobakskonventionen R 2009:04*. Mölnlycke: Statens Folkhälsoinstitut.

Thomsen T, V. N. (2014). Interventions for preoperative smoking cessation (Review). *The Cochrane Library*, Issue 3.

Tobaksfakta oberoende tankesmedja. (den 20 05 2014). *Tobacco Endgame*. Hämtat från Tobaksfakta.se: <http://tobaksfakta.se/tema/tobacco-endgame/> den 27 05 2014

Yrkesföreningar mot tobak. (2013-04-29).

Årets folkhälsoinsats: Revidering av stadgar
Beslut landstingsfullmäktige 2014-10-13—14 § XX

Stadgar för ~~Jämtlands läns~~Region Jämtland Härjedalens folkhälsopris "Årets Folkhälsoinsats" (LS 365/2009)

§1

~~Jämtlands läns landstings~~Region Jämtland Härjedalens folkhälsopris "Årets folkhälsoinsats" är avsett att tilldelas personer, organisationer, sammanslutningar eller offentlig verksamhet som på ett föredömligt och aktivt sätt tagit initiativ till åtgärder som positivt påverkar folkhälsan inom Jämtlands län.

Priset delas ut för att uppmärksamma och uppmuntra förtjänstfulla insatser inom området folkhälsa utifrån folkhälsopolicyns utvecklingsområden. Med insatser för en bättre folkhälsa menas insatser som främjar hälsa och förebygger ohälsa. Insatser ska bidra till ett socialt, fysiskt och psykiskt välbefinnande samt öka den jämlika hälsan mellan olika grupper i samhället.

§2

~~Det till förfogande stående årliga beloppet utgör 10 000 kronor och kan utdelas till en eller flera pristagare.~~

~~Priset utgör 10 000 kronor och delas ut en gång per år till en eller flera pristagare. Regionstyrelsen beslutar om pristagare.~~

~~Beredningen för demokrati och folkhälsa tillsammans med Folkhälsocentrum föreslår pristagare för beslut i landstingsstyrelsen.~~

Priset "Årets folkhälsoinsats" ~~utdelas~~delas ut av ~~landstingsfullmäktiges~~regionfullmäktiges ordförande vid tillfälle som ~~landstingsstyrelsen~~regionstyrelsen beslutar, vanligtvis vid fullmäktiges junisammanträde.

§3

Priset ska utlysas genom annons i ortstidningarna, på ~~landstingets~~regionens hemsida eller på annat lämpligt sätt, under januari månad.

Förslag eller ansökan ~~inlämnas~~lämnas in före utgången av februari månad.

Priset utdelas efter ansökningar eller förslag. Var och en som så önskar har rätt att ~~inlämna~~lämna in förslag eller ansökan, där beskrivning av genomfört arbete, hur det bidragit till länets folkhälsopolicy och motivering ska bifogas.

Förslag eller ansökan ska i första hand avse insatser som utförts under närmast föregående kalenderår.

Till Jämtlands läns landstingsfullmäktige

MOTION om

Arbetsgivare för anhöriga – att skapa en anhängigvänlig arbetsplats

Enligt en rapport från Socialstyrelsen vårdar eller stödjer närmare var femte person i vuxen ålder en närstående. Minst 900 000 av dem är yrkesverksamma och ungefär 100 000 personer tvingas gå ner i tid eller säga upp sig helt till följd av anhängigomsorg.

Vårt uppdrag inom Jämtlands läns landsting är att bedriva vård och främja hälsa för våra medborgare. Då ligger det även nära till hands att undra "Hur tar vi hand om våra medarbetare som är anhängigvårdare?" Forskning visar att vara anhängigvårdare är en stor riskfaktor för olika sjukdomstillstånd.

Att skapa anhängigvänliga arbetsplatser är lönande. Det har visat sig i Storbritannien, där ett 70-tal arbetsgivare vittnar om att de lyckats behålla kompetent personal som också mår bättre och gör ett bättre arbete vilket har lett till en ökad produktivitet i företagen. Detta tack vare att man uppmärksammat de problem som dubbelarbetande medarbetare kan ställas inför.

På regeringens uppdrag pågår nu ett projekt "Arbetsgivare för anhöriga" vars syfte är att uppmärksamma och skapa förståelse för en hittills ganska osynlig medarbetargrupp. Det är ett samarbetsprojekt mellan Anhörigas Riksförbund, Nationellt Kompetenscentrum för anhöriga och arbetsgivare som utvecklar stöd till yrkesverksamma anhöriga för ett hållbart arbetsliv i livets alla skeden! Arbetsgivare för anhöriga har också ett nätverk av arbetsgivare från både privat och offentlig sektor. I projektet deltar idag flest arbetsgivare från privat sektor, endast ett par offentliga verksamheter är på gång och inget landsting!! Jämtlands Läns Landsting skall vara det första landsting som deltar i **Arbetsgivare för Anhöriga - Anhörigvänlig arbetsplats** och tar del av projektets och dess nätverks erfarenheter och mål hur man bäst lyckas med det!

Därför yrkar jag att;

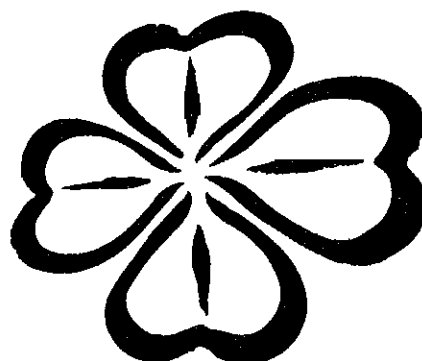
Jämtlands läns landsting beslutar att ansluta sig till projektet **Arbetsgivare för Anhöriga - Anhörigvänlig arbetsplats**

Vigge 2013-11-17

Berit Johansson, Centerpartiet

Fullmäktigeledamot

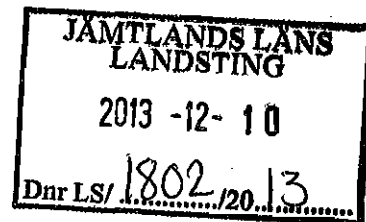

CENTERPARTIET

nya

moderaterna

2013-12-10

**Motion ställd till landstingsfullmäktige i Jämtlands läns landsting, angående
översyn av förskrivning av Tramadol till äldre.**

Läkemedel innehållande Tramadol, även kända under namn som exempelvis Tradolan etc. är sedan 2007 narkotikaklassat i Sverige. Risken för tillväjningsproblematik och missbruk är hög och läkemedlet har en besvärlig biverkningsbild med risk för illamående, kräkningar, kramper, förvirring och yrsel. Det finns även beskrivningar på allvarliga utsättningsymptom. Äldre människor (75 år) har en högre känslighet för dessa biverkningar och därför har andra landsting/regioner i Sverige rekommendationen att läkemedlet **aldrig** ska användas till denna patientgrupp. Det finns exempel inom Jämtlands läns landsting där Tramadol skrivits ut till äldre och där resultatet har varit katastrofalt. Man kan fråga sig om nyttan står i proportion till de allvarliga biverkningar som finns beskrivna?

Undertecknad motionerar om att landstingsfullmäktige uppdrar till läkemedelskommittén om en omedelbar översyn och utredning när det gäller förskrivning av läkemedel innehållande Tramadol till äldre. Policy, om det finns någon, bör ovillkorligen förtydligas, i annat fall bör en tydlig policy utarbetas vad avser förskrivning av Tramadol till äldre.

Christer Siwertsson, ledamot landstingsfullmäktige

Olämpliga läkemedel till äldre

Preparat som bör undvikas

N05BA, N05CD	Långverkande bensodiazepiner	Stesolid/ Diazepam, Nitrazepam, Flunitrazepam
Div	Lm med betydande antikolinerga effekter- Se nedan	
N02AX02	Svag opioid	Tramadol/ Tradolan/ Nobligan/ Tiparol
N05CM06	Sömnmedel	Propavan

Läkemedel med betydande antikolinerga effekter

ATC-kod	Läkemedelsgrupp	Preparat
A03AB	Antikolinerga spasmolytika	Robinul
A03BA	”-	Atropin, Egazil
A03BB	”-	Buscopan
A04AD	Antikolinerga antiemetika	Scopoderm, Emend
C01BA	Anitarytmika	Durbis/ Retard
G04BD	Urologiska spasmolytika	Ditropan/ Kentera/Oxibutynin, Detrusitol, Vesicare, Emselex, Toviaz
N02AG	Opioider i kombination	Morfin-Skopolamin, Spasmofen, Ketogan, Palladon Comp
N04A	Antikolinerga medel vid parkinsonism	Pargitan, Akineton
N05AA	Neuroleptika av högdostyp	Nozinan
N05AF03	”-	Truxal
N05AH03	Neuroleptikum	Zyprexa
N05BB01	Lugnande medel	Atarax
N06AA	Antidepressiva, icke-selektiva	Klomipramin/ Anafranil, Tryptizol/ Saroten, Sensaval, Maprotilin/ Ludiomil
R06AA02	Vissa anitistaminer	Amosyt, Calma
R06AD	”-	Theralen, Lergigan, Torecan

Läkemedel som kan kräva dosanpassning vid nedsatt njurfunktion

ATC-kod	Läkemedel/ läkemedelsgrupp	Preparatnamn
A10BA02	metformin	Metformin, Glucophage
A10BB	sulfonureider	Glibenklamid/ Daonil, Glipizid/ Mindiab, Glimepirid/ Amaryl
A12A	kalcium	Calcium-Sandoz, Calcitugg, Kalcidon, Kalcipos, Calcichew, Ideos m fl
B01AC06, N02BA	acetylsalicylsyra	Trombyl, Treo, Magnecyl, Bamy, Albyl m fl
C01AA05	digoxin	Digoxin
C03D	Kaliumsparande diuretika	Spironolakton, Aldactone, Inspra, Amilorid
C03E	”-, komb.	Amiloferm/ Moduretic/ Normorix/ Sparkal
C07AB03	atenolol	Atenolol/ Tenormin
C07AB07	bisoprolol	Bisoprolol/ Emconcor
C09A	ACE-hämmare	Enalapril/ Linatil/ Renitec, Captopril, Lisinopril/Zestril, Ramipril/ Triatec, Kinapril/ Accupro
C09B	ACE-hämmare, komb.	Enalapril Comp/ Linatil Comp/ Renitec Comp/ Synerpril, Lisinopril/Zestoretic, Ramipril/ Triatec Comp, Accupro Comp
C09CA06	kandesartan	Atacand, Atacand Plus
C10AA01	simvastatin	Simvastatin
G04BD07	tolterodin	Detrusitol
M01A	NSAID	Diklofenak, Naproxen, Ibuprofen, Ketoprofen, Celebra, Arcoxia
M04AA01	allopurinol	Allopurinol/ Zyloric
N02A	opioider	Oxycontin, Dolcontin, Morfin, Oxycontin m fl
N06AB04	citalopram	Citalopram/ Cipramil
N06AX11	mirtazapin	Mirtazapin/ Remeron
N05AX08	risperidon	Risperidon/ Risperdal

Källa: Indikatorer för god läkemedelsterapi hos äldre. Socialstyrelsen. 2010.

Ett hållbart val
CENTERPARTIET

JÄMTLANDS LÄNS
LANDSTING

2013 -12- 19

Dnr LS/1870/2013

Motion - Etisk upphandling av kött och mejeriprodukter till Jämtlands läns landsting

Jämtlands läns landsting har ett på många sätt bra reglemente för upphandling. Men inget är så bra att det inte kan förbättras ytterligare.

Vi som är motionärer anser att även djuren ska få bättre levnadsvillkor, detta kan Jämtlands läns landsting bidra med.

Idag saknas krav på att kött och mejeriprodukter som serveras i Jämtlands läns landsting omfattas av bra djurskyddsstandard. Svenskt kött och övriga svenska animaliska produkter gör det och bidrar också till en ekologisk mångfald och lägre koldioxidutsläpp än utländska animaliska livsmedel.

Det är inte tillåtet att skriva att köttet ska vara svenskt i en upphandling. Däremot kan det ställas krav på djurskyddet.

På miljöstyrningsrådets hemsida står följande att läsa:

"DJURSKYDDSKRAV ÄR EN DEL AV MILJÖANPASSAD UPPHANDLING

EU har en ambition att miljöanpassad upphandling ska leta till positiva förändringar i samhället. 1 Krav på god djuromsorg är viktiga att ställa ur miljösynpunkt då djurskyddskrav är att betrakta som en del av miljöanpassad upphandling. 2. EU:s rekommendationer för livsmedel anger att produkter kan efterfrågas från

- ekologisk produktion*
- integrerad produktion*
- produktion som omfattas av bra djurskyddsstandarder"*

Det är alltså fullt förenligt, t.o.m. rekommenderat av EU, att vi ställer djurskyddskrav vid upphandling.

Med anledning av ovanstående yrkar Centerpartiet:

att Jämtlands läns landsting enligt miljöstyrningsrådets rekommendationer, inför djurskyddskrav vid upphandling av animaliska produkter.

16 december
Östersund november 2013

Bogna Wojtkiewicz Adolfsson
Centerpartiet

Marianne Larm Svensson
Centerpartiet

Upphandlingspolicy

Region Jämtland Härjedalen

Version: 3

Ansvarig: Landstingsfullmäktige

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1.	2013-05-07	Nyutgåva		
1.	2013-11-28		Beredningen för demokrati och folkhälsa	2013-11-28
1.	2013-12-18			
2.	2014-02-12	Redaktionella ändringar efter beslut i fullmäktige	Landstingsfull mäktige	2014-02-12
3.	2014-09-03	Förslag på tillägg av krav på djurskydd och regionanpassning	Landstingsfull mäktige	2014-xx-xx

Inledning

Landstingets Region Jämtland Härjedalens verksamheter ska drivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Upphandling ska genomföras i enlighet med gällande lagstiftning och regelverk och ge god hushållning med landstingets regionens resurser. Långsiktighet och uthållighet i resursanvändning är landstingets regionens intention för att säkerställa kommande generationers behov.

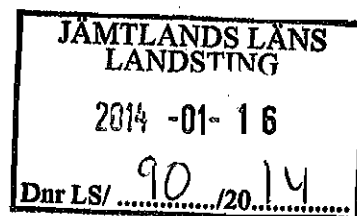
Värdering

All upphandling ska utgå från landstingets Region Jämtland Härjedalens behov av varor och tjänster och ske med utgångspunkten; god hushållning av landstingets regionens resurser samt vara ett verktyg i arbetet i att uppnå en socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Alla inköp är upphandling och följande punkter är grundläggande:

- Upphandling ska genomföras i enlighet med gällande lagstiftning och regelverk och med iakttagande av landstingets regionens politiska beslut, inriktningsdokument och policys.
- Allt som landstinget regionen betalar för ska upphandlas. Undantaget förvärv och hyra av fastigheter och befintliga byggnader, kontrakt avseende anställningar, vissa forsknings- och utvecklingstjänster, skiljemanna- och förlikningsuppdrag samt vissa finansiella tjänster.
- Upphandling ska ske med krav och villkor i tillämpliga delar med hänsyn till ekonomi, funktion, kvalitet, patient- och personalsäkerhet, miljö, djurskydd, jämställdhet, tillgänglighet, icke-diskriminering samt sociala hänsyn. Exempel på sociala hänsyn är kollektivavtalsenliga villkor, antidiskrimineringsklausuler, krav med särskilt fokus på hållbar utveckling i främjande av ekologiska och rättvist producerade produkter.
- Upphandling ska präglas av öppenhet, professionalism, kompetens och servicekänsla.
- Landstinget Regionen ska samverka internt och externt i frågor gällande upphandling.
- Landstingets Regionens samtliga verksamheter ska tillämpa gällande avtal.
- Upphandling ska när det är lämpligt, ske så att innovationer främjas.
- Genom upphandling skall landstinget regionen långsiktigt medverka till en marknadssituation som präglas av väl fungerande konkurrens där såväl små som stora företag ges möjligheter att leverera varor och tjänster till landstinget regionen.
- I landstingsverksamhet-regionverksamhet som, efter upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (2007:1091) eller efter godkännande enligt lagen om valfrihetssystem

(2008:962), bedrivs i enskild regi ska meddelarfrihet för anställda och förbud mot efterforskning gälla.

2014-01-14

Motion ställd till landstingsfullmäktige Jämtlands läns landsting angående översyn av Landstingsbostäders verksamhetsbeskrivning.

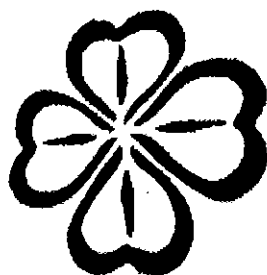
I den verksamhetsbeskrivning som Landstingsbostäder, LABO, har - står följande:

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen inom Jämtlands läns landstings verksamhetsområde. Detta ska ske genom att förvärva, äga, bebygga, förvalta och avyttra fastigheter, tomträtter och bostadsrätter med huvudsakligen bostäder och därtill hörande kollektiva anordningar. Verksamheten ska bedrivas för landstinget, i första hand i rekryteringsfrämjande syfte. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Hyresgästerna ska erbjudas möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget.

Mot bakgrund av att den tidigare motionen, LS/421/2013, angående försäljning och byggande av nya bostäder avslogs, har några frågetecken uppstått. Bland annat så är det nu 35 år sedan den senaste bostadsfastigheten byggdes. Det är också tveksamt om bolaget med sitt svar lever upp till sin beskrivning om att: ***främja bostadsförsörjningen inom Jämtlands läns landstings verksamhetsområde.***

Av den anledningen motionerar därför undertecknad att landstingsfullmäktige uppdrar åt landstingsstyrelsen, alternativt styrelsen för landstingbostäder, att revidera sin verksamhetsbeskrivning så att den bättre speglar verkligheten som den faktiskt ser ut.

Karin Ekblom, M, ledamot landstingsfullmäktige

Ett hållbart val
CENTERPARTIET

JÄMTLANDS LÄNS LANDSTING
2014 -01- 30
Dnr LS/ 186 /2014

Motion

Till Jämtlands läns landsting

Servera smör på landstinget!

Jag har fått frågan från olika personer om varför landstinget inte serverar eller erbjuder smör som ett alternativ till margarin på landstingets olika serveringar eller när man ligger inne som patient. Att kunna göra ett val både som patient och som kund hos landstinget är för mig som Centerpartist ett naturligt och självklart förhållningssätt.

När jag har frågat runt i verksamheten får jag till svar att det är rekommendationer från bland annat livsmedelsverket som styr vad landstinger erbjuder sina patienter och kunder.

Margarin har enligt mig en mycket tveksam tillverkningsprocess och ifrågasätts av allt fler forskare om det verkligen är nyttigare än smör att äta. Att bara erbjuda ett alternativ ger inte heller oss som kunder möjlighet att göra våra hälsoval.

Smör eller exempelvis bregott som är en blandning av smör och rapsolja är produkter som produceras av våra bönder och som ger landsbygden livskraft.

Jag motionerar därför att:

Landstinget erbjuder smör vid våra serveringar eller till våra inneliggande patienter

Thomas Andersson, Centerpartiet

Fåker den 29 januari 2014

2014 -03- 04

Dnr LS/362/2014

Motion till Jämtlands läns landstingsfullmäktige

Kompetenscenter för Huntingtons sjukdom

I Jämtland är Huntingtons sjukdom vanligast i hela landet.

Det är en ärftlig sjukdom som bland annat ger besvärliga neurologiska symtom. Den som ärver anlagen får också sjukdomen. Risken att ärva anlagen är strax över 50%. Just detta att barn till drabbade löper risk att själva få sjukdomen, innebär en stor psykisk belastning på familjerna. Symtom på sjukdomen kommer ofta efter trettioårsåldern. Det finns inga säkra siffror på hur många som berörs. Mörkertalet är stort, kanske delvis för att den hjälp som nu erbjuds inte räcker till. Med en stigande medelålder bland befolkningen kommer fler att behöva hjälp och vård på grund av de symtom Huntington ger.

"En person som får diagnosen Huntingtons sjukdom kommer att behöva information, vägledning, stöd och hjälp av många kategorier vård- och omsorgspersonal i olika skeden av sjukdomen. Detsamma gäller familjen och andra närstående " www.socialstyrelsen.se/ovanligadiagnoser/huntingtonssjukdom

För den Jämte som fått diagnosen ligger huvudansvaret för uppföljningar hos primärvården. Kunskapen där räcker inte alltid till. Socialstyrelsen anser att drabbade och anhöriga bör ges möjlighet till hjälp och stöd av team bestående av bland annat läkare, sjuksköterska, kurator, psykiater, neurolog och dietist . Personer med diagnosen Huntington och deras anhöriga har behov av hjälp och stöd från personal som är väl insatta i sjukdomen.

Vi ska kunna erbjuda ett bredare och mer samlat stöd än vi nu gör i länet.
Därför motionerar jag om:

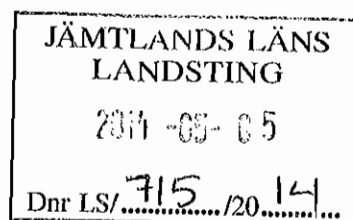
-Att det skapas ett kompetenscenter för Huntingtons sjukdom i länet.

Bodil Sihm (MP)

Folkpartiet Liberalerna
Jämtland Härjedalen

Motion

till landstingsfullmäktige i Jämtlands läns landsting

KULTURFRISTAD - fristad för författare, dramatiker, journalister och andra professionella skribenter som lever under hot i sina hemländer

I början 1990-talet lanserade organisationen International Parliament of Writers (IPW) med Salman Rushdie som ordförande en idé om starta ett nätverk av städer som erbjuder skydd åt förföljda författare. Resultatet blev att en särskild organisation bildades för ändamålet, International Network of Cities of Asylum (INCA). Från början av 1995 började IPW rekrytera städer till INCA. Efter det att IPW och INCA lagts ned 2004 bildades i stället 2005 den nuvarande organisationen International Cities of Refuge Network (ICORN) där fristäderna ingår som medlemmar. Den första svenska fristaden blev Göteborg, 1996. I Norrland är Skellefteå fristad. Jönköpings län blev fristad 2013.

På Kulturrådets hemsida finns information om kulturfristäder inklusive en handbok för att starta och driva fristäder i Sverige,

<http://www.kulturradet.se/sv/Handbok-for-fristadsforfattare/Svenska-fristader/>

Yttrandefriheten är grunden för vår demokrati. Vi bör göra allt vad vi kan för att upprätthålla yttrandefriheten och då inte endast i Sverige.

Kulturfristäder är ett utomordentligt sätt att stärka yttrandefriheten inte bara i Sverige utan i världen.

Vi motionerar om att Jämtlands läns landstings fullmäktige beslutar att:

Jämtlands läns landsting i syfte att för landstinget eller Region Jämtland Härjedalen söka medlemskap i ICORN ensamt eller tillsammans med Östersunds kommun ska utreda möjligheterna och förutsättningarna att bli en fristad för författare, dramatiker, journalister och andra professionella skribenter som lever under hot i sina hemländer

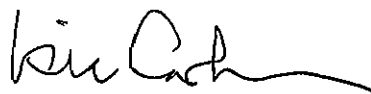
Östersund 28 april 2014

Mats El Kott

Finn Cromberger

Kia Carlsson